SACROSANCTUM CONCILIUM TRIDENTINUM

Cum Citationibus ex utroque Teſtamento, Juris Pontificii Conſtitutionibus, aliiſque S. Rom. Eccl. Conciliis,

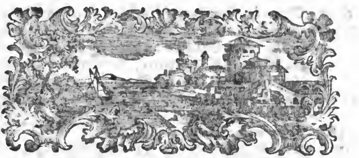
Ultima hac Editione quam abſolutiſſimum:

Cui accedunt ad calcem XXVI. Juris antiqui Conſtitutiones, quæ nominatim ab hoc Concilio innovantur;

Nec non Indices totius Operis locupletiſſimi.

PATAVII,
MDCCLVIII.

SUPERIORUM PERMISSU.

DESCRIPTIO TRIDENTINÆ CIVITATIS.

TRidentina civitas *in finibus Venetæ Provinciæ inter montes, in planitie posita est; muris vallata lapideis, quam ex Septentrione abluit Athesis fluvius, ambitus miliaris Itali. In ea vias latas, & lapidibus structas, domos vero ita honorificas cernes, ut novam, non veterem Civitatem præseferat; Templa satis pulchra conspicies, sed in omnibus iis parum structuræ. Arcem habet conspicuam, ut domum auream dicas potius, & quam possint & Imperatores, & Reges percommode inhabitare, a Bernardo Clesio Trid. Præside auctam, & illustratam non multos antehac annos. Influit placide in urbem per muros ab Oriente aquæ rivus, super quo ædificia se-*

ricea, & molæ frumentariæ multæ sunt, unde item plurimi rivuli deducuntur per medias vias in usum, & publicam commoditatem. Super Athesim, ad portam, quæ dicitur S. Laurentii, Pontem habet magnificum, sed ligneum, 140. *passuum longitudinis. Montes circum se habet nivibus continue obsitos, scopulosos, inaccessos, præcipites, & ita præaltos, ut dicas cælum montium cacumina contingere. Fauces habet duas, quarum altera vergit ad Septentrionem, altera vero ducit Veronam. Planitiem admodum parvam, sed ridentem, & arboribus, & vitibus mirum in modum consitam, quam Athesis circuit, & lambit undequaque. Promiscua habitantibus lingua, scilicet Teutonica, & Itala, sed Itali omnes etiam, cum placet, Teutonice loquuntur. Tridentum Germanorum sentina, Italorum vero refugium est, cum quid infortunii illis occurrit. Parum frumenti, sed plurimum vini, ac persuave habent, album, & subrubrum. Per æstatem cælum temperatum est: diebus autem canicularibus Sol apprime fervens. Hyberno vero tempore propter nivium, & glacierum ingentes horrores vix hujusmodi regio habitari potest; neque satis sunt hominibus hypocausta ad depellenda frigora, quæ eo tempore tam magna sunt, ut non sinant aquas descendere in terram, sed statim venientes convertant in nives: & quod datur miraculo, ut putei ipsius Civitatis per tempus id aquis omnino careant. Boves, & vaccas pro mulis, asellis, & equis onerariis habent, cum eorum plaustris tam ad res convehendas facilibus, ut ad montium cacumina sic properent, ac si essent in planitie, a viarumque publicarum curatoribus ita juga aptata sunt, ut usque ad culmen accessibile quorumcumque montium ab eisdem iri possit. Nunc demum*

Civi-

Civitas ista & opulenta, & clara effecta est propter Concilium, quod in ea fuit per plurimos annos, & nunc viget maxime. Nam huc convenere quinque primum Card. Præsidentes, & Legati Concilii pro SS. D. N. D. Pio Quarto Pont. Optimo Maximo. Duo similiter Cardinales, Lotharingius, & Madrutius, Patriarchæ tres, Archiepiscopi 33. Episcopi 235. Abbates 7. Ordinum Generales 7. cum Theologis 146. & ultra, sæcularibus, & regularibus, Ferdinandique Cæsaris, Regis Galliæ, Hispaniarum, Portugalliæ, Hungariæ, Bohemiæ, Poloniæ, Venetiarum, Septem Cantonum Helvetiorum, Bavariæ, Sabaudiæ, Florentiæ, & aliorum Principum Ecclesiasticorum Oratores.

BULLA

Indictionis Sacri Œcumenici, & Generalis

CONCILII TRIDENTINI

Sub Paulo III. Pont. Max.

Paulus Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad futuram rei memoriam.

INITIO noſtri hujus Pontificatus, quem non ob merita noſtra, ſed propter ſuam magnam bonitatem, Dei omnipotentis providentia nobis commiſit, cernentes jam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum fere omnium noſtra Paſtoralis ſollicitudo, & vigilantia eſſet vocata, cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ Reipub. malis, quibus illa jamdudum vexata, & propemodum oppreſſa eſt, ſed ipſi etiam, ut homines circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires noſtras eſſe ſentiebamus. Nam cum pace opus eſſe intelligeremus ad liberandam, & conſervandam a plurimis impendentibus periculis Rempub., omnia invenimus odiis, & diſſenſionibus plena, diſſentientibus præſertim Principibus iis inter ſe, quibus ſumma rerum pene omnis a Deo permiſſa eſt. Cum unum Ovile, & unum Paſtorem Dominici eſſe gregis ad integritatem Chriſtianæ religionis, & ad cæleſtium bonorum ſpem in nobis confirmandam, neceſſarium duceremus; ſchiſmatis, diſſidiis, hæreſibus erat Chriſtiani nominis diviſa jam pene, & lacerata unitas: cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque inſidiis Rem-

Rempub. optaremus, nostris erratis, nostraque cunctorum culpa, Dei videlicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria vexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraque Austriam, & Illyricum terra, marique bellum: cum impius, & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret, nostrorumque inter se odia, & dissensiones suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam, & gubernandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus, primum conjecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate, & robore, mente, consilio, sapientiaque instrueret; deinde animo repetentes majores nostros sapientia admirabili, & sanctitate præditos, sæpe in summis Christianæ Reipub. periculis remedium optimum, atque opportunissimum œcumenica Concilia, & Episcoporum generales Conventus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adjecimus, exquisitisque Principum sententiis, quorum nobis videbatur utilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio; cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere invenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, Conventum in civitate Mantuæ indiximus, anno Incarn. Domini (sicut literis, & monumentis nostris testatum est) 1537. Pont. nostri III. ad X. Kal. Jun. inchoandum, spem prope certam habentes, fore, ut cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse sicuti promisit Dominus, (Matth. 18.) in medio nostrum affuturus, & bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana Civitas, nisi aliquas conditiones subiremus ab institutis majorum nostrorum, & conditione temporum, nostraque, ac hujus S. Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas, quas in aliis nostris literis expressimus. Quapro-

pter alium invenire locum, aliamque eligere Civitatem necesse habuimus, quæ cum non statim nobis occurreret, idonea, & apta, ad sequentes Kal. Novembr. prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim sævus, & perpetuus hostis noster Turca, ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in litoribus Apuliæ cepit, vastavit, diripuit, prædas hominum abegit. Nos in maximo timore, & periculo omnium muniendis litoribus nostris, finitimisque auxilio juvandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, ut de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent; quorum cum essent incertæ, variæque sententiæ, tempusque diutius, quam erat opus, videretur extrahi; nos optimo animo, atque ut arbitramur etiam consilio, Vincentiam elegimus, urbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia, cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. Sed cum jam tempus longius progressum esset, novæque urbis electionem omnibus significari conveniret, jamque Kal. Novemb. appetentes facultatem hujus divulgationis excluderent, hyemsque esset propinqua; rursus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum sequens Ver, Majique futuras Kal. compulsi fuimus. Qua re firmiter constituta, atque decreta, cum & nos ipsos, & cætera omnia ad eum bene agendum, Deo juvante, celebrandumque conventum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilii, tum universæ Christianæ Reipub. Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire; charissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imper. semper August. & Christianissimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare institimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum una convenirent: quorum quidem apud utrumque literis, Nunciis, & a latere nostro missis ex venerabilibus Fratrum nostrorum numero Legatis, sæpissime egeramus, ut ex simultate, & diffidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam vellent convenire, labentibusque succurrere Christianis rebus, quarum servandarum

cum

cum esset illis potestas a Deo præcipue tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris, & severa ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere, quod nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei, & pacis conciliandæ causa, suscepimus. Neque prætermisimus interea, cum tempus Concilii præstitutum, Kalend. videlicet Majæ appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis, ac auctoritatis a latere nostro de numero eorumdem fratrum nostrorum S. R. Eccles. Card. Vincentiam mittere, qui initium Concilii facerent, Prælatosque undique venientes exciperent, & ea, quæ judicarent esse opus, agerent, & tractarent, quoad nos ab itinere, & negotio pacis reversi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim vero in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus, cujus freti clementia, nosmetipsos itineri, & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos tam sæpe, tamque amanter Nunciis, literis, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecraveramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reipub. in maximum, & propinquum jam adductæ discrimen, communibus studiis, & subsidiis opitularentur. Jam vero testes illæ vigiliæ, atque curæ, illi diurni nocturnique animi nostri labores gravesque sollicitudines, quas ob hanc rem, & causam, plurimas jam suscepimus, nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est, quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum; ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem, dolemus quidem, sed tamen in dolore nostro gratias Deo Omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ nostræ suos

voluit,

voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Jesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verum in illo congressu colloquioque nostro, quod Nicææ habitum est, etsi peccatis nostris impedientibus inter duos Principes vera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ sunt, quarum opportunitate nos sperantes & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilii auctoritate perfici posse pacem; apud Principes institimus, ut & ipsi venirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentes ducerent, absentesque accerserent. Qui cum de utroque se excusassent, quod & ipsis redire in Regna sua tum necesse esset, & Prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendiis fessos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret; nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, literas interim a Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto jam, & longius præterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum videremus eo tempore nulla jam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilii usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ Dominicæ Resurrectionis. Cujus nostri præcepti, expectationisque decretæ literæ Genuæ anno Incarnat. Dom. 1538. 4. Kal. Jul. factæ publicatæque sunt, atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur: & ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilii celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multo deinde utilius, & salutarius Christianæ Reip. futurum esset: semper enim hæc pacis spes nobis injecta, Principum nos voluntatibus assentiri hortata est: quam spem vehementer auxit post discessum a Nicæa nostrum ipsorum duorum Principum inter se benevola, amicaque congressio, quæ maxima nostra cum læ-

titia

titia a nobis intellecta confirmavit nos in bona ſpe, ut tandem aliquando noſtras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta eſſe crederemus. Hanc igitur pacis concluſionem cum & expeteremus, & urgeremus, nec ſolum duobus antedictis Principibus, verum etiam chariſſ. in Chriſto filio noſtro Ferdinando Regi Rom. videretur, Actionem Concilii, niſi pace facta, ſuſcipi non oportere, cunctique a nobis per literas, ſuoſque Oratores contenderent, ut alias rurſus temporis prorogationes faceremus, præcipue autem inſtaret Sereniſſ. Cæſar, promiſiſſe ſe demonſtrans iis, qui a Catholica unitate diſſentiunt, operam ſuam apud nos interpoſiturum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur, quod ante ſuam in Germaniam profectionem apte non poſſet fieri: Nos eadem ſemper ſpe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cum præſertim cerneremus, ne ad dictum quidem Reſurrectionis feſtum alios Prælatos Vincentiam conveniſſe, prorogationis nomen jam fugientes, quod tam ſæpe fruſtra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad noſtrum, & Sedis Apoſtol. beneplacitum ſuſpendere maluimus, itaque fecimus, & de ſuſpenſione hujuſmodi litera ad ſingulos ſupradictorum Principum 10. die Jun. 1539. dedimus, ſicut ex illis perſpicue poteſt intelligi. Ea itaque ſuſpenſione neceſſario per nos facta dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisque aliqua concluſio expectaretur, quæ & dignitatem poſtea, frequentiamque Concilio, & Chriſtianæ Reip. præſentiorem ſalutem erat allatura; Chriſtianæ interea res in deterius quotidie prolapſæ ſunt, Hungaris, Rege ipſorum mortuo, Turcam vocantibus, Ferdinando Rege bellum in eos movente, Belgis ad defectionem a Cæſare ex parte quadam incitatis; cujus defectionis comprimendæ cauſa per Galliam amiciſſime, & cum Rege Chriſtianiſſ. concordiſſime, magno benevole inter eos voluntatis indicio, tranſiens in Belgas Sereniſſ. Cæſar, & illinc deinde in Germaniam profectus, Conventus Germaniæ Principum, & civitatum, tractandæ ejus, quam dixerat, concordiæ cauſa habere cœpit. Sed cum, ſpe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandæ in Conventibus, tractandæque concordiæ ad majores potius diſcordias concitandas aptus eſſe

esse videretur: inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reverti, idque per Legatos nostros S. R. Eccl. Card. ipsi Cæsari obtulimus, quod etiam postremo, & præcipue in Ratisponensi conventu egimus, cum illic dilectus fil. noster Gaspar, tit. S. Praxedis Card. Contarenus, summa doctrina, & integritate Legatum nostrum ageret. Nam cum id, quod ne accideret, antea veriti eramus, ex ejus conventus sententia peteretur a nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur, idque nobis ut concederemus, neque Christiana, & Catholica veritas, neque nostra, & Sedis Apost. dignitas permitteret, palam potius Concilium, ut quamprimum fieret, proponi mandavimus. Neque vero in alia unquam sententia, & voluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur; sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano, & Christianæ religionis integritatem posse recuperari: veruntamen id cum bona gratia, & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dum observamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus: aliquando tandem decernere compulsi sumus omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in pejus ruere, Hungaria a Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu, mæroreque afflictis, nullius jam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatem, & Christianæ Reipublicæ utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum universæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos novi Concilii habendi loco consulere, aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam Civitatem ab ipsis desiderari videremus, nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse judicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna charitate defleximus. Itaque Tridentinam Civitatem elegimus, qua in Civitate

vitate œcumenicum Concilium ad proxime venturas Kal. Novemb. haberetur ; idoneum locum illum ſtatuentes, quo ex Germania quidem , aliiſque Germaniæ finitimis nationibus facillime , ex Gallia , Hiſpania , cæteriſque Provinciis remotioribus non difficiliter Epiſcopi , & Prælati convenire poſſent . Dies autem Concilii ea a nobis ſpectata eſt , quæ ſpatium in ſe haberet & publicandi per Chiſtianas nationes noſtri hujus Decreti , & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ . Quominus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilii loco , ſicut quibuſdam conſtitutionibus alias præſcriptum eſt , ea res fuit in cauſa quod longius extrahi ſpem ſanandæ aliqua in parte Chriſtianæ Reipublicæ, quæ tot detrimentis , & calamitatibus affecta eſt , noluimus , & tamen videmus tempora , agnoſcimus difficultates, quid ſperari poſſit ex conſiliis noſtris, incertum eſſe intelleximus. Sed quia ſcriptum eſt : Revela Domino viam tuam , & ſpera in eo , & ipſe faciet : magis Dei clementiæ , & miſericordiæ confidere , quam noſtræ imbecillitati diffidere , conſtituimus. Sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis , ut quod humana conſilia non valent , divina virtus efficiat . Hujus igitur ipſius Dei omnipotentis Patris , & Filii , & Spiritus S., ac Beatorum ejus Apoſtolorum Petri , & Pauli auctoritate , qua nos quoque in terris fungimur , freti atque ſubnixi , de venerabilium item fratrum noſtrorum S. R. E. Cardin. conſilio , & aſſenſu , ſublata , amotaque ſuſpenſione , de qua ſupra commemoratum eſt, quam per præſentes tollimus, & amovemus , ſacrum œcumenicum, & generale Concilium in Civitate Tridentina , loco commodo , & libero, omnibuſque nationibus opportuno ad Kalendas proximas Novembris anni præſentis ab Incarn. Dom. MDXLII. incipiendum , proſequendum , & eodem Domino adjuvante , ad ipſius gloriam , atque laudem , & Chriſtiani totius populi ſalutem abſolvendum perficiendumque indicimus , annunciamus , convocamus , ſtatuimus , atque decernimus ; omnes omnibus ex locis , tam venerabiles Fratres noſtros Patriarchas , Archiepiſcopos , Epiſcopos , & dilectos filios Abbates , quam alios quoſcumque , quibus jure , aut privilegio in Conciliis generalibus reſidendi , & ſententias in eis

eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes ac nihilominus eis in vi jurisjurandi, quod nobis, & huic S. Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis, jure, aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum adversus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arcteque præcipientes, aut ipsimet (nisi forte justo detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur) aut certe per suos legitimos Procuratores, & Nuncios sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si aliis unquam, hoc quidem tempore maxime Sanctissimæ Christi fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & D. N. Jesu Christi, cujus fidei veritas, & religio & intus, & extra graviter jam oppugnatur, ut si salvam volunt Chistianam esse Rempublicam, si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deferant ipsius Dei causam, & negotium, ipsimet ad sacri Concilii celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas, atque virtus communi utilitati, salutique suæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ plurimum est profutura. Sin autem (id quod nollemus) accedere ipsi non poterunt; graves saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis vero, ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cujusque Regnis, ac Provinciis Episcopi, & Prælati sine tergiversatione, & mora ad Concilium proficiscantur, quod maxime quidem a Prælatis, principibusque Germaniæ Deum ipsum atque nos impetrare æquum est, ut cum eorum præcipue causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea Civitate indictum, quæ ab eis desiderata, non graventur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare, quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Christianorum inter se tam Prin-

Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamque pertineant & quæ ad repellendos impetus Barbarorum, & infidelium, quibus illi universam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium charitate, consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamprimum, & quam optime possint. Atque, ut nostræ hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant, neve quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat; cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari solita est, palam clara voce per Curiæ nostræ Cursores aut Notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valvis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquamdiu expositæ pendeant, cumque inde amovebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque hujusmodi, omnes, & quoscumque, quos antedictæ nostræ literæ comprehendunt, atque post spatium duorum mensium a die literarum publicationis, & affixionis ita volumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ, & intimatæ essent: transumptis quidem earum, quæ manu publici Notarii scriptæ, aut subscriptæ, & sigillo personæ alicujus Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitæ fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, convocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Pe-

Petri, & Pauli, Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1542. XI. Kalend. Jun. Pontificatus noſtri anno 8.

Bloſius.

Hier. Dand.

SES-

SESSIO PRIMA

Sacrosancti Œcumenici, & Generalis

CONCILII TRIDENTINI

SUB PAULO III. PONT. MAX.

Celebrata die 13. Mens. Dec. Anno Dom. 1545.

Decretum de inchoando Concilio.

Placetne vobis, ad laudem, & gloriam sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem Fidei, & Religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare, sacrum Tridentinum, & generale Concilium incipere, & inceptum esse? *Responderunt*, placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Et cum proxima sit celebritas Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, & subsequantur aliæ festivitates labentis, & incipientis anni: placetne vobis, primam futuram Sessionem habendam esse die Jovis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Januar. Anno Dom. 1546.? *Responderunt*, placet.

SESSIO II.

Celebrata die 7. Mensis Januarii 1546.

Decretum de modo vivendi, & aliis in Concilio servandis.

SAcrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem trib. Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum B. Jacobo Apostolo quod omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum, qui iis, qui Jacob. 1. c. quamdiu 1. q. 2.

postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & simul sciens, quod initium sapientiæ est timor Domini; statuit, & decrevit, omnes, & singulos Christifideles, in civitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortantur, ut se a malis, & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cætero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ sacramentum sumere, Ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, nec non quotidie pro pace Principum Christianorum, & unitate Ecclesiæ privatim orare velint: Episcopos vero, & quoscumque alios in Ordine Sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea civitate concelebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in Discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro SS. D. N. Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus, ut quietam, & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Præterea hortatur, ut jejunent saltem singulis sextis feriis in memoriam Passionis Domini & eleemosynas pauperibus erogent; in Ecclesia autem cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu Sancto cum Litaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis; in aliis vero Ecclesiis eadem die dicantur ad minus Litaniæ, & orationes; tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant: sed ore, & animo celebranti assistatur. Et quoniam oportet, Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa servet sobrietatem, moderationemque ciborum: deinde, cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, ut in ipsorum Episcoporum mensis divinarum Scripturarum lectio admisceatur; familiares vero suos unusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & voluptatum amatores: vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur, & in vestitu, & cultu, & omnibus actionibus honestatem præseferant, sicut decet ministros mysteriorum Dei. Ad hæc, cum hujus sacrosancti Concilii præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, ut propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catho-

Psal. 110. Eccl. 1. Prov. 1. Act. 2. c. quo die dist. 75. Tim. 2. Concil. Tol. 3. c. 1. c. Jejunium de consec. d. 3. c. de illis, 91. q. 1. Inf. sess. 22. in decr. de observandis in celebr. Miss. Tit. 1. 1. Ti. 3. c. fin. 2. q. 7. cum sim. Conc. Tol. 3. cap. 7. Conc. Rhemens. c. 17. Euseb. 4. decr. & inf. sess. 25. c. 1. de ref. c. in omnibus de cons. d. 5. c. pro rev. 45. d. 1. Tim. 3. 1. cum ex injunct. extr. de hær.

tholicæ veritatis lux, Jesu Christo, qui vera lux est, annuente, candor, puritasque refulgeat: & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum viis, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit, quo maturius, & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & Patrem Domini Nostri Jesu Christi.

In sententiis vero dicendis, juxta Toletani Concilii statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis, vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed, quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti judicii acies perturbato animo inflectatur.

Conc. Tolet. 11. ca. 1. Concil. Const. sess. 1 in prin. cap. in loc. 5. q. 4.

Insuper ipsa S. Synodus statuit, ac decrevit, quod, si forte contigerit, aliquos debito in loco non sedere, & sententias, etiam sub verbo, Placet, proferre, congregationibus interesse, & alios quoscunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præjudicium generetur, nullique novum jus acquiratur.

Deinde indicta fuit futura sessio ad diem Jovis quartum mensis Febr. proxime venturi.

SESSIO III.

Celebrata die 4. mensis Februarii 1546.

Decretum de Symbolo Fidei.

IN *nomine sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti.*

Hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipue est congregata; agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctationem adversus carnem, & sanguinem, sed adversus spirituales nequitias in cœlestibus, cum eodem omnes, & sin-

Ephes. 5. ca. qui sesstit. 11. q. 1. Aug. serm. de verb. Dom.

Con. Nicæn. Conc. Romæ. sub Innoc. I. Concil. Hipp. in princ. Conc. Const. 6. act. 7. cum sim. Concil. Magunt. c. 1. Clem. epist. 1. vers. ergo cunctis, c. 1. d. 1. ca. baptizandos, cum seq. de consecr. d. 4. ca. 1. de summ. Trin. & Conc. Const. 6. Action. 17. Matth. 16. in novo 31. Conc. Nic. in fin. & Conc. Carth. 6. c. 20. Conc. Brach. 3. cap. 6. in princ. Con. Constant. cap. 7. Ep. in prin. Conc. Chal. in med. Synod. Rom. sub. Jul. 1. in princ.

& singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia virtutis ejus, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est verbum Dei. Itaque ut hæc pia ejus sollicitudo principium, & progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decrevit, præmittendam esse Confessionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consuevere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare Symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessario conveniunt, ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ inferi nunquam prævalebunt, totidem verbis, quibus in omnibus Ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit; quod quidem ejusmodi est:

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, visibilium omnium, & invisibilium; & in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia secula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris: & iterum venturus est cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit: qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: & unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum, & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apost. Sedis Legatis, intelligens, multos Prælatos ex diversis partibus accinctos esse itineri, nonnullos, etiam in via esse, quo huc veniant, cogi-

pitanſque, omnia ab ipſa ſacra Synodo decernenda eo majoris apud omnes exiſtimationis, & honoris videri poſſe, quo majori fuerint, & pleniori Patrum conſilio, & præſentia ſancita, & corroborata, ſtatuit, & decrevit, futuram Seſſionem poſt præſentem celebrandam eſſe die Jovis, quæ ſubſequetur Dominicam Lætare, proxime futuram: Interim tamen non differri diſcuſſionem, & examinationem eorum, quæ ipſi Synodo diſcutienda, & examinanda videbuntur.

SESSIO IV.

Celebrata die 8. menſis Aprilis, 1546.

Decretum de Canonicis Scripturis.

SAcroſancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, hoc ſibi perpetuo ante oculos proponens, ut ſublatis erroribus puritas ipſa Evangelii in Eccleſia conſervetur: quod promiſſum ante per Prophetas in Scripturis ſanctis, Dominus noſter Jeſus Chriſtus, Dei Filius, proprio ore primum promulgavit, deinde per ſuos Apoſtolos, tanquam fontem omnis & ſalutaris veritatis, & morum diſciplinæ, omni creaturæ prædicari juſſit, perſpicienſque hanc veritatem, & diſciplinam contineri in libris ſcriptis, & ſine ſcripto traditionibus; quæ ipſius Chriſti ore ab Apoſtolis acceptæ, aut ab ipſis Apoſtolis, Spiritu ſancto dictante, quaſi per manus traditæ ad nos uſque pervenerunt, orthodoxorum Patrum exempla ſecuta, omnes libros tam veteris, quam novi Teſtamenti, cum utriuſque unus Deus ſit auctor, necnon traditiones ipſas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tanquam vel oretenus a Chriſto, vel a Spiritu ſancto dictatas, & continua ſucceſſione in Eccleſia Catholica conſervatas, pari pietatis affectu, ac reverentia ſuſcipit, & veneratur. Sacrorum vero librorum Indicem huic decreto adſcribendum cenſuit, ne cui dubitatio ſuboriri poſſit, quinam ſint, qui ab ipſa Synodo ſuſcipiuntur: Sunt vero infraſcripti: Teſtamenti veteris, quinque Moyſi, id eſt Geneſis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium; Joſue, Judicum, Ruth; quatuor Regum; duo Paralipomenon; Eſdræ primus, & ſecundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Judith, Heſther, Job, Pſalterium Davidicum centum quinquaginta Pſalmorum, Parabolæ, Eccleſiaſtes, Canticum Canticorum, Sapientia, Eccleſiaſticus,

Hier. 31. Pſal. 102. ut intelligit Aug. l. 16. de Civ. Dei, c. 17. to. 5. Marc. ult. Matth. 28. ca. in novo. diſt. 1.

2. Theſſ. 2. 1. Cor. 11. 2. Timoth. 1. c. 1. eccleſiaſticar. 12. diſt. cum Ma. de celeb. Miſſ.

In can. Apoſt. c. 84. Innoc. 1. epi. 3. c. 7. Gel. in Con. Rom. 1.

Conc. Laod. n. c. 60. Conc. Cart. 3. c. 47. & c. Sancta Romana. d. 15. Conc. Flor. ad Armen.

cus, Isaias, Jeremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel; duodecim Prophetæ minores, ideſt Oſea, Joel, Amos, Abdias, Jonas, Michæas, Nahum, Habacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias; duo Machabæorum, primus, & ſecundus. Teſtamenti novi, quatuor Evangelia, ſecundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Joannem: Actus Apoſtolorum a Luca Evangeliſta conſcripti: quatuordecim Epiſtolæ Pauli Apoſtoli, ſcilicet ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apoſtoli duæ, Joannis Apoſtoli tres: Jacobi Apoſtoli una; Judæ Apoſtoli una; & Apocalypſis Joannis Apoſtoli. Si quis autem libros ipſos integros cum omnibus ſuis partibus, prout in Eccleſia Cath. legi conſueverunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro Sacris, & Canonicis non ſuſceperit, & traditiones prædictas ſciens, & prudens contempſerit; anathema ſit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via, ipſa Synodus, poſt jactum fidei confeſſionis fundamentum, ſit progreſſura, & quibus potiſſimum teſtimoniis, ac præſidiis in confirmandis dogmatibus, & inſtaurandis in Eccleſia moribus, ſit uſura.

Decretum de editione, & uſu ſacrorum Librorum.

INſuper eadem ſacroſancta Synodus conſiderans, non parum utilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei, ſi ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, ſacrorum librorum, quænam pro authentica habenda ſit, innoteſcat; ſtatuit, & declarat, ut hæc ipſa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot ſæculorum uſu in ipſa Eccleſia probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prædicationibus, & expoſitionibus pro authentica habeatur: & ut nemo illam rejicere quovis prætextu audeat, vel præſumat.

Ca. hæreſis, 24. q. 3. & inf. ſeſſ. 13. cap. 1 de Euc. Sacram.

Leo Papa, epiſt. ad Epiſc. Brit. cap. 6. c. exiit, circa fin. de verb. ſign. in 6. c. palam, 11. d. c. de libellis 20.

Præterea, ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Chriſtianæ pertinentium, ſacram Scripturam ad ſuos ſenſus contorquens contra eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cujus eſt judicare de vero ſenſu, & interpretatione Scripturarum ſanctarum, aut etiam contra unanimem conſenſum Patrum, ipſam Scripturam ſacram interpretari audeat, etiamſi hujuſmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contravenerint, per Or-

Ordinarios declarentur, & pœnis a jure statutis puniantur.

d. c. omnes. 23. d. c. relatum, 37. d. c. hæresis, & tot. tit. de hær.

Sed & impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere volens, qui jam sine modo, hoc est putantes sibi licere, quidquid libet, sine licentia Superiorum Ecclesiasticorum ipsos sacræ scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter sæpe tacito, sæpe etiam ementito prælo, &, quod gravius est, sine nomine auctoris imprimunt; alibi etiam impressos libros hujusmodi temere venales habent: decernit, & statuit, ut posthac sacra Scriptura, potissimum vero hæc ipsa vetus, & vulgata editio quam emendatissime imprimatur, nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quosvis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati, probatique fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilii novissimi Lateranensis apposita: & si regulares fuerint, ultra examinationem, & probationem hujusmodi, licentiam quoque a suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, juxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, vel evulgant, nisi antea examinati, probatique fuerint, eisdem pœnis subjaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa vero hujusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri vel scripti, vel impressi authentice appareat; idque totum, hoc est, & probatio, & examen gratis fiat, ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. Post hæc, temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quæque convertuntur, & torquentur verba, & sententiæ Sacræ Scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones impias, & diabolicas incantationes, divinationes, sortes, libellos etiam famosos, mandat, & præcipit, ad tollendam hujusmodi irreverentiam, & contemptum, ne de cætero quisquam quomodolibet verba Scripturæ sacræ ad hæc, & similia audeat usurpare, ut omnes hujus generis homines, temeratores, & violatores verbi Dei, juris, & arbitrii pœnis per Episcopos coerceantur.

Conc. Lat. Sess. 10 de impressione lib.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit; proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse feria quinta post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

SESSIO V.

Celebrata die 17. Mensis Junii, MDXLVI.

Decretum de peccato originali.

Hebr. 11. Conc. Magu. can. 1.

UT fides nostra Catholica, sine qua impossibile est placere Deo purgatis erroribus in sua sinceritate integra, & illibata permaneat; & ne populus Christianus omni vento doctrinæ circumferatur: cum Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, ejusque remedio non solum nova, sed vetera etiam dissidia excitaverit: sacrosancta, œcumenica, & generalis Trid. Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, jam ad revocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, Sacrarum Scripturarum, & Sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ judicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

Gen. 3. c. visis 16. q. 2.

Cælestinus II. ep. 1. c. 4.

Gen. 2.

Si quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & justitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam prævaricationis hujusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captivitatem sub ejus potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est Diaboli, totumque Adam per illam prævaricationis offensam, secundum corpus, & animam in deterius commutatum fuisse; anathema sit.

Conc. Arausic. c. 2.

Rom. 5. 1. Cor. 15. & Conc. Arausic. c. 2. c. quomodo, de pœn. dis. 2. c. placuit. l. 1. de consec. d. 4. inf. Sess. 6. c. 17. de just. Rom. 5. c. placuit, c. regenerante & c. quæris in fine de consec. d. 4. Conc. Milevit. c. 2.

Si quis Adæ prævaricationem sibi soli, & non ejus propagini asserit nocuisse; & acceptam a Deo sanctitatem, & justitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam perdidisse, aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ, anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unum est, & propagatione, non imitatione, transfusum omnibus, inest unicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel

per

per aliud remedium asserit tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini nostri Jesu Christi, qui nos Deo reconciliavit in sanguine suo, factus nobis justitia, sanctificatio, & redemptio; aut negat ipsum Christi Jesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ rite collatum, tam adultis, quam parvulis applicari, anathema sit: quia non est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Unde illa vox: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicumque baptizati estis, Christum induistis.

Si quis parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam: unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis in remissionem peccatorum non vera, sed falsa intelligatur; anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa, semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei, ex traditione Apostolorum, etiam parvuli qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

Si quis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram, & propriam peccati rationem habet; sed illud dicit tantum radi, aut non imputari, anathema sit. In renatis enim nihil odit Deus; quia nihil est damnationis iis, qui vere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem; qui non secundum carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & novum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi; ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit, quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus non valet: quinimo qui legitime certaverit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, S. Synodus

1. Tom. 2. c. multiplex de pœn. d. 1. & inf. Sess. 25. de invoc. Sanctor. Apost.

Act. 4. Jo. 1. c. nemo, de consecr. dist. 4. Gal. 3. Conc. Eph. c. 77. & d. c. placuit, de consecr. dist. 4. Cle. unic. de sum. Trin. c. 2. in fin. eo tit. extr. c. 3. ver. cum ergo de bapt. inf. Sess. 7. c. 13. de bapt. Rom. 5. c. placuit. c. quæris, in fi. & c. regenerante, de consecr. d. 4. Jo. 3. c. filius, & c. non dubito, de consecr. di. 4. c. debitum cum seq. de bapt. Inf. Sess. 7. c. 6. cum seq. de Sacram. Rom. 6. & ca. proprie, de consecr. d. 4. & c. regenerante. Rom. 8. Coloss. 3. Ephes. 4. c. quomodo renovari, de pœn. dist. 2. Rom. 8. Galat. 3. c. non omnis, 32. q. 2. Aug. l. 6. contra Jul. Pelag. c. 6. to. 7. & c. 2. de consecr. d. 4. 2. Tim. 2. Coloss. 3.

Rom. 7. & nam concupiscens ext. de con.

nodus declarat, Ecclesiam catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quod vere, & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est; & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anathema sit.

In extrav. com. l. 3. de reliq. & vener. Sanct. c. 2.

Declarat tamen hæc ipsa S. Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam, & immaculatam Virg. Mariam, Dei genitricem, sed observandas esse constit. fel. rec. Xysti Papæ IV. sub pœnis in eis Constitut. contentis quas innovat.

Decretum de reformatione. De instituenda lectione Sacræ Scripturæ. Cap. I.

EAdem sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inhærens, easque amplectens, & illis adjiciens, ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus jaceat; statuit, & decrevit, quod in illis Ecclesiis, in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliud quovis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacræ Theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii, eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem, & interpretationem per seipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cætero vero præbenda, præstimonium, aut stipendium hujusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per seipsas id munus explere possint, conferantur, & aliter facta provisio nulla sit, & invalida. In Ecclesiis autem Metropolitanis, vel cathedralibus, si civitas insignis, vel populosa fuerit, ac etiam in collegiatis, existentibus in aliquo insigni opido, etiam nullius diœcesis, si ibi clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocunque, præterquam ex causa resignationis, primo vacatura, cui aliud onus incompatibile injunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicujus simplicis beneficii, ejusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suæ civitatis, & diœcesis, vel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita provideat, ut ipsa sacræ Scripturæ lectio habeatur, ita tamen, ut quæ-cum-

c. quia, & ca. fin. de mag. & inf. sess. 23. de ref. c. 18.

In sess. 24. ca. 15. de ref.

cumque aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quavis alia ratione institutæ, propter id minime prætermittantur: Ecclesiæ vero, quarum annui proventus tenues fuerint, & ubi tam exigua est cleri, & populi multitudo, ut Theologiæ lectio in eis commode haberi non possit, saltem magistrum habeant, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui clericos, aliosque scholares pauperes Grammaticam gratis doceat; ut deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint: ideoque illi magistro Grammatices, vel alicujus simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur, dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio, vel ex Capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persolvatur; vel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Ecclesiæ, & diœcesi accommodam; ne pia hæc, atque fructuosa provisio quovis quæsito colore negligatur. In Monasteriis quoque Monachorum, ubi commode fieri queat, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur; qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc, ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant. In conventibus vero aliorum Regularium, in quibus studia commode vigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur; quæ lectio a Capitulis generalibus, vel provincialibus assignetur dignioribus magistris: in Gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & cæterarum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac rerum publicarum pietate, & charitate ad catholicæ fidei defensionem, & incrementum sanæque doctrinæ conservationem, & propagationem instituatur: & ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et, ne sub specie pietatis impietas disseminetur, statuit eadem S. Synodus, neminem ad hujusmodi lectionis officium tam publice, quam privatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit; quod tamen de Lectoribus in claustris Monachorum non intelligatur. Docentes vero ipsam sacram Scripturam, dum publice in scholis docuerint, & scholares, qui in ipsis scholis student, privilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum in absentia a jure communi concessis plene gaudeant, & fruantur.

Conc. Conf. 1. c. 15. cum alleg. a me infra de priv. sch. priv. 88. c. 1. & c. quia de Mag. Conc. Later. sub Alex. 3. c. 18. & sub Innoc. 3. c. 11. & inf. sess. 23. cap. 18. de ref. Cle. ne in agro de stat. Monach.

Abbatis officium in lectore eligendo.

cap. 2. de Mag.

cap. fin. de ma. com. alleg. in meo tract. de pri. sch. priv. 93.

Caput II.

Quia vero Christianæ Reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Evangelii, quam lectio, & hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decrevit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Pri-

Conc. Mag. cap. 25. Conc. Rhemen. c. 14. & 15. c.

Episcopus l. 3. 38. dist. inf. sess. 24. c. 4. de ref. Conc. Lat. sub Innoc. 3. c. 10. c. inter cætera, de offi. ord.

mates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per seipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Jesu Christi Evangelium. Si vero contigerit, Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, juxta formam generalis Concilii, viros idoneos assumere teneantur ad hujusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subjaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicunque Parochiales, vel alias curam animarum habentes Ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus, plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum brevitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes quas sectari oporteat; ut pœnam æternam evadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id vero si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi jurisdictione quavis ratione exemptum se esse prætenderet, etiam si Ecclesiæ quovis modo exemptæ dicerentur; aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint; provida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Conc. Constan. 6. cap. 8. Conc. Later. ult. sess. 15.

Jer. Thren. 4.

Si quæ vero Parochiales Ecclesiæ reperiantur subjectæ monasteriis in nulla Diœcesi existentibus, si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, a Metropolitanis, in quorum provinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam, quoad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur. Neque hujus decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, sive recursus impedire valeat, quousque desuper a competenti judice, qui summarie, & sola facti veritate inspecta, procedat, cognitum, & decisum fuerit. Regulares vero cujuscunque Ordinis, nisi a suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, prædicare non possint, cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis vero, quæ suorum Ordinum non sunt,

Conc. Later. ult. sess. 11. de modo prædic.

ultra

ultra licentiam suorum Superiorum etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint; ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Si vero (quod absit) Prædicator errores, aut scandala disseminaverit in populum, etiamsi in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet, Episcopus ei prædicationem interdicat. Quod si hæreses prædicaverit, contra eum secundum juris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat, etiamsi prædicator ipse generali, vel speciali privilegio exemptum se esse prætenderet; quo casu Episcopus authoritate Apostolica, & tamquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator, vel ex falsis informationibus, vel alias calumniose vexetur, justamve de eis conquerendi occasionem habeat.

> Ca. excommunicamus, §. quia vero, de hær. inf.: seff. 24. c. 4. de ref. & ca. non liceat dist. 92. Ad Rom. 10.

Caveant præterea Episcopi, ne aliquem vel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum vivunt, vel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsi noti sint, & moribus, atque doctrina probati, etiam quorumlibet privilegiorum prætextu, in sua civitate, vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur: a qua privilegia hujusmodi nisi tacita veritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri verisimile non est.

Quæstores vero elemosynarii, qui etiam quæstuarii vulgo dicuntur, cujuscumque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium prædicare præsumant; & contra facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, privilegiis quibuscumque non obstantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

ITem hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Jovis, feria quinta post festum beati Jacobi Apostoli.

> Con. Lat. sub Innoc. 3. c. 62 c. cum ex eo de pœnit. & remiss. Clem. abusionibus, eod. tit. infr. seff. 21. de refor. c. 9. c. ut officium, §. compescendi, de hær. in 6.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem 13. mensis Jan. 1547.

SESSIO VI.

Celebrata die 13. Mensis Januar. 1547.

Decretum de justificatione.

Proœmium.

CUm hoc tempore non sine multarum animarum jactura, & gravi Ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de justificatione doctrina; ad lau-

laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, divina providentia Papæ III. Reverendissimis Dominis, Dominis Jo. Maria de Monte, Episcopo Prænestino, & Marcello titul. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis; exponere intendit omnibus Christifidelibus veram, sanamque doctrinam ipsius justificationis, quam Sol justitiæ Christus Jesus, fidei nostræ Auctor, & consummator docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit: districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

De naturæ, & legis ad justificandos homines imbecillitate. Cap. I.

Aug. 10. 1. l. 5. confess. c. 5. 1. Cor. 15. Rom. 5. Eph. 2. Sup. sess. 5. in prin. Rom. 8. & 9.

PRimum declarat S. Synodus, ad justificationis doctrinam probe, & sincere intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoscat, & fateatur, quod, cum omnes homines in prævaricationem Adæ innocentiam perdidissent, facti immundi, &, ut Apostolus inquit, natura filii iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, usque adeo servi erant peccati, & sub potestate Diaboli, ac mortis, ut non modo Gentes per vim naturæ, sed ne Judæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysis inde liberari, aut surgere possent, tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, viribus licet attenuatum, & inclinatum.

De dispensatione, & mysterio adventus Christi. Cap. II.

2. Cor. 1. Gen. 49. Gal. 4. Psal. 2. 88. & 109. Isa. 7. 11. & 45. Jer. 23. Habacuc. 3. Osee 6. Baruch. 3. 1. Reg. 2. Dan. 9. Aug. li. 7. de Civit. Dei cap. 32. Ephes. 1. Rom. 3.

QUo factum est, ut cœlestis Pater, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum Jesum, filium suum, & ante legem, & legis tempore multis Sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum venit beata illa plenitudo temporis, ad homines miserit; ut & Judæos, qui sub lege erant, redimeret, & Gentes, quæ non sectabantur justitiam, justitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Qui per Christum justificantur. Cap. III.

Coloss. 1. 1. Tim. 12. &

VErum etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt, sed ii dumtaxat,

taxat, quibus meritum passionis ejus communicatur. Nam sicut revera homines, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur injusti, cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam injustitiam contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, numquam justificarentur; cum ea renascentia per meritum passionis ejus, gratia, qua justi fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partes sortis Sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum filii dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

2. Tim. 2. c. multiplex, de Pœn. dist. 1. Joan. 2. Eccli. 17. & c. si enim, de pœn. dist. 1. Psal. 109. & 119. 2. Cor. 5. & inf. can. 1. Coloss. 1.

Insinuatur descriptio justificationis impii, & modus ejus in statu gratiæ. Cap. IV.

Quibus verbis justificationis impii descriptio insinuatur ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Jesum Christum Salvatorem nostrum; quæ quidem translatio post Evang. promulgatum sine lavacro regenerationis, aut ejus voto fieri non potest, sicut scriptum est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

Gal. 1. Tit. 3. Cle. de sum. Trin. 1. Cor. 15. Joan. 3. Ca. illius, & c. non dubito, de consecr. dist. 4. c. debitum, cum seq. extra de Bapt.

De necessitate præparationis ad justificationem in adultis, & unde fit. Cap. V.

Declarat præterea, ipsius justificationis exordium in adultis a Deo per Christum Jesum, preveniente gratia, sumendum esse, hoc est, ab ejus vocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, vocantur: ut qui per peccata a Deo aversi erant, per ejus excitantem, atque adjuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum justificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, & cooperando, disponantur; ita ut, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam abjicere potest: neque tamen sine gratia Dei movere se ad justitiam coram illo libera sua voluntate possit. Unde in sacris litteris cum dicitur: Convertimini ad me, & ego convertar ad vos; libertatis nostræ admonemur. Cum respondemus; Converte nos, Domine, ad te, & convertemur; Dei nos gratia præveniri confitemur.

Infr. can. 1. Zach. 1. Joel. 2. c. convertimini, de pœn. dist. 1. Jer. in fin. orationis.

Modus præparationis. Cap. VI.

Disponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati divina gratia, & adjuti, fidem ex auditu concipientes, libere moventur in Deum, credentes vera esse, quæ divini-

tus

tus revelata, & promissa sunt, atque illud in primis, a Deo justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem, quæ est in Christo Jesu; & dum peccatores se esse intelligentes, a divinæ justitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur, fidentes, Deum sibi propter Christum propitium fore, illumque tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipiunt: ac propterea moventur adversus peccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptismum agi oportet: denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare novam vitam, & servare divina mandata. De hac dispositione scriptum est: Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit. Et, Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini expellit peccatum. Et, Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Et, Euntes ergo docete omnes Gentes, baptizantes eos, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, docentes eos servare, quæcumque mandavi vobis. Denique, Præparate corda vestra Domino.

Inf. c. 14. & Sess. 14. c. 4. de contritione. Hebr. 11. Mar. 2. Matth. 9. Eccl. 2. Act. 2. c. agunt, & c. proprie, de conf. dist. 4. Matth. ult. Luc. 24. c. prim. c. si qua, & c. proprie, de conf. dist. 4. 1. Reg. 7.

Quid sit justificatio impii, & quæ sint ejus causæ. *Cap. VII.*

HAnc dispositionem, seu præparationem justificatio ipsa consequitur, quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum. Unde homo ex injusto fit justus, & ex inimico amicus, ut sit hæres secundum spem vitæ æternæ. Hujus justificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei, & Christi, ac vita æterna: efficiens vero, misericors Deus, qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & ungens Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus unigenitus suus, Dominus noster Jesus Christus, qui, cum essemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis justificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit: instrumentalis item, Sacramentum Baptismi, quod est Sacramentum fidei, sine qua nulli unquam contigit justificatio: demum unica formalis causa est justitia Dei; non qua ipse justus est, sed qua nos justos facit; qua videlicet ab eo donati renovamur spiritu mentis nostræ, & non modo reputamur, sed vere justi nominamur, & sumus justitiam in nobis recipientes, unusquisque suam secundum mensuram, quam Spi-

Tit. 3. Eph. 2. c. nihil est, de consecr. d. 4. c. hoc est, de consecr. dist. 2. c. multiplex de pœn. dist. 2.

Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundum propriam cujusque dispositionem, & cooperationem. Quanquam enim nemo possit esse justus, nisi cui merita passionis D. N. Jesu Christi communicantur: id tamen in hac impii justificatione fit, dum ejusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui justificantur, atque ipsis inhæret. Unde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem; nam fides, nisi ad eam spes accedat, & charitas, neque unit perfecte cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit; qua ratione verissime dicitur: Fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse. Et in Christo Jesu neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium; sed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præstantem: quam sine spe, & charitate fides præstare non potest. Unde & statim verbum Christi audiunt: Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Itaque veram, & Christianam justitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christum Jesum illis donatam, candidam, & immaculatam jubentur statim renati conservare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, & habeant vitam æternam.

c. necquenquam, post princ. de consec. d. 14. Phil. 3. Rom. 5. Inf. can. 10. Concil. Mogun. c. 1. c. sicut 1. q. 1. & Jac. 2. in fin. Gal. 5. c. circumcisio; & can. firmum, de Pœnit. d. 2. c. 1. §. quia vero de sacr. unct. Matth. 19. Luc. 15. c. quomodo renovari, de pœnit. dist. 2. Cle. 1. cp. 1. c. 4. Rom. 5. sup. sess. 5. de pec. orig. post. princ.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis justificari. Cap. VIII.

CUm vero Apostolus dicit, justificari hominem per fidem, & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Cath. consensus tenuit, & expressit, ut scilicet per fidem ideo justificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis; sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum ejus consortium pervenire; gratis autem justificari ideo dicimur, quia nihil eorum, quæ justificationem præcedunt, sive fides, sive opera, ipsam justificationis gratiam promeretur: si enim gratia est, jam non ex operibus: alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratia jam non est gratia.

Rom. 5. Hebr. 11. Infr. can. 9. Rom. 11. Eph. 2. Tit. 3.

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Caput IX.

QUamvis autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa unquam fuisse peccata, nisi gratis divina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam,

Inf. can. 12. & 13.

ciam, & certitudinem remiſſionis peccatorum ſuorum jactanti, & in ea ſola quieſcenti, peccata dimitti, vel dimiſſa eſſe dicendum eſt; cum apud hæreticos, & ſchiſmaticos

Inf. can. 12. 13. 14. & 15. poſſit eſſe, imo noſtra tempeſtate ſit, & magna contra Eccleſiam catholicam contentione prædicetur vana hæc, & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud aſſerendum eſt, oportere eos, qui vere juſtificati ſunt, abſque ulla omnino dubitatione apud ſemetipſos ſtatuere ſe eſſe juſtificatos, neminemque a peccatis abſolvi, ac juſtificari, niſi eum, qui certo credat, ſe abſolutum, & juſtificatum eſſe; atque hac ſola fide abſolutionem, & juſtificationem perfici, quaſi qui hoc non credit, de Dei promiſſis, deque mortis, & reſurrectionis Chriſti efficacia dubitet. Nam ſicut nemo pius de Dei miſericordia, de Chriſti merito, deque Sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet: ſic quilibet, dum ſeipſum, ſuamque propriam infirmitatem, & indiſpoſitionem reſpicit, de ſua gratia formidare, & timere poteſt, cum nullus ſcire valeat certitudine fidei, cui non poteſt ſubeſſe falſum, ſe gratiam Dei eſſe conſecutum.

De acceptæ juſtificationis incremento. Caput X.

Pſalm. 86. Pſalm. 88. Inf. c. 14. 2. Cor. 4. in fi. Coloſ. 1. cap. cum ſanct. de pœn. diſt. 12.

SIc ergo juſtificati, & amici Dei, ac domeſtici facti, euntes de virtute in virtutem renovantur, ut Apoſtolus inquit, de die in diem; hoc eſt, mortificando membra carnis ſuæ, & exhibendo ea arma juſtitiæ in ſanctificationem per obſervationem mandatorum Dei, & Eccleſiæ in ipſa juſtitia per Chriſti gratiam accepta, cooperante fide, bonis operibus, creſcunt, atque magis juſtificantur, ſicut ſcriptum eſt:

Apoc. ult. Eccli. 18. Jacob. 8.

Qui juſtus eſt, juſtificetur adhuc. Et iterum: Ne verearis uſque ad mortem juſtificari. Et rurſus: Videtis, quoniam ex operibus juſtificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc vero juſtitiæ incrementum petit ſancta Eccleſia, cum orat: Da nobis, Domine, fidei, ſpei, & charitatis augmentum.

De obſervatione mandatorum, deque illius neceſſitate, & poſſibilitate. Cap. XI.

Inf. c. 18. 1. Jo. 5. Matt. 11. in fi. Jo. 14.

NEmo autem, quantumvis juſtificatus, liberum ſe eſſe ab obſervatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & a Patribus ſub anathemate prohibita voce uti, Dei præcepta homini juſtificato ad obſervandum eſſe impoſſibilia. Nam Deus impoſſibilia non jubet, ſed jubendo monet & facere quod poſſis, & petere, quod non poſſis, & adjuvat, ut poſſis. Cujus mandata gravia non ſunt, cujus

Conc. Afr. ca. 81. 82. 83. jugum ſuave eſt, & onus leve. Qui enim ſunt filii Dei, Chri-

Christum diligunt; qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, servant sermones ejus; quod utique cum divino auxilio præstare possunt. Licet enim in hac mortali vita, quantumvis sancti, & justi in levia saltem, & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata, quandoque cadant, non propterea desinunt esse justi. Nam justorum illa vox est & humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra. Quo fit, ut justi ipsi eos magis se obligatos ad ambulandum in via justitiæ sentire debeant, quo liberati jam a peccato, servi autem facti Deo, sobrie, juste, & pie viventes proficere possunt per Christum Jesum, per quem accessum habuerunt in gratiam istam. Deus namque sua gratia semel justificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatemque consecuturum, etiam si Christo non compatiatur, ut & conglorificetur; nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, cum esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam, & consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea Apost. ipse monet justificatos, dicens: Nescitis, quod ii, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? sic currite, ut comprehendatis. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem verberans: sed castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne forte, cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus: Satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis: hæc enim facientes non peccabitis aliquando. Unde constat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ adversari, qui dicunt, justum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut (quod intolerabilius est) pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus justos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam, cum scriptum sit: Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas propter retributionem, & de Mose dicat Apostolus, quod respiciebat in remunerationem.

Con. Mil. c. 7. 8. & 9.
Matth. 6. Luc. 11. ca. unum, 25. d. c. adhuc, &c. de quotidianis, de pœnit. di. 3.
Tit. 2.
Inf. c. 10.
Phil. 2.
Hebr. 5.
1. Cor. 9.
2. Pet. 1.
Inf. ca. 15.
Inf. c. 11.
Psal. 11. 8.
Heb. 11.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cavendam esse. Cap. XII.

NEmo quoque, quamdiu in hac mortalitate vivitur, de arcano divinæ prædestinationis mysterio usque adeo præsumere debet, ut certo statuat, se omnino esse in numero prædestinatorum, quasi verum esset, quod justificatus aut am-

Inf. c. 15. & 16. ca. corripiantur, in fi. 24. q. 31.
Prov. 29.
Ezech. 18.
Gal. 3.

amplius peccare non possit, aut si peccaverit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat; nam nisi ex speciali revelatione sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.

De perseverantiæ munere. Cap. XIII.

Matth. 10. & 24. ca. suggestum 7. q. 1. & c. non reverterebantur, de pœn. d. 2. inf. ca. 16. & 22. Ezech. 33.

SImiliter de perseverantiæ munere, de quo scriptum est: Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est, eum, qui stat, statuere, ut perseveranter stet; & eum, qui cadit, restituere, nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere. Veruntamen qui se existimant stare, videant, ne cadant; & cum timore, ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigiliis, in eleemosynis in orationibus, & oblationibus, in jejuniis, & castitate: formidare enim debent, scientes, quod in spem gloriæ, & nondum in gloriam renati sunt, de pugna, quæ superest, cum carne, cum mundo, cum diabolo; in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent dicenti: Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus; si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

Philipp. 2. 1. Cor. 1.

Roman. 8.

De lapsis, & eorum reparatione. Cap. XIV.

Inf. c. 13. & 29. c. firmiter in fin. extr. de summ. Trinit. ca. secund. post naufrag. de pœn. d. 1.

QUi vero ab accepta justificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus justificari poterunt, cum, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procuraverint. Hic enim justificationis modus est lapsis reparatio, quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam Sancti Patres apte nuncuparunt. Etenim pro iis, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Jesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Unde docendum est, Christiani hominis pœnitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali; eaque contineri non modo cessationem a peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, & humiliatum, verum etiam eorumdem sacramentalem Confessionem, saltem in voto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem, itemque satisfactionem per jejunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto una cum culpa remittitur, sed pro pœna temporali, quæ, ut sacræ literæ docent,

Joan. 20. Matth. 16. ca. ut constitueretur, 33. d. c. ut evidenter 1. q. 1. cum simili inst. sess. 14. de pœnit. c. 2. 3. & 4. Psalm. 50. c. sacrificium, de Pœn. d. 1.

cent, non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam acceperunt, ingrati Spiritum sanctum contristaverunt, & templum Dei violare non sunt veriti. De qua Pœnitentia scriptum est: Memor esto, unde excideris; age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: Quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus; Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

Eph. 4. 1. Cor. 3. Apo. 2. c. quia sanctitas, 50. dist. & c. miror, de pœnit. dist. 1. 2. Cor. 15. Marc. 3. & 4. Luc. 3.

Quolibet peccato mortali amitti gratiam, sed non fidem Cap. XV.

ADversus etiam hominum quorumdam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamvis non amittatur fides, acceptam justificationis gratiam amitti, divinæ legis doctrinam defendendo, quæ a regno Dei non solum infideles excludit, sed & fideles quoque, fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, avaros, ebriosos, maledicos, rapaces, cæterosque omnes, qui lethalia committunt peccata, a quibus cum divinæ gratiæ adjumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur.

tostr. ca. 27. Rom. 16. 1. Tim. 1.

De fructu justificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

HAc igitur ratione justificatis hominibus, sive acceptam gratiam perpetuo conservaverint, sive amissam recuperaverint, proponenda sunt Apostoli verba: Abundate in omni opere bono, scientes, quod labor vester non est inanis in Domino; non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tanquam gratia filiis Dei per Christum Jesum misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsius Dei promissione, bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda. Hæc est enim illa corona justitiæ, quam post suum certamen, & cursum, repositam sibi esse, ajebat Apostolus, a justo judice sibi reddendam: non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt adventum ejus. Cum enim ille ipse Christus Jesus, tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos justificatos jugiter virtutem influat; quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent: nihil ipsis justificatis amplius deesse credendum est, quominus plene illis quidem operibus,

Heb. 6. ca. non est tam injustus, de pœn. dist. 2. Hebr. 10. in 6. instr. c. 26. 2. Tim. 4. Joan. 4. 1. Cor. 15. & Aug. sup. Ho. Jo. 15.

quæ in Deo sunt facta, & divinæ legi pro hujus statu satisfecisse, & vitam æternam suo etiam tempore (si tamen in gratia decesserint) consequendam, vere promeruisse censeantur: cum Christus Salvator noster dicat: Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum; sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Ita neque propria nostra justitia tanquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur, aut repudiatur justitia Dei; quæ enim justitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem justificamur; illa eadem Dei est, quia a Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque vero illud omittendum est, quod licet bonis operibus in sacris litteris usque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus, eum non esse sua mercede cariturum: & Apostolus testetur, id, quod in præsenti est momentaneum, & leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis; absit tamen, ut Christianus homo in se ipso vel confidat, vel glorietur, & non in Domino, cujus tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes, unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita severitatem, & judicium ante oculos habere debet, neque seipsum aliquis, etiamsi nihil sibi conscius fuerit, judicare; quoniam omnis hominum vita non humano judicio examinanda, & judicanda est, sed Dei; qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique a Deo; qui, ut scriptum est, reddet unicuique secundum opera sua. Post hanc catholicam de justificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter, firmiterque receperit, justificari non poterit; placuit sanctæ Synodo hos Canones subjungere, ut omnes sciant, non solum quid tenere, & sequi, sed etiam quid vitare, & fugere debeant.

Joan. 4. Matth. 10. in fin. & Marc. 9. circa fin. 2. Cor. 4. in fi. Gal. 6. Jer. 9. Jac. 25. 1. Cor. 4. Matth. 39.

DE JUSTIFICATIONE.

CANON I.

Sup. c. 1. & 3. Rom. 2. 1. Cor. 15.

Si quis dixerit, hominem suis operibus, quæ vel per humanæ naturæ vires, vel per legis doctrinam fiant, absque divina per Jesum Christum gratia posse justificari coram Deo; anathema sit.

CANON II.

Conc. Milev. 5. c. 5. Conc. Afr. ca. 80. & ca. ult. de consec. d. 4. inf. c. 4.

Si quis dixerit, ad hoc solum divinam gratiam per Christum Jesum dari, ut facilius homo juste vivere, ac vitam æternam promereri possit; quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægre tamen, & difficulter possit; anathema sit.

CA-

CANON III.

Si quis dixerit, sine præveniente Spiritus sancti inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur; anathema sit. Sup. c. 5. R m. 5.

CANON IV.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, & excitatum nihil cooperari, assentiendo Deo excitanti, atque vocanti, quo ad obtinendam justificationis gratiam se disponat, ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passive se habere; anathema sit. Sup. c. 2. & c. 5.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imo titulum sine re, figmentum denique a Satana invectum in Ecclesiam; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis vias suas malas facere, sed mala opera, ita ut bona, Deum operari, non permissive solum, sed etiam proprie, & per se, adeo, ut sit proprium ejus opus non minus proditio Judæ, quam vocatio Pauli; anathema sit. Joan. 1. Conc. Arausic. 2. c. 25.

CANON VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante justificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, vere esse peccata, vel odium Dei mereri, aut quanto vehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum gravius peccare; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores pejores facere; anathema sit. Psal. 17. Luc. 12. & Mat. 9. in fin.

CANON IX.

Si quis dixerit, sola fide impium justificari, ita ut intelligat, nihil aliud requiri, quod ad justificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse, eum suæ voluntatis motu præparari, atque disponi, anathema sit. Sup. c. 1. & 2. Eph. 1. & 4.

CANON X.

Si quis dixerit, homines sine Christi justitia, per quam nobis meruit, justificari, aut per eam ipsam formaliter justos esse; anathema sit. Gal. 2. & 3. Eph. 1. & 4.

CANON XI.

Si quis dixerit, homines justificari vel sola imputatione justitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclu- Sup. c. 8.

Rom. 5. sa gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat: aut etiam gratiam, qua justificamur, esse tantum favorem Dei; anathema sit.

CANON XII.

Sup. c. 9. Si quis dixerit, fidem justificantem nihil aliud esse, quam fiduciam divinæ misericordiæ peccata remittentis propter Christum, vel eam fiduciam solam esse, qua justificamur; anathema sit.

CANON XIII.

Sup. c. 10. Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo, & absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis, & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

CANON XIV.

Sup. c. 9. Si quis dixerit, hominem a peccatis absolvi, ac justificari ex eo, quod se absolvi, ac justificari certo credat, aut neminem vere esse justificatum, nisi qui credat, se esse justificatum, & hac sola fide absolutionem, & justificationem perfici; anathema sit.

CANON XV.

Sup. c. 12. Si quis dixerit, hominem renatum, & justificatum teneri ex fide ad credendum, se certo esse in numero prædestinatorum; anathema sit.

CANON XVI.

Sup. c. 13. Galat. 5. Ezech. 18. Prov. 26. Si quis magnum illud usque in finem perseverantiæ donum se certo habiturum absoluta, & infallibili certitudine dixerit, nisi hoc ex speciali revelatione didicerit; anathema sit.

CANON XVII.

Sup. c. 12. Rom. 11. Si quis justificationis gratiam non nisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit; reliquos vero omnes, qui vocantur, vocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote divina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.

CANON XVIII.

Sup. c. 11. 1. Joan. 5. Rom. 13. Si quis dixerit, Dei præcepta homini etiam justificato, sub gratia constituto esse ad observandum impossibilia; anathema sit.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Evangelio præter fidem, cætera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.

CANON XX.

Sup. c. 11. Si quis hominem justificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad observantiam mandatorum Dei, & Ec-

& Ecclesiæ, sed tantum ad credendum, quasi vero Evangelium sit nuda, & absoluta promissio vitæ æternæ sine conditione observationis mandatorum; anathema sit.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Christum Jesum a Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut Legislatorem, cui obediant; anathema sit. Phil. 5. Joan. 15.

CANON XXII.

Si quis dixerit, justificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta justitia perseverare posse, vel cum eo non posse; anathema sit. Sup. c. 13.

CANON XXIII.

Si quis hominem semel justificatum dixerit amplius peccare non posse, neque gratiam amittere; atque ideo eum, qui labitur, & peccat, nunquam vere fuisse justificatum: aut contra, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de Beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit. Sup. c. 14.

CANON XXIV.

Si quis dixerit, justitiam acceptam non conservari, atque etiam non augeri coram Deo per bona opera, sed opera ipsa fructus sollummodo, & signa esse justificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam; anathema sit. Sup. c. 10.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere justum saltem venialiter peccare dixerit, aut (quod intolerabilius est) mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri: tantumque ob id non damnari; quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit. Sup. c. 11. in fi.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, justos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, & sperare æternam retributionem a Deo per ejus misericordiam, & Jesu Christi meritum, si bene agendo, & divina mandata custodiendo usque in finem perseveraverint; anathema sit. Sup. c. 16. Matth. 19. Psal. 118.

CANON XXVII.

Si quis dixerit, nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis: aut nullo alio, quantumvis gravi, & enormi, præterquam infidelitatis peccato, semel acceptam gratiam amitti; anathema sit. Sup. c. 15.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti, aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidem, licet non sit viva; aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum; anathema sit. Sup. c. 14.

CANON XXIX.

Inf. sess. 14. Can. 15. de pœn.

Si quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere, aut posse quidem, sed sola fide amissam justitiam recuperare sine Sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana, & universalis Ecclesia a Christo Domino, & ejus Apostolis edocta, hucusque professa est, servavit, & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

14. in princ. Inf. sess.

Si quis post acceptam justificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exsolvendæ vel in hoc sæculo, vel in futuro in Purgatorio, antequam ad regna cælorum aditus patere possit; anathema sit.

CANON XXXI.

Sup. c. 11. In fin.

Si quis dixerit, justificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis justificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius justificati merita, aut ipsum justificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Jesu Christi meritum, cujus vivum membrum est, fiunt, non vere mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ (si tamen in gratia decesserit) consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam catholicam de justificatione a S. Synodo, hoc præsenti decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Jesu Christi D. N. derogari, & non potius veritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Jesu gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, depravatosque in Clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab iis, qui majoribus Ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum; integritas enim præsidentium salus est subditorum. Confidens itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, providamque ipsius Dei in terris Vicarii solertiam omnino futurum, ut ad Ecclesiarum regimen (onus quippe Angelicis humeris formidandum) qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas a puerilibus exordiis

c. inter corporalia, extr. de transl. Episc.

diis usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia ecclesiasticæ laudabiliter acta testimonium præbeat, secundum venerabiles beatorum Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus ecclesiis quibuscunque quovis nomine, ac titulo præfectos monet, ac monitos esse vult, ut attendentes sibi, & universo gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant; implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant; atque ovium suarum, quarum sanguis de eorum est manibus a supremo Judice requirendus, custodiæ minime incumbant; cum certissimum sit, non admitti pastoris excusationem, si lupus oves comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli (quod vehementer dolendum est) hoc tempore reperiuntur, qui propriæ salutis immemores, terrenaque cælestibus, ac divinis humana præferentes, in diversis curiis vagantur, aut in negotiorum temporalium sollicitudine, ovili derelicto, atque ovium sibi commissarum cura neglecta, se retinent occupatos: placuit sacrosanctæ Synodo, antiquos Canones, qui temporum, atque hominum injuria pene in desuetudinem abierunt, adversus non residentes promulgatos innovare, quemadmodum virtute præsentis decreti innovat; ac ulterius pro firmiori eorumdem residentia, & formandis in Ecclesia moribus in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire. Si quis a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia, sibi quocunque titulo, causa, nomine, seu jure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, seu justis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando abfuerit, quartæ partis fructuum unius anni, fabricæ Ecclesiæ, & pauperibus loci per Superiorem Ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso jure incurrat. Quod si per alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente vero contumacia, ut severiori sacrorum Canonum censuræ subjiciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum vero absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incurrenda, infra tres menses per litteras, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cujusque major, aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animadvertere, & Ecclesiis ipsis de Pastoribus uti-

c. in sacerdot. & c. Episcopor. 61. d. c. si. 50. d. & inf. Seff. 24. de ref. c. 1.

Act. 20. 2. Tim. 4. Joan. 10. c. fit rector. 43. d. c. adversitas. 7. q. 1. c. nisi de renunc. Ezech. 33. Act. 20. 6. Ephes. 43. d. c. 1. 13. q. 1. & inf. Seff. 24. c. 1. in fin. de ref. c. pervenit cum multis seq. 7. q. 1. de cler. non resid. per totum, c. cum ex eo de elect. in 6.

ea. ex tuæ, de cler. non resid. c. quoniam, §. porro.

Inf. seff. 23. de ref. c. 1. & 2. seff. 24. c. 12. de ref. & seff. 22. c. 3. de ref. c. ex parte, de cler. non resid.

utilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

Cap. II.

c. fin. de refer. in 6.

EPiscopi inferiores quævis beneficia Ecclesiastica, personalem residentiam de jure, sive consuetudinem exigentia, in titulum, sive commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & divini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensata, expediens videbitur, opportunis juris remediis residere cogantur; nullique privilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis suffragentur. Indulgentiis vero, & dispensationibus temporalibus ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris; quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte a Sede Apostolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem cura animarum nullatenus negligatur; nemini, quoad hoc, privilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

ca. cum eo. de elect. in 6. c. beneficium, de regul.

Cap. III.

c. qualiter, & quando, ii. 2. de acc.

ECclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessum prudenter, ac diligenter intendant, & nemo secularis Clericus, cujusvis personalis, vel regularis, extra monasterium degens, etiam sui ordinis privilegii prætextu, tutus censeatur, quominus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam super hoc a Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

Inf. sess. 13. de ref. c. 1. & 42. sess. 14. cap. 4. de refor.

Cap. IV.

Inf. sess. ult. de ref. c. 6.

CApitula cathedralium, & aliarum majorum Ecclesiarum, illorumque personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quominus a suis Episcopis, & aliis majoribus Prælatis per seipsos solos, vel illis, quibus sibi videbitur, adjunctis, juxta canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit, visitari, corrigi, & emendari etiam auctoritate Apostolica possint, & valeant.

Cap. V.

Inf. sess. 14. ca. 2. de refor. cap. Omnes utriusque, de pœnit. &

NUlli Episcopo liceat, cujusvis privilegii prætextu, Pontificalia in alterius diœcesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subjectas tantum; si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio

Pon-

Pontificalium, & sic ordinati ab executione Ordinum, sint ipso jure suspensi.

remiss. cap. sacerdos, de poen. dist. 6. ca. placuit, cum seq. 7. q. 1. Conc. Carth. 1. c. 10. Conc. Aur. 3. c. 15. & inf. sess. 24. de ref. c. 2. & 3.

Indictio futuræ Sessionis.

PLacet ne vobis, proximam futuram Sessionem celebrari die Jovis, feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit die tertia mensis Martii? *Responderunt*. Placet.

SESSIO VII.

Celebrata die 3. mensis Martii 1547.

Decretum de Sacramentis. Proœmium.

AD consummationem salutaris de justificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit, consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera justitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur; propterea sacrosancta, œcumenica, & generalis Trident. Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, presidentibus in ea eisdem Apost. Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate, tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de novo adinventæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnopere officiunt; sanctarum scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes canones statuendos, & decernendos censuit, reliquos, qui supersunt, ad cœpti operis perfectionem, deinceps, divino spiritu adjuvante, editura.

DE SACRAMENTIS.

CANON I.

SI quis dixerit, Sacramenta novæ legis non fuisse omnia a Jesu Christo Domino nostro instituta; aut esse plura, vel pauciora, quam septem, videlicet: Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem non esse vere, & proprie Sacramentum; anathema sit.

c. ad abolendum, de hæt.

CANON II.

Si quis dixerit, ea ipsa novæ legis Sacramenta a Sacramen-

cap. nihil, de cons.

dist. 2. c. simil. mentis antiquæ legis non differre, nisi quia cæremoniæ sunt aliæ, & alii ritus externi; anathema sit.

CANON III.

cap. nihil, de consf. dist. 2. c. simil. Si quis dixerit, hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

CANON IV.

Sup. sess. 7. de just. ca. 7. & can. 5. Si quis dixerit, Sacramenta novæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua, & sine eis, aut eorum voto, per solam fidem homines a Deo gratiam justificationis adipisci, licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON V.

Si quis vixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON VI.

Conc. Floren. sub Eugen. 4. in decr. de Sac. Si quis dixerit, Sacramenta novæ legis non continere gratiam, quam significant; aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, vel justitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per hujusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiamsi rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anathema sit.

CANON VIII.

Sup. sess. 5. de pecc. orig. Si quis dixerit, per ipsa novæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem divinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.

CANON IX.

ca. consultationi; de temp. ord. & ca. displicet 21. q. 4. & c. licite, 32. q. 7. c. quomodo, ante med. de consf. 4. Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi Characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale, & indelebile, unde ea iterari non possunt; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit.

CANON XI.

Inf. sess. 14. de pœn. ca. 6. cap. multæ ca. remission. cap. Christus cum pl. seq. 1. q. 1. ult. c. ad abolendum. Si quis dixerit, in ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficien-

ficiendum, aut conferendum pertinent, fervaverit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema fit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclefiæ Catholicæ ritus in folemni Sacramentorum adminiftratione adhiberi confuetos, aut contemni, aut fine peccato a miniftris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclefiarum Paftorem mutari poffe; anathema fit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

SI quis dixerit, Baptifmum Joannis habuiffe eamdem vim cum Baptifmo Chrifti; anathema fit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam veram, & naturalem non effe de neceffitate Baptifmi: atque ideo verba illa Domini noftri Jefu Chrifti: Nifi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu fancto, ad metaphoram aliquam detorferit; anathema fit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Ecclefia Romana, quæ omnium Ecclefiarum mater eft, & magiftra, non effe veram de Baptifmi Sacramento doctrinam; anathema fit.

CANON IV.

Si quis dixerit, Baptifmum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus fancti, cum intentione faciendi, quod facit Ecclefia, non effe verum Baptifmum; anathema fit.

CANON V.

Si quis dixerit, Baptifmum liberum effe, hoc eft non neceffarium ad falutem; anathema fit.

CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non poffe, etiam fi velit, gratiam amittere, quantuncumque peccet, nifi nolit credere; anathema fit.

CANON VII.

Si quis dixerit, baptizatos per Baptifmum ipfum folius tantum fidei debitores fieri, non autem univerfæ legis Chrifti fervandæ; anathema fit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos effe ab omnibus fanctæ Ecclefiæ præceptis, quæ vel fcripta, vel tradita funt, ita ut ea obfervare non teneantur, nifi fe fua fponte illis fubmittere voluerint; anathema fit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ita revocandos effe homines ad Baptifmi

de hær. inf. feff. 22. de obf. in celeb. miff. cap. omnes, d. 22. c. quis nefciat, 11. d. cum præced. & c. non decet, cum mul. feq. d. 12. c. alienus, & ca. quia, 14. q. 1. C. aliud, & c. non regenerabantur, de con. d. 4. c. pœn. de bapt. c. filius, & c. non dubito, de conf. dift. 4. Joan. 3. c. non decet, 12. d. c. ad abolendam, de hær. ca. 1. de fum. Trin. c. 1. eo. tit. in 6. Conc. Floren. de un. Arme. c. 5. c. dictum, §. quod vero cum 2. c. feq. 1. q. 1. c. Roman. cum feq. & c. five hæret. de conf. d. 4. cap. nulla præter, de con. dift. 4. Jo. 3. c. majores de bapt.

mi suscepti memoriam, ut vota omnia, quæ post Baptismum fiunt, vi promissionis in Baptismo ipso jam factæ irrita esse intelligant, quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON XI.

c. quodquidam, 1. q. 1. & c. fin. extr. de Sacr. non iterand. c. his, de quib. c. rebaptizat, & c. cum itaque, de cons. d. 4. &c. dictum est de cons. d. 3. c. fin. de bapt. & toto. tit. de Sac. non iteran. c. 2. ad fin. de sum. Trin. & Cl. unic. §. 5. eo tit. c. majores, de Bapt. supr. Sess. 5. de pec. orig. in me.

Si quis dixerit, verum, & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negaverit, cum ad pœnitentiam convertitur; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, parvulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse, ac propterea, cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos, aut præstare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, hujusmodi parvulis baptizatos, cum adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod Patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt, & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliorumque Sacramenrorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

c. nullus ministrorum, de consec. d. 4. c. 1. cum. seq. de cons. 6. dist. 6. c. manus, Conc. Tol. 4. c. 30. Conc. Cart. 2. c. 3. Conc. Brac. c. omni tempore, de consec. d. 4. c. si ju-

SI quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam ceremoniam esse, & non potius verum, & proprium Sacramentum, aut olim nihil aliud fuisse, quam Catechesim quandam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, injurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis Chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, sanctæ Confirmationis Ordinarium ministrum non

non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem sacerdotem; anathema sit.

bet; 20. q. 6. c. quanto de consf. infr. sess. 23. c. 1. de sac. ord.

Decretum de reformatione.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus, & legatis, incœptum residentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementum, prosequi intendens, ut sequitur, statuendum censuit, salva semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

Inf. sess. ult. de ref. c. 21.

Inf. sess. 22. c. 2. & se. 24. c. 1. de ref. c. cum in cunctis, de elect. d. 1. cum in cunctis de elect. §. cum vero, c. sicut de exc. prælat. c. 3. & 2. & 21. q. 1. c. Sanctorum, 70. di. c. unio §. sed. 10. q. 3. c. quia intantum. c. ad hæc, & c. de multa, de præbend. ca. quia nonnulli, §. de mag. c. cum singul. de preben. in 6.

Caput I.

AD Cathedralium Ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, gravitate morum, litterarumque scientia, juxta constitutionem Alexandri III. quæ incipit: Cum in cunctis, in Concilio Lateranensi promulgatam, præditus assumatur.

Caput II.

NEmo, quacunque etiam dignitate, gradu, aut præminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu cathedrales Ecclesias, in titulum, sive commendam, aut alio quovis nomine, contra sacrorum Canonum instituta recipere, & simul retinere præsumat: cum valde felix sit ille censendus, cui unam Ecclesiam bene, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute, regere contigerit. Qui autem plures ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin ecclesiæ ipsæ, ultimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

Caput III.

INferiora beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsas curam ipsam exercere valeant, juxta constitutionem Alexand. III. in Lateranensi, quæ incip. Quia nonnulli, & aliam Greg. X. in generali Lugdunensi Concilio, quæ incip. Licet canon, editam, conferantur: aliter autem facta collatio, sive provisio omnino irritetur; & Ordinarius collator pœnas constitutionis Concilii generalis, quæ incipit, Grave nimis, se noverit incursurum.

extant. infra ad calcem.

Caput IV.

QUicumque de cætero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica, sive per viam unionis ad vi-

Inf. sess. 24. de ref. cap. 17.

vitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo, contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocentii III. quæ incipit, De multa, recipere, ac simul retinere præsumpserit; beneficiis ipsis, juxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso jure, etiam præsentis canonis vigore, privatus existat.

Vide infra.

Caput V.

ORdinarii locorum quoscumque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districte compellant, & alias procedant juxta constitutionem Gregor. X. in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, Ordinarii: quam eadem S. Synodus innovandam censet, & innovat: addens insuper, quod ipsi Ordinarii, etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationem omnino provideant, ut animarum cura nullatenus negligatur, & beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, exemptionibus quibuscumque, etiam cum judicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

vide infra.

Infr. cap. 7. & sup. Seff. 6. de ref. c. 1. in fin.

Caput VI.

UNiones perpetuæ, à xl. annis citra factæ, examinari ab Ordinariis, tanquam a Sede Apostolica delegatis, possint: & quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ vero, quæ a dicto tempore citra concessæ nondum in toto, vel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ deinceps ad cujusvis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut alias rationabilibus causis coram loci Ordinario, vocatis, quorum interest, verificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter a Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

Inf. Seff. 24. de ref. c. 13. & Seff. 25. de ref. c. 9. & Inf. Sef. 14. c. 5.

Caput VII.

BEneficia Ecclesiastica curata, quæ Cathedralibus, Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur, qui solicite providere procurent, ut per idoneos Vicarios etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis, pro bono Ecclesiarum regimine, aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut majori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione, etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exer-

Inf. Seff. 14. de ref. c. 9.

Sup. cap. 5. Infr. Seff. ult. de ref. c. 16. Pius V. in Bulla quæ incipit. Ad exequendum.

exerceatur: appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum judicum deputatione, & illorum inhibitionibus, quibuscumque in præmissis minime suffragantibus.

Caput VIII.

LOcorum Ordinarii ecclesias quascumque quomodolibet exemptas authoritate Apostolica singulis annis visitare teneantur, & opportunis juris remediis providere, ut, quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, si qua illis immineat, aliisque debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, judicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis.

Infr. Sess. 24. de ref. c. 9. & Sess. 21. c. 8. Conc. Tol. 4. c. 35. Conc. Brac. 1. c. 1. Conc. Arel. c. 17. decernimus. c. Episc. & placuit. 10. q. 1.

Caput IX.

AD majores Ecclesias promoti munus consecrationis infra tempus a jure statutum suscipiant, & prorogationes ultra sex menses concessæ nulli suffragentur.

c. quoniam quidam, dist. 100. & infr. Sess. 23. de ref. c. 3.

Caput X.

NOn liceat Capitulis Ecclesiarum, Sede vacante, infra annum a die vacationis, ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu reverendas, ut aliqui vocant, tam ex juris communis dispositione, quam etiam cujusvis privilegii, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficii Ecclesiastici recepti, sive recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere: si secus fiat, Capitulum contraveniens Ecclesiastico subjaceat interdicto; & sic Ordinati, si in minoribus Ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant: in majoribus vero, ab executione Ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso jure suspensi.

c. cum nullus de temp. ordin. in 6. Inf. Sess. 23. de ref. c. 10.

Caput XI.

FAcultates de promovendo a quocumque non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam a propriis Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diœcesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti prævio examine.

Caput XII.

FAcultates de non promovendo, præterquam in casibus a jure expressis, concessæ, ad annum tantum suffragentur.

cap. licet can. & ca. cum ex eo. de elect. in 6.

Caput XIII.

PRæsentati, seu electi, vel nominati a quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nunciis, ad quævis Ecclesiastica beneficia, non instituantur, nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cujusvis privilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius a locorum Ordinariis examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quominus examen subire teneatur: præsentatis tamen electis, seu nominatis ab universitatibus, seu collegiis generalium Studiorum exceptis.

Caput XIV.

cap. 1. de priv. in 6.

IN exemptorum causis Constitutio Innocen. III. quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, servetur; quam eadem sacrosancta Synodus innovandam censuit, & innovat, addendo insuper, quod in civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum Clerici sæculares, aut regulares extra Monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum Judicem a Sede Apostolica deputatum in partibus habeant; in aliis vero, si ipsum Judicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tanquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conveniri, & jure medio ad solvendum debitum cogi, & compelli possint: privilegiis, exemptionibus, Conservatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus adversus præmissa nequaquam valituris.

Inf. sess. 14. de refor. cap. 4. in fin.

Caput XV.

CUrent Ordinarii, ut hospitalia quæcumque a suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur, forma servata Constitutionis Concil. Vienuen. quæ incipit: Quia contingit; quam quidem Constitutionem eadem S. Synodus innovandam duxit, & innovat, cum derogationibus in ea contentis.

Vide infra.

Indictio futuræ Sessionis.

ITem hæc sacrosancta Synodus statuit, & decrevit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse die Jovis, fer. v. post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit XXI. mensis Aprilis præsentis anni 1547.

Bulla facultatis transferendi Concilii.

PAulus Episcopus, servus servorum Dei, venerabili F. Jo. Mariæ Episc. Prænestino, & dilectis filiis Marcello tit. Sanctæ Crucis in Hierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardin. nostris, & Apost.

Sedis Legat. de Latere, salutem, & Apost. benedict. Regimini universalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidentes, nostri officii partes esse putamus, ut, si quid gravius causa Reipub. Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, verum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & universalis Concilii, alias per nos in civitate Trident. ex causis tunc expressis, de venerabilium Fr. nostrorum S. R. E. Card. consilio, & assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunius, & commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter charissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imp. semper August. & Francisc. Francorum Regem Christianiss. conciliata, pari consilio, & assensu sustuleramus, & amoveramus, nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam civitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, vos nostros, & Apost. Sedis Legatos de Latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus, & deputaverimus, vosque ad eandem civitatem tanquam pacis Angelos destinaverimus, prout in diversis nostris desuper confectis litteris plenius continetur: Nos ne tam sanctum celebrationis Concilii hujusmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quovis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune providere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, parique consilio, & assensu, vobis insimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocumque vobis videbitur, Concil. prædictum de eadem civit. Trid. ad quancumque aliam commodiorem, & opportuniorem, seu tutiorem civitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutandi, ac illud in ipsa civitate Tridentina supprimendi, & dissolvendi, nec non Prælatis, & aliis personis Concilii hujusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta civitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia civitate hujusmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi, tenendi, & celebrandi, & ad illud Prælatos, & alias personas Conc. Trid. hujusmodi etiam sub perjurii, & aliis in litteris indictionis Concilii hujusmodi expressis pœnis evocandi, eidemque sic translato & mutato Concilio, nomine, & auctoritate prædictis præsidendi, ac in eo procedendi, cæteraque in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, alias juxta priorum vobis directarum litterarum continentiam, & tenorem faciendi, statuendi, ordinandi, & exe-

quendi, plenam, & liberam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem, ratum, & gratum habituri, quidquid per vos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumve fuerit; idque facturi, auctore Domino, inviolabiliter observari: Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnat. Dominicæ 1544. 8. Kalend. Mart. Pontificatus nostri anno undecimo.

Fab. Epis. Spol.

B. Motta.

SESSIO VIII.

Celebrata die 11. Mensis Martii 1547.

Decretum de Translatione Concilii.

PLacetne vobis decernere, & declarare, de hujusmodi morbo ex præmissis, & aliis allegatis ita manifeste, & notorie constare, ut Prælati in hac civitate sine vitæ discrimine commorari, & in ea idcirco inviti minime retineri possint, & debeant? itemque attento recessu multorum Prælatorum post proxime præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum complurium Prælatorum in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volentium, qui juste detineri non possunt, & ex quorum discessu Concilium vel dissolveretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus ejus progressus impediretur: & attento etiam imminenti periculo vitæ, & aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, utpote notorie veris, & legitimis; placetne vobis similiter decernere, & declarare, pro conservatione, & prosecutione ipsius Concilii, & securitate vitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad civitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, salubrem, & idoneum, pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidem Sessionem jam indictam statuta die 21. Aprilis celebrandam esse, & celebrari, & successive ad ulteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & Sacro Concilio expedire videbitur, ut ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum Invictissimo Cesare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Cristianis, ipsum Concilium reduci possit, & debeat? *Responderunt*, Placet.

SES-

SESSIO IX.

Bononiæ celebrata die 21. mensis Aprilis 1547.

Decretum de prorogatione Sessionis.

HÆc sacrosancta, œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in civitate Tridentina congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea, nomine sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, divina Providentia Papæ III. eisdem Reverendiss. Dominis, D. Jo. Maria de Monte, Episcopo Prænestino, & Marcello tit. Sanctæ Crucis in Hierusalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans, quod die 11. mensis Martii, præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem civitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibusque agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interveniente etiam auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eisdem Reverendissimis Præsidentibus etiam specialiter concessa, decrevit, & ordinavit, Concilium ex eo loco in hanc civitatem transferendum esse, sicuti transtulit; itemque Sessionem pro præsenti die 21. Aprilis illic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationis materiis, de quibus tractandum proposuerat, canones sancirentur, & promulgarentur, in hac ipsa civitate Bononiæ celebrari debere; consideransque, nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueverunt, his superioribus majoris hebdomadæ, & solemnitatis Paschalis diebus, in propriis Ecclesiis occupatos, aliquos etiam aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse, quos tamen brevi affuturos sperandum est, ac propterea factum esse, ut non ea, quam sancta Synodus desiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipsæ Sacramentorum, & reformationis examinari, & discuti; ut omnia maturo consilio cum dignitate, & gravitate debita fiant, bonum, opportunum, & expediens censuit, censetque, Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Jovis infra Octavam Pentecostes proxime futuram, quod ipsas materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, ac prorogat; quam diem & rei gerendæ maxime opportunam, & Patribus, præsertim absentibus, percommodam judicavit, & judicat; & hoc tamen adjecto, quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro ejus arbitrio, & voluntate, sicut rebus Concilii putaverit expedire, etiam in privata Congregatione restringere, & imminuere possit, & valeat.

SESSIO X.

Bononiæ celebrata die 2. Mensis Junii 1547.

Decretum prorogationis Sessionis.

QUamvis hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus Sessionem, quæ die 21. mensis Aprilis proxime præteriti, super Sacramentorum, & reformationis materiis in hac inclyta civitate Bononiæ, ex decreto in urbe Tridentina, in publica Sessione, die undecima mensis Martii promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac præsertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos brevi affuturos sperabat, ad hunc præsentem diem differendam, & prorogandam esse decreverit; volens tamen cum iis, qui non venerunt, etiam adhuc benigne agere, eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem S. R. E. Cardinalibus, & Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, Sessionem ipsam, quam hac die secunda mensis Junii præsentis anni millesimi quingentesimi quadragesimi septimi celebrare decreverat, ad diem Jovis post festum Nativitatis Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit decima quinta mensis Septembris proxime futuri, quoad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, & prorogat: ita tamen, quod prosecutio discussionis, & examinationis tam eorum, quæ ad dogmata, quam quæ ad reformationem pertinent, interim non omittatur, & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro ejus libito, & voluntate, etiam in privata Congregatione abbreviare, & prorogare libere possit, & valeat.

Die xiv. Septembris MDXLVII. in Congregatione generali Bononiæ prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilii.

BULLA RESUMPTIONIS
Concilii Tridentini

Sub Julio Tertio Pont. Max.

J*Ulius Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.* Cum ad tollenda Religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore non sine totius Christiani Orbis perturbatione, & scandalo viguerunt, bonum, opportunum, & expediens esse videatur; sicuti etiam charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Imperator semper Augustus nobis per suas litteras, & Nuncios significari fecit, ut sacrum, œcumenicum, generale Concilium, per fel. recor.

recor. Paulum Papam III. prædecessorem nostrum indictum, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, una cum duobus aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, incœptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures, publicæ, & solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad utramque causam pertinentia examinata, & discussa, ad civitatem Tridentinam reducatur: Nos, ad quos, & summos pro tempore Pontifices spectat generalia Concilia indicere, & dirigere, ut Ecclesiæ pacem, & Christianæ fidei, atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam procuremus, &, quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sane provincia retroactis temporibus in vera religione, ac sacrorum Conciliorum, & Sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia, & reverentia, nulli Christianorum provinciæ fuit unquam secunda, paterne consulamus, sperante per ipsius Dei gratiam, & benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Christiani justis, piisque nostris in hac re votis annuant, faveant, atque assistant; venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesque alios, & singulos, qui de jure, vel consuetudine, vel privilegio Conciliis generalibus interesse debent, quosque idem prædecessor noster in suis indictionibus, & aliis quibuscumque desuper confectis, & publicatis litteris, Concilio interesse voluit, per viscera misericordiæ Domini nostri Jesu Christi hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kalend. Maji, quem diem ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum, & prosequendum, prævia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ auctoritatis plenitudine, ac venerabilium Fratrum nostrorum, ejusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa Civitate Tridenti, legitimo cessante impedimento, convenire, & se congregare ac ipsius Concilii continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere velint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore in eadem Civitate nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatem nostram, valetudinemque, & Sedis Apostolicæ necessitates personaliter adesse nequiverimus Spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus, quacunque ipsius concilii translatione, & suspensione, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque, ac præ-

præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis litteris prædictis, quas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & Decretis in suo robore permanere volumus, atque decernimus, &, quatenus opus sit, innovamus, voluit non obstare: irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostram hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innovationis, voluntatis, & Decretum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ M. D. L. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

M. Cardinalis Crescen.
Rom. Amasæus.

SESSIO XI.

Quæ est prima sub Julio Tertio Pont. Max.

Celebrata Kalend. Maji 1551.

Decretum de resumendo Concilio.

PLacetne vobis ad laudem, & gloriam Sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem Fidei, & religionis Christianæ, sacrum, œcumenicum, & generale Concil. Tridentinum, juxta formam, & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad ulteriora: *Responderunt*: Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

PLacetne vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse in futuris Kal. Septembris? *Responderunt*: Placet.

SESSIO XII.

Quæ est secunda sub Julio Tertio Pont. Max.

Celebrata die prima Septemb. 1551.

Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Trid. Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostol. Legato, & Nunciis, quæ in proxime præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam,

dam, & ad ulteriora procedendum esse decreverat, cum ob inclytæ Germanicæ nationis, cujus præcipue causa agitur, absentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de venerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum Maguntini, & Trevirensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperii Principum Electorum, & complurium ipsius, aliarumque provinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem adventu in Domino exultans, & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque spem concipiens, quam plurimos alios tam ipsius Germanicæ, quam aliarum nationum Prælatos, & sui officii debito, & hoc exemplo commotos, propediem esse venturos, futuram Sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit undecima mensis Octobris, proxime sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cum in præteritis Sessionibus de septem Sacramentis novæ legis in genere, & in specie de Baptismate, & Confirmatione definitum fuerit, statuit, & decernit de Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, necnon quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem, & commodiorem Prælatorum residentiam pertinent, agi, & tractari debere: ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim, Domini nostri Jesu Christi exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, jejuniis, & orationibus vacent, ut tandem placatus, qui in sæcula sit benedictus Deus corda hominum ad veræ suæ fidei agnitionem, & sanctæ Matris Ecclesiæ unitatem, ac recte vivendi normam reducere dignetur.

S E S S I O XIII.

Quæ est tertia sub Julio Tertio Pont. Max.

Celebrata die 11. mensis Octobr. 1551.

Decretum de Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

SAcrosancta, œcumenica, & Generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in eisdem Sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus sancti ductu, & gubernatione convenerit, ut veram, & antiquam de fide, & Sacramentis doctrinam exponeret; & ut hæresibus omnibus, & aliis gravissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia misere nunc exagitatur, & in multas, ac varias partes scinditur, remedium afferret, hoc præsertim jam inde a principio in votis habuit, ut stirpitus convelleret zizania execrabilium errorum, & schismatum, quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporibus in doctrina fidei, usu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminavit: quam alioqui Salvator noster

Matth. 11. cap. 1. de Trin. Ephef. 4.

noster in Ecclesia sua tanquam Symbolum reliquit ejus un tatis, & charitatis, qua Christianos omnes inter se coi junctos, & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosanct Synodus sanam, & sinceram illam de venerabili hoc, & d vino Eucharistiæ sacramento doctrinam tradens, quam sem per Catholica Ecclesia ab ipso Jesu Christo Domino nostro & ejus Apostolis erudita, atque a Spiritu sancto, illi omnes veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, & ad finer usque sæculi conservabit: omnibus Christifidelibus interdi cit, ne posthac de SS. Eucharistia aliter credere, docere aut prædicare audeant, quam ut est hoc præsenti decret explicatum, atque definitum.

Luc. 22. ca. 1. ver. Ego pro te, 1. dist. & inf. sess. 22. c. 1. & sup. sess. 5.

De reali præsentia Domini nostri Jesu Christi in SS. Eucharistiæ Sacramento. Cap. I.

Joan. 1.

PRincipio docet Sancta Synodus, & aperte, ac simpliciter profitetur, in almo Sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis, & vini consecrationem, Dominum nostrum Jesum Christum, verum Deum, atque hominem, vere, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri. Nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse Salvator noster semper ad dexteram Patris in cælis assideat juxta modum existendi naturalem, & ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissime credere debemus. Ita enim majores nostri omnes, quot quot in vera Christi Ecclesia fuerunt, qui de SS. hoc Sacramento disseruerunt, apertissime professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ultima cœna Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis, vinique benedictionem, se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis ac perspicuis verbis testatus est: quæ verba a sanctis Evangelistis commemorata, & a D. Paulo postea repetita, cum propriam illam, & apertissimam significationem præseferant, secundum quam a Patribus intellecta sunt; indignissimum sane flagitium est, ea a quibusdam contentiosis, & pravis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus veritas carnis, & sanguinis Christi negatur, contra universum Ecclesiæ sensum detorqueri; quæ tanquam columna, & firmamentum veritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata commenta, velut Satanica detestata est, grato semper, & memori animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

ca. 1. de sum. Trin. sup. sess. 3. in Symb. Ephes. 1. Ps. 5. & 109. Matt. 12. & 16. in fin. Heb. 10. Actor. 7. Coloss. 3. Matth. 9. Luc. 1. Clem. uni. de rel. & vener. Sanct. c. cum Marthæ. de cel. Miss.

Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. 1. Cor. 11.

1. Tim. 3.

De

De ratione institutionis Sanctissimi hujus Sacramenti. Cap. II.

Ergo Salvator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo divitias divini sui erga homines amoris velut effudit, memoriam faciens mirabilium suorum: & in illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit, suamque annuntiare mortem, donec ipse ad judicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc tanquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viventes vita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse vivet propter me: & tanquam antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præservemur. Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis: adeoque Symbolum unius illius corporis, cujus ipse caput existit, cuique nos tanquam membra arctissima fidei, spei, & charitatis connexione adstrictos esse voluit, ut idipsum omnes diceremus: nec essent in nobis schismata.

Psal. 110. Luc. 22. c. Iteratur, de Conf. dist. 2. 1. Cor. 11. Matth. 26. Joan. 6. 1. Cor. 11. Rom. 12. Ephes. 5. 1. Cor. 1.

De excellentia SS. Eucharistiæ super reliqua Sacramenta. Cap. III.

Commune hoc quidem est SS. Eucharistiæ cum cæteris Sacramentis, Symbolum esse rei sacræ, & invisibilis gratiæ formam visibilem: verum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis utitur; at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usum est: nondum enim Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cum vere tamen ipse affirmaret, corpus suum esse, quod præbebat; & semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem verum Domini nostri corpus, verumque ejus sanguinem sub panis, & vini specie una cum ipsius anima, & divinitate existere; sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub vini specie ex vi verborum: ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, qui jam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur; divinitatem porro propter admirabilem illam ejus cum corpore, & anima hypostaticam unionem. Quapropter verissimum est, tantundem sub alterutra specie, atque sub utraque contineri: totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quavis ipsius speciei parte; totus item sub vini specie, & sub ejus partibus existit.

c. Sacrificium de Conf. d. 2. c. Multi 1. q. 1. Matth. 26. Marc. 14. Inf. c. 1. Rom. 5. c. Semel Christus, c. iteratur, c. Singuli, & Qui manducant, de Consec. d. 2. inf. c. 3. sess. 21. c. 1. Vide hom. 5. de Pascha, inter eas, quæ Euseb. Emiss. adscribuntur, & de Conf. d. 2. c. 35. ubi pars est.

De Transsubstantiatione. Cap. IV.

Quoniam autem Christus redemptor noster corpus suum id, quod sub specie panis offerebat, vere esse dixit; ideo per-

Lucæ 22. Joan. 6. 1. Cor. 11.

c. Panis de Conf. d. 2. c. cum Marthæ, de celeb. Miss. Inf. c. 8.

persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuò sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis, & vini, conversionem fieri totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi Domini nostri, & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis ejus; quæ conversio convenienter, & proprie à Sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

De cultu, & veneratione huic Sanctissimo Sacramento exhibenda. Cap. V.

Inf. ca. 6. Matth. 26. Psal. 96. Hebr. 1. Matth. 2. Matth. 28. Luc. 24. Urban. Papa, citat. Clementinarum lib. 3. de Reliq. & ven. Sanct. inf. c. 6.

NUllus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles, pro more in catholica Ecclesia semper recepto, latriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic Sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim ideo minus est adorandum quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum: nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei; quem Magi procidentes adoraverunt; quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, pie, & religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc, & venerabile Sacramentum singulari veneratione, ac solemnitate celebraretur, utque in processionibus reverenter, & honorifice illud per vias, & loca publica circumferretur. Æquissimum est enim, sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem Dominum, & Redemptorem pro tam ineffabili, & plane divino beneficio, quo mortis ejus victoria, & triumphus repræsentatur; atque sic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio, & hæresi triumphum agere, ut ejus adversarii in conspectu tanti splendoris, & in tanta universæ Ecclesiæ lætitia positi, vel debilitati, & fracti tabescant, vel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.

1. Cor. 15. Hebr. 2.

De asservando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo. Cap. VI.

Inf. c. 9. c. Sane, de celebr. Miss. c. Presbyt. de Consf. dist. 2. Conc. Rhemens. c. 2. Concil. Later. sub. Innoc. 3. c. 26. c. Præsente, 91. d. Ancir. c. 6. Carthag. 4. c. 77. & 78. Agathens. ca. 15.

COnsuetudo asservandi in sacrario sanctam Eucharistiam adeo antiqua est, ut eam sæculum etiam Niceni Concilii agnoverit. Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc usum diligenter in Ecclesiis conservari, præterquam quod cum summa æquitate, & ratione conjunctum est, tum multis in Conciliis præceptum invenitur, & vetustissimo catholicæ Ecclesiæ more est observatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc, & necessarium morem statuit.

De

De præparatione, quæ adhibenda est, ut digne quis sacram Eucharistiam percipiat. Cap. VII.

SI non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sancte; certe quo magis sanctitas, & divinitas cælestis hujus Sacramenti viro Christiano comperta est, eo diligentius cavere ille debet, ne absque magna reverentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne, judicium sibi manducat, & bibit, non dijudicans corpus Domini. Quare communicare volenti revocandum est in memoriam ejus præceptum: Probet se ipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat; quod a Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo servandum esse decrevit, modo non desit illis copia Confessoris: quod si, necessitate urgente, sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur.

1. Cor. 11. c. Quid est ca. Sicut Judas, & c. Timore. de Conf. d. 2. 1. Cor. 11. c. Qui scelerate, c. Quotidie, & c. Panem de Conf. d. 2. c. Omnis qui, cum seq. de pœnit. dist. 1. Inf. c. 11.

De usu admirabilis hujus Sacramenti. Cap. VII.

QUoad usum autem, recte, & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt: quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores: alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum cælestem panem edentes, fide viva, quæ per dilectionem operatur, fructum ejus, & utilitatem sentiunt: tertios porro sacramentaliter simul, & spiritualiter; hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruunt, ut vestem nuptialem induti ad divinam hanc mensam accedant. In Sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a Sacerdotibus communionem acciperent; Sacerdotes autem celebrantes seipsos communicarent; qui mos, tanquam ex traditione Apostolica descendens, jure, ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet S. Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes, & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ Symbolo jam tandem aliquando conveniant, & concordent; memoresque tantæ majestatis, & tam eximii amoris Jesu Christi Domini nostri, qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum, hæc sacra Mysteria corporis, & sanguinis ejus ea fidei constantia, & firmitate, ea animi devotione, ac pietate, & cultu credant,

c. Quid est, cum seq. c. Duplicitei, & c. in illo, de Conf. dist. 2. August. contra Donat. sæpe. Prosper in lib. sent. Gal. 5. Inf. c. 8. Matt. 22. c. Relatum, de Conf. d. 2. infr. c. 10. Heb. 9. & 7. Joan. 6. c. Prim. de Conf. dist.

dant, & venerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint, & is vere eis sit animæ vita, Psalm. 77. c. Revera. de Cons. dist. 2. & perpetua sanitas mentis: cujus vigore confortati, ex hujus miseræ peregrinationis itinere ad cælestem patriam pervenire valeant, eundem panem Angelorum, quem modo sub sacris velaminibus edunt, absque ullo velamine manducaturi.

Quoniam autem non est satis veritatem dicere, nisi detegantur, & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos Canones subjungere, ut omnes, jam agnita catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caveri, vitarique debeant.

De sacrosancto Eucharistiæ Sacramento.

CANON I.

Sup. c. 3. Conc. Constant. Si quis negaverit, in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri vere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem una cum anima, & divinitate Domini nostri Jesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodo esse in eo, ut in signo, vel figura, aut virtute; anathema sit.

CANON II.

Idem Conc. damnans articulos Joan. Wiclefi. Si quis dixerit, in sacrosancto Eucharistiæ sacramento remanere substantiam panis, & vini, una cum corpore, & sanguine Domini nostri Jesu Christi; negaveritque mirabilem illam, & singularem conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, Sup. c. 4. manentibus dumtaxat speciebus panis, & vini, quam quidem conversionem Catholica Ecclesia aptissime Transubstantiationem appellat; anathema sit.

CANON III.

Conc. Flor. in Decr. Eugenii ad Armenos. sup. Si quis negaverit, in venerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, & sub singulis cujusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus, & sanguinem Domini nostri Jesu Christi, sed tantum in usu, dum sumitur, non autem ante, vel post; & in hostiis, seu particulis consecratis, quæ post communionem reservantur, vel Sup. c. 3. supersunt, non remanere verum corpus Domini; anathema sit.

CANON V.

Conc. Flor. ibid. sup. c. 2. Si quis dixerit, vel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus provenire; anathema sit.

CANON VI.

Sup. c. 5. Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum unigenitum Dei filium non esse cultu latriæ, etiam exter-

terno, adorandum; atque ideo nec festiva peculiari celebritate venerandum; neque in processionibus, secundum laudabilem, & universalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, solemniter circumgestandum, vel non publice, ut adoretur, populo proponendum, & ejus adoratores esse idololatras; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam in sacrario reservari, sed statim post consecrationem adstantibus necessario distribuendam; aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur; anathema sit. Sup. c. 6.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum spiritualiter tantum manducari, & non etiam sacramentaliter, ac realiter; anathema sit. Supra c. 8.

CANON IX.

Si quis negaverit, omnes, & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerint, teneri singulis annis saltem in Paschate ad communicandum, juxta præceptum sanctæ Matris Ecclesiæ; anathema sit. Inf. sess. 14. c. 8. de pœn. Vide infra.

CANON X.

Si quis dixerit, non licere Sacerdoti celebranti seipsum communicare; anathema sit. Sup. c. 8.

CANON XI.

Si quis dixerit, solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum; anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem sumatur; statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos scientia peccati mortalis gravat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat. Sup. c. 7.

Decretum de Reformatione. Cap. I.

EAdem Sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, intendens nonnulla statuere, quæ ad jurisdictionem pertinent Episcoporum, ut, juxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesiis eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subjectos regere, & in vitæ, ac morum honestate continere potuerint: illud primum eos admonendos censet, ut se pastores, non percussores esse, meminerint, atque ita præesse sibi subditis oportere, ut non in eis dominentur, sed illos, tanquam filios, & fratres diligant, ela- Tit. c. 1. Timoth. 3. 1. Pet. 1. Dist 45. in princ. dist. c4. c. 1. ult. dist. 95. ca. Esto subjectus.

elaborentque, ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur: quos tamen si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis servanda præceptio, ut illos arguant, obsecrent, increpent, in omni bonitate, & patientia, cum sæpe plus erga corrigendos agat benevolentia, quam austeritas; plus exhortatio, quam comminatio; plus charitas, quam potestas. Sin autem ob delicti gravitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia judicium, cum lenitate severitas adhibenda est: ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conservetur, & qui correcti fuerint, emendentur, aut si resipiscere noluerint, cæteri, salubri in eos animadversionis exemplo, a vitiis deterreantur: cum sit diligentis, & pii simul pastoris officium, morbis ovium levia primum adhibere fomenta, post ubi morbi gravitas ita postulet, ad acriora & graviora remedia descendere: sin autem ne ea quidem proficiant, illis submovendis, cæteras saltem oves a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad evitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda judicia, querelas, & gravamina simulent, & appellationis diffugio judicis processum impediant, ne remedio ad innocentiæ præsidium instituto ad iniquitatis defensionem abutantur, atque ut hujusmodi eorum calliditati, & tergiversationi occurratur, ita statuit, & decrevit: in causis visitationis, & correctionis, sive habilitatis, & inhabilitatis, nec non in criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitivam sententiam, ab interlocutoria, vel alio quocumque gravamine non appelletur; nec Episcopus, seu Vicarius appellationi hujusmodi, tanquam frivolæ, deferre teneatur, sed ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis Judice emanata, nec non omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili contraria non obstante, ad ulteriora valeat procedere; nisi gravamen hujusmodi per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit: quibus casibus sacrorum, & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

[Margin notes: 2. Tim. 4. — 11. q. 4. cap. Quod Christus, 5. dist. 2. Licet nonnumquam. — c. Resecandæ, &c. Corripiantur 24. q. 3. — c. Cum specialis. §. Porro, ea. Ad nostram, c. Suggestum, de appell. inf sess. 22. c. 1. de refor. & sess. 24. c. 20. de refor. — c. Ut debitus, de appellat. cum simil.]

c. 1. de consi.

Caput II.

A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarii generalis, in criminalibus appellationis causa, ubi appellationis locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali, aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel ultra duas legales diætas visitet, seu ab ipso appellatum fuerit, uni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus judicibus, committatur.

Ca-

Caput III.

REus ab Episcopo, aut ejus Vicario in spiritualibus generali in criminali causa appellans, coram judice, ad quem appellavit, acta primæ instantiæ omnino producat: & judex, nisi illis visis, ad ejus absolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra xxx. dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat: alioquin absque illis causa appellationis hujusmodi, prout justitia suaserit, terminetur.

c. Ratum de rest. in 6.

Caput IV.

CUM vero tam gravia nonnunquam sint delicta, ab Ecclesiasticis commissa personis, ut ob eorum atrocitatem a sacris ordinibus deponendæ, & Curiæ sint tradendæ sæculari, in quo secundum Sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur: quos si omnes adhibere difficile esset, debita juris executio differretur; si quando autem intervenire possent, eorum residentia intermitteretur; propterea statuit, & decrevit, Episcopum per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam Presbyteratus ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon verbalem depositionem; & per se ipsum etiam ad actualem, atque solemnem degradationem ab ipsis ordinibus, & gradibus Ecclesiasticis in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia in numero, a Canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen, & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, usum mitræ, & baculi ex privilegio Apostolico habentibus, si in civitate, aut Diœcesi reperiri, & commode interesse possint: alioquin aliis personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graves, ac juris scientia commendabiles existant.

c. Si quis, cum seq. 15. q. 7. c. Degradatio, de pœnit. in 6.

Caput V.

ET quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, ut nonnulli ejusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis Episcoporum justa severitate inflictæ aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum impunitum sit, verum etiam alterius delicti veniam impetret mentienti: idcirco, ut sequitur, statuit, & decrevit: Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicujus publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur per seipsum, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, etiam summarie cognoscat; ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitime constiterit, non admittat.

Exod. 21. Levit. 19. Prov. 6. 10. 12. & 19. c. Si quis dixerit, cum seq. & c. Nemo peritorum 22. q. 5.

c. Super literis, & c. Cum Dilect. de rescr.

c. Sunt nonnul. 2. q. 7.

Caput VI.

QUoniam vero subditi Episcopo, tametsi jure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tanquam injuria affecti sint, falsa illi crimina objicere solent; ut quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cujus vexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit: idcirco, ne is magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit, & decrevit: Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, sive privandus veniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, vel accusationem, sive alio quovis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur.

Inf. sess. 24. c. 5. de ref.

Caput VII.

TEstes in causa criminali ad informationem, vel indicia, seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conversationis, existimationis, & famæ fuerit, non recipiantur; & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, gravibus pœnis mulctentur.

c. Accusatio quoque, c. Accusatio Episcoporum c. Testes 2. q. 7. & c. ult 2 q. 5. Conc. Roman. sub Silv. I Justa Anacl. Papæ ep 2. & Carthag. 2 c. 6 & Carthag. 4. c. 10. & Sixti III. epist. 3. c. 2. Concil. Sard. c. 3. c. Ad abolendam, de hæret. & infr. sess. 24. c. 5. de ref.

Caput VIII.

CAusæ Episcoporum, cum pro criminis objecti qualitate comparere debeant, coram Pont. Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

Decretum prorogationis definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & Salviconductus Protestantibus dandi.

EAdem sancta Synodus errores omnes, qui super hoc Sanctissimo Sacramento repullularunt, tanquam vepres ex agro Domini evellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios ad hoc Sacramentum pertinentes articulos, diligentissima veritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis, accuratissimisque pro rerum gravitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum Theologorum sententiis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem, & divino jure præceptum, ut singuli Christifideles sub utraque specie ipsum venerabile Sacramentum accipiant? Et: Num minus sumat, qui sub altera, quam qui sub utraque communicat? Et: An erraverit Sancta Mater Ecclesia, laicos, & non celebrantes Sacerdotes sub panis specie dumtaxat communicando? Et: An parvuli etiam communicandi sint? Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ provincia ii, qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur, audiri a sancta Synodo cupiunt,

Inf. sess. 21. c. 1. cum seq. Inf. sess. 22. in decr. Infr. sess. 21. c. 4. & can. ult.

piunt, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, ut ipsis tuto huc venire, & in hac urbe commorari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere, quæ senserint, & postea, cum libuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum adventum multos antea menses expectarit: tamen, ut pia mater, quæ ingemiscit, & parturit, summopere id desiderans, ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant; confidens Dei misericordiæ, & sperans fore, ut illi in sanctissimam, & salutarem unius fidei, spei, charitatisque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, & fidem, ut petierant, publicam, quam salvumconductum vocant, quoad se pertinet, ejus, qui infra scriptus erit, tenoris, dedit, atque concessit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit; quam ut illi commode ei interesse possint, in diem festum Conversionis D. Pauli, quæ erit vigesimaquinta die mensis Januarii anni sequentis, indixit: illudque præterea statuit, ut in eadem Sessione de Sacrificio Missæ agatur, propter magnam utriusque rei connexionem: interea Sessione proxima de Pœnitentiæ, & Extremæ Unctionis Sacramentis tractandum; illam autem die festo S. Catharinæ Virginis, & Martyris, qui erit vigesima quinta Novembris, habendam esse decrevit, simulque, ut in utraque materiam reformationis prosequatur.

SALVUSCONDUCTUS

datus Protestantibus.

SAcrosancta, & Generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem S. Sedis Apostolicæ Legato, & Nuntiis, omnibus, & singulis, sive Ecclesiasticis, sive sæcularibus personis universæ Germaniæ, cujuscumque gradus, status, conditionis, & qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere voluerint, ut de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium libere, & tuto venire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tam scripto, quam verbo offerre, & proponere, & cum Patribus, sive iis, qui ab ipsa S. Synodo delecti fuerint, conferre, & absque ullis conviciis, & contumeliis disputare, necnon quando illis placuerit, recedere possint, & valeant, publicam fidem, & plenam securitatem,

quam Salvumconductum appellant, cum omnibus, & singulis clausulis, & decretis necessariis, & opportunis, etiam si specialiter, & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi voluit, quantum ad ipsam S. Synodum spectat; concedit. Placuit præterea S. Synodo, ut, si pro majori libertate, ac securitate eorum, certos tam pro commissis, quam pro committendis per eos delictis; Judices eis deputari cupiant, illos sibi benevolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIV.

Quæ est quarta sub Julio Tertio Pont. Max.
Celebrata die 25. Novemb. 1551.
Doctrina de sanctissimis Pœnitentiæ, & Extremæ Unctionis Sacramentis.

Sup. sess. 6. cap. 14. de Justific.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuntiis, quamvis in decreto de Justificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus; tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diversorum errorum est multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactionem, & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis, & convulsis Spiritus sancti præsidio universis erroribus, catholica veritas perspicua, & illustris fieret, quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo servandam proponit.

Cap. I.

De necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

Infra c. 1. de Pœnit. Psal 102. Eph. 2.

Sup. sess. 6. c. 14. de Just. Conc. Cabil. sub Vitaliano 1. c. 8.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut justitiam in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia susceptam, constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad Peccatorum remissionem esse institutum. Quoniam autem Deus, dives in misericordia, cognovit figmentum nostrum, illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati servitutem, & dæmonis potestatem tradidissent; Sacramentum videlicet Pœnitentiæ, quo lapsis post Baptismum beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidem Pœnitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam, & justitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petivissent, ut, perversitate abjecta, & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur; unde

de Propheta ait: Convertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit; Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis pœnitentiam commendans, dicebat; Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Porro nec ante adventum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post adventum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipue instituit, cum a mortuis excitatus, insufflavit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi, & retinendi peccata ad reconciliandos fideles post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, universorum Patrum consensus semper intellexit. Et Novatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica tanquam hæreticos explosit, atque condemnavit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Evangelium annunciandi, contra hujusmodi Sacramenti institutionem, falso detorquent.

Ezec. 18. Luc. 13. Act. 2. c. Agunt, & c. proprie, de Cons. d. 4. Joann. 20. Matt. 16. c. Ut constitueretur, 50. dist. & infra c. 8. in fin. & cap. 3. Eufeb. Cæs. hist. Eccl. l. 6. c. 18. Cyprian. contra Novat. [illegible]

Caput II.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ, & Baptismi.

CÆterum hoc Sacramentum multis rationibus a Baptismo differre dignoscitur; nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissime dissidet: constat certe, Baptismi ministrum judicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem judicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi januam fuerit ingressus; quid enim mihi (inquit Apostolus) de iis, qui foris sunt, judicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus lavacro Baptismi sui corporis membra semel effecit; nam hos, si se postea crimine aliquo contaminaverint, non jam repetito Baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tanquam reos sisti voluit: ut per sacerdotum sententiam, non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius est præterea Baptismi, alius pœnitentiæ fructus; per Baptismum enim Christum induentes, nova prorsus in illo efficimur

Sup. sess. 6. de justif. c. 14. & infr. c. 3. 1. Cor. 5. c. multi 2. q. 1. cap. Gaudemus, de divor. 1. Cor. 12. c. Verbum, de pœnit. dist. 1.

 crea-

Galat. 5. creatura plenam, & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen novitatem, & integritatem per Sacramentum Pęnitentiæ sine magnis nostris fletibus, & laboribus, divina id exigente justitia, pervenire nequaquam possumus: ut merito Penitentia laboriosus quidam Baptismus a Sanctis Patribus dictus fuerit. Est autem hoc Sacramentum Pęnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

Caput III.
De partibus, & fructu hujus Sacramenti.

DOcet præterea sancta Synodus, Sacramenti Pęnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse: Ego te absolvo, &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adjunguntur; ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. Sunt autem quasi materia hujus Sacramenti ipsius pęnitentis actus, nempe, Contritio, Confessio, & Satisfactio; qui, quatenus in pęnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pęnitentiæ partes dicuntur. Sane vero res, & effectus hujus Sacramenti, quantum ad ejus vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris piis, & cum devotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus, & effectu hujus Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui pęnitentiæ partes incussos conscientiæ terrores, & fidem esse contendunt.

(Supra sess. 6. de justif. c. 14. & infra can. 4.)

Caput IV.
De Contritione.

COntritio, quæ primum locum inter dictos pęnitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. Fuit autem quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia divinæ misericordiæ, & voto præstandi reliqua, conjunctus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc contritionem non solum cessationem a peccato, & vitæ novæ propositum, & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, juxta illud: Projicite a vobis omnes iniquitates vestras, in quibus prævaricati estis; facite

(Sup. sess. 6. de justif. c. 6. & 14.) (Infr. can. 5.) (Ezech. 18.)

facite vobis cor novum & spiritum novum. Et certe qui illos sanctorum clamores considerarit: Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: Laboravi in gemitu meo, lavabo per singulas noctes lectum meum. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ; & alios hujusmodi generis, facile intelliget, eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, etsi Contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, prius quam hoc Sacramentum actu suscipiatur, ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam vero Contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ, & pęnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ; declarat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo pęnitens adjutus viam sibi ad justitiam parat. Et quamvis sine Sacramento Pęnitentiæ per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pęnitentiæ impetrandam disponit. Hoc enim timore utiliter concussi Ninivitæ ad Jonæ prædicationem plenam terroribus pęnitentiam egerunt, & misericordiam a Domino impetrarunt. Quamobrem falso quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint, Sacramentum Pęnitentiæ, absque bono motu suscipientium, gratiam conferre; quod nunquam Ecclesia Dei docuit, neque sensit: sed & falso docent, Contritionem esse extortam, & coactam, non liberam, & voluntariam.

Psal. 50. e Fr venit, de pęnit. d. 1. El. 6. Isaiæ 38.

Jonæ 3. Matt. 12. Luc. 11. c. Quamobrem de pęn. d. 1.

Caput V.
De Confessione.

EX institutione Sacramenti Pęnitentiæ jam explicata, universa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse a Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis jure divino necessariam existere: quia Dominus noster Jesus Christus e terris ascensurus ad cælos, sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tanquam præsides, & judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christifideles ciderint: qui pro potestate clavium, remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronuntient. Constat enim, sacerdotes judicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pęnis injungendis servare potuisse,

Luc. 5. & 7. Jacob. 5. 1. Joan. 1. infr. can. 6.

Joa. 20. Matt. 16. ca. verbum, de pęn. d. 1. & c. Adhuc, de pęn. d. 3.

Hier. exponens illud Eccles. 12. Si mor-

deat serpens in silentio. An tamen per litteras seu internuntium, consule Bullam Clementis 8. Sanctissimus. 1602. Infr. can. 6. Deut. c. sup. sess. 6. c. 23. c. Adhuc & c. de quor. de poenit. dist. Ephes. 2.

tuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere a pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum adversus duo ultima Decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam animum gravius sauciant, & periculosiora sunt iis, quæ in manifesto admittuntur; nam venialia, quibus gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamquam recte, & utiliter, citraque omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt. Verum, cum universa mortalia peccata, etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; necessum est omnium etiam veniam, cum aperta, & verecunda Confessione, a Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christifideles confiteri student, proculdubio omnia divinæ misericordiæ agnoscenda exponunt; qui vero secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil divinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. Si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. Colligitur præterea, etiam eas circumstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant; quod sine illis peccata ipsa nec a pœnitentibus integre exponantur, nec judicibus innotescant, & fieri nequeat, ut de gravitate criminum recte censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere. Unde alienum a ratione est, docere, circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut unam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare. Constat enim, nihil aliud in Ecclesia a Pœnitentibus exigi, quam ut, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit; reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eadem confessione inclusa esse intelliguntur, pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab occultis meis munda me, Domine. Ipsa vero hujusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia gravis quidem videri posset, nisi tot, tantisque commodis, & consolationibus levaretur, quæ omnibus digne ad hoc Sacramentum

Hieron. dicto loco.

Psal. 18.

tum

tum accedentibus, per Absolutionem certissime conferuntur. Cæterum, quoad modum confitendi secreto apud solum Sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publice confiteri possit: non est tamen hoc divino præcepto mandatum, nec satis consulte humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publica essent confessione aperienda. Unde cum a sanctissimis & antiquissimis Patribus magno, unanimique consensu secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, & modo etiam utitur, fuerit semper commendata; manifeste refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a divino mandato alienam, & inventum humanum esse, atque a Patribus in Concilio Lateranensi congregatis initium habuisse docere non verentur. Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christifideles confiterentur, quod jure divino necessarium, & institutum esse intellexerat; sed ut præceptum Confessionis saltem semel in anno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur. Unde jam in universa Ecclesia cum ingenti animarum fidelium fructu observatur mos ille salutaris confitendi sacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc S. Synodus maxime probat, & amplectitur, tanquam pium, & merito retinendum.

Conc. Calcedon. c. 13.

Infra can. 8. & 14. Conc. Later. sub Innocen. 3. c. 21. ca. Omnis utriusque sexus. de pœn. & remis.

Caput VI.

De ministro hujus Sacramenti, & Absolutione.

Circa ministrum autem hujus Sacramenti, declarat S. Synodus, falsas esse, & a veritate Evangelii penitus alienas doctrinas omnes, quæ ad alios quosvis homines, præter Episcopos, & sacerdotes, clavium ministerium perniciose extendunt: putantes verba illa Domini: Quæcumque alligaveritis super terram, erunt alligata & in cælo: & quæcunque solveritis super terram, erunt soluta & in cælo: &, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt; ad omnes Christifideles indifferenter, & promiscue, contra institutionem hujus Sacramenti, ita fuisse dicta, ut quivis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieverit, secreta vero per spontaneam Confessionem, cuicumque factam. Docet quoque, etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti in ordinatione collatam, tanquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere; eosque prave sentire, qui in malis

Inf. can. 10.

Matth. 16. & 18. Joan. 20.

Supr. sess. 7. de Sacr. can. 10.

malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. Quamvis autem Absolutio sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio, tamen non est solum nudum ministerium vel annuntiandi Evangelium, vel declarandi remissa esse peccata: sed ad instar actus judicialis, quo ab ipso, velut a judice sententia pronunciatur: atque ideo non debet pœnitens adeo sibi de sua ipsius fide blandiri, ut etiamsi nulla illi adsit contritio, aut Sacerdoti animus serio agendi, & vere absolvendi desit, putet tamen se propter suam solam fidem, vere, & coram Deo esse absolutum; nec enim fides sine Pœnitentia remissionem ullam peccatorum præstaret; nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui sacerdotem joco se absolventem cognosceret, & non alium serio agentem sedulo requireret.

c. Secundum Ecclesiæ. 10. dist. & c. Non nocet. 4. q. 1.

infra can. 9.

c. Si Episc. de pœn. in 6.

Caput VII.

De casuum reservatione.

QUoniam igitur natura, & ratio judicii illud exposcit, ut sententia in subditos duntaxat feratur: persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem. Magnopere vero ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quædam, & graviora crimina non a quibusvis, sed a summis dumtaxat sacerdotibus absolverentur: unde merito Pontifices Maximi pro suprema potestate sibi in Ecclesia universa tradita, causas aliquas criminum graviores suo potuerunt peculiari judicio reservare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ a Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique Diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, præsertim quoad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reservationem, consonum est divinæ auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere. Verumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideo omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes a quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt, extra quem articulum sacerdotes, cum nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos judices pro beneficio Absolutionis accedant.

Cypr. in ep. quæ incipit, Ingemiscere, & in ep. ejus, initium Miror. Orig. homil. 20. in Gen. cap. si quis suadente. 17. q. 4. cap. ita quorumdam de Judæis, cap. conquesti, de sent. excom. c. quicumque eo tit. in 6. c. 2. eod. tit. in Clement. & cap. etsi Dominici, de pœn. in Extrav. comm. cum sim Roman. 13. inf. sess. 24. c. 6. de reform. c. Felicis de pœnis, in 6. c. Pastoralis de off. ord. c. Cupientes de pœnis, in Cler. c. inter cunctas, § duos de priv. in Extr. com. Cælest. ep. 1. c. 2. & 4. Carthag. c. 76. & 11. Tol. c. 12.

Quos casus superiores regularium reservare possint. v. in Decr. Clem. 8. quod incip. Sanctissimus, 26. Maii 1593.

Caput VIII.

De Satisfactionis necessitate, & fructu.

DEmum quoad Satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita una maxime nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem ejus abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & a verbo Dei alienum, culpam a Domino nunquam remitti, quin universa etiam pœna condonetur; perspicua enim, & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus præter divinam traditionem hic error quam manifestissime revincitur. Sane & divinæ justitiæ ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint: aliter vero qui semel a peccati, & Dœmonis servitute liberati, & accepto Spiritus Sancti dono, scienter templum Dei violare, & Spiritum Sanctum contristare non formidaverint. Et divinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata leviora putantes, velut injurii, & contumeliosi Spiritui sancto, in graviora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. Proculdubio enim magnopere a peccato revocant, & quasi fræno quodam coercent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresque, & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus male vivendo comparatos contrariis virtutum actionibus tollunt. Neque vero securior ulla via in Ecclesia Dei unquam existimata fuit ad amovendam imminentem a Domino pœnam quam ut hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Jesu qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, & conglorificabimur. Neque vero ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exsolvimus, ut non sit per Christum Jesum; nam qui ex nobis, tanquam ex nobis, nihil possumus, eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus, ita non habet homo, unde glorietur, sed omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo vivimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pæ-

Supra sess. 6. c. 14. & c. 30. de Justific. infra can. 12. Gen. 3. 2. Reg. 12. Num. 12. & 20.

1. Cor. 3. Ephes. 4.

Hebr. 10.

Rom. 2.

Ezech. 33. Jonæ 3. Jer. 3. 18. 25. Isai. 30. Eccl. 17. Matt. 3. 4. 11. & 18. cum sim. Rom. 15. 1. Joan. 2. in princ. 2. Cor. 3. Rom. 8.

Philip. 4. 1. Cor. 1. 2. Cor. 10. in fin. Galat. 6. Act. 17. Matt. 3. & 4. Luc. 3. 10. 17 c. temporacum multis seq. 26. q. 7. & de pœnitentib. de cons. d. 3. Conc.

Carthagin. 3. c. 33. & Conc. Carthag. 4. c. 74. Conc. Cabilon. c. 34. & 38. Conc. Afr. c. 9.

& pœnitentium facultate, salutares, & convenientes satisfactiones injungere; ne, si forte peccatis conniveant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem; nam claves sacerdotibus non ad solvendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt, & docent; nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ, vel pœnarum; &, sicut nemo unquam Catholicus sensit, ex hujusmodi nostris satisfactionibus vim meriti, & satisfactionis Domini Nostri Jesu Christi vel obscurari, vel aliqua ex parte imminui; quod dum Novatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam novam vitam esse docent, ut omnem satisfactionis vim, & usum tollant.

Matth. 16. & Joan. 20. supra cap. 1. in fin. & infra Can. 3. & ult. de pœnit.

Infra c. 13.

Caput IX.

De operibus Satisfactionis.

Docet præterea, tantam esse divinæ munificentiæ largitatem, ut non solum pœnis sponte a nobis vindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam (quod maximum amoris argumentum est) temporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Jesum satisfacere valeamus.

cap. Sunt plures, in fin. de pœn. d. 5.

Doctrina de Sacramento extremæ Unctionis.

Visum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adjungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Unctionis; quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitentia esse debet, consummativum existimatum est a Patribus. Primum itaque circa illius institutionem declarat, & docet, quod Clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remediis adversus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparavit, quibus Christiani conservare se integros, dum viverent, ab omni graviore spiritus incommodo possint; ita extremæ Unctionis Sacramento finem vitæ, tanquam firmissimo quodam præsidio munivit. Nam etsi adversarius noster occasiones per omnem vitam quærat, & captet, ut devorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, si possit, divinæ

Infra can. 1. de Sacr. Extrem. Unctionis.

Ephes. 6.

1. Petr. 5. c. Nulli dubium, 3. q. 1.

Gen. 3. & Infra ca. 2. in fin.

næ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

Caput I.
De institutione Sacramenti extremæ Unctionis.

INstituta est autem sacra hæc Unctio infirmorum, tanquam vere, & proprie Sacramentum novi Testamenti, a Christo Domino nostro, apud Marcum quidem insinuatum, per Jacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini; & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; & si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, ut ex Apostolica traditione per manus accepta Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum hujus salutaris Sacramenti; intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum (nam Unctio aptissime Spiritus Sancti gratiam, qua invisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat) formam deinde esse illa verba, Per istam unctionem. &c.

Matt. 6. Jacob. 5. cap. Presbyteros 95. dist. c. 1. § 1. de sacra Unct. Conc. Cabil. c. 48. Innoc. 1. epist. 1. c. 8.

Caput II.
De effectu hujus Sacramenti.

RES porro, & effectus hujus Sacramenti illis verbis explicatur: Et oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei: res etenim hæc gratia est Spiritus sancti, cujus Unctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit, & ægroti animam alleviat, & confirmat, magnam in eo divinæ misericordæ fiduciam excitando, qua infirmus sublevatus & morbi incommoda, ac labores levius fert, & tentationibus dæmonis calcaneo insidiantis, facilius resistit; & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.

Jacob. 5. Infra Can. 2. de Sacr. extr. Unct. Gen. 3.

Caput III.
De ministro hujus Sacramenti, & tempore, quo dari debeat.

JAm vero, quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in verbis prædictis traditum; nam & ostenditur illic, proprios hujus Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros; quo nomine eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, sed aut Episcopi, aut Sacerdotes ab ipsis rite ordinati, per impositionem manuum Presbyterii. Declaratur etiam, esse

c. illud superfluum 95. Dist. & inf. can. ult. 2.

Tim. 4. cap. 5. Ecce ego 5. Presbyteri, Dist. 95.

se hanc Unctionem infirmis adhibendam, illis vero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur, unde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc Unctionem convaluerint, iterum hujus Sacramenti subsidio juvari poterunt, cum in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidam Apostoli Jacobi sententiam docent, hanc Unctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem; & qui illam jam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum duntaxat in primitiva Ecclesia referenda esset; & qui dicunt, ritum, & usum, quem S. R. E. in hujus Sacramenti administratione observat, Jacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum esse; & denique qui hanc extremam Unctionem a fidelibus sine peccato contemni posse affirmant; hæc enim omnia manifestissime pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis. Nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda Unctione, quantum ad ea, quæ hujus Sacramenti substantiam perficiunt, observat, quam quod Beatus Jacobus præscripsit. Nec vero tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti injuria esse posset.

Infr. can. 3. de Sacram. extr. Unctionis.

c. non decet 11. Dist. c. 1. in fin. de summa Trin. & c. fin. de tor. compet.

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ, & extremæ Unctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christifidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inviolabiliter servandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuo damnat, & anathematizat.

De Sanctissimo Pœnitentiæ Sacramento.

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia Pœnitentiam non esse vere, & proprie Sacramentum pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo Domino nostro institutum; anathema sit.

CANON II.

Sup. cap. 1.

Si quis sacramenta confundens, ipsum Baptismum pœnitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Pœnitentiam non recte secundam post naufragium tabulam appellari; anathema sit.

c. secunda post naufragium. de pœnit. d. 1.

CA-

CANON III.

Si quis dixerit, verba illa Domini Salvatoris: Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt, non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem contra institutionem hujus Sacramenti ad auctoritatem prædicandi Evangelium; anathema sit.

Joan. 20. Matth. 16. supra c. 1. & sess. 6. de Justific. cap. 14.

CANON IV.

Si quis negaverit ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur: aut dixerit, duas tantum esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Evangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

Supr. c. 3. de pœn.

CANON V.

Si quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non esse verum, & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum, illam esse dolorem coactum, & non liberum, ac voluntarium; anathema sit.

Supra c. 4. de pœn. Isa. 38.

CANON VI.

Si quis negaverit, Confessionem sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessariam esse jure divino; aut dixerit, modum secrete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper observavit, & observat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inventum esse humanum; anathema sit.

Supra c. 5. de Pœnit. Clemens I. in epist. 1. ad Jacob. Conc. Cab. c. 8.

CANON VII.

Si quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse jure divino confiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo ultima Decalogi præcepta, & circumstantias, quæ peccati speciem mutant; sed eam confessionem tantum esse utilem ad erudiendum, & consolandum pœnitentem, & olim observatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit,

Supra c. 5.

eos, qui omnia peccata confiteri ſtudent, nihil relinquere velle divinæ miſericordiæ ignoſcendum; aut demum non licere confiteri peccata venialia; anathema ſit.

CANON VIII.

Supr. c. 5. Si quis dixerit, Confeſſionem omnium peccatorum, qualem Eccleſia ſervat, eſſe impoſſibilem, & traditionem humanam a piis abolendam; aut ad eam non teneri omnes, & ſingulos utriuſque ſexus Chriſtifideles, juxta magni Concilii Lateranenſis conſtitutionem, ſemel in anno, & ob id ſuadendum eſſe Chriſtifidelibus, ut non confiteantur tempore Quadrageſimæ; anathema ſit.

Vide infra.

CANON IX.

Supr. c. 6. in fin. Si quis dixerit, Abſolutionem ſacramentalem Sacerdotis non eſſe actum judicialem, ſed nudum miniſterium pronunciandi, & declarandi remiſſa eſſe peccata confitenti, modo tantum credat ſe eſſe abſolutum; aut Sacerdos non ſerio, ſed joco abſolvat, aut dixerit non requiri confeſſionem pœnitentis, ut ſacerdos eum abſolvere poſſit; anathema ſit.

CANON X.

Sup. cap. 1. & cap. 6. de Pœn. Si quis dixerit, ſacerdotes, qui in peccato mortali ſunt, poteſtatem ligandi, & ſolvendi non habere, aut non ſolos ſacerdotes eſſe miniſtros abſolutionis, ſed omnibus, & ſingulis Chriſtifidelibus eſſe dictum: Quæcumque ligaveritis ſuper terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque ſolveritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cælo, & quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt: quorum verborum virtute quilibet abſolvere poſſit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, ſi correptus acquieverit, ſecreta vero per ſpontaneam confeſſionem; anathema ſit.

Matt. 16. & 18. Joan. 20.

CANON XI.

Supra c. 7. c. ſi Epiſcopi de Pœnit. in 6. c. de cætero, & c. de Monialibus de Sent. excom. ſim. Si quis dixerit, Epiſcopos non habere jus reſervandi ſibi caſus, niſi quoad externam politiam; atque ideo caſuum reſervationem non prohibere, quominus ſacerdos a reſervatis vere abſolvat; anathema ſit.

CANON XII.

Sup. c. 8. de Pœn. Si quis dixerit, totam pœnam ſimul cum culpa remitti ſemper a Deo, ſatisfactionemque pœnitentium non eſſe aliam, quam fidem, qua apprehendunt Chriſtum pro eis ſatisfeciſſe; anathema ſit.

CANON XIII.

Supra c. 8. & 9. Si quis dixerit, pro peccatis, quoad pœnam temporalem, minime Deo per Chriſti merita ſatisfieri pœnis ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel a ſacerdote injunctis, ſed neque ſponte ſuſceptis, ut jejuniis, orationibus, eleemo-

mosynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque ideo optimam pœnitentiam esse tantum novam vitam; anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Jesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit. Sup. c. 5.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claves Ecclesiæ esse datas tantum ad solvendum, non etiam ad ligandum; & propterea Sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clavium, & contra institutionem Christi; & fictionem esse, quod, virtute Clavium sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exsolvenda remaneat; anathema sit. Supra c. 1. & c. 8. in fin. de Pœnit.

De Sacramento extremæ Unctionis.

CANON I.

Si quis dixerit, extremam Unctionem non esse vere, & proprie Sacramentum a Christo Domino nostro institutum, & a Beato Jacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit. Supra de hoc Sacr. in prin. cap. 1. Marc. 6. Jac. 5.

CANON II.

Si quis dixerit, sacram infirmorum Unctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleviare infirmos; sed jam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum; anathema sit. Sup. c. 2. de hoc Sac.

CANON III.

Si quis dixerit, extremæ Unctionis ritum, & usum, quem observat S. Romana Ecclesia, repugnare sententiæ Beati Jacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseque a Christianis absque peccato contemni; anathema sit. Supra cap. ult. Concil. Cabil. cap. 48. Jacob 5.

CANON IV.

Si quis dixerit, Presbyteros Ecclesiæ, quos Beatus Jacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quavis communitate, ob idque proprium extremæ Unctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit. c. ult. & Jacob. 5.

Decretum de Reformatione.
Proœmium.

Episcopi dent operam, ut Clerici, ii præsertim qui gerunt curam animarum, eam vitam agant, quæ Laicis exemplo esse possit.

Sic. Præfatur fere Conc. 9. Tolet. supra sess. 6. de Refor. c. 3.

1. Cor. 9. c. quid autem 8. q. 1. c. ult. 21. dist. c. una tantum 26. dist. c. sicut i. §. Necesse pal. 47. dist. c. in Sacerd. 61. dist. & c. Proposuisti, 82. dist. Lev. 11. 1. Pet. 1. sess. 22. c. 1. de refor. Levit. 19. 2. Cor. 6. in p. Ezech. 22. Sophon. 3.

CUm proprie Episcoporum munus sit subditorum omnium vitia redarguere, hoc illis præcipue cavendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neve inhonestam vitam, ipsis conniventibus, ducant; nam si eos pravis, & corruptis moribus esse permittant, quo pacto laicos de ipsorum vitiis redarguent, qui uno ab eis sermone convinci possent, quod Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes, cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocunque ordine fuerint, ut conversatione, sermone, & scientia commisso sibi Dei populo præeant; memores ejus, quod scriptum est: Sancti estote, quia & ego sanctus sum; Et juxta Apostoli vocem, nemini dent ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium eorum: sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei, ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Ut autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato, & Nuntiis, hos, qui sequuntur, Canones statuendos, & decernendos duxit.

Caput I.

Prohibitis ab Episcopo ascendere ad ordines, aut a susceptis ordinibus vel dignitatibus suspensis, nec licentia de se promoveri faciendo contra voluntatem Episcopi concessa, nec ad priores gradus restitutio suffragetur.

CUm honestius, ac tutius sit subjecto debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deservire, quam cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros ordines a suo Prælato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extrajudicialiter, fuerit interdictus; aut qui a suis ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Prælati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores ordines, gradus, & dignitates, sive honores restitutio suffragetur.

Ca-

Caput II.

Si Episcopus quemvis ordinem contulerit sibi non subdito, etiam familiari, sine expressa proprii Episcopi licentia, uterque statutis pœnis subjaceat.

ET quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum fere vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Jesu Christi, sed alienas oves inscio proprio Pastore quærentes, dum per hanc S. Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum exercere probibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius Diœcesis sua temeritate eligunt, & quoscumque ad se venientes, etiamsi suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendatitias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam Presbyteratus ordines promoveri præsumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui a suo Episcopo tanquam inhabiles, & indigni rejecti fuerunt, ordinari, nec divina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta recte valeant ministrare; Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, etiamsi in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cujusvis ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cujusvis privilegii sibi de promovendo quoscumque ad se venientes, pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ, commensalitatis suæ, absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoriis, ad aliquos sacros, aut minores ordines, vel primam Tonsuram promovere, seu ordinare valeat. Contrafaciens ab exercitio Pontificalium per annum: taliter vero promotus ab executione ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso jure sint suspensi.

Supra sess. 6. c. 5. de refor. & inf. sess. 23. c. 3. 8. & 10. de refor. Conc. Nicæn. 1. c. 17. Conc. Aurelian. 3. c. 13. Concil. 6. Mogunt. c. 15. c. 1. 21. q. 2. c. 1. cum seqq. de temp. Ord. in 6. Supra c. proxi. & infra Sess. 23. de refor. c. 8.

Caput III.

Episcopus Clericos suos ab alio promotos, si eos repererit minus idoneos, possit a susceptorum ordinum exercitio suspendere.

EPiscopus quoscumque suos Clericos, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, & commendatitiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad divina officia celebranda, seu ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit, susce-

susceptorum ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit.

Caput IV.

Nullus Clericus eximatur a correctione Episcopi, etiam extra visitationem.

Supra c. 1. & Seff.6. de ref. c. 3. c. irrefragabili in princ. de offi. Ord.

OMnes Ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendos subditorum excessus diligenter intendere debent, & a quibus nullus Clericus per hujus S. Synodi statuta cujusvis privilegii prætextu tutus censetur, quo minus juxta Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit, si in Ecclesiis suis resederint, quoscumque seculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui alias suæ jurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorum consanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.

Sup. Seff. 6. c. 4. de refor. & jatr. seff. 24. de ref. c. 5.

Caput V.

Conservatorum jurisdictio certis finibus concluditur.

INsuper cum nonnulli, qui sub prætextu, quod super bonis, & rebus, ac juribus suis diversæ eis injuriæ ac molestiæ inferantur, certos judices, per litteras conservatorias deputari obtinent, qui illos a molestiis, & injuriis hujusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi bonorum, rerum, ac jurium suorum manuteneant, & conservent, neque super illis eos molestari permittant, ejusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant; idcirco nemini omnino, cujuscumque dignitatis, ac conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, conservatoriæ litteræ cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quotumcumque judicum deputatione quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, sive alio superiore Ordinario in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conveniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit; aut quominus, si qua jura ei ex cessione competierint, super illis libere valeat apud judicem Ordinarium conveniri; in civilibus etiam causis, si ipse actor

c. 1. & c. ult. de off. deleg.

Paulus V. Const. Religiosorum 1607. Religiosos coram Superioribus, vel conservatoribus conveniendos esse declarat.

actor extiterit, aliquem ei apud suos Conservatores judices in judicium trahere minime liceat. Quod si in iis causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Conservator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos Judices, Conservatorem, & Ordinarium controversia super competentia jurisdictionis orta fuerit, nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros, in forma juris electos, super suspicione, aut jurisdictionis competentia fuerit judicatum. Familiaribus vero ejus, qui hujusmodi litteris conservatoriis tueri se solent, nihil ille prosint, præterquam duobus dumtaxat: si tamen illi propriis ejus sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conservatoribus judicibus ullum habere tribunal erectum. In causis vero mercedum, aut miserabilium personarum, hujus S. Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. Universitates autem generales, ac Collegia Doctorum, seu Scholarium, & Regularia loca, nec non Hospitalia, actu hospitalitatem servantia, ac Universitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium hujusmodi personæ in præsenti Canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

Sup. sess. 7. c. 16. de refor.

Caput VI.

Pœna statuitur in Clericos, qui non utuntur vestibus Clericalibus.

Quia vero, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant; tanta autem hodie aliquorum inolevit temeritas, religionisque contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem parvi pendentes, vestes etiam deferant publice laicales, pedes in diversis ponentes, unum in divinis, alterum in carnalibus; propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque ecclesiastica obtinuerint, si postquam ab Episcopo suo etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & juxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, reditibus, & proventibus ipsorum beneficiorum, necnon si semel correpti denuo in hoc deliquerint, etiam per privationem officiorum, & beneficiorum hujusmodi coerceri possint, & debeant, secundum Constitutionem

c. Porrectum, & c. ex parte de regularib. Conc. 2. Mat. sc. c. 5. c. ult. 41. dist. Vide const. Sixti V. Cum sacrosanctam & Pastoralis. 1589 c. 21. q. ... per totum Conc. ... ontt. Sess. 22. de vit. & hon. Cler.

Vide infra. nem Clementis V. in Concilio Viennensi editam; quæ incipit: Quoniam innovando, & ampliando.

Caput VII.

Qui data opera sciens ac prudens hominem occiderit, nunquam; qui casu, aut ad necessariam sui defensionem, quomodo ordinandus.

Ex. ar. c. 1. de homic. Extendit illud ad abortum procurantes Bulla Sixti V. Effrænatam. 1588. quam ad foetum animatum restrinxit Gregor. XIV. per Bullam, sedes Apostolica 1591. c. inquisitionis de Accus. & c. cum non ab homine de Jud. c. Studeat 50 dist. & c. Significasti de homic.

CUm etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari avelli debeat; qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoveri possit, nec illi aliqua ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat, sed omni ordine, ac beneficio, & officio ecclesiastico perpetuo careat; si vero homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcumque, ac dignitates jure quodammodò dispensatio debeatur; committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

Caput VIII.

Nemini etiam privilegium habenti liceat animadvertere in clericos obnoxios alteri Episcopo, sine interventu ipsius Episcopi.

Sup. c. 2. & sess. 6. c. ult. de ref.

PRæterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oves habent, alienis etiam ovibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant: quicumque etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi privilegium habuerit, contra Clericos sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprii ipsorum Clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interventu, nequaquam procedere debeat: alias processus, & inde secuta quæcumque viribus omnino careant.

Conc. Mog. sub Athnlpho Imp. c. 14. & 15.

Caput IX.

Beneficia unius Diœcesis non uniantur beneficiis alterius Diœcesis.

A Dionysio Papa in Can. Ecclesias 13.

ET, quia jure optimo distinctæ fuerunt Diœceses, & Parochiæ, ac unicuique gregi proprii attributi Pasto-

ftores, & inferiorum Ecclefiarum Rectores, qui fuarum quifque ovium curam habeant, ut ordo ecclefiafticus non confundatur, aut una, & eadem Ecclefia duarum quodammodo diœcefum fiat, non fine gravi eorum incommodo, qui illi fubditi fuerint, beneficia unius Diœcefis, etiamfi parochiales Ecclefiæ, Vicariæ perpetuæ, aut fimplicia beneficia, feu præftimonia, aut præftimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum divinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quocumque de caufa, alterius Diœcefis beneficio, aut Monafterio, feu Collegio, vel loco etiam pio perpetuo non uniantur, decretum hujus S. Synodi fuper hujufmodi unionibus in hoc declarando.

q. 1. c. Paftoralis de his, quæ fiunt a Prælat. Con. 1. Conftantinop. c. 2. & inf. Seff. 24. de ref. c. 13. in fin. & c. 17.

Supra feff. 7. c. 6. & 7. & inf. Seff. 24. de ref. c. 13. & 15.

Cap. X.

Regularia Beneficia Regularibus conferantur.

REgularia beneficia in titulum Regularibus profeffis provideri confueta, cum per obitum, aut refignationem, vel alias illa in titulum obtinentis vacare contigerit, religiofis tantum illius ordinis, vel iis, qui habitum omnino fufcipere, & profeffionem emittere teneantur; & non aliis, ne veftem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

c. Cum de beneficio, de præb. in 6. & infra Seff. ult. cap. 21. circa med. de regul. & mon. Deut. 21. cap. Cum caufam, de elect. & c. Quidam, de apoft. c. in nova, 16. q. 7.

Caput XI.

Regulares translati ab uno ad alium Ordinem beneficiorum fæcularium incapaces fint.

QUia vero Regulares, de uno ad alium Ordinem tranflati, facile a fuo Superiore licentiam ftandi extra monafterium obtinere folent, ex quo vagandi, & apoftatandi occafio tribuitur; nemo cujufcumque Ordinis Prælatus, vel Superior vigore cujufvis facultatis aliquem ad habitum, & profeffionem admittere poffit, nifi ut in Ordine ipfo, ad quem transfertur, fub fui Superioris obedientia, in clauftro perpetuo maneat; ac taliter translatus, etiamfi Canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia fæcularia, etiam curata, omnino incapax exiftat.

Additio ad c. 27. Conc. Agathenfis. Indulta, & Privilegia huic capiti adverfantia antiquat. Pius V. Conft. Quæcumque 1569.

Caput XII.

Nemo, nifi Ecclefiam fundaverit, vel dotaverit, jus patronatus obtineat.

NEmo etiam cujufvis dignitatis ecclefiafticæ, vel fæcularis, quacumque ratione, nifi Ecclefiam, beneficium, aut capellam de novo fundaverit, & conftruxerit, feu jam erectam, quæ tamen fine fufficienti dote fuerit, de fuis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotaverit, jus patronatus impetrare, aut obtinere poffit, aut debeat. In cafu autem fundationis, aut dotationis, hujufmodi inftitutio Epifcopo, & non alteri inferiori refervetur.

Seff. 25. c. 9. de ref.

c. Piæ mortis, cum feq. 16. q. 7. & c. Nobis, de ju. Patr. & inf. feff. ult. c. 9. de ref. in pr.

Ca-

Caput XIII.

Præsentatio fiat Ordinario ; alias institutio sit nulla.

Inf. sess. 25. de ref. c. 6. illud, & c. Relatum de Jur. patr. Concil. Mogunt. temp. Arnulphi. c. 4. Concil. Saleguntstadiense, c. 13.

NON liceat præterea patrono cujusvis privilegii prætextu aliquem ad beneficia sui juris patronatus, nisi Episcopo loci Ordinario, ad quem provisio seu institutio ipsius beneficii, cessante privilegio, jure pertineret, quoquo modo præsentare ; alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, & esse intelligantur.

Caput XIV.

Agendum deinceps de Missa, Ordine, & Reformatione.

DEclarat præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad 25. diem Jan. subsequentis anni 1552. habendam esse jam decrevit, una cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV.

Quæ est v. sub Julio III. Pont. Max.

Celebrata die 25. Januarii. 1552.

Decretum prorogationis Sessionis.

CUm ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc, & universalis Synodus per hos dies accuratissime diligentissimeque tractaverit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret : atque interim affuturos esse putaverit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui se Protestantes vocant ; quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat, &, ut libere, ac sine cunctatione ulla huc venirent, fidem eis publicam, sive Salvum conductum concesserat : tamen, cum illi nondum venerint, & eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in sequentem Sessionem differatur, certa spe allata, affuturos eos esse omnino multo ante illam Sessionem, Salvoconductu amplioris formæ interim accepto, eadem S. Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, iisdem Legato, & Nuntiis præsidentibus, nihil magis optans, quam ex præstantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones, & schismata tollere, ac ejus quieti, paci, otioque consulere, parata ipsos, si venerint, & humaniter excipere, & benigne audire ; confidensque, eos non

Sup. sess. 13.

fidei

fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed veritatis cognoscendæ studio esse venturos; &, ut Evangelicæ veritatis studiosos decet, Sanctæ Matris Ecclesiæ decretis, ac disciplinæ ad extremum esse acquieturos: sequentem Sessionem ad edenda, & publicanda ea, quæ supra commemorata sunt, in diem festum S. Joseph, qui erit die 19. Mensis Martii, distulit, ut illi satis temporis, & spatii habeant, non solum ad veniendum, verum etiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda; quibus, ut omnem cunctandi diutius causam adimat, fidem publicam, sive Salvum conductum ejus, qui recitabitur, tenoris, & sententiæ libenter dat, & concedit. Interea vero de Matrimonii Sacramento agendum, & de eo præter superiorum decretorum publicationem definiendum esse, eadem Sessione statuit, & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

Salvus conductus datus Protestantibus.

SAcrosancta, œcumenica, & Generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuntiis, inhærendo Salvo conductui in penultima Sessione dato, & illum juxta tenorem infrascriptum ampliando, Universis fidem facit, quod omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque viris, cujuscumque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ Provinciæ, & nationis, civitatibus, & aliis locis ejusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, verissimamque securitatem, quam Salvum conductum appellant, libere ad hanc Civitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam verbo libere offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & BB. Patrum verbis, sententiis, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, & si opus fuerit, etiam ad objecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi christiane, aut charita-

Sup. sess. 5. in princ. ritative, absque omni impedimento conferendi, opprobriis conviciis, ac contumeliis penitus semotis; & signanter, quod causæ controversæ secundum Sacram Scripturam, & Apost. traditiones, probata Concilia, & Cath. Eccl. consensum, & SS. Patrum auctoritates in præd. Conc. Trid. tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur, impertitur, ac omnino concedit; sic etiam, ut propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa civitate Trid. a divinis officiis quovis modo cessetur: Et ut his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit, aut majorum suorum mandato, & assensu ad propria reverti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, salvis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa possint juxta beneplacitum libere, & secure redire; de scientia tamen ab eadem Synod. deputandorum, ut tunc opportune eorum securitati absque dolo, & fraude provideatur. Vult etiam S. Synodus in hac publica fide, salvoque conductu omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad majorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quod si quispiam, aut illorum aliqui, sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium eis concessum annullari, aut cassari, vult, & concedit, ut in hujusmodi facinore deprehensi ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis condigna animadversione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur: illorum assecutionis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, ut, si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in hujusmodi facinore deprehensi ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animadversione, & emenda sufficienti, per partem DD. Germanorum Augustanæ Confessionis, tunc hic præsentium merito laudanda, & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, con-

conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus, & singulis, toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de Civitate Tridentina, & reverti ad eandem, nec non nuntium, vel nuntios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire: ita quod aliqui, vel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati provideant, vel provideat; qui quidem Salvus conductus, & securitas stare, ac durare debeat a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cum ipsi petierint, aut Concilium, habita hujusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis.

Quæ quidem omnia pro universis, & singulis Christifidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus personis, cujuscumque status, & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inviolabiliter observanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper omni fraude, & dolo exclusis, vera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifeste, vel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, jure, vel statuto, privilegio Legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantien. & Senen. quacumque forma verborum expressa, in aliquod hujus fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ ipsis per ipsam Synodum concessæ, præjudicium quovis modo usuram, aut quemquam uti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cujuscumque conditionis vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & Salvi conductus formam, & modum in quocumque puncto, vel clausula violaverit (quod tamen avertere dignetur Omnipotens) & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, ipsorum arbitrio merito approbanda, & laudanda; habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse

Concil. Constantien. sess. 13. in cap. Quod non obstantibus salvis conductibus.

disse in omnes pœnas, quas jure divino, & humano, aut consuetudine, hujusmodi Salvorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quavis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI.

Quæ est sexta, & ultima
Sub Julio III. Pont. Max. celebrata die 28. Aprilis. MDLII.

Decretum suspensionis Concilii.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Trid. Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea Reverendiss. DD. Sebastiano Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuntiis, tam eorum proprio, quam Reverendissimi, & Illustrissimi D. Marcelli, tit. S. Marcelli S. R. E. Cardinalis Crescentii Legati, ob adversam ejus gravissimam valetudinem absentis nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc concilium œcumenicum Tridentinum primo a Paulo fel. record. convocatum, & collectum fuisse, deinde a Sanctissimo Domino nostro Julio III. efflagitante Carolo Quinto Augustissimo Imperatore, ea præcipue de causa fuisse restitutum, ut religionem in multis Orbis partibus, & præsertim in Germania, in diversas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum revocaret; abusus, & mores Christianorum corruptissimos emendaret: cumque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumque habita ratione, e diversis regionibus alacriter confluxissent, resque strenue, magno fidelium concursu, feliciterque procederet, ac spes esset non levis, illos Germanos, qui eas novitates excitarant, in Concilium venturos, sic animatos, ut veris Ecclesiæ rationibus unanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse videretur, caputque attollere inciperet profligata antea, & afflicta Respubl. Christiana; ii repente tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarserunt, ut Concilium velut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommode cogeretur, spesque omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumque aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, & incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius, quam placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & discordiis videret, omnes fere Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum Ecclesiis e Concilio abiisse, decrevit tantæ necessi-

ceſſitati non reluctari, & ad meliora tempora rejicere, ut Patres, quod eis nunc agere non licet, ſuis ovibus proſpectum ad ſuas Eccleſias regredi valerent, ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam ſic temporum conditio tulit, hujus œcumenici Concilii Trident. progreſſum per biennium ſuſpendendum fore decernit, prout præſenti decreto ſuſpendit; ea tamen lege, ut, ſi citius pacata res ſit, ac tranquillitas priſtina revertatur, quod ſperat Dei Opt. Max. beneficio non longo forſan ſpatio futurum, ipſius Concilii progreſſus eodemmet tempore ſuam vim, firmitatem, vigoremque habere cenſeatur. Sin autem (quod Deus avertat) peracto biennio, prædicta legitima impedimenta non fuerint ſubmota, cum primum ceſſaverint, talis ſuſpenſio eo ipſo ſublata eſſe intelligatur, ac ſuus vigor, & robur Concilio ſit reſtitutum, & eſſe intelligatur ſine alia nova Concilii convocatione, accedente ad hoc decretum conſenſu, & auctoritate Sanctitatis ſuæ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Interea tamen eadem ſancta Synodus exhortatur omnes Principes Chriſtianos, & omnes Prælatos, ut obſervent, & reſpective, quatenus ad eos ſpectat, obſervare faciant in ſuis Regnis, Dominiis, & Eccleſiis omnia, & ſingula, quæ per hoc ſacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus ſtatuta, & decreta.

BULLA CELEBRATIONIS
Conc. Trid. ſub. Pio IV. Pont. Max.

Pius Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad futura rei memoriam. Ad Eccleſiæ regimen, licet tanto oneri impares, ſola Dei dignatione vocati, ſtatim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Chriſtianæ partes, cernenteſque non ſine magno horrore, quam longe, lateque peſtis hæreſum, & ſchiſmatis pervaſiſſet, & quanta Chriſtiani populi mores correctione indigerent, in eam curam, & cogitationem, pro ſuſcepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipſas hæreſes extirpare, tantumque, & tam perniciosum ſchiſma tollere, moreſque adeo corruptos, & depravatos emendare poſſemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc ſananda mala aptiſſimum eſſe remedium, quod ſancta hæc Sedes adhibere conſueviſſet, œcumenici, generaliſque Concilii, ejus congregandi, &, Deo juvante, celebrandi conſilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo Tertio, & ejus ſucceſſore Julio, prædeceſſoribus noſtris; ſed variis de cauſis ſæpius impeditum, & interpellatum perfici

fici non potuit. Siquidem Paulus, cum id primo in urbem Mantuam, deinde Vicentiam indixisset; quasdam ob causas in litteris ejus expressas id primo suspendit, postea Tridentum transtulit: deinde cum quibusdam de causis ibi quoque ejus celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem civitate Trident. inchoatum fuit: verum sessionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concil. aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, Bononiam transtulit. Julius autem, qui ei successit, in eamdem civitatem Tridentinam id revocavit: quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt. Sed cum novi in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & bellum in Italia, & Gallia gravissimum exarsisset: rursus Concilium suspensum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex aliis difficultates, & impedimenta objiciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quam diutissime retardaret. Quantopere vero interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses, quantopere schisma creverit, sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius, & misericors Dominus, qui nunquam ita irascitur, ut misericordiæ obliviscatur, Regibus, & Principibus Christianis pacem, & unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem venimus, ipsius misericordia freti, fore, ut his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilii via finis imponatur. Nos itaque ad schisma, hæresesque tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conservandam, celebrationem ejus non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, factis etiam consilii nostri certioribus clarissimis in Christo Filiis nostris, Ferdinando Rom. Imper. electo, & aliis Regibus, atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilii celebrationem adjuvandam invenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque universalis Ecclesiæ utilitatem, & de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu, sacrum, œcumenicum, & generale Concilium, ex authoritate ejusdem Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, & subnixi, in civitate Trident. ad Sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proximæ futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspen-

Sup. in prima Bulla.

Sup. sess. 2.

Sess. 11. cum seq.

Matt. 16. c. quando de transl. ep. c. under eccl. benef. c. ad Apostolicæ S. Pœnit. de

ſione quacumque, ſtatuimus, atque decernimus. Quocirca venerabiles fratres noſtros omnibus ex locis Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios, Abbates, cæteroſque, quibus in Conc. generali ſedere, & ſententiam dicere, jure communi, vel ex privilegio, vel ex antiqua conſuetudine licet, vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam diſtricte præcipiendo mandamus, in virtute Sanctæ obedientiæ, in vi quoque juramenti, quod præſtiterunt, & ſub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia convenire neglexerint, ſacris ſciunt eſſe Canonibus conſtitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conveniant intra eam diem, niſi forte impedimento fuerint legitimo præpediti; quod tamen impedimentum per legitimos Procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & ſingulos, quorum intereſt, intereſſeve poterit, ut in Concilio adeſſe non negligant. Chariſſimos vero in Chriſto filios noſtros Rom. Imp. electum, cæteroſque Reges, & Principes, quos optandum ſane eſſet Conc. intereſſe poſſe, hortamur, & rogamus, ut ſi ipſi intereſſe Conc. non potuerint, at Oratores ſuos prudentes, graves, & pios viros utique mittant, qui ipſorum nomine interſint, curentque diligenter pro ſua pietate, ut ex eorum regnis, atque dominiis Prælati ſine recuſatione, ac mora tam neceſſario tempore, Deo, & Eccleſiæ officium ſuum præſtent, eoſdem etiam curaturos eſſe minime dubitantes, ut per ipſorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concil. euntibus, & ab illo redeuntibus pateat, benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; ſicut, quod ad nos attinet, ipſi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decrevimus, quod ad tam pium, & ſalutare opus perficiendum a nobis in hoc loco conſtitutis præſtari poſſit; nihil, ut Deus ſcit, quærentes aliud, nihil propoſitum habentes in hoc Concilio celebrando, niſi honorem ipſius Dei, diſperſarum ovium reductionem, ac ſalutem, & perpetuam Chriſtianæ Reipublicæ tranquillitatem, ac quietem. Ut vero hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam proveniant, nec quiſquam ea excuſatione uti poſſit, quod illa ignoraverit, præſertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forſitan pateat aditus, volumus, & mandamus, ut in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & in Eccl. Later. tunc, cum in eis populus, ut Miſſarum ſolemnibus interſit, congregari ſolet, palam clara voce a Curiæ noſtræ curſoribus, ſeu notariis aliquibus publicis reciten-

re Jud. in 6. c. 1. de hom. cod. Pelag. 2. in 1. Ep. circa pr.

Conc. Carthag. 3. c. 43. infra Seſſ. 14. c. 2. in fin. de ref.

citentur; &, postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Eccles. itemque Cancel. Apost. & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique, quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur: cum autem inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem, omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses a die publicationis, & affixionis earum, volumus perinde adstrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent, transumptis quoque earum, quæ manu publici alicujus notarii scripta, subscriptave, & sigillo, ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1560. 3. Kal. Decemb. Pont. nostri anno primo.

Antonius Florebellus.

Barengus.

SESSIO XVII.

Quæ est prima sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 18. Mensis Januar. 1562.

Decretum de celebrando Concilio.

PLacet ne vobis ad laudem, & gloriam Sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concil. Trid. in Spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est 18. Mensis Jan. anni a Nativ. Dom. 1562. Cathedræ Rom. S. Petri Apostolorum Principis consecrato, sublata quacumque suspensione, juxta formam, & tenorem litterarum SS. D. N. Pii IV. Pont. Max. celebrari, & in eo ea, debito servato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coercendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram, atque Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi S. Synodo videbuntur? *Responderunt*, Placet.

Infra sess. 24. & 25. c. 21. de refor.

Indi-

Indictio futuræ Sessionis.

PLacet ne vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post Secundam Dominicam Quadragesimæ; quæ erit die XXVI. Mensis Februarii? *Responderunt*, Placet.

SESSIO XVIII.

Quæ est II. sub Pio IV. Pont. Max.
Celebrata die 26. Februarii 1562.

Decretum de librorum delectu; & omnibus ad Concilium fide publica invitandis.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed Domini nostri Jesu Christi, qui os, & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope, & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, & obscuratam, in suam puritatem, & splendorem aliquando restituat; & mores, qui a veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem revocet; corque patrum ad filios, & cor filiorum ad patres convertat. Cum itaque omnium primum animadverterit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe, lateque diffunditur, numerum nimis excrevisse; quod quidem in causa fuit, ut multæ censuræ in variis provinciis, & præsertim in alma Urbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint; neque tamen huic tam magno, ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam: censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres, de censuris librisque quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem S. Synodum suo tempore referrent, quo facilius ipsa possit varias, & peregrinas doctrinas, tanquam zizania, a Christianæ veritatis tritico separare, deque his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum causas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse vult, prout etiam præsenti decreto deducit: ut, si quis ad se pertinere aliquo modo putaverit, quæ vel de hoc librorum, & censurarum negotio, vel de aliis, quæ in hoc generali Concil. tractanda prædixit; non dubitet a S. Synodo se benigne auditum iri.

Lucæ 21.
Lucæ 1.
Inf. sess. ult. circa fin.
Inf. sess. 25. in fin.
Matth. 13. c. ita nos in fin. 25. q. 1.

Quoniam vero eadem S. Synodus ex corde optat, Deumque enixe rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, ut universi

Psal. 128.

Isa. 49. versi communem matrem in terris agnoscentes, quæ, quos peperit, oblivisci non potest, unanimes, uno ore, glori-
Rom. 15. ficemus Deum, & Patrem D. N. Jesu Christi; per viscera misericordiæ ejusdem Dei, Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam, & reconciliationem, & ut ad hanc S. Synodum veniant, invitat, atque hortatur, utque charitatem, quod est vinculum perfectionis, amplectantur, pacemque Christi exultan-
Colos. 3. tem in cordibus suis præseferant, in quam vocati sunt in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus san-
Psal. 15. & Heb. 3. Eph. 14. Rom. 15. cti vocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionem excitentur, & convertantur. Omnibus enim charitatis officiis S.Synodus eos, ut invitat, ita complectetur.

Insuper eadem S. Synodus decrevit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eamdem vim habituram, ejusdemque roboris, & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sessionis.

EAdem sacrosancta Synodus Tridentina, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apost. Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit die 14. Mensis Maji.

SALVUSCONDUCTUS

Concessus Germanicæ Nationi in Cong. generali

Die 14. Martii 1562.

Hic Salvus Conductus, excepta extensione ad alias nationes, habetur supra sess. 15.

SAcrosancta, œcumenica Generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem S. Sedis Apostolicæ Legatis, universis fidem facit, quod omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque viris, cujuscumque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ Provinciæ, & nationis, civitatibus, ac aliis locis ejusdem; & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ Confessionis, personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, verissimamque securitatem,

quam

quam Salvum conductum appellant, libere ad hanc Tridentinam Civitatem veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam verbo libere offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & Beatorum Patrum verbis, sententiis, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad objecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi Christiane, aut charitative, absque omni impedimento conferendi, opprobriis, convitiis, ac contumeliis penitus semotis, & signanter, quod causæ controversæ secundum Sacram Scripturam, & Apost. traditiones, probata Concilia, & Cath. Eccl. consensum, & SS.Patrum auctoritates in præd. Conc. Trid. tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur, impartitur, ac omnino concedit: sic etiam, ut propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa civitate Trid. a divinis officiis quovis modo cessetur. Et ut his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit, aut majorum suorum mandato, & assensu ad propria reverti optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, salvis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint juxta beneplacitum libere, & secure redire, de scientia tamen ab eadem Synod. deputandorum, ut tunc opportune eorum securitati, absque dolo, & fraude provideatur. Vult etiam S. Synodus in hac publica fide, salvoque conductu omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad majorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quod si quispiam, aut illorum aliqui, sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium eis concessum annullari, aut cassari, vult, & concedit, ut in hujusmodi facinore deprehensi ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis condigna animadversione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam

Sup. sess. 5. in princ.

 vult,

vult, ut si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, & affecutionis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in hujusmodi facinore deprehensi ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animadversione, & emenda sufficienti, per partem DD. Germanorum Augustanæ Confessionis tunc his præsentium merito laudanda, & approbanda, mox puniantur, præsenti affecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus, & singulis, toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de Civitate Tridentina, & reverti ad eandem, nec non nuntium, vel nuntios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere, toties, quoties, eis videbitur expedire: ita quod aliqui, vel aliquis per deputandos Conc. sociëntur, qui eorum securitati provideant, vel provideat. Qui quidem Salvus conductus, & securitas stare, ac durare debeat a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cum ipsi petierint, aut Concilium, habita hujusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis.

Quæ quidem omnia pro universis, & singulis Christifidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus personis, cujuscumque status, & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inviolabiliter observanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper omni fraude, & dolo exclusis, vera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifeste, vel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, jure, vel statuto, privilegio Legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantien. & Senen. quacumque forma verborum expressa, in aliquod hujus fidei publicæ, & plenissimæ affecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præjudicium quovis modo usuram, aut quemquam uti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice

Conc. Conft. sess. 19. ca. Quod non obstantibus salvis conductibus.

vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cujuscumque conditionis, vel status, aut praeminentiae existens, praescriptae assecurationis, & Salvi conductus formam, & modum in quocumque puncto, vel clausula violaverit (quod tamen avertere dignetur Omnipotens) & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio merito approbanda, & laudanda; habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes poenas, quas jure divino, & humano, aut consuetudine, hujusmodi Salvorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quavis in hac parte contradictione.

Extensio ad alias Nationes.

EAdem Sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis aliis, qui nobiscum in iis, quae sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque Regnis, Nationibus, Provinciis, Civitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune praedicatur, vel docetur, sive creditur contrarium ejus, quod S. Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam, sive Salvum conductum, sub eadem forma, & eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

Quae est III. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 14. Maii 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta, oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, Decreta ea, quae hodie in praesenti Sessione statuenda, ac facienda erant, justis nonnullis, ac honestis causis in feriam quintam, post proximam solemnitatem Corporis Christi, quae erit pridie Nonas Junii, proroganda censuit, ac prorogat, dictaque die Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium, quo adjuvante, sancta Synodus, & nunc, & semper meditari, atque peragere valeat, quae ad ejus laudem, & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

Quæ est IV. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 4. Junii 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, propter varias difficultates ex diversis causis exortas, atque etiam, ut congruentius, majorique cum deliberatione omnia procedant, nempe ut dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur, & sanciantur ea, quæ statuenda videbuntur, tam de reformatione, quam de Dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit, in diem sextam decimam subsequentis mensis Julii definienda esse decrevit: Hoc tamen adjecto, quod dictum terminum ipsa S. Synodus pro ejus arbitrio, & voluntate, sicuti rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione restringere, & prorogare libere possit, & valeat.

Idem supra Seß. 9.

SESSIO XXI.

Quæ est V. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 16. Julii 1562.

Doctrina de Communione sub utraque specie, & parvulorum.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, cum de tremendo, & Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento varia diversis in locis errorum monstra nequissimi Dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis Provinciis multi a Catholicæ Ecclesiæ fide, atque obedientia videantur discessisse; censuit ea, quæ ad Communionem sub utraque specie, & parvulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christifidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quam est his decretis explicatum, atque definitum.

Caput I.

Laicos, & Clericos non conficientes non adstringi jure divino ad communionem sub utraque specie.

Isaiæ 11. Conc. Const. seß. 13. infra Can. 2.

ITaque sancta ipsa Synodus, a Spiritu sancto, qui Spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilii, & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ judicium, & consuetudinem secuta, declarat, ac docet, nullo divino præcepto Laicos, & Clericos non conficientes obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto, salva fide, dubitari posse, quin illis alte-

Matth. 26. Marci 14. Luc. 22. 1. Cor. 11.

alterius speciei Communio ad salutem sufficiat; nam, etsi Christus Dominus in ultima cœna venerabile hoc Sacramentum in panis, & vini speciebus instituit, & Apostolis tradidit; non tamen illa institutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Christifideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam adstringantur. Sed neque ex sermone illo apud Joannem sexto recte colligitur, utriusque speciei communionem a Domino præceptam esse, utcumque juxta varias sanctorum Patrum, & Doctorum interpretationes intelligatur. Namque qui dixit: Nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis; dixit quoque: Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: dixit etiam: Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique, qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo; dixit nihilo minus: Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.

Joann. 6.
Ibid.
Ibid.
Ibid.
Ibid.
Ibid.

Caput II.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

PRæterea declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire judicaret, id autem Apostolus non obscure visus est innuisse, cum ait: Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei; atque ipsum quidem hac potestate usum esse satis constat, cum in multis aliis, tum in hoc ipso sacramento, cum, ordinatis nonnullis circa ejus usum, Cætera, inquit, cum venero, disponam. Quare agnoscens Sancta Mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset, tamen progressu temporis, latissime jam mutata illa consuetudine, gravibus, & justis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi approbavit, & pro lege habendam decrevit, quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

1. Cor. 2. 1. Cor. 6.
1. Cor. 11.
Conc. Const. sess. 1.

Caput

Caput III.

Totum, & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

Matth. 26. Marci 14. 1 Cor. 11. Supra c. 1. c. Qui manducant, c. qui invitat, c. Singuli de cons. Dist. 2. sup. sess. 13. c. 3. & can. 3. de Sac. Euchar.

INsuper declarat, quamvis Redemptor noster, ut antea dictum est, in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

Caput IV.

Parvulos non obligari ad communionem Sacramentalem.

Inf. Can. 4. Tit. 3.

DEnique eadem S. Synodus docet, parvulos usu rationis carentes nulla obligari necessitate ad Sacramentalem Eucharistiæ communionem; siquidem per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. Neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando servavit; ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt, ita certe eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controversia credendum est.

De Communione sub utraque specie, & parvulorum.

CANON I.

Sup. c. 1. Conc. Const. Sess. 13.

SI quis dixerit, ex Dei præcepto, vel necessitate salutis, omnes, & singulos Christifideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere; anathema sit.

CANON II.

Supra c. 1. & Conc. Const. ib.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam Catholicam non justis causis, & rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam Clericos non conficientes, sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse; anathema sit.

CANON III.

Sup. c. 3. & sess. 13. c. 3. Conc. Const. ib.

Si quis negaverit, totum, & integrum Christum omnium gratiarum fontem, & auctorem, sub una panis specie sumi, quia, ut quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi institutionem sub utraque specie sumatur; anathema sit.

CANON IV.

Sup. in prin. & c. 4.

Si quis dixerit, parvulis, antequam ad annos discretionis pervenerint, necessariam esse Eucharistiæ communionem; anathema sit.

Duos vero articulos, alias propositos, nondum tamen excus-

excuffos, videlicet: An rationes, quibus S. Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes facerdotes fub una tantum panis fpecie, ita fint retinendæ, ut nulla ratione calicis ufus cuiquam fit permittendus: &, An, fi honeftis, & chriftianæ charitati confentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis ufus videatur, fub aliquibus conditionibus concedendus fit, & quænam fint illæ; eadem S. Synodus in aliud tempus, oblata fibi quam primum occafione, examinandos, atque definiendos refervat.

Sup. feff. 13. in fin. Vide etiam infr. feff. 22. in Decr. finali.

Inf. feff. 22. bid.

Decretum de reformatione.

EAdem facrofancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu fancto legitime congregata, præfidentibus in ea eifdem Apoftolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & fanctæ Ecclefiæ ornamentum, ea, quæ fequuntur, de reformationis negotio in præfenti ftatuenda effe cenfuit.

Caput I.

Epifcopi tum Ordines, tum litteras dimifforias, aut teftimoniales dent omnino gratis. Notarii vero, fi nullum habeant ftipendium, decimam unius aurei partem accipiant in iis tantum locis, in quibus non viget confuetudo nihil accipiendi.

QUoniam ab Ecclefiaftico ordine omnis avaritiæ fufpicio abeffe debet, nihil pro collatione quorumcumque ordinum, etiam clericalis tonfuræ, nec pro litteris dimifforiis, aut teftimonialibus, nec pro figillo, nec alia quacumque de caufa, etiam fponte oblatum, Epifcopi, & alii ordinum collatores, aut eorum miniftri quovis prætextu accipiant. Notarii vero in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis confuetudo nihil accipiendi, pro fingulis litteris dimifforiis, aut teftimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere poffint, dummodo eis nullum falarium fit conftitutum pro officio exercendo; nec Epifcopo ex Notarii commodis aliquod emolumentum ex eifdem ordinum collationibus directe, vel indirecte provenire poffit; tunc enim gratis operam fuam eos præftare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac ftatuta, & confuetudines etiam immemorabiles quorumcumque locorum, quæ potius abufus, & corruptelæ fimoniacæ pravitati faventes nuncupari poffunt, penitus caffando, & interdicendo; & qui fecus fecerint, tam dantes quam accipientes, ultra divinam ultionem, pœnas à jure inflictas ipfo facto incurrant.

Vid. quæ circa Simoniacos ftatuit Pius V. in Conft. Cum primum 1566. Conc. 2. Lateranen. c. 2. & Later. 4. c. 63. Chalc. c. 2. Brac. 2. c. 3. Aurel. 2. c. 3. & Toleg. 8. c. 3. cap. Sicut Epifc. 1. q. 2. & c. 1. de fim. de litteris dimifforiis, vide Conc. Milev. c. 14.

Locis fupra citatis.

Ca-

Caput II.

Nullus Clericus initietur Sacris Ordinibus, nisi titulo beneficii, vel patrimonii. Quinam titulo patrimonii ordinandi.

c. Diaconi sunt §. Nunc autem, 93. Dist. Bulla Pii V. 1568 quæ incipit: Romanus extendit ad Cler. Regulares non professos, quæ tamen non ligat Religiosos Societatis JESU, licet vota tantum simplicia emiserint, quia vere nihilominus sunt Religiosi professi, uti declararunt Greg. XIII. Bulla, Ascendente 1584. & Greg. XIV. Bulla Ecclesia 1591.

CUM non deceat eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere; compertumque sit, complures plerisque locis ad sacros ordines nullo fere delectu admitti, qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere; statuit S. Synodus, ne quis deinceps Clericus sæcularis, quamvis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honesto sufficiat, pacifice possidere. Id vero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus; neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde vivere commode possit, & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium vero, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint, atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, aut remitri nullatenus possint, donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant, unde vivere possint, antiquorum Canonum pœnas super his innovando.

c. Non liceat, q. Episcopus, cap. Cum secundum & c. Tuis, de preb. c. Si Episc. eod. in 6. Conc. Later. sub Alex. III. par. 1. c. 5.

Caput III.

De quotidianis distributionibus instituendis, vel augendis; ac de pœnis in non residentes.

cap. fin. de resc. in 6.

Inf. sess. 22. de refor. c. 3.

CUM beneficia ad divinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta, ne qua in parte minuatur divinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur, statuit S. Synodus in Ecclesiis tam Cathedralibus, quam Collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quoruncumque proventuum, & obventionum tam dignitatum, quam Canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum separari debere, & in distributiones quotidianas converti, quæ inter dignitates obtinentes, & cæteros divinis interessentes proportionabiliter, juxta divisionem ab Episcopo, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fru-

ctuum

ãuum deductione faciendam dividantur; salvis tamen con-suetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non servientes, nihil, vel minus tertia parte percipi-unt; non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudi-nibus etiam immemorabilibus, & appellationibus quibus-cumque; crescenteque non servientium contumacia, liceat contra eos procedere juxta juris, ac sacrorum Canonum dispositionem.

Infra sess. 23. de ref. c. 1. c. Cum ad hoc, & seq. de cler. non resid.

Caput IV.

Quælibet Ecclesia Parochialis tot habeat Sacerdotes, quot satis sint Sacramentis administrandis; quandonam novæ Parochiæ instituendæ.

EPiscopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus Ecclesiis Parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui divino peragendo, cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda, & cultum divinum celebrandum. In iis vero, in quibus ob locorum distantiam, sive difficultatem, Parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & divina officia audienda accedere non possunt, novas Parochias, etiam invitis Rectoribus, juxta formam Const. Alexand. III. quæ incipit Ad audientiam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis noviter erectis præficiendi, competens assignetur portio, arbitrio Episcopi, ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus, &, si necesse fuerit; compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum sacerdotum sustentandam, quacumque reservatione generali, vel speciali, vel affectione super dictis Ecclesiis non obstantibus. Neque hujusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri ex quibuscumqne provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

c. fin. de Eccl. ædif.

Vide infra.

Caput V.

Possint Episcopi facere uniones perpetuas Ecclesiarum quarumcumque, in casibus a jure expressis.

UT etiam Ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conservetur; possint Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis Delegati, juxta formam juris, sine tamen præjudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum Parochialium, & Baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum cum curatis, propter earum

c. sicut unire de excess. Prælat. Concil. Lat. sub Leone X. Sess. 9. de ref. Curiæ & infra Sess. 24. de ref. c. 13. sup. sess. 14 c. 9. de ref.

earum paupertatem, & in cæteris casibus a jure permissis etiamsi dictæ Ecclesiæ, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiam non possint revocari, nec quoquo modo infringi vigore cujuscumque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

c. unio. in fin. 10. q. 3. c. & temporis cum seq. 16. q. 1.

Caput VI.

Rectoribus animarum rudibus & imperitis dentur ab Episcopo coadjutores; facinorosis, ni moniti resipiscant, beneficia adimantur.

c. illiteratos, 36. d. c. nisi cum pridem, de renunc. c. 1. 36. dist. c. cum ex eo de elect. in 6. Conc. Tol. 8. can. 8.

QUia illiterati, & imperiti Parochialium Ecclesiarum rectores sacris minus apti sunt officiis, & alii propter eorum vitæ turpitudinem potius destruunt, quam ædificant; Episcopi etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si alias honestæ vitæ sint, Coadjutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint, quacumque appellatione, & exemptione remota; Eos vero, qui turpiter, & scandalose vivunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseverent, eos beneficiis, juxta Sacrorum Canonum Constitutiones, exemptione, & appellatione quacumque remota, privandi facultatem habeant.

c. quia frater, 7. q. 1. c. Ut clericorum & seqq. de vit. & hon. Cler. c. Felicis de pœnis, in 6. & Clement. Multorum de pœn.

Caput VII.

Episcopi alio transferant una cum oneribus Ecclesias, quæ nequeunt instaurari; Alias reparandas curent.

CUM illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministeriis dicata sunt, temporum injuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam juris patronatus ex Ecclesiis, quæ vetustate, vel alias collapsæ sint, & ob earum inopiam nequeant instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorundem, seu viciniorum arbitrio suo; atque in eisdem Ecclesiis erigant altaria, vel cappellas sub eisdem invocationibus, vel in jam erecta altaria, vel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus prioribus Ecclesiis impositis. Parochiales vero Ecclesias, etiam si jurispatronatus sint, ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & proventibus quibuscumque, ad easdem Ecclesias quomodocumque pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt, aut in illorum defectum, parochianos omnibus remediis opportunis ad prædicta cogant, quacum-

c. 1. & c. pen. de eccl. ædif. vel rep. inf. c. 8. & supr. Sess. 7. c. 8. de ref.

cumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent, ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur, cum facultate tam dictas Parochiales, quam alias Ecclesias dirutas in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, convertendi.

Caput VIII.

Monasteria Commendata, in quibus non viget Regularis observantia, & beneficia quæcumque quotannis ab ordinario visitentur.

Quæcumque in Diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, provideri æquum est; propterea commendata Monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositura nuncupatæ, in quibus non viget regularis observantia, nec non beneficia tam curata, quam non curata, sæcularia, & regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tanquam Apost. Sedis delegatis, annis singulis visitentur: curentque iidem Episcopi congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, ut quæ renovatione indigent, aut restauratione, reficiantur: & cura animarum, si qua illis, vel eorum annexis immineat, aliaque debita obsequia recte exerceantur, appellationibus quibuscumque, privilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conservatoriis judicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus; &, si in eis vigeret observantia regularis, provideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum regularium superiores, juxta eorum regularia instituta, debitam vivendi rationem observent, & observari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur; quod si admoniti intra sex menses eos non visitaverint, vel correxerint, tunc iidem Episcopi, etiam ut Delegati Sedis Apostolicæ, eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi superiores possent, juxta eorum instituta; quibuscumque appellationibus, privilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

Sup. sess. 7. de refor. c. 8. & infra Sess. 24. c. 9. & Sess. ult. de reg. cap. 20. Conc. Lateran. 1. c. 7. & Concil. Biac. 1. c. 1.

Caput IX.

Quæstorum eleemosynarum nomen, & usus tollitur. Munus publicandi indulgentias, & eleemosynas colligendi imponitur Ordinario, adhibitis duobus de Capitulo.

Cum multa a diversis antea Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdunensi, quam Viennensi, adversus pravos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus reddita fuerint inutilia, potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & quere-

Conc. Later. c. 62. sub Innoc. 3. c. cum ex eo, de pœn. & rem. Clem. abusionibus. eodem tit. & inf. sess. ult.

[in decreto de Indulgen. & sup. sess. 5. c. 2. de ref.]

querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur, statuit, ut posthac in quibuscumque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur, nec ad officium hujusmodi exercendum ullatenus admittantur; non obstantibus privilegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, piis locis & quibusvis cujuscumque gradus, status, & dignitatis personis concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Indulgentias vero, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christifideles decet privari deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit, quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur ut tandem cælestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes vere intelligant.

[Vide conv. Pii 5. Et si Domin. 1567.]

Indictio futuræ sessionis.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decrevit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post octavam festi Nativitatis B. M. Virginis, quæ erit 17. Mensis Septembris proxime futuri: hoc tamen adjecto, quod dictum terminum, ac unicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa S. Synodus pro ejus arbitrio, & voluntate, sicut rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione restringere, & prorogare libere possit, & valeat.

[Idem supra sess. 9.]

SESSIO XXII.

Quæ est VI. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 17. Mensis Septembris 1562.

Doctrina de Sacrificio Missæ.

SAcrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut vetus, absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in Sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conservetur, de ea, quatenus verum, & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta; hæc quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

[Sup. sess. 13. in pr.]

Caput

Caput I.

De institutione Sacrosancti Missæ Sacrificii.

QUoniam sub priori testamento, teste Apost. Paulo, propter Levitici sacerdotii imbecillitatem, consummatio non erat; oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium secundum Ordinem Melchisedech surgere, D. N. Jesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster, etsi semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur; quia tamen per mortem sacerdotium ejus extinguendum non erat, in cœna novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum repræsentaretur, ejusque memoria in finem usque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulit; ac sub earumdem rerum symbolis Apostolis, quos tunc novi Testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit, per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem, ut semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit. Nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam exitus de Ægypto multitudo filiorum Israel immolabat, novum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest: quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in Gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit, & quam non obscure innuit Apostolus Paulus, Corinthiis scribens, cum dixit, Non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam Altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur; utpote quæ bona omnia per illa significata, velut illorum omnium consummatio, & perfectio, complectitur.

Hebr. 7.

Hebr. 7. 9. & 10. cap. Semel immolatus, cum seq. de Conf. Dist. 2.

Conc. Tol. 12. c. 5.

1. Cor. 11.

Psal. 109. ca. in calicem, & c. Accipite. de Conf. Dist. 2.

Matth. 26. Luc. 22. Exodi 3.

Col. 1.

Malach. 1.

1. Cor. 10.

Gen. 4. & 22. Levit 1. 2. & 3. & alibi.

Caput II.

Sacrificium Missæ est propitiatorium pro vivis, & defunctis.

Heb. 9.

ET quoniam in divino hoc Sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel seipsum cruente obtulit, docet S. Synodus Sacrificium istud vere propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut, si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reverentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno. Hujus quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata etiam ingentia dimittit; una enim, eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. Cujus quidem oblationis cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentam uberrime percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quovis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium vivorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis, rite, juxta Apostolorum traditionem, offertur.

August. 10. de Civ. Dei, c. 20.

Infr. can. 3. & sess. 25. in pr.

Caput III.

De Missis in honorem Sanctorum.

August. de Civ. Dei l. 8. c. 27. Infr. Can. 5. & Sess. 25. de invoc. Sanctor.

ET quamvis in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit, non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronavit; unde nec sacerdos dicere solet: Offero tibi sacrificium, Petre, vel Paule, sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

Caput IV.

De Canone Missæ.

c. Nihil de Consf. Dist. 2. Ambrof. de Sacram. l. 4. c. 6. August. ad Januar. super illis verbis Pauli: Cæ era, cum venero, dispenam;& serm. de Corp. Christi, &

ET cum Sancta sancte administrari conveniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium, Ecclesia Catholica, ut digne, reverenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maxime sanctitatem, ac pietatem quamdam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat; is enim constat cum ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

Ca-

Caput V.

De ritibus, & cæremoniis Sacrificii Missæ.

CUmque natura hominum ea sit, ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum meditationem sustolli; propterea pia Mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quædam submissa voce, alia vero elatiore in Missa pronuntiarentur, instituit. Cæremonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina, & traditione; quo & majestas tanti sacrificii commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis, & pietatis signa, ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

Caput VI.

De Missa, in qua solus Sacerdos communicat.

OPtaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi hujus sacrificii fructus uberior proveniret; nec tamen, si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas, & illicitas damnat, sed probat, atque adeo commendat; siquidem illæ quoque Missæ vere communes censeri debent; partim, quod in eis populus spiritualiter communicet; partim vero, quod a publico Ecclesiæ ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

Caput VII.

Paullulum aquæ vino immiscendum.

MOnet deinde S. Synodus, præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo miscerent, tum quod Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam, quia e latere ejus aqua simul cum sanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur; &, cum aquæ in Apocalypsi B. Joan. populi dicantur, ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repræsentatur.

Caput VIII.

Missa vulgari lingua passim non celebranda; ejus mysteria fidelibus explicanda.

ETsi Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem, non tamen expedire visum est Patribus, ut vulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem, retento ubique cujusque Ecclesiæ antiquo, & a S. Rom. Ecclesia omnium Ecclesiarum matre, & magistra probato ritu, ne oves Christi esuriant, neve parvuli panem petant, & non sit,

ep. ad Paulin. ex Apostolica vero trad. emanasse testantur. c. Jacobus, cum glos. de Cons. Dist. 1. Vigilius P. ep. ad Euther. & Innocent. 3. in c. Cum Marthæ de celeb. Miss. Aug. l. 51. de Lib. arbit. c. 10. Humana autem anima. Infra can. 7. Sicut in primitiva Ecclesia factum testatur, c. omnes fideles, de Conf. Dist. 1. & c. Peracta, eod. Dist. 2. Alioqui nec Fabianus, de Consec. Dist. 2. c. Et si non nec Conc. Eliber. de Conf. Dist. 2. c. Omnis homo, nec 3. Tolet. c. 13. probasset certis temporibus communicantes. Synodus 6. c. c. 32. Conc. Carthagin. 3. c. 24. Brac. 3. c. 1. ex Cypr. l. 2. epist. 3. & Florent. de Sacr. Euch. c. in Sacramentorum, c. Non oportet, c. cum omne, & ca. in Calicem de Conf. Dist. 2. c. Cum Marthæ, & Quæsivisti de celebr. Miss. Joan. 19. Apoc. 17.

 qui

Latini Græce, & vicissim Græci Latine celebrare prohibentur, ex Const. Pii 5. Providentia. 1565.

Thren. 4.

qui frangat eis, mandat S. Synodus Pastoribus, & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem, vel per se, vel per alios, ex iis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; atque inter cætera sanctissimi hujus sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

Caput IX.

Sup. sess. 5. c. 1. de ref. & inf. Sess. 24. c. 7. de ref.

QUia vero adversus veterem hanc in sacrosancto Evangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumque Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaque a multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, gravesque his de rebus mature habitos tractatus, unanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræque doctrinæ adversantur, damnare, & a sancta Ecclesia eliminare per subjectos hos Canones constituit.

De Sacrificio Missæ.

CANON I.

SI quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum, & proprium sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

1. Cor. 11. Luce 22. Sup. cap. 1. de hoc Sac.

Si quis dixerit, illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi, aliique sacerdotes offerent corpus, & sanguinem suum; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificii in Cruce peracti, non autem propitiatorium, vel soli prodesse sumenti, neque pro vivis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit.

CANON IV.

Sup. cap. 2. ibid.

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio in Cruce peracto per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

Sup. cap. 3.

Si quis dixerit, imposturam esse Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

CANON VI.

Sup. cap. 4. ibid.

Si quis dixerit, Canonem Missæ errores continere, ideoque abrogandum esse; anathema sit.

CANON VII.

c. sane de celeb. Miss.

Si quis dixerit, cæremonias, vestes, & externa signa, qui-

quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quam officia pietatis; anathema sit. Sup. cap. 5. ibid.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoque abrogandas; anathema sit. Supr. cap. 6. de hoc sacr.

CANON IX.

Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo submissa voce pars Canonis, & verba consecrationis proferuntur, damnandum esse; aut lingua tantum vulgari Missam celebrari debere, aut aquam non miscendam esse vino in Calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem; anathema sit. Sup. c. 8. ib. c. in Sacramentor. de conf. d. 2.

Decretum de observandis, & evitandis in celebratione Missæ.

QUanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in Sacris litteris eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Jer. 48. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac divinum a Christifidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo vivifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet, omnem operam, & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxime fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori devotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum Sup. sess. 13. c. 7. de Sac. Euch. igitur multa jam sive temporum vitio, sive hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ a tanti sacrificii dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur, decernit S. Synodus, ut ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur, quæ vel avaritia, idolorum servitus, vel irreve- Ephes. 5. rentia, quæ ab impietate vix sejuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, & quidquid pro Missis novis celebrandis datur; necnon importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones potius, quam postulationes, aliaque hujusmodi, quæ a simoniaca labe, vel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreverentia vitetur, singuli in suis Diœcesibus interdicant, ne cui vago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Ne-

Concil. Laodicen. Can. 8. Conc. Carthag. 2. Can. 9. c. Sicut, cum seq. c. Hisce igo, c. Nullus Presbyter, & c. Clericos, de Conf. dist. 1. Anacletus ep. 1. Concil. Antisiod. c. 9. & Cabilon. sub Vitaliano. c. 19. Pœnas pecuniarias adjecit Pius V. in Bulla Cum primum, 1566.
Isa. 59.
Matth. 21.

minem præterea, qui publice, & notorie criminosus sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; neve patiantur privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi, ac nisi prius qui intersint, decenter composito corporis habitu, declaraverint, se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solum corpore, adesse. Ab ecclesiis vero musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum, aut impurum aliquid miscetur; item sæculares omnes actiones, vana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant, ut domus Dei vere domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremo, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caveant, ne sacerdotes aliis, quam debitis horis celebrent, neve ritus alios, aut alias cæremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarumdam vero Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis a superstitioso cultu, quam a vera religione inventus est, omnino ab Ecclesia removeant; doceantque populum, quis sit, & a quo potissimum proveniat sanctissimi hujus sacrificii tam pretiosus, ac cælestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis, & majoribus festis, accedat. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi a sacrosancta Synodo potestate, ac etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inviolate servanda censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant; non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

cap. 2. de parasoch. Conc. Agath. c. 21. & 63.

Decretum de Reformatione.

Infr. sess. ult. de ref. cap. 1. c. His igitur, d. st. 23.

EAdem sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut reformationis negotium prosequatur, hæc in præsenti Sessione statuenda censuit.

Ca-

Caput I.

Canones de vita, & honeſtate Clericorum innovantur.

NIhil eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum aſſidue inſtruat, quam eorum vita, & exemplum, qui ſe divino miniſterio dedicarunt; cum enim a rebus ſæculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur, in eos, tanquam in ſpeculum reliqui oculos conjiciunt, ex iiſque ſumunt, quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino Clericos, in ſortem Domini vocatos, vitam, moresque ſuos omnes componere, ut habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, aliiſque omnibus rebus, nil, niſi grave, moderatum, ac religione plenum præſeferant; levia etiam delicta, quæ in ipſis maxime eſſent, effugiant; ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur, quo majore in Eccleſia Dei & utilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam diligentius ſint obſervanda, ſtatuit Sancta Synodus, ut quæ alias a ſummis Pontificibus, & a ſacris Conciliis de Clericorum vita, honeſtate, cultu, doctrinaque retinenda, ac ſimul de luxu, commeſſationibus, choreis, aleis, luſibus, ac quibuſcumque criminibus, nec non ſecularibus negotiis fugiendis copioſe, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum iiſdem pœnis, vel majoribus, arbitrio Ordinarii imponendis, obſerventur; nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, ſuſpendat. Si qua vero ex his in deſuetudinem abiiſſe compererint, ea quamprimum in uſum revocari, & ab omnibus accurate cuſtodiri ſtudeant: non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque; ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſolvant.

Matth. 25. Tit. 2. c. Qualiter 17. de accuſ. c. Cler. 21. diſt. Seſſ. 14. in prooemio, & ſeſſ. 24. de ref. c. 12. tot. tit. de vit. & hon. Cler. extra. in 6. & Clem. c. Non oportet, in 2. de conſ. diſt. 5. c. Canonum 14. q. 4. c. Credo, 21. q. 3. Conc. Carth. 3. cap. 15. Concil. Chalced. ca. 3. Conc. Agat. 2. c. 14. 1. Conc. Matiſcon. ca. 5. & 2. Nicæn. c. 16. & 4. Carth. c. 44. & ſeqq. c. cum in cunctis, & c. cum nobis, de elect. c. grave nimis, de præb. & inſ. ſeſſ. 24. c. 1. de refor. Concil. Sardicen. c. 13. Concil. Rom. ſub Nic. I. ver. ut nullus Laicus, c. de Syracuſanæ 28. diſt. & diſt. 61. per totam. Supra ſeſſ. 7. c. 1. de ref. vide Conſt. Pii V. quamvis 1568.

Caput II.

Quinam ad Cathedrales Eccleſias aſſumendi.

QUicumque poſthac ad Eccleſias Cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, & vita, ac aliis, quæ a ſacris Canonibus requiruntur, plene ſit præditus, verum etiam in ſacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus; quarum rerum inſtructio, ſi ejus notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nuntiis provinciarum, aut ejus Ordinario, eoque deficiente, a vicinioribus Ordinariis ſumatur. Scientia vero præter hæc ejuſmodi polleat, ut muneris ſibi injungendi neceſſitati poſſit ſatisfacere; ideoque antea in Univerſitate ſtudiorum Magiſter, ſive Doctor aut Licentiatus in Sacra Theologia, vel jure Canonico merito ſit promotus, aut publico alicujus Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur.

Quod si Regularis fuerit, a superioribus suæ religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias graviter oneratas esse sciant; ac Deum, & Superiores suos habebunt ultores.

Caput III.

Constituantur ab Episcopo quotidianæ distributiones ex tertia parte fructuum quorumcumque. Portio absentium quibus cedat. Certi casus excepti.

Sup. sess. 21. de ref. c. 3.

Episcopi, etiam tanquam delegati Apostolici, ex fructibus, & proventibus quibuscumque omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis existentium, tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, dividere possint; ut scilicet qui eas obtinent, si personaliter competens sibi servitium, juxta formam ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleverint, illius diei distributionem amittant, nec ejus quoquo modo dominium acquirant, sed fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarii, applicetur; crescente vero contumacia, contra eos juxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis de jure, seu consuetudine jurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra Civitatem in Diœcesi cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministraverit, tanquam præsens sit, ac divinis intersit, in ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Hæc in iis tantum ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, ut dictæ dignitates non servientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & proventuum ascendat, non obstantibus consuetudinibus etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam juramento, & quavis auctoritate firmatis.

Toto tit. de Cler. non resid. & c. Cum ex eo de elect. in 6.
Vide const. 65. Pii V. Cupientes, 1568.

Caput IV.

In Cathedrali & Collegiata Ecclesia vocem in capitulo non habeant, qui sacris ordinibus nondum sunt initiati. Quid præstare teneantur ad eas promoti; quinam deinceps promovendi.

Quicumque in Cathedrali, vel Collegiata, sæculari, vel Regulari ecclesia divinis mancipatus officiis in Subdiaconatus ordine saltem constitutus non sit; vocem in hujusmodi ecclesiis in Capitulo non habeat, etiamsi

iamsi hoc sibi ab aliis libere fuerit concessum. Ii vero, qui dignitates, personatus officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, ut alii Missas, alii Evangelium, alii Epistolas dicant, seu cantent, quocumque ii privilegio, exemptione, prærogativa, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, justo impedimento cessante, infra annum ordines suscipere requisitos, alioquin pœnas incurrant, juxta constitutionem Concil. Viennensis, quæ incipit: Ut ii qui; quam præsenti decreto innovat; cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos ordines per seipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu divino præstare, sub eisdem, & aliis, etiam gravioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in posterum fiat provisio, nisi iis, qui jam ætatem, & cæteras habilitates integre habere dignoscantur; aliter irrita sit provisio.

Juxta c. Præterea cum glos. de ætat. & qual. & c. Si is de instit. in 6. Vide infra inf. sess. 24. c. 11. de ref.

Caput V.

Dispensationes extra Curiam Episcopo committantur, & ab eo examinentur.

Dispensationes, quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, committantur Ordinariis illorum, qui eas impetraverint; eæ vero, quæ gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tanquam delegatis Apostolicis, summatie tantum, & extrajudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subjacere.

Caput VI.

De commutandis ultimis voluntatibus.

In commutationibus ultimarum voluntatum, quæ non nisi ex justa, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tanquam delegati Sedis Apostolicæ, summarie, & extrajudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate, fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Inf. sess. ult. de ref. c. 4.

Caput VII.

Innovatur cap. Romana de appellationibus in 6.

Legati, & Nuntii Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusvis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus, post appellationem servare teneantur formam, & tenorem sacrarum Constitutionum, & præsertim Innoc. IV. quæ incipit, Romana: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel privilegio in contrarium non obstantibus; aliter

In Conc. Lugd. Vide infra.

aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso jure nulla.

Caput VIII.

Episcopi pias omnium dispositiones executioni mandent. Visitent loca pia quæcumque, non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt.

Clem. quia contingit, de rel. dom.

Vide Const. Clem. VIII. Quæcumque, 1604.

Cap. nos quidem, c. si hæredes, & ea. tua.

EPiscopi, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a jure concessis, omnium piarum dispositionum tam in ultima voluntate, quam inter vivos, sint executores: & habeant jus visitandi hospitalia, Collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, sive quocumque alio nomine vocant; non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia: eleemosynas Montis Pietatis, sive charitatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiamsi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis privilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo, juxta sacrorum Canonum statuta, cognoscant, & exequantur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, privilegio, aut statuto.

Caput IX.

Administratores quorumcumque piorum locorum rationem reddant Ordinario, nisi aliter in fundatione cautum sit.

Sup. sess. 7. c. ult. de ref. Clem. Quia contingit, §. ut autem præmissa, de rel. domi. infra sess. 25. c. 8. de ref.

ADministratores tam ecclesiastici, quam laici fabricæ cujusvis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, Hospitalis, Confraternitatis, Eleemosynæ, Montis Pietatis, & quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario, consuetudinibus, & privilegiis quibuscumque in contrarium sublatis; nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine, aut privilegio, aut ex Constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius, & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

Cap. X.

Notarii Episcoporum examini & judicio subjaceant.

CUm ex Notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur, possit Episcopus quoscumque Notarios, etiamsi Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari, illisque non idoneis repertis, aut quandocumque

que in officio delinquentibus, officii ejus in negotiis, litibus, & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere; neque eorum appellatio interdictionem Ordinarii suspendat.

Caput XI.

Pœnæ statuuntur in eos, qui audent bona Ecclesiæ, aut piorum locorum usurpare.

SI quem clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupaverit, ut alicujus Ecclesiæ, seu cujusvis sæcularis, vel regularis beneficii, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum jurisdictiones, bona, census, ac jura etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascumque obventiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates converti debent, per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumque quæsito colore, in proprios usus convertere, illosque usurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab iis, ad quos jure pertinent, percipiantur; is anathemati tamdiu subjaceat, quamdiu jurisdictiones, bona, res, jura, fructus, & reditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ, pervenerint, ecclesiæ, ejusque administratori, sive beneficiato, integre restituerit; ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si ejusdem Ecclesiæ patronus fuerit, etiam jure patronatus, ultra prædictas pœnas, eo ipso privatus existat. Clericus vero, qui nefandæ fraudis, & usurpationis hujusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subjaceat, nec non quibuscumque beneficiis privatus sit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarii arbitrio suspendatur.

Conc. 5. Aurelian. c. 13. & seqq. Concil. Tribunien. 1. ca. 7. Conc. Aurel. 3. c. 17. Conc. Tur. 1. c. 25. Conc. Mogunt. sub Leon. IV. c. 6. & 11. Concil. Aquisgr. sub Steph. V. c. 88. Conc. Lateran. sub Leon. X. sess. 9. & 10. c. Prædia cum seq. 12. q. 2. 1. Tim. 6. Vide Bullam Cœnæ clausula 17.

Decretum super petitione concessionis Calicis.

INsuper cum eadem sacrosancta Synodus superiori Sessione duos articulos alias propositos, & tunc nondum discussos, videlicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus; & An si honestis, & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam illæ sint? in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandus, atque definien-

Supra sess. 21. can. 4. & sess. 13. in decr. prorog.

niendos reservaverit; nunc eorum, pro quibus petitur, saluti optime consultum volens, decrevit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert, qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reipublicæ Christianæ, & salutare petentibus usum Calicis fore judicaverit.

Indictio futuræ Sessionis.

INsuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam post octavam festivitatis Omnium Sanctorum, quæ erit die 12. Mensis Novembris, indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonii, &c.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem 15. Julii 1563.

SESSIO XXIII.

Quæ est VII. *sub Pio IV. Pont. Max.*

Celebrata die 15. Mensis Julii MDLXIII.

Vera, & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis ad condemnandos errores nostri temporis, a Sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Sessione septima.

Caput I.

Cyprian. lib. 1. adver. Judæ. — Hebr. 7. — Matth. 16. Marci 14. Luc. 22. Joan. 20.

SAcrificium, & sacerdotium ita Dei ordinatione conjuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in novo Testamento SS. Euch. sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea novum esse visibile, & externum sacerdotium, in quod vetus translatum est. Hoc autem ab eodem Domino Salvatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumque successoribus in sacerdotio potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem ejus; necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

Caput II.

De Septem Ordinibus.

Infra c. 2. & c. 17. de ref. 1. Tim. 3. & Act. 21. Ignatius epist. ad Antioc. Tertul. de Præscript. l. 1. c. 41. Cypr. ep. 55. Concil. Rom. 3. sub Silvest.

CUm autem divina res sit tam sancti Sacerdotii ministerium, consentaneum fuit, quo dignius, & majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures, & diversi essent ministrorum ordines, qui Sacerdotio ex officio deservirent, ita distributi, ut qui jam clericali tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent. Nam non solum de Sacerdotibus, sed & de Diaconis Sacræ litteræ apertam mentionem faciunt, & quæ maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis verbis docent; & ab ipso Ecclesiæ initio sequentium ordinum nomina, atque uniuscujusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scili-

cet,

cet, Acolythi, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarii, in usu fuisse cognoscuntur, quamvis non pari gradu. Nam Subdiaconatus ad majores ordines a Patribus, & a Sacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentissime legimus.

Caput III.

Ordinem esse verum Sacramentum.

Cum Scripturæ testimonio, Apostolica traditione, & Patrum unanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, ordinem esse vere, & proprie unum ex septem Sanctæ Ecclesiæ Sacramentis; inquit enim Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum; non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

Eliberit. c. 43. Carth. 4. c. 5. & seqq. c. Nullus, ult. 60. dist. c. Si quis eorum. c. Erubescant, & c. Nemo, dist. 32. c. A multis, de ær. & qual. & c. Miramur, de ser. non ord.

Caput IV.

De Ecclesiastica hierarchia, & Ordinatione.

Quoniam vero in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest, merito S. Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt, novi Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere, & semel rite Ordinatos iterum laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue novi Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet, nihil aliud facere videtur, quam Ecclesiasticam Hierarchiam, quæ est ut castrorum acies ordinata, confundere: perinde ac si contra B. Pauli doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Evangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter cæteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc Hierarchicum ordinem præcipue pertinere, & positos, sicut idem Apostolus ait, a Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei, eosque Presbyteris superiores esse, ac Sacramentum Confirmationis conferre, ministros Ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper Sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, Sacerdotum, & cæterorum Ordinum, nec populi, nec cujusvis sæcularis potestatis, & magistratus consensum, sive vocationem, sive auctoritatem ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut sæculari potestate, ac magistratu vocati, & instituti

1. Tim. 4. 2. Tim. 1. Sup. sess. 7. de Sacr. in genere can. 9. & infr. can. 4.

Cant. 6. 1. Cor. 12. Ephes. 4.

c. Cum ex injuncto de hær.

Act. 20. Cælest. 1. epist. ad Episc. Gall. c. 1. Sup. sess. 7. de Confir. c. 3. Concil. Hispal. 2. c. 5. & alibi. Laodicen. Conc. c. 13.

tuti

Joan. 10. c. Ordinationes 1. q. 1. & c. Relatum, de Jur. patr.

tuti ad hæc ministeria exercenda ascendunt, & qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria certis, & propriis Canonibus in hunc, qui sequitur, modum, damnare constituit; ut omnes, adjuvante Christo, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris catholicam veritatem facilius agnoscere, & tenere possint.

De Sacramento Ordinis.

CANON I.

Supr. c. 1. de hoc Sacram.

Matth. 16. c. Manet, cum seq. 24. q. 1. c. in singulis cum seq. Dist. 77.

SI quis dixerit, non esse in novo Testamento sacerdotium visibile, & externum: vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum corpus, & sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; sed officium tantum, & nudum ministerium prædicandi Evangelium; vel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

CANON II.

Supra c. 2. de hoc Sacr. infra de ref. c. 13.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios ordines, & majores, & minores, per quos, velut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.

CANON III.

Supra c. 3. de hoc Sacr.

Si quis dixerit, ordinem, sive sacram ordinationem non esse vere, & proprie Sacramentum a Christo Domino institutum; vel esse figmentum quoddam humanum excogitatum a viris rerum ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantum ritum quemdam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

CANON IV.

Conc. Tolet. 8. c. 7.

Si quis dixerit, per sacram ordinationem non dari Spiritum sanctum, ac proinde frustra Episcopos dicere: Accipe Spiritum sanctum, aut per eam non imprimi characterem, vel eum, qui sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Unctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione utitur, non tantum non requiri, sed contemnendam, & perniciosam esse; similiter & alias ordinis cæremonias; anathema sit.

CANON VI.

Si quis, dixerit, in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam divina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

CA-

CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; vel ordines ab ipsis collatos, sine populi, vel potestatis sæcularis consensu, aut vocatione, irritos esse; aut eos, qui nec ab Ecclesiastica, & canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi, & Sacramentorum ministros; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

Decretum de Reformatione.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit.

Caput I.

Rectorum Ecclesiarum in residendo negligentia varie coercetur; animarum curæ providetur.

CUm præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt; sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut divinorum præceptorum memores, factique forma gregis, in judicio & veritate pascant, & regant. Ne vero ea, quæ de residentia sancte, & utiliter jam ante sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt, in sensus a sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus ecclesiis quibuscumque quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam si Sanct. Rom. Eccles. Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia, vel Diœcesi residentiam, ubi injuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. Nam cum Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has

Joan. 21. Actor. 20.
c. Ephes. 4. 3. Dist. c. Sicut 7. q. c. Qui Episcopatum 8. q. 1. c. Præcipue. 11. q. 3. c. gloria Episcopi 12. q. 2. Joan. 18. 1. Pet. 5.
Sup. sess. 6. de refor. c. 1.
Vide Bullam Pii IV. anno 1564. In suprema.
c. De Cætero. c. Inter quatuor. c. Tuæ, & c. Relatum de Cleric. non resid. c. Ad supplicationem, de

renunt. c. Quoniam dam 74. dist. c. Præsentium 7. q. 1. & c. Postulastis, de voto.

has legitimæ absentiæ causas a Beatiss. Rom. Pont. aut a Metropolitano, vel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi eum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipublicæ officium Episcopatibus adjunctum: cujus quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio provinciali spectabit judicare de licentiis a se, vel a Suffraganeo datis, & videre, ne quis eo jure abutatur: & ut pœnis Canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ovibus suis providendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia, non videntur abesse, quia statim reversuri sunt; sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis sive continuum, sive interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere, & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento; quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant; cujus opus non fraudulenter agere suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur ne per illius temporis spatium Dominici adventus, Quadragesimæ, Nativitatis Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oves debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua Diœcesi eos alio vocent.

c. Cum ex eo de elect. in 6. c. Beneficium. de reg. eod. & c. 2. in fi. sup. sess. 6. de ref. Sardic. Conc. c. 14.

Psalm. 7. Jerem. 48.

c. Si quis in clero 7. q. 1. ex Conc. Agath.

Si quis autem (quod utinam nunquam eveniat) contra hujus decreti dispositionem abfuerit, statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas adversus non residentes sub Paulo III. impositas, & innovatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, eum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse: sed teneri, aut ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare; prohibita quacumque conventione, vel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur, ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque privilegiis cuicumque Collegio, aut fabricæ concessis.

Sup. sess. 6. de ref. c. 1. c. 2. c. Conquerente, & fere per totum. de cler. non resid.

Eadem omnino, etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, & aliis quibuscumque,

Sup. sess. 6. de ref. c. 2.

que, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, ut quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione, relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant. Quod si per edictum citati etiam non personaliter, contumaces fuerint, liberum esse vult Ordinariis per censuras ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque juris remedia, etiam usque ad privationem, compellere; nec executionem hanc quolibet privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cujuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam juramento, vel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, sive appellatione, aut inhibitione etiam in Romana Curia, vel vigore Eugenianæ Constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud sub Paulo III. quam hoc ipsum in Conciliis Provincialibus, & Episcopalibus publicari sancta Synodus præcipit; cupit enim, quæ adeo ex pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, ut in posterum, Deo juvante, nulla temporum injuria, aut hominum oblivione, aut desuetudine aboleantur.

c. Beneficium de Reg. in 6.

c. Divina de priv. in ext. com. Sup. sess. 6. de ref. c. 1.

Caput II.

Ecclesiis præfecti consecrationis munus intra tres menses suscipiant. Consecratio quo loco peragenda.

Ecclesiis Cathedralibus, seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiamsi S. Rom. Eccles. Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur; si intra totidem menses postea id facere neglexerint, Ecclesiis ipso jure sint privati. Consecratio vero, si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in Provincia, si commode fieri poterit, celebretur.

Conc. Chalc. act. 16. c. 25. Conc. Vor. c. 76. c. quoniam 75. d. c. quoniam 100. dist. & sup. sess. 7. c. 9. de ref.

Caput III.

Episcopi, extra ægritudinem, per se ordines conferant.

Episcopi per semetipsos ordines conferant; quod si ægritudine fuerint impediti, subditos suos non aliter, quam jam probatos, & examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

Infra c. 8. & 10. Concil. Carth. 4. c. 22.

Caput IV.

Quinam initiandi prima tonsura.

c. fin. de temp. ord. in 6.

PRima tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & scribere nesciant; & de quibus probabilis conjectura non sit, eos non sæcularis judicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

Caput V.

Ordinandi quibus instructi esse debeant.

c. quando 2. dist. 24. Conc. 3. Carth. c. 22. & 4 Carthag. c. 22. inf. c. 7.

AD minores ordines promovendi, bonum a Parocho, & a magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi vero, qui ad singulos majores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volent promoveri, publice in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita a fide dignis diligenter inquirat; & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.

Caput VI.

Ad beneficium Ecclesiasticum requiritur ætas quatuordecim annorum; quis privilegio fori gaudere debeat.

c. indecorum, de ætate, & qual. c. Joannes de Cler conjug.

NUllus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere. Is etiam fori privilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat; aut clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inserviat; vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, vel Universitate de licentia Episcopi, quasi in via ad majores ordines suscipiendos versetur. In clericis vero conjugatis servetur Constitutio Bonifacii VIII. quæ incipit: Clerici, qui cum unicis; modo hi clerici alicujus Ecclesiæ servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ serviant, vel ministrent, & clericali habitu, & tonsura utantur, nemini quoad hoc privilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

Vide infr.

Caput VII.

Examinandi sunt ordinandi a viris peritis juris divini, & humani.

c. Quando 24. dist.

SAncta Synodus, antiquorum Canonum vestigiis inhærendo, decernit, ut, quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quan-

quando Episcopo videbitur, ad civitatem evocentur; Episcopus autem sacerdotibus, & aliis prudentibus viris peritis divinæ legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter investiget, & examinet.

Supr. c. 5.

Caput VIII.

Quomodo, & a quo unusquisque promoveri debeat.

ORdinationes sacrorum ordinum statutis a jure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia vocatis, præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis, publice celebrentur: si autem in alio diœcesis loco, præsente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur. Unusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam cujusvis generalis, aut specialis Rescripti, vel Privilegii prætextu, etiam statutis temporibus permittatur, nisi ejus probitas, ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur; si secus fiat, ordinans a collatione ordinum per annum, & ordinatus a susceptorum ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

Gelasius I. in Epist. 1. c. 12. c. ult. 75. dist. c. 1. cum seq. de temp. ordin. Conc. Carth. 4. c. 22. Sup. sess. 14. de ref. c. 2. & 3. Supra cap. 3. Conc. Aurel. 3. cap. 15.

Caput IX.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim beneficium reipsa.

EPiscopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus; & beneficium, quacumque fraude cessante, statim te ipsa illi conferat, consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

c. non liceat de præb.

Caput X.

Episcopis inferiores prælati tonsuram, vel minores Ordines ne conferant, nisi Regularibus sibi subditis: nec ipsi, aut Capitula quæcumque dimissorias concedant, graviori in Decretum peccantibus pœna statuta.

ABbatibus, ac aliis quibuscumque, quantumvis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicujus Diœcesis consistentibus, etiamsi nullius Diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores ordines conferre; nec ipsi Abbates, & alii exempti, aut Collegia, vel Capitula quæcumque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant: sed horum omnium ordinatio, servatis omnibus, quæ in hujus sacrosanctæ Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum Diœcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibuscumque privilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Sup. c. 5. cum seq. & infr. c. 11. cum seqq.

Supr. sess. 7. de ref. c. 10.

Pœnam quoque impositam iis, qui contra hujus S.Synodi sub Paulo III. decretum a Capitulo Episcopali, Sede vacante, litteras dimissorias impetrant, ad illos, qui easdem litteras non a Capitulo, sed ab aliis quibusvis, in jurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso jure suspensi.

Caput XI.

Interstitia in susceptione minorum ordinum, & alia præcepta observanda.

c. in sing. 77. dist. & infra c. 13.

Minores ordines iis, qui saltem latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur: ut eo accuratius, quantum sit hujus disciplinæ pondus, possint edoceri, ac in unoquoque munere, juxta præscriptum Episcopi, se exerceant, idque in ea, cui adscripti erunt, Ecclesia, nisi forte ex causa studiorum absint; atque ita de gradu in gradum ascendant, ut in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina major accrescat; quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in Ecclesia ministerium, atque major erga Presbyteros, & superiores ordines reverentia, & crebrior, quam antea, Corporis Christi communio maxime comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo iis initietur, quem non scientiæ spes majoribus ordinibus dignum ostendat. Hi vero non nisi post annum a susceptione postremi gradus minorum ordinum ad sacros ordines promoveantur, nisi necessitas, aut Ecclesiæ utilitas, judicio Episcopi, aliud exposcat.

Inf. c. 17. c. 1. 25. Dist. Con. 1. Brac. c. 38. 1. Nic. c. 2. bard. c. 13.

Conc. Tolet. 1. c. 8. c. Qui ecclesiasticis, & seq. Dist. 59.

Caput XIII.

Ætas ad Majores Ordines requisita; digni dumtaxat assumendi.

2. Tolet. c. 1. 3. Carth. c. 4. & Agath. c. 16. annum 25. requirebant. Annum 30. requirit, c. Si quis & c. Presb. 78. Dist & Conc. 4. Tol. c. 18. & 19. c generalem de ætate. & qual in Clem. Ordinarium loci debere esse decrevit, Clem. 8 1596. 1. Timoth. 3. Conc. 4. Tol. c. 19. c. Quicumque. Dist. 77.

Nullus in posterum ad Subdiaconatus ordinem ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante vigesimum tertium, ad Presbyteratus ante vigesimumquintum ætatis suæ annum promoveatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos ordines assumi, sed dignos dumtaxat, & quorum probata vita senectus sit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur; privilegiis quibuscumque, quoad hoc, penitus exclusis.

Ca-

Caput XIII.
Subdiaconi, & Diaconi ordinatio qualis; & eorum munus. Nulli Ordines Sacri duo conferantur eodem die.

SUbdiaconi, & Diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, & in minoribus ordinibus jam probati, ac litteris, & iis, quæ ad ordinem exercendum pertinent, instructi; qui sperent, Deo auctore, se continere posse; (c. a multis de ætate, & qual.) ecclesiis, quibus adscribentur, inserviant; sciantque maxime decere, si saltem diebus Dominicis & solemnibus, cum altari ministraverint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus ordinem, si per annum (Sup. c. 11.) saltem in eo non sint versati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. Duo sacri ordines non eodem die, etiam Regularibus, confe- (c. Litteras & c. Dilectus, de temp. ord.) rantur: privilegiis, ac indultis quibusvis concessis, non obstantibus quibuscumque.

Caput XIV.
Quinam ad Presbyteratum assumendi; assumptorum munus.

QUi pie, & fideliter in ministeriis anteactis se gesse- (1. Tim. 3. Conc. Tol. 4. c. 19.) rint, & ad Presbyteratus ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium, & hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministraverint, sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis possint expectari. Curet Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent; cum promotis per saltum, si (c. Sollicitudo, 23. Dist. & c. Si officia, Dist. 49.) non ministraverint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

Caput XV.
Nullus confessiones audiat, nisi approbatus ab Ordinario.

QUamvis Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absolvendi potestatem accipiant: decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur; & approbationem, quæ gratis (Clem. Dudum, § Ac deinde de sepul. Confirmatur Bulla Pii V Romani Pontificis, 5. Aug. 1571. c. Si Episcopus, de pœn. in 6.)

H 3 detur,

detur, obtineat, privilegiis, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

Caput XVI.

Arceantur ab Ordinibus Ecclesiis inutiles, & vagi.

CUM nullus debeat ordinari, qui judicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis, sancta Synodus, vestigiis sexti Canonis Concilii Chalcedonensis inhærendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cujus necessitate, aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit, ei sacrorum exercitium interdicatur. Nullus præterea Clericus peregrinus sine commendatitiis sui Ordinarii litteris ab ullo Episcopo ad divina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

c. Neminem 70. dist.

Conc. Nic c. 15. & 16 c Sanctorum. 70. dist. c. Quæ de Cl. Pere. Conc. Antioch. sub Jul. 1. c. 7. Chalc. c 11. Aquisgr. sub Stef. V. passim Epaun. c. 6. & Aurel. 1. c. 1c. Conc. Ilerd. c 41. & 3 Carth. c. 28.

Caput XVII.

Qua ratione exercitia minorum Ordinum repetenda.

UT sanctorum Ordinum a Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermissæ, in usum juxta sacros Canones revocentur, nec ab hæreticis, tanquam otiosæ, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans Sancta Synodus, decernit, ut in posterum hujusmodi ministeria non nisi per constitutos in dictis ordinibus exerceantur: omnesque; & singulos Prælatos Ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, ut, quantum fieri commode poterit, in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & in Parochialibus suæ Diœcesis, si populus frequens, & Ecclesiæ proventus id ferre queant, hujusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclesiæ, si proventus suppetant, aut utriusque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent; quibus, si negligentes fuerint, Ordinarii judicio, aut ex parte mulctari, aut in totum privari possint. Quod si ministeriis quatuor minorum ordinum exercendis Clerici cœlibes præsto non erunt, suffici possint etiam conjugati vitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum clericalem in Ecclesia gestent.

c. 1. 25. dist. c. Acolythus. c. Exorcista. c. Lector c. Ostiarius, & c. Psalmista, 23. dist. sup. c. 11. Innoc. epist. 4. c. 5.

c. 1. cum seqq. de big. non ord.

Caput XVIII.

Forma erigendi Seminarium Clericorum.

CUM adolescentium ætas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas, &, nisi a teneris annis ad pietatem, & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfecte,

4. Tol. in c. Omnis ætas. 12. q 1. Gen. 8. Conc. Aquisgr. c. 135.

secte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseveret; Sancta Synodus statuit, ut singulæ Cathedrales, Metropolitanæ, atque his majores Ecclesiæ, pro modo facultatum, & Diœcesis amplitudine, certum puerorum ipsius civitatis, & Diœcesis, vel ejus Provinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, vel alio in loco convenienti ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc vero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint, ac legere, & scribere competenter noverint, & quorum indoles, & voluntas spem afferat, eos Ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros. Pauperum autem filios præcipue eligi vult, nec tamen ditiorum excludit, modo suo sumptu alantur, & studium præseferant Deo, & Ecclesiæ inserviendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, divisos, juxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministerio addicet, partim in collegio erudiendos retinebit, aliosque in locum eductorum sufficiet, ita ut hoc collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Ut vero in eadem disciplina ecclesiastica commodius instituantur, Tonsura statim, atque habitu clericali semper utentur: grammatices, cantus, computi ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinam discent: sacram Scripturam, libros ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad Confessiones audiendas videbuntur opportuna, & rituum, ac cæremoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, ut singulis diebus missæ sacrificio intersint, ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata, &, juxta Confessoris judicium, sumant corpus Domini nostri Jesu Christi, Cathedrali, & aliis loci Ecclesiis diebus festis inserviant. Quæ omnia, atque alia, ad hanc rem opportuna, & necessaria, Episcopi singuli, cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & graviorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent; eaque ut semper observentur, sæpius visitando operam dabunt. Dyscolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient, eos etiam, si opus fuerit, expellendo, omniaque impedimenta auferentes, quæcumque ad conservandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegii fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus, & ministris solvendam, & ad alendam juventutem,

Lateran. sub Leon. X. sess. 9. de refor. Curiæ. Constit. Alex. 3. par. 1. c. 18. & in 3. Lat. c. 11. c. Quia nonnullis, de Magistris, sup sess. 5. c. 1. de ref.

c Quæ ipsis, dist. 38.

& ad alios sumptus certi reditus erunt necessarii, ultra ea, quæ ad instituendos, vel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur; iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur, itemque duorum de Clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius vero ad Clerum pertineat, ex fructibus integris mensæ Episcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, personatuum, & officiorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cujuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & Hospitalium, quæ dantur in titulum, vel administrationem, juxta Constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit: Quia contingit, & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiamsi Juris patronatus cujuscumque fuerint, etiamsi exempta, etiamsi nullius Diœcesis, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & Hospitalibus, & aliis quibusvis locis piis, etiam exemptis annexa, & ex fabricis ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque aliis ecclesiasticis reditibus, seu proventibus, etiam aliorum Collegiorum, in quibus tamen Seminaria discentium, vel docentium ad commune ecclesiæ bonum promovendum actu non habentur: hæc enim exempta esse voluit, præterquam ratione redituum, qui superflui essent ultra convenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum, vel confraternitatum, quæ in nonnullis locis Scholæ appellantur, & omnium Monasteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia ecclesiastica solvi solent, & milites cujuscumque Militiæ, aut Ordinis pertinentibus (fratribus S. Joannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis) partem aliquam, vel portionem detrahent, & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cujuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones, etiam ante vacationem nuncupatas, sine cultus divini, & illa obtinentium præjudicio, huic Collegio applicabunt, & incorporabunt. Quod locum habeat, etiamsi beneficia sint reservata, vel affecta; nec per resignationem ipsorum beneficiorum uniones, & applicationes suspendi, vel ullo modo impediri possint, sed omnino quacumque vacatione, etiamsi in Curia effectum suum sortiantur, & quacumque Constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem solvendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possef-

Qui excipiantur. vide in Bullis Pii V. Apostolicæ 1567. Romanus 1567. Romani 1568. Dum indefessæ. 1571. & Clementis VIII. Romanum 1602. vide infra.

supra sess. 7. c. 15. de ref.

cap. fin. de mag. c. Cum ex eo, de elect. in 6. & c. De quibusdam dist. 37.

possessores, non modo pro se, sed pro pensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus solverent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit solvendum, ab Episcopo loci per censuras ecclesiasticas, ac alia juris remedia compellantur, etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachii sæcularis: quibusvis, quoad omnia, & singula supradicta, privilegiis, exemptionibus, etiamsi specialem derogationem requirerent, consuetudine etiam immemorabili, & quavis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente vero casu, quo per uniones effectum suum sortientes, vel aliter, Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur, tunc portio ex singulis beneficiis, ut supra, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum, vel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, & aliarum majorum Ecclesiarum Prælati in hac Seminarii erectione, ejusque conservatione negligentes fuerint, ac suam portionem solvere detrectaverint; Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus provincialis acriter corripere, eosque ad omnia supradicta cogere debeat, & ut quamprimum hoc sanctum, & pium opus, ubicumque fieri poterit, promoveatur, studiose curabit. Rationes autem redituum hujus Seminarii Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clero civitatis deputatis.

Deinde, ut cum minori impensa hujusmodi scholis instituendis provideatur, statuit S. Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii, scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, vel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per seipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si judicio Episcopi digni non fuerint, alium qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota. Quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire. De cætero vero officia, vel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut licentiatis in sacra pagina, aut in jure Canonico, & aliis personis idoneis, & qui per seipsos id munus explere possint, conferantur: & aliter facta provisio nulla sit, & invalida; non obstantibus quibusvis privilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Sup. sess. 5. c. 1. de ref.

Si vero in aliqua provincia Ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut Collegium in aliquibus erigi non possit: Synodus

dus Provincialis, vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, vel alia provinciæ Ecclesia commodiori, unum, aut plura Collegia, prout opportunum judicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis Collegium commode institui non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum Ecclesiarum educentur.

In Ecclesiis autem, amplas Diœceses habentibus, possit Episcopus unum, vel plura in Diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria; quæ tamen ab illo uno, quod in civitate erectum, & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo, si vel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam hujus Seminarii institutio, vel conservatio impediretur, aut perturbaretur; Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus provincialis, pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam suprascripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia, & singula, quæ ad felicem hujus Seminarii profectum necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac providere valeat.

Indictio futuræ Sessionis,

INsuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimamsextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonii, & de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de provisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, ac de diversis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem II. *Novembris* 1563.

SESSIO XXIV.

Quæ est VIII. sub Pio IV. Pont. Max.

Celebrata die 11. *Novembris* 1563.

Doctrina de Sacramento Matrimonii,

Gen. 1. Eph. 5. c. Fratern. 35. q. 10. c. debitum, de bigam. c. 1. in princ. de conju. lepr. Mat. 19. Marc. 10. c. Narsinus; de cog. spir. c. Sunt 27. q. 2. c. De infidelibus, de consangu. & affin.

MAtrimonii perpetuum, indissolubilemque nexum primus humani generis parens divini Spiritus instinctu pronuntiavit, cum dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea; quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una.

Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari, & conjungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa verba, tanquam a Deo prolata, referens dixit: Itaque jam non sunt duo, sed una caro: statimque ejusdem nexus

xus firmitatem ab Adamo tanto ante pronuntiatam, his verbis confirmavit: Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

Gratiam vero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, conjugesque sanctificaret, ipse Christus venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit; quod Paulus Apostolus innuit, dicens: Viri, diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea: mox subjungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia. Cum igitur Matrimonium in lege Evangelica veteribus connubiis per Christum gratia præstet, merito inter novæ legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri, Concilia, & universalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt; adversus quam impii homines hujus sæculi insanientes, non solum perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suo, prætextu Evangelii, libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & verbo asseruerunt, non sine magna Christifidelium jactura: quorum temeritati sancta, & universalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

Eph. 5. in fin. c. Nemo, In fine 32. q. 4. c. Debitum, de big.

Conc. Flor. sub Eugenio IV. c. ad abolendam de hæret.

De Sacramento Matrimonii.

CANON I.

SI quis dixerit, Matrimonium non esse vere, & proprie unum ex septem legis Evangelicæ Sacramentis a Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inventum, neque gratiam conferre; anathema sit.

Matth. 19. Mar. 10. Eph. 5. c. ad abolendam de hæret.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege divina esse prohibitum; anathema sit.

Matt. 19. c. si quis, 32. q. 7. tot. tit. de sponf. duorum. c. gaudemus, de divort.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui in Levitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant; anathema sit.

Levit. 18. c. non debet, de consangu. & affin.

CANON IV.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse; anathema sit.

Matth. 19. 1. Cor. 7. Sup. sess. 21. c. 2.

CA-

CANON V.

c. Lege, d. 10. c. de illa, cum seq. de div. c. de infide- lib. de consang. & affin.

Si quis dixerit, propter hæresim, aut molestam cohab tationem, aut affectatam absentiam a conjuge, dissol posse matrimonii vinculum; anathema sit.

CANON VI.

c. commissum de sponf.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non consumm tum, per solemnem Religionis professionem alterius conju gum non dirimi; anathema sit.

CANON VII.

Matth. 19. Luc. 16. 1. Cor. 7. c. placuit, cum multis seq. 32. q. 7. c. gaudemus de divort.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, & doce juxta Evangelium, & Apostolicam doctrinam, propter a dulterium alterius conjugum matrimonii vinculum non po se dissolvi, & utrumque, vel etiam innocentem, qui cau sam adulterio non dedit, non posse, altero conjuge viven te, aliud matrimonium contrahere, mœcharique eum, qu dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ, dimisso a dultero, alii nupserit; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas cau sas separationem inter conjuges, quoad torum, seu quoa cohabitationem, ad certum, incertumve tempus fieri poss decernit; anathema sit.

CANON IX.

Dist. 27. c. Presbyteris, & seqq. 27. c. 1. per totam. Extrav. Qui Cler. vel voven. per totum. Conc. Carthag. IV. c. 104. & Matiscon. 1. c. 12.

Si quis dixerit, Clericos, in sacris ordinibus constitutos vel Regulares castitatem solemniter professos, posse matri monium contrahere, contractumque validum esse; non ob stante lege Ecclesiastica, vel voto, & oppositum nil aliud esse, quam damnare matrimonium; posseque omnes con trahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, et iamsi eam voverint, habere donum; anathema sit; cum Deus id recte petentibus non deneget, nec patiatur, nos supra id quod possumus tentari.

CANON X.

1. Cor. 10. Matth. 19. 1. Cor. 7. in fin. c. nuptiæ, 32. q. 1. c. qui sint 33. q. 5. c. commissum, de sponf. c. nuptiarum 27. q. 1. infra c. 10. de ref. matr. c. Multorum, 16. q. 6. c. 1. in fin. de consang. & affin c. Accedentibus, de excess. Prælat.

Si quis dixerit, statum conjugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cœlibatus; & non esse melius, ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quam jungi matrimonio; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias cæremonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damna verit; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad judices ecclesiasticos; anathema sit.

De-

Decretum de reformatione Matrimonii. Caput I. Matrimonii solemniter contrahendi forma in Conc. Lat. praescripta innovatur; quoad proclamationes dispensare possit Episcopus. Qui aliter, quam praesentibus Parocho, & duobus, vel tribus testibus contrahit, nihil agit.

TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & vera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde jure damnandi sint illi, ut eos S. Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, quique falso affirmant, matrimonia a filiis familias sine consensu parentum contracta irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse; nihilominus S. Dei Ecclesia ex justissimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit. Verum, cum S. Synodus animadvertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam jam non prodesse, & gravia peccata perpendat, quae ex eisdem clandestinis conjugiis ortum habent, praesertim vero eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio vivunt; cui malo cum ab Ecclesia, quae de occultis non judicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur; idcirco sacri Lateranensis Concilii sub Innocentio III. celebrati, vestigiis inhaerendo, praecipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festivis, in Ecclesia inter Missarum solemnia publice denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie Ecclesiae procedatur; ubi Parochus, viro, & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat: Ego vos in matrimonium conjungo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: vel aliis utatur verbis, juxta receptum uniuscujusque provinciae ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impedire posse, si tot praecesserint denunciationes, tunc vel una tantum denunciatio fiat, vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus praesentibus, matrimonium celebretur; deinde ante illius consummationem denunciationes in Ecclesia fiant, ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur; nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit, ut praedictae denunciationes remittantur; quod illius prudentiae, & judicio Sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam praesente Parocho, vel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus, vel tribus testibus, matrimonium contrahere attentabunt, eos S. Synodus

c.1.de cland. despons.

c. Non omnis, c.Honorantur, & c. fin. 32. q. 2. c Aliter, & c. Nostrates, 30. q. 5. c. videtur, qui matr. acc. pos. Conc. Tolet. 3. c.10. Conc. Bisont. anno 1559. att. 6. de spons. Conc. Camerae. an. 1550. tit. 9. de matr.

c. Consuluisti, 2. q. 4. c. Ut nostrum, ut Eccl. benef. sine dim. conferantur. Conc. Later. 4. c.51. & c. Cum inhibitio. de claud. desp.

dus

c. videtur, 35. q. 6.

dus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & hujusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel sacerdote, hujusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes, graviter arbitrio Ordinarii puniri præcipit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut conjuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; statuitque, benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii sacerdoti concedi posse: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel privilegio non obstante.

c. 1 cum multis seq. 30. q. 5. & c. Nulli, 35. q. 2.

Quod si quis Parochus, vel alius sacerdos, sive regularis, sive sæcularis sit, etiamsi id sibi ex privilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius Parochiæ sponsos, sine illorum Parochi licentia, matrimonio conjungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso jure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvatur. Habeat Parochus librum, in quo conjugum, & testium nomina, diemque, & locum contracti matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo S.Synodus conjuges hortatur, ut, antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonii consummationem, sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ sacramentum pie accedant. Si quæ provinciæ aliis, ultra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & cæremoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri S. Synodus vehementer optat. Ne vero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut, cum primum potuerint, curent, hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum Diœcesum Parochialibus Ecclesiis; idque in primo anno quam sæpissime fiat, deinde vero, quoties expedire viderint. Decernit insuper, ut hujusmodi decretum in unaquaque Parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, a die primæ publicationis, in eadem Parochia factæ numerandos.

Caput II.

Inter quos Cognatio Spiritualis contrahatur.

Declaratur c. hoc Bulla Pii V. cum illius Vicem 1566.

DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia, in quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens

Volens itaque S. Synodus huic incommodo providere, & a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus tantum, sive vir, sive mulier, juxta sacrorum Canonum instituta, vel ad summum unus, & una baptizatum de baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat, & in libro eorum nomina describat, doceatque eos, quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excusari valeant. Quod si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spiritualem nullo pacto contrahant; constitutionibus in contrarium facientibus non obstantibus. Si Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniatur.

c. Non plures, de Cons. d. 4. c. veniens, & fere per tot. de cognat. spir. c. Quamvis, eod. in 6. c. Super quibus, & c. fin. 30. q. 3. c. 1. c. Super eo, & fere per totum, de cogn. spir. c. 1. eod. tit. in 6.

c. Quamvis de cog. spir. in 6.

Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur; omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

c. 2. 30. q. 1. c. 1. de cogn. spir. in 6.

Caput III.

Impedimentum publicæ honestatis certis limitibus coarctatur.

JUstitiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione valida non erunt, S. Synodus prorsus tollit; ubi autem valida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest hujusmodi prohibitio absque dispendio observari.

Declaratur hoc Bulla Pii V. ad Romanum Pontif. spectat 1568 c. 1. de Spons. in 6.

Caput IV.

Affinitas ex fornicatione ad secundum gradum restringitur.

PRæterea S. Synodus, eisdem, & aliis gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui primo, & secundo gradu conjunguntur, restringit: in ulterioribus vero gradibus statuit, hujusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

c. Quædam, cum multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de eo qui cogn. cons. uxor. suæ. Declaratur Bulla Pii V Ad Roman. Pontificem 1566.

Caput V.

Ne quis intra gradus prohibitos contrahat; quave ratione in illis dispensandum.

SI quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe dispensationis consequendæ careat; idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed et-

c. fin. §. pen. de eiusd. desp. Clem. unica de cons. & affin.

iam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subjiciatur pœnis; non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cujus salubria præcepta temere contempsit. Si vero, solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille probabilem ignorantiam habuit; tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro, idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

c. fin. de immun. eccl. c. Quia frustra, de usur.

Caput VI.

In raptores animadvertitur.

DEcernit S.Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta a raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illis consilium, auxilium, & favorem præbentes, sint ipso jure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces; & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, sive eam in uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio judicis dotare.

c. fin. de rap.

Conc. Chalc. c. 26. c. Eos, & c. de puellis, 36. q. 2. c. Consanguineorum, 3. q. 4. & 6. Constituimus 3. q. 5. Exodi 22. c. 1. de adul.

Caput VII.

Vagi matrimonio caute jungendi.

MUlti sunt, qui vagantur, & incertas habent sedes, &, ut improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa vivente, diversis in locis ducunt; cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paterne monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant; magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos severe coerceant; parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, &, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Conc. Agath. c. 25.

Caput VIII.

Concubinatus gravissimis pœnis punitur.

GRave peccatum est, homines solutos concubinas habere; gravissimum vero, & in hujus magni sacramenti singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus, alere, & retinere. Quare, ut huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis provideat, statuit, hujusmodi concubinarios tam solutos, quam uxoratos,

inf. sess. 25 c. 14. de refor. Conc. Rom. sub Nic. II. in fin. Conc.

ratos, cujuſcumque ſtatus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſi poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non ejecerint, ſeque ab earum conſuetudine non ſejunxerint, excommunicatione feriendos eſſe; a qua non abſolvantur; donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. Quod ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint, contra eos ab Ordinario ſevere pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, ſive conjugatæ, ſive ſolutæ, quæ cum adulteris, ſeu concubinariis publice vivunt, ſi ter admonitæ non paruerint, ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio graviter pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, vel Diœceſim, ſi id eiſdem Ordinariis videbitur, invocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, ejiciantur; aliis pœnis contra adulteros, & concubinarios inflictis in ſuo robore permanentibus.

Lat. ſub Leone 10. ſeſſ. 9. de ref. curiæ, & aliorum, verſ Concubinarii. Conc. Tol. 1. c. 17. c. is qui 34. Diſt. Concil. Arelat. 2. c. 3. c. Fraternitatis, 14. Diſt. c. Si concubinæ, de ſent. excom. c. 2. de conab. cler. & mul. Eaſdem innovat, & auget Sixtus 5. Bulla ad compeſcendum. 1585.

Caput IX.

Ne Domini temporales, aut magiſtratus quidpiam libertati matrimonii contrarium moliantur.

ITa plerumque temporalium Dominorum, ac Magiſtratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut viros, & mulieres ſub eorum juriſdictione degentes, maxime divites, vel ſpem magnæ hæreditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum iis matrimonium invitos contrahere, quos ipſi Domini, vel Magiſtratus illis præſcripſerint. Quare, cum maxime nefarium ſit, matrimonii libertatem violare, & ab eis injurias naſci, a quibus jura expectantur; præcipit ſancta Synodus omnibus, cujuſcumque gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſub anathematis pœna, quam ipſo facto incurrant, ne quovis modo directe, vel indirecte, ſubditos ſuos, vel quoſcumque alios cogant, quominus libere matrimonia contrahant.

c. Cum locum c. Requiſivit & c. Gemma, de ſponſalib. Conc. Pariſ. 1. c. 6. c. Nullus, 36. q. 2.

Caput X.

Solemnitas nuptiarum certis temporibus prohibetur.

AB adventu Domini noſtri Jeſu Chriſti uſque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum uſque in octavam Paſchatis incluſive, antiquas ſolemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obſervari Sancta Synodus præcipit; in aliis vero temporibus nuptias ſolemniter celebrari permittit; quas Epiſcopi, ut ea, qua decet, modeſtia, & honeſtate fiant, curabunt; ſancta enim res eſt matrimonium, & ſancte tractandum.

Conc. Laod. c. 52. Concil. Saleguſtad. c. 3. c. Non oportet, cum ſ[?]ibus ſeq. 33. q. 4. c. Capellanus, de ſer. c. deinde 26. diſt.

Decretum de Reformatione.

Eadem ſacroſancta Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc in præſenti Seſſione ſtatuenda decernit.

Caput I.

Norma procedendi ad creationem Episcoporum, & Cardinalium.

c. Miramur, dist. 63.

SI in quibuslibet Ecclesiæ gradibus providenter, scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multo magis elaborandum est, ut in electione ejus, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur; nam totius familiæ Domini status, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite. Unde, etsi alias sancta Synodus de promovendis ad Cathedrales, & superiores Ecclesias nonnulla utiliter decrevit; hoc tamen munus hujusmodi esse censet, ut, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, ut cum primum Ecclesia vacaverit, supplicationes, ac preces publice; privatimque habeantur, atque a Capitulo per Civitatem, & Diœcesim indicantur; quibus Clerus, populusque bonum a Deo pastorem valeat impetrare. Omnes vero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus, quacumque ratione, a Sede Apostol. habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione innovando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint; & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus præditos sciant, quæ juxta Sacros Canones, & Tridentinæ hujus Synodi decreta requiruntur. Quoniam vero in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus gravi, idoneoque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhiberi; mandat Sancta Synodus, ut in provinciali Synodo per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & provinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse videbitur; ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promovenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta, cum tota testi-

Sup. de ref. sess. 6. c. 1. Sess. 7. c. 1. & 3. & sess. 22. c. 2.

Conc. Tolet. 4. c. 18.

c. cum in cunctis, & c. cum nobis olim. de elect. Conc. Lat. sub Leone X. de ref. Curiæ in pr. sess. 9. cum alleg. sup. sess. 21. de ref. c. 2. Præscribitur alia forma in Bulla Greg. 14. anni 1590. quæ incipit On. a.

testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur; ut ipse Summus Pontifex, plena totius negotii, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo, de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiis possit utilius providere. Omnes vero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes quæcumque de promovendi qualitatibus, & Ecclesiæ statu a quibuscumque, etiam in Romana Curia habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium subscriptione roboretur, in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia, invenisse promovendos qualitatibus a jure, & ab hac Sancta Synodo requisitis præditos, ac certo existimare sub periculo salutis æternæ, idoneos esse, qui Ecclesiis præficiantur; ita ut, relatione in uno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium judicium differatur, nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. Ea vero omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem etiam in creatione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiamsi Diaconi sint, exigenda; quos sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremo eadem Sancta Synodus, tot gravissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quam ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam sollicitudinem universæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat, & bonos maxime, atque idoneos Pastores singulis Ecclesiis præficiat; idque eo magis, quod ovium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officii immemorum Pastorum regimine peribunt, D.N. Jesus Christus de manibus ejus sit requisiturus.

In dictis locis.

Quid in creatione Cardinalium observandum, vide in const. Sixti V. postquam 1585. & Religiosa, 1587.

Ezech. 3. 18. Act. 20. 9. Ephes. 41. dist. sup. sess. 6. de ref. c. 1.

Caput II.

Synodi Provinciales quolibet triennio, Diœcesanæ quotannis celebrentur; qui eas cogere, quive illis interesse debeant.

PRovincialia Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controversiis componendis, aliisque ex sacris Canonibus permissis, reno-

c. propter ecclesiasticas. cum seq. 18. dist. c. sicut

 ven-

ventur. Quare Metropolitani per seipsos, seu illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis Concilii, & deinde quolibet saltem triennio post Octavam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, seu alio commodiori tempore, pro more Provinciæ, non prætermittat Synodum in provincia sua cogere; quo Episcopi omnes, & alii, qui de jure, vel consuetudine interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, convenire omnino teneantur. Nec Episcopi comprovinciales prætextu cujuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inviti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subjiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant, in cujus Synodo provinciali cum aliis interesse debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, observent ac observari faciant; in reliquis omnibus eorum exemptio, & privilegia salva, atque integra maneant: Synodi quoque Diœcesanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur; ratione tamen Parochialium, aut aliarum sæcularium Ecclesiarum etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. Quod si in his, tam Metropolitani, quam Episcopi, & alii suprascripti negligentes fuerint, pœnas sacris Canonibus sancitas incurrant.

olim de accusat. Con. Aurel. 3. c. 1. int. c. 21. Conc Lat sub Leone X sess. 10 Insa. Lat. sub Innoc 3. c 6. exigebatur ut singulis annis Metropolitanus visitaret.

Conc. Basil. sess. 15. Tol sub Sixto IV c. 1. Dist 18. fere per tot. Conc. Aur c. c. 18. Conc Tarrac. 1. c. 6 Tol. 11. c. 15. & Basil. sess. 8.

Caput III.

Qua ratione visitatio per Prælatos facienda.

Patriarchæ, Primates, Metropolitani, & Episcopi propriam Diœcesim per seipsos, aut, si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam, propter ejus latitudinem, visitare non poterunt, saltem majorem ejus partem, ita tamen, ut tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. A Metropolitanis vero, etiam post plene visitatam propriam Diœcesim non visitentur Cathedrales Ecclesiæ, neque diœceses suorum comprovincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio provinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alii inferiores, in iis Ecclesiis, ubi hactenus visitationem exercere legitime consueverunt, debeant quidem, assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps per seipsos tantum ibidem visitare. Visitatores etiam, a Capitulo deputandi, ubi Capitulum jus visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur; sed non ideo Episcopus, vel eo impedito, ejus Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur: cui ipsi

Conc. Tolet. 4. c. 35. c. Episcopum 10. q. 1.

ipsi Archidiaconi, vel alii inferiores visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur; non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & privilegiis quibuscumque. Visitationum autem omnium istarum præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere, bonos mores tueri, pravos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere, cætera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius, feliciusque succedant, monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, ut paterna charitate, Christianoque zelo omnes amplectantur; ideoque modesto contenti equitatu, famulatuque, studeant, quam celerrime, debita tamen cum diligentia, visitationem ipsam absolvere. Interimque caveant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graves, onerosive sint; neve ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis piis jure debetur, aut alio quovis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant; non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili; exceptis tamen victualibus, quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateque pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint solvere id, quod erat ab ipsis antea solvi, certa pecunia taxata, consuetum, an vero prædicta victualia subministrare; salvo item jure conventionum antiquarum cum Monasteriis, aliisve piis locis, aut Ecclesiis non Parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In iis vero locis, seu Provinciis, ubi consuetudo est, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a visitatoribus accipiatur, sed omnia graris fiant, ibi id observetur. Quod si quisquam (quod absit) aliquid amplius in supradictis casibus omnibus accipere præsumpserit; is, præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, aliis etiam pœnis juxta constitutionem Concilii generalis Lugdunen. quæ incipit, Exigit; nec non & aliis pœnis in Synodo provinciali arbitrio Synodi absque ulla spe veniæ mulctetur. Patroni vero in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere, neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum proventibus immisceant; nisi quatenus id eis ex institutione,

c.1. §. Sane, de censib in 6. c. Florentinum 8. Dist.

Conc. Brac. 2. c.1.& Ticin. vers. Statuimus etiam, ne Episcopi. c. Cavendum c. Placuit, & c. Inter cætera, 10. q. 1. & c. Cum Apostolus de censib

c. Si Episcopus. de offic. ord. in 6.

Vide infra:

tione, ac fundatione competat: sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum reditus in usus Ecclesiæ necessarios, & utiles, prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.

Caput IV.

Prædicationis munus a quibus, & quando obeundum. Eccl. Parochialis ad audiendum verbum Dei adeunda; nullus contradicente Episcopo prædicet.

Conc. Carth. 4. c. 10. & Rhem. c. 14 in c. Episc. nullam ici 88 Dist. Sup. sess. 5. de ref. c. 2. Con. A rel. 4. c. 10. Lat. sub Inn. 3. c. 10. c. inter cætera de off. ord. Con. Moguntiacum c. 25 Sup. sess. 5. de ref. c. 2.

PRædicationis munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones, alias super hoc editos, sub fel. rec. Paulo III. aptius præsentium temporum usui accommodando, mandat, ut in Ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument; in aliis autem Ecclesiis per parochos, sive, iis impeditis, per alios ab Episcopo, impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent, deputandos in civitate, aut in quacumque parte Diœcesis censebunt expedire, saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis; tempore autem Jejuniorum, Quadragesimæ, & Adventus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, Sacras Scripturas, Divinamque legem annuntient, & alias, quotiescumque id opportune fieri posse judicaverint. Moneatque Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque parochiæ suæ interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei. Nullus autem sæcularis, sive regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Iidem etiam saltem Dominicis, & aliis festivis diebus pueros in singulis Parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, &, si opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas compellent, non obstantibus privilegiis, & consuetudinibus. In reliquis ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.

4. Carth. c. 24. In c. Sacerd. de Cons. dist. 1. Theodul. Episc. Aurel. ep. ad Paroch. in fin. Vide Bull. Greg. 13. in gratiam Soc. Jesu, Vigore 1584. vide constit. Pii 5. Ex debito 1571. quam ampliavit Greg. 13. 30. Oct. 1572. sess. 5. c. 2. de ref.

Caput V.

Causæ criminales contra Episcopos, majores a solo Sum. Pont., minores a Concilio Provinciali cognoscantur.

1. Conc. Sard. c. 3. c. ad abolendum de hær. 2. Confirmatur Bulla Pii V. Si de protegendis 1569.

CAusæ criminales graviores contra Episcopos, etiam hæresis, (quod absit) quæ depositione, aut privatione dignæ sunt, ab ipso tantum Summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quod si ejusmodi sit causa, quæ necessario extra Romanam Curiam sit committenda, nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis,

nis, aut Episcopis, a Beatissimo Papa eligendis. Hæc vero commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctissimi Pontificis signata: nec unquam plus his tribuat, quam ut solam facti instructionem sumant, processumque conficiant; quem statim ad Romanum Pontificem transmittant, reservata eidem Sanctissimo sententia definitiva. Cætera alias sub fel. rec. Julio III. super his decreta, necnon & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit: Qualiter, & quando, quam sancta Synodus in præsenti innovat, ab omnibus observetur. Minores vero criminales causæ Episcoporum in Concilio tantum provinciali cognoscantur, & terminentur, vel a deputandis per Concilium provinciale.

Sup. sess. 13. de ref. c. 5. 7. 8.

Vide infra.

Caput VI.

Datur Episcopis potestas circa irregularitatum, & suspensionum dispensationes, & criminum absolutiones.

LIceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, delinquentes quoscumque sibi subditos, in Diœcesi sua per seipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputandum, in foro conscientiæ gratis absolvere, imposita pœnitentia salutari. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantum, non eorum Vicariis sit permissum.

Sup. sess. 14. c. 7. c. Miror. c. contumaces, 50. d.

4. Consule Bullam Cœnæ Dom. De quibus sub Alexandro in Conc. Later. par. 4. const. ejus.

Caput VII.

Sacramentorum virtus, antequam populo administrentur, ab Episcopis, & Parochis explicetur; inter missarum solemnia sacræ paginæ explanentur.

UT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat, præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, ut hæc per seipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, & usum pro suscipientium captu explicent; sed etiam idem a singulis Parochis pie, prudenterque, etiam lingua vernacula, si opus sit, & commode fieri poterit, servari studeant, juxta formam a sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi vulgarem linguam fideliter verti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon ut inter Missarum solemnia, aut divinorum celebrationem, sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solemnibus explanent, eademque in omnium cor-

Sup. sess. 22. de sacr. Missæ c. 8.

 dibus,

dibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

Caput VIII.

Publice peccantes publice pœniteant, ni Episcopis aliter videatur. Pœnitentiarius in Cathedralibus instituendus.

2. Tim. 5. c. Sed illud 45. Distin. c. Si peccaverint. 4. Ergo 2. q. 1. & c. 1. de pœnit. & rem.

APostolus monet, publice peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosque fuisse non sit dubitandum, huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam publice injungi oportet; ut quos exemplo suo ad malos mores provocavit, suæ emendationis testimonio ad rectam revocet vitam. Episcopus tamen publicæ hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis judicaverit expedire. In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proxime vacaturæ, ab Episcopo instituatur, qui Magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel jure Canonico, & annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dum confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

c. Pœnitentes, & c. In capite, cum seq. 50. d.

Caput IX.

A quo visitari debeant Ecclesiæ sæculares nullius Diœcesis.

Sup. sess. 6. de ref. c. 4. & sess. 7. de ref. c. 8. sess. 22. de ref. c. 8.

QUæ alias sub fel. rec. Paulo III. & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum etiam exemptorum visitatione constituta sunt, eadem etiam in iis Ecclesiis sæcularibus observentur, quæ in nullius Diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, cujus Cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concilio Provinciali a Prælato loci illius electus fuerit, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, visitentur; non obstantibus privilegiis, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Executio visitationis a subditis non suspendatur.

c. Transmissam de elect.

EPiscopi, ut aptius, quem regunt populum, possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, jus, & potestatem habeant, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, juxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac Diœ

Diœcesis suæ utilitate necessaria videbuntur. Nec in his, ubi de visitatione, aut de morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut judicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.

Sup. sess. 13. de ref. c. 1. sess. 14 de ref c. 4. & sess 13. de ref. c. 1.

Caput XI.

Tituli honorarii, aut privilegia particularia Episcoporum juri nihil detrahant. Cap. cum Capella *extra, de privileg. innovatur.*

QUoniam privilegia, & exemptiones, quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum jurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur; decernit Sancta Synodus, ut, si quando justis, gravibus, & fere necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolythatus, Comitis Palatini, Capellani Regii, aut aliis hujusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit; nec non alios, cuicumque monasterio oblatos, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine servientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi, nihil ex his privilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur; quominus ii, quibus ea jam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tanquam Apost. Sedis delegatis, plene in omnibus, & quoad Capellanos Regios, juxta Constit. Innoc. III. quæ incipit: Cum Capella, subjecti existant; exceptis tamen iis, qui prædictis locis, aut militiis actu serviunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia vivunt; sive iis, qui legitime, & secundum regulam earumdem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat; non obstantibus privilegiis quibuscumque, etiam Religionis S. Jo. Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ vero privilegia residentibus in Curia Romana, vigore Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent, ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; sed Ordinarii jurisdictioni subjecti permaneant; non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

Sup. sess. 1. c. 1. de ref. c. Cum & plantare, de priv. & c. Venerabili, de verb signi.

Horum facultates, & indulta adhuc restringit Pius V. in Bulla, Quamvis, 1568.

Vide infra.

c. Divina de priv. in Extr. com.

Caput XII.

Quales esse debeant promovendi ad dignitates, & Canonicatus Cathedralium Ecclesiarum: quidve promoti præstare teneantur.

CUm dignitates in Ecclesiis, præsertim Cathedralibus, ad conservandam, augendamque ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, ut qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opere, & officio juvarent, merito qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoveatur, nisi qui saltem 25. suæ ætatis annum attigerit, & in clericali ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, juxta Constitutionem Alex. III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit: Cum in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, aut Licentiati in jure Canonico; ad cæteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clerici alioquin idonei, & 22. annis non minores, adsciscantur. Provisi etiam de beneficiis quibuscumque curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, vel, eo impedito, coram generali ejus Vicario, seu officiali, Orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac jurent. Provisi autem de Canonicaribus, & dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu ejus Officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes provisi, ut supra, fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo ordine sacro aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit, aut in tali ætate, ut infra tempus a jure, & ab hac sancta Synodo statutum initiari valeat. In omnibus vero Ecclesiis Cathedralibus omnes Canonicatus, ac portiones habeant annexum ordinem Presbyterii, Diaconatus, vel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout viderit expedire, quibus quisque ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint; cæteri vero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi vero consuetudo laudabilior habet, ut plures, vel omnes sint Presbyteri, omnino observetur. Hortatur

Sup. sess. 21. cap. 2.

Vide infra, Clem. 1. ep. 1. ad Jacobum. Anacletus epist. 1. c. Diaconi, 93. dist. & c. Ad hæ. de off. Arch.

Conc. 4. Tol. c. 26.

Qui preterea ad professionem fidei teneantur, vide in Const. Pii IV. In sacrosancta.

c. 1. & seqq. de æt. & qual. c. Licet can. & c. Cum ex eo, de elect. in 6. Supra sess. 7. de ref. c. 12.

tatur etiam Sancta Synodus, ut in provinciis, ubi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatuum in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel jure Canonico. Præterea obtinentibus in eisdem Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab eisdem ecclesiis quolibet anno abesse; salvis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt; alioquin anno primo privetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentiæ fecit suos: quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit: crescente vero contumacia, contra eos, juxta Sacrorum Canonum Constitutiones, procedatur: distributiones vero, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quavis collusione, aut remissione exclusa, his careant, juxta Bonifacii VIII. decretum, quod incipit: Consuetudinem; quod Sancta Synodus in usum revocat, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. Omnes vero divina per se & non per substitutos compellantur obire officia, & Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti adsistere, & inservire, atque in Choro ad psallendum instituto, hymnis, & Canticis Dei nomen reverenter, distincte, devoteque laudare. Vestitu insuper decenti, tam in Ecclesia, quam extra assidue utantur, ab illicitisque venationibus, aucupiis, choreis, tabernis, lusibusque abstineant; atque ea morum integritate polleant, ut merito Ecclesiæ Senatus dici possit.

Sup. sess. 23. de ref. cap. 1. c. Ad audientiam de Clericis non resid.

c. fin. eod. c. licet, de præb.

Vide infra.

Supr. sess. 22. c. 4. de ref. c. Licet, & c. Extirpandæ. §. Qui vero, de præb. c. Quia nonnulli. de cler. non resident. Conc Tur. 3. c. 8 Conc. Agath. can. 55. c. Episcopum 34. dist. tot. tit. de vit. & hon. cler. ext. in 6. & in Clem. c. 1. de cler. ven. & Clem. Gravi. de cel. Miss.

Cætera, quæ ad debitum in divinis officiis regimen spectant, deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conveniendi, & permanendi, simulque de omnibus Ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua hujusmodi, Synodus provincialis, pro cujusque Provinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea vero Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit providere.

Caput XIII.

Quomodo tenuioribus Ecclesiis Cathedralibus, & Parochiis consulendum. Parochiæ certis finibus distinguendæ.

QUoniam pleræque Cathedrales Ecclesiæ tam tenues reditus habent, & angustos, ut Episcopali dignitati nullo

Supr. sess. 7. de ref. c. 6. & 7. & sess. 14.

lo modo respondeant, neque Ecclesiarum necessitati sufficiant, examinet Concilium provinciale, vocatis iis, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque invicem unire, vel novis proventibus augere expediat; confectaque de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontificem mittat; quibus instructus Summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire judicaverit, aut tenues invicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim vero, donec prædicta effectum sortiantur, hujusmodi Episcopis, qui fructuum subventione pro Diœcesis suæ tenuitate indigent, poterit de beneficiis aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu Canonicatus, & præbendæ, nec Monasteria, in quibus viget regularis observantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, a Summo Romano Pontifice provideri. In Parochialibus etiam Ecclesiis, quarum fructus æque adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere, curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem, non tamen regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per Parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ necessitate decenter sufficiat. In unionibus vero quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis Ecclesiæ Parochiales Monasteriis quibuscumque, aut Abbatiis, seu dignitatibus, sive præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel collegiatæ, sive aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus militiisve non uniantur; & quæ unitæ sunt, revideantur ab Ordinariis, juxta alias decretum in eadem Synodo, sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque observetur; non obstantibus in iis quibuscumque verborum formis, quæ hic pro sufficienter expressis habeantur. Ad hæc in posterum omnes hæ Cathedrales Ecclesiæ, quarum reditus summam ducatorum 1000. & Parochiales, quæ summam ducatorum 100. secundum verum annuum valorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum graventur. In iis quoque Civitatibus, ac locis, ubi Parochiales Ecclesiæ certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscue petentibus Sacramenta administraut; mandat Sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut, distincto populo in certas, propriasque parochias, unicuique suum perpetuum, peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & a quo solo licite Sacramenta suscipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit,

de ref. c.9.& Inf. c. 15.

c.unio, 10. q. 3. c.Et temporis; cum seq. 10. q. 1.

Sup. sess. 7. de ref. c.6.

c. 1. 13. q. 1. c.plures, 16. q. 1. c. 1. de paroch & sup. sess. 14. de ref. c. 9.

sit, provideant. Idemque in iis Civitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt parochiales, quamprimum fieri curent; non obstantibus quibuscumque privilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput XIV.

Ne quis admittatur ad possessionem beneficii, aut distributionum, tum de fructuum distributione in usus non pios non convertenda.

IN pluribus Ecclesiis, tam Cathedralibus, quam Collegiatis, & Parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicujus Cathedralis Ecclesiæ, vel beneficii, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas, certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur; hæc cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quæcumque hujusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ avaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum Constitutionibus, sive consuetudinibus super prædictis cognoscant; & illis tantum, quas sit laudabiles probaverint, exceptis, reliquas ut pravas, ac scandalosas, rejiciant, & aboleant; eos vero, qui adversus hæc, in presenti decreto comprehensa, quavis ratione commiserint, pœnis contra simoniacos editis, sacris Canonibus, & variis Summ. Pontificum Constitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit: non obstantibus quibuscumque statutis, Constitutionibus, & Consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis; de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu, Episcopus, tanquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

Confirmatur Bulla Pii V. Durum, 1570. novis pœnis adjectis.

1. q. 1. fere per totam. Conc. Tol. 8. can. 3. c. Cum super, de conf. toto tit. Extr. de simon. & c. Sicut, 1. ext. de sim.

Caput XV.

Ratio augendi tenues præbendas Ecclesiarum Cathedralium, & insignium Collegiatarum.

IN Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, liceat Episcopis cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, iis unire; vel, si hac ratione provideri non possit, aliquibus ex iis

Sup. c. 13.

Sup. sess. 5. de ref. c. 1.

iis suppressis, cum patronorum consensu, si de jure patronatus laicorum sint, quarum fructus, & proventus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot supersint, quæ divino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commode valeant respondere; non obstantibus quibuscumque Constitutionibus, & privilegiis, aut quacumque reservatione generali, vel speciali, aut affectione; neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

c. in ecclesia, de instit.

Caput XVI.

Quid muneris incumbat Capitulo, sede vacante.

Conc. Chalc. Actione. 16. c. 25. in fin. Conc. Vorm. c. 79.

Capitulum, Sede vacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Œconomum unum, vel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & proventuum curam gerant, quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem in jure Canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvatur: &, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta Œconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus vero ad eamdem Ecclesiam vacantem promotus ex iis, quæ ad eum spectant, ab eisdem Œconomo, Vicario, & aliis quibuscumque officialibus, & administratoribus, qui, Sede vacante, fuerunt a Capitulo, vel ab aliis in ejus locum constituti, etiamsi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, jurisdictionis, administrationis, aut cujuscumque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiamsi prædicti officiales, redditis rationibus, a Capitulo, vel a deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum pervenerunt, rationem reddere.

c. Non liceat, in 1. q. 2. & c. fin. de supp. negl. Præl. in 6.

Ca-

Caput XVII.

Beneficiorum collationi, & plurium retentioni modus statuitur.

CUm Ecclesiasticus Ordo pervertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum, sancte sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi. Verum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu seipsos, non Deum decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt; sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat observari, statuit, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam sæcularia, quam regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cujuscumque tituli, ac qualitatis existant. Illi vero, qui in præsenti plures Parochiales Ecclesias, aut unam Cathedralem, & aliam Parochialem obtinent, cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus, ac unionibus ad vitam non obstantibus, una tantum Parochiali, vel sola Cathedrali retenta, alias Parochiales infra spatium sex mensium dimittere: alioquin tam Parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, ipso jure vacare censeantur, ac tanquam vacantia libere aliis idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbitur, provideatur.

Conc. 1. Nic. c. 15. & 16. Antioch. c. 3. Arelat. 1. c. 2. & 22. & Milev. c. 15. c. Quia in tantum, c. Ad hæc, c. Cum non ignotes, c. Referente, & c. de multa, de præb. c Unio, §. Sed & hoc 10. q. 3. 21. q 1. per totam, cap. Quia nonnulli, de cler. non resident. cum allegat. sup. sess 7. de ref. c. 2.

Sup. sess. 7. de ref. c. 4. c. de multa, de præb.

c. Execrabilis §. Qui vero in Ext. com. de præb.

Caput XVIII.

Ecclesia Parochiali vacante, deputandus ab Episcopo Vicarius, donec illi provideatur de Parocho. Nominati ad Parochiales, qua forma, & a quibus examinari debeant.

EXpedit maxime animarum saluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari; id ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit S. Synodus, ut cum Parochialis Ecclesiæ vacatio, etiamsi cura Ecclesiæ vel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, vel plures administretur, etiam in Ecclesiis patrimonialibus, seu receptivis nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus uni, vel pluribus

Lege Bullam Pii V. in conferendis 1566.

Sup. sess. 7. de ref. c. 13.

bus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, vel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, etiamsi ipsa Parochialis Ecclesia reservata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu privilegii in favorem S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum, debeat Episcopus statim, habita notitia vacationis Ecclesiæ, (si opus fuerit) idoneum in ea Vicarium, cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur. Porro Episcopus, & qui jus patronatus habet, intra decem dies, vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cujuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo Provinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, sive, eo impedito, ab ejus Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus non paucioribus, quam tribus; quorum votis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem singulis annis in Diœcesana Synodo ab Episcopo, vel ejus Vicario ad minus sex proponantur, qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur; advenienteque vacatione cujuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeque succedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sint vero hi examinatores Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut jure Canonico, vel alii Clerici, seu Regulares, etiam ex Ordine Mendicantium, aut etiam sæculares, qui ad id videbuntur magis idonei: jurentque omnes ad sancta Dei Evangelia, se, quacumque humana affectione postposita, fideliter munus executuros: caveantque, ne quidquam prorsus occasione hujus examinis, nec ante, nec post accipiant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quam alii dantes incurrant; a qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant: & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo provinciali (si opus erit) rationem reddere teneantur, a quo si quid contra offi-

[Margin: Inf. sess. ult. de ref. c. 5.]

[Margin: c. Quando 24. dist.]

cium

cium eos fecisse compertum fuerit, graviter ejus arbitrio puniri possint. Peracto deinde examine renuntientur quotcumque ab iis idonei judicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis; ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit; atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si vero jurispatronatus ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non ad alium pertineat, is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus judicabit, Episcopo præsentare teneatur, ut ab eo instituatur. Cum vero institutio ab alio, quam ab Episcopo, erit facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si jurispatronatus laicorum fuerit, debeat, qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusque supradictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, juxta supradictam regulam, de Ecclesia provideatur; nec prædictorum examinatorum relationem, quominus executionem habeat, ulla devolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, sive ejusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat; alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsan postea deputabit, ab ejus Ecclesiæ custodia, & administratione non amoveatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit provisum: alias provisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, subreptitiæ esse censeantur; non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, privilegiis, præventionibus, affectionibus, novis provisionibus, indultis concessis quibuscumque Universitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscumque. Si tamen adeo exigui reditus dictæ parochiales fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quærat subjicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile graviores rixæ, ac tumultus possint excitari, poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, privatum aliud examen, cæteris tamen, ut supra, servatis, adhibere. Licebit etiam Synodo provinciali, si qua in supradictis circa

c. Eam te, de æt. & qual.

inf. sess. 25. c. 9. de ref.

Sup. sess. 14. de Ref. c. 13.

c. illud & c. Relatum de Jurepat.

Sup. sess. 7. c. 13. de ref.

examinationis formam addenda, remittendave esse censuerit, providere.

Caput XIX.

Mandata de providendo, expectativæ, & alia id genus antiquantur.

Inf. sess. 25. c. 9. de ref.

DEcernit sancta Synodus, mandata de providendo, & gratias, quæ expectativæ dicuntur, nemini amplius, etiam Collegiis, Universitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine Indulti, aut ad certam summam, vel alio quovis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. Sed nec reservationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria, alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa abrogata esse censeantur.

c. 2. de concess. præb. & c. detestanda, eod. in 6.

Caput XX.

Ratio tractandi causas ad forum Ecclesiasticum pertinentes præscribitur.

Declaratur Bulla Gregor. XIII. ad Romani 1574. Quod Pa... ad c... expeditionem statuerit Clemens VII. vide n ejus Const. Litium 1591. inf. sess. ... de ref. c. 10. in fi. c. Præceptis 12. dist. c. Nec licuit. 17. dist. c. Majores, de bapt. Vigilius Papa in epist. ad Eleutherum in fi. & Pelagius II. in 1. epist. circa fi. Conc. Sardic. c. 3. & 4.

CAusæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino, saltem infra biennium a die motæ litis, terminentur; alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum judices Superiores, alias tamen competentes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quam primum terminari curent; nec antea aliis committantur, nec avocentur, neque appellationes ab eisdem interpositæ, per Superiores quoscumque recipiantur, eorumve commissio, aut inhibitio fiat, nisi a definitiva, vel a definitivæ vim habente, & cujus gravamen per appellationem a definitiva reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ juxta Canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ; vel quas ex urgenti, rationabilique causa judicaverit summus Romanus Pontifex per specialem rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut avocare.

Ad hæc causæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum judicio, etiam visitando, sed Episcopi tantum examini, & jurisdictioni relinquantur; etiamsi in præsenti inter Episcopum, & decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat; coram quo, si pars vere paupertatem probaverit, non cogatur extra provinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta, & expensas litis velit submini-

stra-

ſtrare. Legati quoque etiam de Latere, Nuntii, Gubernatores Eccleſiaſtici, aut alii quarumcumque facultatum vigore, non ſolum Epiſcopos in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum juriſdictionem iis præripere, aut turbare non præſumant; ſed nec etiam contra Clericos, aliaſve perſonas Eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo prius requiſito, eoque negligente, procedant: alias eorum proceſſus, ordinationeſve nullius momenti ſint, atque ad damni ſatisfactionem partibus illati teneantur.

Præterea, ſi quis in caſibus a jure permiſſis appellaverit, aut de aliquo gravamine conqueſtus fuerit; ſeu alias ob lapſum biennii, de quo ſupra, ad alium judicem recurrerit; teneatur acta omnia, coram Epiſcopo geſta, ad judicem appellationis expenſis ſuis transferre, eodem tamen Epiſcopo prius admonito, ut, ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit judici appellationis ſignificare. Quod ſi appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata ſunt, expenſas proportione ſua, ſi illis uti voluerit, ſubire: niſi aliter ex loci conſuetudine ſervetur, ut ſcilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipſam actorum copiam teneatur Notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra menſem, exhibere. Qui Notarius, ſi in differenda exhibitione fraudem fecerit, ab officii adminiſtratione arbitrio Ordinarii ſuſpendatur; & ad dupli pœnam quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci diſtribuendam compellatur. Judex vero, ſi & ipſe impedimenti hujus conſcius, particepſve fuerit, aliterve obſtiterit, ne appellanti integre acta intra tempus traderentur, ad eandem dupli pœnam, prout ſupra, teneatur; non obſtantibus, quoad omnia ſupraſcripta, privilegiis, indultis, concordiis, quæ ſuos tantum teneant auctores, & aliis quibuſcumque conſuetudinibus.

c. Placuit, 2 q. 6. & de appell. fere per totum.

Caput XXI.

Declaratur ex certis verbis ſupra poſitis non immutari ſolitam rationem tractandi negotia in generalibus Conciliis.

CUpiens ſancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla unquam futuris temporibus dubitandi occaſio oriatur, verba illa poſita in decreto publicato Seſſ. I. ſub Beatiſſ. D. N. Pio IV. videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præſidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, ſedandas de religione controverſias, coercendas linguas doloſas, depravatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ veram, & Chriſtianam pacem conciliandam, apta, & idonea ipſi ſanctæ Synodo videbuntur, ex-

ſupra ſeſſ. 11.

 plican-

plicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut ex prædictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur, neque novi quidquam, præter id, quod a sacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

Indictio futuræ Sessionis.

INsuper eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria V. post Conceptionem B. M. Virg. quæ erit dies nona mensis Decemb. proxime venturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreviandi; in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus jam exhibitis, deque aliis ad eam pertinentibus. Si vero opportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreviata est dies Sessionis

SESSIO XXV.

Quæ est* IX. *& ultima, sub Pio IV. Pont. Max.

Cœpta die tertia, absoluta die quarta Decembris 1563.

Decretum de Purgatorio.

CUm Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex Sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in Sacris Conciliis, & novissime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis, potissimum vero acceptabili altaris sacrificio juvari; præcipit S. Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & Sacris Conciliis traditam, a Christifidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem vero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, evulgari, ac tractari non permittant. Ea vero, quæ ad curiositatem quamdam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tanquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, ut fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliaque pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueverunt, secundum Ecclesiæ instituta pie, & devote fiant, & quæ pro

Sup. sess. 6. c. 30. & sess. 22. c. 2. & Can. 3.

c. Qualis & seq. dist. 25 Conc. Flor. sess. ult. in fin.

2. Tim. 2.

Conc. Later. sub Leone X.

Inf. cap. 4. de ref.

illis

illis ex testatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctorie, sed a sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accurate persolvantur.

De invocatione, veneratione, & Reliquiis Sanctorum, & sacris Imaginibus.

MAndat S. Synodus omnibus Episcopis, & cæteris docendi munus, curamque sustinentibus, ut juxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ usum, a primævis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & Sacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum intercessione, invocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum usu fideles diligenter instruant; docentes eos, Sanctos una cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque utile esse suppliciter eos invocare, & ob beneficia impetranda a Deo per filium ejus Jesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor, & Salvator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere; illos vero, qui negant, Sanctos æterna felicitate in cœlo fruentes invocandos esse, aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare, vel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, invocationem esse idololatriam, vel pugnare cum verbo Dei, adversarique honori unius mediatoris Dei, & hominum Jesu Christi, vel stultum esse, in cælo regnantibus voce, vel mente supplicare, impie sentire, Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Christo viventium sancta corpora, quæ viva membra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, a fidelibus veneranda esse, per quæ multa beneficia a Deo hominibus præstantur: ita ut affirmantes, Sanctorum Reliquiis venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliaque sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum memorias frustra frequentari, omnino damnandi sint, prout jam pridem eos damnavit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertiendam, non quod credatur inesse aliqua in iis divinitas, vel virtus, propter quam sint colendæ; vel quod ab eis sit aliquid petendum; vel quod fiducia in imaginibus sit figenda, veluti olim fiebat a Gentibus, quæ in idolis spem suam collocabant: sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræsentant; ita ut per imagines, quas oscula-

Margin notes: 6. Dist. in princ. c. Multa, ead. dist. — Sup. sess. 22. c. 3. de sacrific. Missæ. — 1. Tim. 2. — 1. Cor. 3. & 6. — Hieronymus adversus Vigilantium. — Conc. Nic. 2. cap. 6. — Psal. 134.

mur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur; id quod Conciliorum, præsertim vero secundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Conc. Nic. 2. Act. 3. 4. & 6.

Illud vero diligenter doceant Episcopi, per Historias mysteriorum nostræ redemptionis, picturis, vel aliis similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis Fidei commemorandis, & assidue recolendis; tum vero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi; non solum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ a Christo sibi collata sunt; sed etiam, quia Dei per sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subjiciuntur, ut pro iis Deo gratias agant, ad sanctorumque imitationem vitam, moresque suos componant, excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit, anathema sit. In has autem sanctas, & salutares observationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri S. Synodus vehementer cupit; ita ut nullæ falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes S. Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit, doceatur populus, non propterea divinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum invocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum sacro usu tollatur; omnis turpis quæstus eliminetur; omnis denique lascivia vitetur, ita ut procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur; & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum visitatione homines ad comessationes, atque ebrietates non abutantur, quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciviam agantur. Postremo tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpostere, & tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat; cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius observentur, statuit S. Synodus, nemini licere ullo in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit; nulla etiam admittenda esse nova miracula, nec novas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente, & approbante Episcopo: qui simul atque de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & aliis piis viris, ea

c. ult. de reliq. & ven. Sanct.

c. 1. dist. 44. & c. Religiosa, de Consf. dist. 3.

Psal. 92.

c. Decet, de immun. Eccl. in 6.

Epitome Constitut. Caroli Magni tit. de pace, c. 17. c. Audivimus, de

ea faciat, quæ veritati, & pietati conſentanea judicaverit. Quod ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus ſit extirpandus, vel omnino aliqua de iis rebus gravior quæſtio incidat, Epiſcopus, antequam controverſiam dirimat, Metropolitani, & comprovincialium Epiſcoporum in Concilio provinciali ſententiam expectet: ita tamen, ut nihil inconſulto ſanctiſſ. Rom. Pont. novum, aut in Eccleſia hactenus inuſitatum decernatur.

rel. & ven. Sanctorum, c. fin. eod.

De Regularibus, & Monialibus.

Eadem Sacroſancta Synodus reformationem proſequens, ea, quæ ſequuntur, ſtatuenda eſſe cenſuit.

Conſule Bull. Gregorii XV. Inſcrutabili, 1622.

Caput I.

Regulares omnes ad regulæ, quam profeſſi ſunt, præſcriptum vitam inſtituant; id ut fiat, Superiores ſedulo curent.

QUoniam non ignorat S. Synodus, quantum ex Monaſteriis pie inſtitutis, & recte adminiſtratis in Eccleſia Dei ſplendoris, atque utilitatis oriatur, neceſſarium eſſe cenſuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapſa eſt, vetus, & Regularis diſciplina, inſtauretur, & conſtantius, ubi conſervata eſt, perſeveret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam viri, quam mulieres, ad Regulæ, quam profeſſi ſunt, præſcriptum vitam inſtituant, & componant; atque in primis, quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, ut obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicujus Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum reſpective eſſentiam, nec non ad communem vitam, victum, & veſtitum conſervanda pertinentia, fideliter obſervent; omniſque cura, & diligentia a Superioribus adhibeatur tam in Capitulis Generalibus, & Provincialibus, quam in eorum viſitationibus, quæ ſuis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur: cum compertum ſit, ab eis non poſſe ea, quæ ad ſubſtantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari. Si enim illa, quæ baſes ſunt, & fundamenta totius Regularis diſciplinæ, exacte non fuerint conſervata, totum corruat ædificium neceſſe eſt.

Clem. Exivi, §. Cum igitur in primis, de verb. ſign.

c. Cum ad Monaſterium in fide ſtatu monach.

c. cum Paulus 2. q. 2.

Caput II.

Proprietas Regularibus omnino prohibetur.

NEmini igitur Regularium, tam virorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuſcumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquiſita tamquam propria, aut etiam nomine Conventus poſſidere, vel tenere; ſed ſtatim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam

c. 8. & c. Cum ad monaſter. de ſtatu mon. c. Cui portio, c. non dicatis,

& c. Expedit. 12. q. 1. Conc. Mogunt. sub Leone 4. c. 14.

iam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum ad solos officiales eorumdem, ad nutum Superiorum amovibiles, pertineat; Mobilium vero usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat; nihilque superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & passiva voce privatus sit: atque etiam juxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

Caput III.

Omnia monasteria, quæ hic non prohibentur, possunt possidere bona immobilia. Numerus personarum in illis pro modo facultatum, aut eleemosynatum constituendus. Nulla sine licentia Episcopi erigenda.

c. Exiit, qui seminat, c. Porro, de ver. sig. in 6. Conc. Arel. 4. c. 8. c. 1 & c. Auctoritate, de institut. c. Quoniam, ut ait, de vit. & hon. cler. c. un. §. Sane ut hoc, de statu regul. in 6. Vide const. Pii V. circa 1566. Vide Const. Clem 8. Quoniam 1603.

COncedit sancta Synodus omnibus Monasteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum, & Mendicantium, exceptis domibus Fratrum S. Francisci, Capuccinorum, & eorum, qui Minorum de observantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Qnod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apost. similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. In prædictis autem Monasteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, qui vel ex reditibus propriis Monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commode possit sustentari; nec de cætero similia loca erigantur sine Episcopi, in cujus Diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

Caput IV.

Regularis sine superioris licentia nec se obsequio alterius loci, aut personæ subjiciat, nec a conventu recedat. Absens studiorum causa in Conventibus commoretur.

c. Quanto, de off. Ord. Clem. Ne in agro, §. Quia vero, de stat. mon. & c. Non magnopere, ne cler. vel monach. c. Placuit, & c. Monachi in 2. 16. q. 1.

PRohibet S. Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut cujusvis pii operis prætextu, subjiciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, vel Universitatis, vel Communitatis, aut alterius cujuscumque personæ, seu loci, neque ei aliquod privilegium, aut facultas, ab aliis super iis obtenta, suffragetur. Quod si contrafecerit, tanquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a suis Conventibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi; nisi ab eisdem missi, aut vocati

ti fuerint. Qui vero sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinariis locorum, tanquam desertor sui instituti, puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in Conventibus tantum habitent; alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

Caput V.

Clausuræ monialium, præsertim quæ extra urbes agunt, providetur.

BOnifacii VIII. Constitutionem, quæ incipit: Periculoso, renovans S. Synodus, universis Episcopis, sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus Monasteriis sibi subjectis ordinaria, in aliis vero Sedis Apostolicæ auctoritate, clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi inviolata est, conservari maxime procurent: inobedientes, atque contradictores per censuras ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis; quod auxilium ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur Sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, omnibus Magistratibus sæcularibus injungit. Nemini autem Sanctimonialium liceat post professionem exire a Monasterio, etiam ad breve tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda; indultis quibuscumque, & privilegiis non obstantibus. Ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat, cujuscumque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, vel Superior licentiam debet in casibus necessariis; neque alius ullo modo possit, etiam vigore cujuscumque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Et quia Monasteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, vel oppidi constituta, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus sine ulla sæpe custodia sunt exposita: curent Episcopi, & alii Superiores, si ita videbitur expedire, ut Sanctimoniales ex iis ad nova, vel antiqua monasteria intra urbes, vel oppida frequentia reducantur, invocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachii sæcularis. Impedientes vero, vel non obedientes, per censuras ecclesiasticas parere compellant.

Vide infra.

Vide Const. Pii 5. circa 1566. & Decori, 1569. Greg. 13. Deo sacris 1572. Ubi gratiæ, 1575. & Dubiis 1581.

Conc. Cabilonens. 2. 57. & 62.

Con. Matisc. 1. c. 2. Arel. 4. c. 7. Cabil. 2. c. 63. & Hispal. 2. c. 11. c. Definimus, & seq. 18. q. 2.

Ca-

Caput VI.

Ratio eligendi superiores.

IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia recte, & sine ulla fraude fiant, in primis S. Synodus districte præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in posterum liceat, Provinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces; & suffragia absentium supplere. Si vero contra hujus decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & is, qui ad hunc effectum se in Provincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit, deinceps ad omnia Officia in religione obtinenda, inhabilis existat, facultatesque super his concessæ eo ipso abrogatæ censeantur; &, si in posterum aliæ concedantur, tanquam subreptitiæ habeantur.

Caput VII.

Quæ & quomodo in Abbatissas, & quocumque nomine præfectas eligendæ; duobus monasteriis nulla præficiatur.

Conc. Agath. c. 19. c. Juvenculas, & seq. 20. q. 1.

ABbatissa, & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis 40. & quæ 8. annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem Monasterio, ex alio ejusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur, ex iis, quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem recte vixerint Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur. Duobus vero monasteriis nulla præficiatur; &, si qua duo, vel plura quocumque modo obtinet, cogatur, uno excepto, intra sex menses cætera resignare; post id vero tempus nisi resignaverit, omnia ipso jure vacent. Is vero, qui electioni præest, Episcopus, sive alius superior, claustra Monasterii non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam vota singulatum audiat, vel accipiat. In reliquis serventur singulorum Ordinum, vel Monasteriorum Constitutiones.

c. Indemnitatibus, de elect. in 6.

Con. Agath. c. 57. Epaun. c. 9. & Cabilon. c. 12. c. ult. 20. q. ult. c. Unum 21. q. 1.

Caput VIII.

Regimen monasteriorum non habentium ordinarios regulares visitatores quomodo instituendum.

MOnasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios re-

regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueverunt, teneantur infra annum a fine præsentis Concilii, & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, juxta formam Constitutionis Innocentii III. in Concilio generali, quæ incipit: In singulis, ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quod si in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cujus Provincia prædicta Monasteria sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis convocare. Quod si infra limites unius Provinciæ non sit sufficiens talium Monasteriorum numerus ad erigendam Congregationem, possint duarum, vel trium Provinciarum Monasteria unam facere Congregationem. Ipsis autem Congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eamdem habeant auctoritatem in suæ Congregationis Monasteria, ac Regulares in eis commorantes, quam alii Præsides, ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus; teneanturque suæ Congregationis Monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea observare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curaverint, Episcopis, in quorum Diœcesibus loca prædicta sita sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis subdantur. Vide infr. Toto tit. de stat. reg. in 6. de Clem. c. Exiit, de verb. sig. in 6. & Clem. Exivi, cod.

Caput IX.

Monasteria Monialium immediate subjecta Sedi Apost. ab Episcopo regantur; alia vero a deputatis in Capitulis generalibus, vel aliis Regularibus.

MOnasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedis Apostolicæ immediate subjecta, etiam sub nomine Capitulorum S. Petri, vel S. Joannis, vel alias quomodocumque nuncupentur, ab Episcopis, tanquam dictæ Sedis delegatis, gubernentur, non obstantibus quibuscumque; quæ vero a deputatis in Capitulis Generalibus, vel ab aliis Regularibus, reguntur, sub eorum cura, & custodia relinquantur. c. Cœnovimus 18. q. 2.

Caput X.

Moniales unoquoque mense confiteantur, & communicent; de Confessario extraordinario iis ab Episcopo provideatur. Apud illas extra publicam Ecclesiam Eucharistia non conservetur.

ATtendant diligenter Episcopi, & cæteri Superiores Monasteriorum Sanctimonialium, ut in Constitutionibus earum

Clem. ne in agro, §. Sane, de stat. mon.

earum admoneantur Sanctimoniales, ut saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant, & Sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. Præter ordinarium autem Confessorem alius extraordinarius ab Episcopo, & aliis Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium Confessiones audire debeat. Quod vero Sanctissimum Christi corpus intra chorum, vel septa monasterii, & non in publica Ecclesia conservetur, prohibet sancta Synodus; non obstante quocumque indulto, aut privilegio.

Caput XI.

In monasteriis, quibus imminet cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum familia, visitet Episcopus, & eidem curæ præficiendas examinet, certis exceptis.

IN Monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia, personæ tam regulares, quam sæculares hujusmodi curam exercentes, subsint immediate in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus Diœcesi sunt sita; nec ibi aliqui, etiam ad nutum amovibiles, deputentur, nisi de ejusdem consensu, ac prævio examine, per eum, aut ejus Vicarium faciendo, excepto Monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam iis Monasteriis, seu locis, in quibus Abbates Generales, aut Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent; atque aliis Monasteriis, seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores jurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent; salvo tamen eorum Episcoporum jure, qui majorem in prædicta loca, vel personas jurisdictionem exercent.

c. Qui religiosis, 18. q. 2.

Caput XII.

Conformentur Regulares sæcularibus in observatione censurarum Episcopalium, & festorum diœcesis.

Clem. 1. de sent. exc. c. de iis, 12. Distin. v. Const. Pii V. Cum primum, 1566.

CEnsuræ, & interdicta, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, a Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur. Dies etiam festi, quos in Diœcesi sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus serventur.

Caput

Caput XIII.

Controversias de praecedentia e vestigio componat Episcopus. Exempti non in strictiori clausura viventes ad supplicationes publicas accedere compellantur.

COntroversias omnes de praecedentia, quae persaepe maximo cum scandalo oriuntur inter ecclesiasticas personas, tam saeculares, quam regulares, cum in Processionibus publicis, tum in iis, quae fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis similibus, Episcopus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, componat. Exempti autem omnes, tam clerici saeculares, quam regulares quicumque, etiam monachi, ad publicas Processiones vocati, accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo vivunt.

Vide Bullam Pii V. 1568. Divina, & Greg. 13. 1587. Exposcit.

Caput XIV.

Regulari publice delinquenti poena a quo irroganda.

REgularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterii degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit, Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus ab Episcopo praefigendum severe puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat: sin minus, a suo Superiore officio privetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

Super hujus decreti executione extat Const. Clem. 8. Suscepti muneris. 1596. c. si 8. si vero de statu. mon.

Caput XV.

Professio non fiat nisi anno probationis exacto, & decimo sexto aetatis completo.

IN quacumque religione tam virorum, quam mulierum, professio non fiat ante decimum sextum annum expletum: nec qui minore tempore, quam per annum, post susceptum habitum, in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem antea facta sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicujus Regulae, vel Religionis, vel Ordinis observationem, aut ad alios quoscumque effectus.

c. Gonsaldus 17. q. 2. c. Ad Apost. de Regul. & c Non solum eod. in 6. c. Ad nostram, c. Cum virum, & c. Postul. de Regular. & ca. 1. eod. in 6.

Caput XVI.

Renuntiatio, aut obligatio facta ante duos menses proximos professioni sit nulla. Finita probatione novitii aut profiteantur, aut ejiciantur. In pio Societatis Jesu instituto nihil innovatur. Cavetur, ne quid ex bonis novitii Monasterio tribuatur ante professionem.

NUlla quoque renuntiatio, aut obligatio antea facta etiam cum juramento, vel in favorem cujuscumque causae piae, valeat, nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii, fiat intra duos menses proximos ante professionem: ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi se-

si secuta professione: aliter vero facta, etiamsi cum hujus favoris expressa renuntiatione, etiam jurata, sit irrita, & nullius effectus. Finito tempore novitiatus, Superiores novitios, quos habiles invenerit, ad profitendum admittant, aut e monasterio eos ejiciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis Jesu, juxta pium eorum institutum, a Sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & ejus Ecclesiæ inservire possit; sed neque ante professionem, excepto victu, & vestitu, novitii, vel novitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, & parentibus, vel propinquis, aut curatoribus ejus monasterio aliquid ex bonis ejusdem tribuatur, ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ monasterium possideat, nec facile, si discesserit, id recuperare possit: quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant; quod ut recte fiat, Episcopus etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

c. Cum causam in fi. de elect.

Vide Const. Gregorii 13. Ascendente Domino 1584. vide Bullam Pauli 3. Regimini, 1540. & Julii 3. Exposcit. 1550.

c. Si quis 17. q. 2.

Caput XVII.

Puella major 12. annis, si habitum regularem suscipere voluerit, exploretur ab Ordinario; iterumque ante professionem.

Libertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut, si puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, major duodecim annis sit, non ante eum suscipiat, nec postea ipsa, vel alia professionem emittat, quam exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, ejus Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat: & si voluntas ejus pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requisitas juxta monasterii illius, & Ordinis regulam, nec non monasterium fuerit idoneum, libere ei profiteri liceat; cujus professionis tempus ne Episcopus ignoret, teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorem facere. Quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

c. Cum virum, de Regularib.

c. illud 20. q. 1.

c. Nullum, de regul.

Ca-

Caput XVIII.

e quis, præterquam in casibus a jure expressis, cogat mulierem ad ingrediendum Monasterium, aut ingredi volentem probibeat. Pœnitentium, seu Convertitarum constitutiones serventur.

ANathemati S. Synodus subjicit omnes, & singulas personas, cujuscumque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam clericos, quam laicos sæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fulgentes, si quomodocumque coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem invitam, præterquam in casibus in jure expressis, ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscumque Religionis, vel ad emittendam professionem; quique consilium, auxilium, vel favorem dederint; quique scientes, eam non sponte ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subjicit eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine justa causa impedierint; eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, serventur non solum in Monasteriis subjectis Episcopo, sed & in aliis quibuscumque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Convertitæ appellantur, in quibus Constitutiones earum serventur.

c. Significavit, & c. Gaudemus de convers. conjug.

Conc. Tol. 3. c. 10. c. Puella, 20. q. 2. c. ult. 32. q. 2.

Conc. Tol. 4. c. 30. in fin.

Caput XIX.

Quomodo in Causis deficientium a Religione procedendum.

QUicumque Regularis prætendat, se per vim, & metum ingressum esse Religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse, aut quid simile, velitque habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiatur, nisi intra quinquennium tantum a die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario. Quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandam quamcumque causam admittatur, sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquam apostata puniatur; interim vero nullo privilegio suæ Religionis juvetur. Nemo etiam Regularis cujuscumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occulte habitum ferendi suæ religionis.

c. Puellæ 20. q. 1. c. Cum virum de Reg.

Conc. Arels 1. c. ult. & Arel 2. c 25.

Sup. sess. 14. c. 11. de refor.

Ca-

Caput XX.

Superiores Ordinum Episcopis non subjecti inferiora monasteria visitent, ac corrigant, etiam commendata.

ABbates, qui sunt Ordinum Capita, ac cæteri prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subjecti, quibus est in alia inferiora Monasteria, Prioratusve legitima jurisdictio, eadem illa sibi subdita Monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiamsi commendata existant. Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, quæ alias de visitatione Monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque, quicumque prædictorum Ordinum Monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque Monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, juxta Sanctæ Sedis Apostolicæ, & cujusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt hujusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus conventum habentibus, Superiores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, a Capitulis Generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. In cæteris omnibus præfatorum Ordinum privilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & jura concernunt, firma sint, & illæsa.

Sup. sess. 21. de ref. c. 8.

Caput XXI.

Monasteria Regularibus conferantur. Ordinum capita nemini in posterum commendentur.

Conc. Lat. sub Leon. X. sess. 9. de ref. Curiæ.

CUm pleraque monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præposituræ, ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione non levia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta, cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omnino revocare. Verum adeo dura, difficilisque est præsentium temporum conditio, ut nec statim omnibus, nec commune ubique, quod optaret, remedium possit adhiberi. Ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando provideri possit, primum quidem confidit, Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, ut iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conventus habent, regulares personæ, ejusdem Ordinis expresse professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur; quæ vero in posterum vacabunt, non nisi regularibus spectatæ virtutis & sanctitatis conferantur. Quoad ea vero monasteria,

Sup. Sess. 14. c. 10. de ref. Clem. un. de sup. neg. Prel.

quæ

quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, sive Abbatiæ, sive Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore provisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut iis cedere; alias commendæ prædictæ ipso jure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit, mandat sancta Synodus, ut in provisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur; aliterque facta provisio subreptitia esse censeatur, nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adjuvetur.

Caput XXII.

Prædicta de Reformatione Regularium nulla mora interposita observentur.

HÆc omnia, & singula in superioribus decretis contenta, observari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobiis, ac monasteriis, collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, nec non quarumcumque Sanctimonialium virginum, ac viduarum, etiamsi illæ sub gubernio militiarum, etiam Jerosolymitanæ vivant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quavis subjectione, aut annexione, vel dependentia cujuscumque Ordinis mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque; non obstantibus eorum omnium, & singulorum privilegiis, sub quibuscumque formulis verborum conceptis, ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, nec non constitutionibus, & regulis, etiam juratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Vide Bullam Pii 4. in principio Apostolorum. Si qui vero regulares tam viri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori regula, vel statutis vivunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & observantia sancta Synodus amovere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur, præcipit omnibus Episcopis in Monasteriis sibi subjectis, & in omnibus aliis ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequantur; & si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia provincialia suppleant, & coerceant. Regularium vero Capitula Provincialia, & Generalia, & in de-

defectum Capitulorum Generalium Concilia Provincialia, per deputationem aliquorum ejusdem Ordinis provideant. Hortatur etiam Sancta Synodus omnes Reges, Principes, Respublicas, & Magistratus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in superius contentæ reformationis executionem suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti, ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de Reformatione.

Caput I.

Cardinales, & omnes Ecclesiarum Prælati modestam supellectilem & mensam habeant; consanguineos, familiaresve suos ex bonis Ecclesiæ non augeant.

Optandum est, ut ii, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad divitias, aut luxum, sed ad labores, & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant. Nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inflammandos, si Præpositos suos viderint non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cælestem patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animadvertat, admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpe meditantes, factis etiam ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis vero ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi, non solum jubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint, verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eorum domo caveant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum, quoque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præseferat. Omnino vero eis interdicit, ne ex reditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent, sed, si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant; eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa; imo, quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde mul-

c. Magnæ de voto c. Qualiter & quando de accus. Sup. sess. 22. de ref. c. 1. in princ.

Psal. 101. Eccl. 3. & 35. Matt. 10. & 18. Conc. Carth. in c. Episcop. 41. dist. Sup. sess. 1.

Conc. Antioc. c. 25. c. Quisquis c. Sint manifestæ. c. Episcopus, & c. Res ecclesiæ, cum seq. 12. q. 1. c. Quisquis, 12. q. 2. Can. Apost. 39. & 71.

multorum malorum in Ecclesiam seminarium extat, penitus deponant. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quam Regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione observari, sed & ad Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit, quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum universalis Ecclesiæ, administratio nitatur, nefas videri potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos convertant.

c. Quoniam, 14 q. 1. c. Cum secundum, de Præb. & c. Cum ex eo, de elect. in 6.

Conc. Lat. sub Leo. X. sess. 9. de ref. Curiæ.

Caput II.

A quibus nominatim decreta Concilii solemniter recipi, & doceri debeant.

COgit temporum calamitas, & invalescentium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus aliis, qui de jure, vel consuetudine in Concilio provinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo provinciali, post finem præsentis Concilii habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant; nec non veram obedientiam Summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur; simulque hæreses omnes, a sacris Canonibus, & generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, publice detestentur, & anathematizent. Idemque in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposve promovendi, in prima Synodo provinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino observent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit, Episcopi comprovinciales statim Summum Romanum Pontificem admonere sub pœna divinæ indignationi teneantur; interimque ab ejusdem communione abstineant. Cæteri vero omnes, sive in præsenti, sive in futurum beneficia ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana convenire debent, idem, ut supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & observent; alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc omnes ii, ad quos Universitatum, & Studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Universitatibus Canones, & decreta hujus sanctæ Synodi integre recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alii in eisdem Universitatibus ea, quæ Catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur, seque ad hoc institutum initio cujuslibet anni solemni

Sup. sess. 24. de ref. c. 2.

Vide Bullam professionis Fidei Pii IV. vide Bullam Clem. 8. Dominici, 1603.

c. 2. in fin. de summa Trin. c. Sicut, & c. Excommunicamus, 13. de hæret.

Sup. sess. 5. c. 1. de ref.

lemni

lemni juramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Universitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ vero Universitates immediate Summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subjectæ, has sua Beatitudo per ejus delegatos eadem, qua supra, ratione, & prout ei utilius visum fuerit, salubriter visitari, & reformari curabit.

Caput III.

Excommunicationis gladio temere non utendum; ubi executio realis, aut personalis fieri potest, a Censuris abstinendum; iisque civili magistratui se immiscere nefas esto.

c. Dilecto de sent. excom. in 6. c. Mulieri, in princ. 2. q. 1. c. Visit. in fi. 16. q. 2. c. Corripiantur. 24 q. 3.

Quamvis excommunicationis gladius nervus sit ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valde salutaris; sobrie tamen, magnaque circumspectione exercendus est; cum experientia doceat, si temere, aut levibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis ad finem revelationis, ut ajunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab Episcopo decernantur; & tunc non alias, quam ex re non vulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ ejus animum moveat; nec ad eas concedendas cujusvis sæcularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur; sed totum hoc in ejus arbitrio, & conscientia sit positum, quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse judicaverit. In causis vero judicialibus mandatur omnibus Judicibus Ecclesiasticis, cujuscumque dignitatis existant, ut, quandocumque executio realis vel personalis in qualibet parte judicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris Ecclesiasticis, seu interdicto; sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis civilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque etiam laicos, per mulctas pecuniarias, quæ locis piis ibi existentibus eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur, seu per captionem pignorum, personarumque districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, sive etiam per privationem beneficiorum, aliaque juris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, vel personalis adversus reos hac ratione fieri non poterit, sitque erga judicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias

Formam præscripsit. Pius V. 27. Jun 1570. in c. Sanctissimus. c. Episcopi, c. Nemo Episcoporum, & c. Nullus sacerdotum, 91. q. 3. c. Sacro, de sent. Excom.

Conc. Aurel. 5. c. 2.

c. Si quis deinceps, in fi. 17. q. 1.

alias pœnas, ferire poterit. In caufis quoque criminalibus, ubi executio realis, vel perfonalis, ut fupra, fieri poterit, erit a cenfuris abftinendum: fed fi dictæ executioni facile locus effe non poffit, licebit judici hoc fpirituali gladio in delinquentes uti; fi tamen delicti qualitas, precedente bina faltem monitione, etiam per edictum, id poftulet. Nefas autem fit fæculari cuilibet Magiftratui prohibere Ecclefiaftico judici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem revocet, fub prætextu, quod contenta in præfenti decreto non fint obfervata, cum non ad fæculares, fed ad Ecclefiafticos hæc cognitio pertineat. Excommunicatus vero quicumque, fi poft legitimas monitiones non refipuerit, non folum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur, fed fi obdurato animo cenfuris annexus in illis per annum inforduerit, etiam contra eum, tanquam de hærefi fufpectum, procedi poffit.

c. Rogo, cum feq. 11. q. 3. c. Nulli, cum feq. c. cum defideres, & c. Si concubinæ, de fent. excom.

Caput IV.

Ubi nimius eft Miffarum faciendarum numerus, ftatuant Epifcopi, Abbates, & Generales Ordinum, quod expedire judicaverint.

Contingit fæpe in quibufdam Ecclefiis, vel tam magnum Miffarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impofitum effe, ut illis pro fingulis diebus a teftatoribus præfcriptis nequeat fatisfieri, vel eleemofynam hujufmodi pro illis celebrandis adeo tenuem effe, ut non facile inveniatur, qui velit huic fe muneri fubjicere; unde depereunt piæ teftantium voluntates, & eorum confcientias, ad quos prædicta fpectant, onerandi occafio datur. Sancta Synodus cupiens hæc ad pios ufus relicta, quo plenius, & utilius poteft, impleri, facultatem dat Epifcopis, ut in Synodo Diœcefana, itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in fuis Capitulis Generalibus, re diligenter perfpecta, poffint pro fua confcientia in prædictis Ecclefiis, quas hac provifione indigere cognoverint, ftatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Ecclefiarum utilitatem viderint expedire; ita tamen, ut eorum femper defunctorum commemoratio fiat, qui pro fuarum animarum falute legata ea ad pios ufus reliquerunt.

Sup. feff. 22. de ref. c. 6.

Caput V.

Rebus bene conftitutis, & annexum onus habentibus nihil detrahatur.

Ratio poftulat, ut illis, quæ bene conftituta funt, contrariis ordinationibus non detrahatur. Quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, feu fundatione, aut aliis conftitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, feu

 certa

certa illis onera sunt injuncta, in benificiorum collatione, seu quacumque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, observetur, ut eorum qualitatibus, vel ordinibus nihil in ulla provisione detrahatur; & aliter facta provisio subreptitia censeatur.

Caput VI.

Qui se gerere debeat Episcopus, quoad Visitationem Capitulorum exemptorum.

Sup. sess. 6. de ref. c. 4. & sess. 14. de ref. c. 14.

STatuit sancta Synodus, ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis decretum sub felic. recor. Paulo III. quod incipit, Capitula Cathedralium, observetur, non solum quando Episcopus visitaverit, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicujus contra aliquem ex contentis in dicto decreto procedat: ita tamen, ut, cum extra visitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant, videlicet ut Capitulum initio cujuslibet anni eligat ex Capitulo duos, de quorum consilio, & assensu Episcopus, vel ejus Vicarius, tam in formando processum, quam in cæteris omnibus actibus, usque ad finem causæ inclusive, coram Notario tamen ipsius Episcopi, & in ejus domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Unum autem tantum sit utriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerint, tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant: & si in electione tertii etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio devolvatur, & juxta eam partem, cum qua tertius conveniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: alias processus, & inde secuta nulla sint, nullosque producant juris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia provenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne judicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere, servato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut juxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. Episcopis præterea ubique eis honor tribuatur, qui eorum dignitati par est: eisque in Choro, & in Capitulo, in Processionibus, & aliis actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas;

infra c. 14. & supra sess. 24. de Matrim. c. 8

c. Qualiter 24. de accu. & c. suæ, de pœn.

Conc. Carth. 4. c. 35. c. Episcopus in ecclesia, 95. dist.

tas; qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant, nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur, Episcopi ipsi Capitulum convocent, vota exquirant, & juxta ea concludant. Absente vero Episcopo, omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de jure, vel consuetudine spectat, perficiatur, nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Cæteris autem in rebus Capituli jurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salva, & intacta omnino relinquatur. Qui vero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, ii omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subjiciantur; non obstantibus, quoad supradicta, privilegiis, etiam ex fundatione competentibus, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores; salvis tamen in omnibus privilegiis, quæ Universitatibus Studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. Hæc autem omnia, & singula in iis Ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii ex Constitutionibus, vel privilegiis, aut consuetudinibus, sive concordiis, seu quocumque alio jure majorem habent potestatem, auctoritatem, ac jurisdictionem, quam præsenti decreto sit comprehensum; quibus sancta Synodus derogare non intendit.

c. Novit eum seq. de his quæ fiunt a Præl. sine cons. cap.

Caput VII.

Accessus, & regressus ad beneficia tolluntur. Coadjutor quomodo, cui, & ex qua causa concedendus.

CUm in beneficiis Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris Constitutionibus sint odiosa; & Patrum decretis contraria, nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cujuscumque qualitatis concedatur, nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur; hocque decretum in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, & etiam in Cathedralibus Ecclesiis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In coadjutoriis quoque cum futura successione idem posthac observetur, ut nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut Monasterii urgens necessitas, aut evidens utilitas postulet Prælato dari Coadjutorem, is non alias cum futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ a jure, & decretis hujus sanctæ Synodi in

c. Plerique 1 & c. Apostolica. 8. q. 1. c. Ex transmissa & c. Ad extirpandas, successiones, de fil. presb. c. Quia clerici, & c. Cum nos, de jur. patr. c. Ad hæc, de dec. Conc. Rom. tempore Hilarii, c. 4. & Later. 3. c. 16.

Vide Const. Pii V. Romani. 1571. sup. sess. 21. de ref. c. 6. c. Scripsit, & c. Quamvis, 7. q. 1. Sup. sess. 7. de ref. c. 8.

in Episcopis, & Prælatis requiruntur; aliæ concessiones super his factæ subreptitiæ esse censeantur.

& 3. & sess. 22. de ref. c. 2.

Caput VIII.

Administratorum hospitalium munus: eorum negligentia a quibus, & qua ratione coercenda.

ADmonet Sancta Synodus quoscumque ecclesiastica beneficia sæcularia, seu regularia obtinentes, ut hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum proventus licebit, prompte, benigneque exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis vero, qui hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumve usum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam Ecclesiis suis unita, obtinent; vel si Ecclesiæ Parochiales hospitalibus forte unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, juxta Constitutionem Concilii Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub felic. record. Paulo III. innovatam, quæ incipit: Quia contingit. Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, convertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum diligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter forte, etiam in hunc eventum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, observari curet Episcopus; aut, si id non possit, ipse, prout supra, utiliter provideat. Itaque si prædicti omnes & singuli, cujuscumque ordinis, & religionis, & dignitatis, etiamsi laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subjecti, ubi viget regularis observantia, ab Ordinario moniti hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessariis, re ipsa obire cessaverint, non solum per ecclesiasticas censuras, & alia juris remedia ad id compelli possint; sed etiam hospitalis ipsius administratione, curave perpetuo privari possint, aliique eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et præ-

c. Quiescamus 42. dist. c. Archiolaconum 25. dist. c. Volumus, 89. dist. c. Mos est 12. c. 2. c. Quoniam, 16 q. 1. Matth. 25.

Sup. sess. 7. c. ult. vide inf.

prædicti nihilominus etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla ei remissione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientiæ teneantur; nec administratio, seu gubernatio hujusmodi locorum uni, & eidem personæ ultra triennium deinceps committatur, nisi aliter in fundatione cautum reperiatur, non obstante, quod ad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu privilegiis, aut indultis quibuscumque.

Caput IX.

Quomodo probandum jus patronatus: cui deferendum munus patronorum: accessiones vetitæ: quibus id juris non acquiratur.

SIcut legitima patronatuum jura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est: sic etiam, ut hoc colore beneficia ecclesiastica in servitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Ut igitur debita in omnibus ratio observetur, decernit S. Synodus, ut titulus juris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis jure requisitis ostendatur; sive etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasve secundum juris dispositionem. In iis vero personis, seu Communitatibus, vel Universitatibus, in quibus id jus plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur; nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes etiam continuatæ, non minori saltem, quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam sæcularibus, quam Regularibus, seu Parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia, seu facultates, & privilegia concessa, tam in vim patronatus, quam alio quocumque jure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum vacant, exceptis patronatibus super Cathedralibus Ecclesiis, competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu Regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, jura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent; & quæ in favorem Studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur; beneficiaque hujusmodi, tanquam libe-

Sup. sess. 14. de ref. c. 12. c. Piæ mentis, & seq. 16. q. 7. & c. Nobis, de jur. pat.

supra sess. 24. c. 18. de ref.

libera, a suis collatoribus conferantur, ac provisione hujusmodi plenum effectum consequantur. Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat, ab Episcopo tamen juxta alias statuta ab hac S. Synodo examinentur, alioquin institutio ab inferioribus facta irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cujuscumque ordinis, & dignitatis, etiamsi Communitates, Universitates, Collegia quæcumque Clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructuum, proventuum, obventionum quorumcumque beneficiorum, etiamsi vere de jure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullave causa, vel occasione se ingerant, sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant; nec dictum jus patronatus, venditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre præsumant; si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti pœnis subjiciantur, & dicto jure patronatus ipso jure privati existant. Insuper accessiones, per viam unionis factæ de beneficiis liberis ad ecclesias jurispatronatui etiam laicorum subjectas, tam ad Parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita ut prædicta beneficia libera ejusdem naturæ cum iis, quibuscum uniuntur, efficiantur, atque sub jure patronatus constituantur; hæ, si non dum plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps ad cujusvis instantiam fient, quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum unionibus ipsis, per subreptionem obtentæ intelligantur; non obstante quacumque in iis verborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur, sed beneficia ipsa unita, cum vacaverint, libere, ut antea, conferantur. Quæ vero a 40. annis citra factæ effectum, & plenam incorporationem sunt consecutæ, hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam a Sede Apostolica delegatis, revideantur, & examinentur: ac quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in Ecclesiis, & quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex nova constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apost. ab iisdem Ordinariis, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut privilegiis impedian-

supra sess. 14. de ref. c. 11. & sess. 24. de ref. c. 18.

c. unic. ut Eccl. benef. sine dimin. conf.

c. Quia clerici, & c. de Jur. patr.

diantur; diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maxime evidentem Ecclesiæ, vel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum revocent; atque beneficia hujusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant, non obstantibus privilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Judices a Synodo designandi, qui delegentur a Sede Apostolica, a quibus, & Ordinariis causæ breviter terminandæ.

QUoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest; hincque interdum judicibus non undequaque idoneis causæ in partibus delegantur: statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis Provincialibus, aut Diœcesanis, aliquot personas, quæ qualitates habeant, juxta Constitutionem Bonifacii VIII. quæ incipit, Statutum, & alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum, iis etiam posthac causæ ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum ecclesiasticum pertinentes in partibus delegandæ committantur; &, si aliquem interim ex designatis mori contigerit, substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in ejus locum usque ad futuram Provincialem, aut Diœcesanam Synodum; ita ut habeat quæque Diœcesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut supra, qualificatas, quibus hujusmodi causæ a quolibet Legato, vel Nuntio, atque etiam a Sede Apostolica committantur; alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad Summ. Rom. Pontif. transmittant, delegationes quæcumque aliorum judicum aliis, quam his factæ, subreptitiæ censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus, tam Ordinarios, quam alios quoscumque judices, ut terminandis causis, quanta fieri poterit brevitate, studeant, ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte judicii differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Vide infra.

Sup. sess. 24. de ref. c. 20. c. Finem litibus. & c. fi. de dol. & contu. c. 2. de re jud. & c. Constitutis de procur.

Caput XI.

Variæ locationes bonorum Ecclesiasticorum prohibentur; quædam factæ irritantur.

MAgnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cum earum bona, repræsentata pecunia, in successorum præjudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in præjudicium suc-

De precariis 11. q. 1. & c. 2. de Precariis.

succeſſorum validæ intelligantur; quocumque indulto, aut privilegio non obſtante; nec hujuſmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmentur. Non liceat etiam juriſdictiones eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus locare; nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere: aliterque conceſſiones, etiam a Sede Apoſtolica factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Locationes vero rerum eccleſiaſticarum, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas, Sancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, ſeu, ut in nonnullis partibus, ad viginti novem, ſeu bis viginti novem annos vocant factas, Synodus Provincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Eccleſiæ, & contra Canonicas ſanctiones contractas fuiſſe judicabunt.

c. 1. & 2. Ne Prælati vices ſuas.

Extravag. Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien.

Caput XII.

Decimæ integre perſolvendæ, eas ſubtrahentes excommunicandi. Rectoribus Eccleſiarum tenuium pie ſubveniendum.

Non ſunt ferendi, qui variis artibus decimas Eccleſiis obvenientes ſubtrahere moliuntur, aut qui ab aliis ſolvendas temere occupant, & in rem ſuam vertunt; cum decimarum ſolutio debita ſit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadunt. Præcipit igitur S. Synodus omnibus cujuſcumque gradus, & conditionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, ut eas, ad quas de jure tenentur, in poſterum Cathedrali, aut quibuſcumque aliis Eccleſiis, vel perſonis, quibus legitime debentur, integre perſolvant; qui vero eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur, nec ab hoc crimine, niſi plena reſtitutione ſecuta, abſolvantur. Hortatur deinde omnes, & ſingulos, pro Chriſtiana charitate, debitoque erga Paſtores ſuos munere, ut de bonis ſibi a Deo collatis, Epiſcopis, & Parochis, qui tenuioribus præſunt Eccleſiis, large ſubvenire ad Dei laudem, atque Paſtorum ſuorum, qui pro eis invigilant, dignitatem tuendam non graventur.

Conc. Matiſc. 2. c. 5. & Ticin. ſub Leone 4. verſ. in ſacris. Exodi 22. 23. Lev. 27. Num. 18. Tob. 3. Malach. 3. c. Eccleſias. §. Is ita, 13. q. 1. c. Decimas 16. cum ſeq. q. 7. c. Parochianos c. Ex tranſmiſſa, & c. Tua de decim. c. Omnes decimæ. 16 q. 7. c. Pervenit, c. Non eſt, c. Tua, & c. In aliquibus, de deci. Clem. 1. eod. tit.

Caput XIII.

Quartam funeralium Cathedrales, vel Parochiales Eccleſiæ recipiant.

Decernit S. Synodus, ut quibuſcumque in locis jam ante annos 40. quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, aut Parochiali Eccleſiæ ſolita eſſet perſolvi, ac poſtea fuerit ex quocumque privilegio aliis Monaſteriis, Hoſpitalibus, aut quibuſcumque locis conceſſa, eadem poſthac integro jure, & eadem portione, quæ antea ſolebat, Cathedrali, ſeu Parochiali Eccleſiæ perſolvatur; non obſtantibus

De ſepult. extra. in 6. & in Clem.

bus conceſſionibus, gratiis, privilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuſcumque.

Caput XIV.

Præſcribitur ratio procedendi in cauſis Clericorum concubinariorum.

QUam turpe, ac Clericorum nomine, qui ſe divino cultui addixerunt, ſit indignum, in impudicitiæ ſordibus, immundoque concubinatu verſari, ſatis res ipſa communi fidelium omnium offenſione, ſummoque Clericalis militiæ dedecore, teſtatur. Ut igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem miniſtri Eccleſiæ revocentur; populuſque hinc eos magis diſcat revereri, quo illos vita honeſtiores cognoverit, prohibet S. Synodus quibuſcumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio, in domo, vel extra detinere, aut cum iis ullam conſuetudinem habere audeant; alioquin pœnis a ſacris Canonibus, vel Statutis Eccleſiarum impoſitis puniantur. Quod ſi a ſuperioribus moniri, ab iis ſe non abſtinuerint, tertia parte fructuum, obventionum, ac proventuum beneficiorum ſuorum quorumcumque, & penſionum ipſo facto ſint privati, quæ fabricæ Eccleſiæ, aut alteri pio loco arbitrio Epiſcopi applicetur; ſi vero in delicto eodem eadem, vel alia fœmina perſeverantes, ſecundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac proventus ſuorum beneficiorum, & penſiones eo ipſo amittant, qui prædictis locis applicentur, ſed etiam a beneficiorum ipſorum adminiſtratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apoſtol. delegatus, arbitrabitur, ſuſpendantur, & ſi ita ſuſpenſi nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam verſentur, tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & penſionibus quibuſcumque Eccleſiaſticis perpetuo priventur, atque inhabiles, ac indigni quibuſcumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in poſterum reddantur, donec poſt manifeſtam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex cauſa viſum fuerit diſpenſandum. Sed ſi, poſtquam eas ſemel dimiſerint, intermiſſum conſortium repetere, aut alias hujuſmodi ſcandaloſas mulieres ſibi adjungere auſi fuerint, præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur; nec quævis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut ſuſpendat; ſupradictorumque omnium cognitio non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, ſed ad Epiſcopos ipſos pertineat, qui ſine ſtrepitu, & figura judicii, & ſola facti veritate inſpecta, procedere poſſit. Clerici vero beneficia eccleſiaſtica, aut penſiones non habentes, juxta delicti, & contumaciæ perſeverantiam, & qualitatem, ab ipſo Epiſcopo carceris pœna, ſuſpenſione ab Ordine, ac inhabilita-

Sup. ſeſſ. 24. c. 8. de ref. Conc. Car. 3. c. 18. Nicæn. 1. c. 3. Matiſc. 1. c. 1. Arel. 2. c. 3. Tolet. 2. c. 3. Brac. 1. c. 15. Turon. 2. c. 10. 11. & 12. & Moguntiacum tempor. Arnulphi, c. 10. & 19. c. Interdixit, 32. diſt. c. Cum omnibus, c. Volumus, & ca. Fœminas, 81. d. ca. 1. cum multis ſeqq. de cohab. cl. & mulier. Conc. Lat. 2. c. 6.

c. 2. cum ſeq. de cohab. cl. & mul. c. Si concubinæ, de ſent. ca. com Concil. Aurel. 3. c. 4. Sup. c. 9 Con. Tol. 4. c. 41. Tol. 8. 4. 5. & 6. c. Si autem, de cohab. cl. & mulier. c. Quorumdam 34. diſtin. &

c. Si quispiam, 81 dist. Conc. Aurel. 5. c. 1. Conc. 2. Lat. c. 21. c. Presbyt. & c. Si quis amodo dist. 81.

litate ad beneficia obtinenda, aliisve modis, juxta sacros Canones, puniantur. Episcopi quoque (quod absit) si ab hujusmodi crimine non abstinuerint, & a Synodo provinciali admoniti se non emendaverint, ipso facto sint suspensi, & si perseverint, etiam ad SS. Rom. Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ, etiam per privationem, si opus erit, in eos animadverrat.

Caput XV.

Filii Clericorum illegitimi a quibusdam beneficiis arcendi.

Conc. 9. Tol. c. 10. c. Proposuisti, dist. 82. 1. Cum multæ, 16. q. 8.

UT paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasque decet, longissime arceatur, non liceat filiis Clericorum qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque, etiam dissimile beneficium obtinere, nec in dictis Ecclesiis quoque modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. Quod si in præsenti pater, & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiam intra trium mensium spatium; alias ipso jure eo privatus existat, & super iis quæcumque dispensatio subreptitia censeatur. Ad hæc reciprocæ resignationes, si quæ posthac a parentibus Clericis in favorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem hujus decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ vigore hujusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

c. 1. & fere per tot. de fil. presb.

Caput XVI.

Beneficia curata non convertantur in simplicia; ei, in quem translata fuerit cura animarum, assignetur congrua portio. Vivaria cessent, cura ad titulos revocata.

STatuit S. Synodus, ut ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæva eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non convertantur; non obstantibus quibuscumque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis vero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiamsi in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario Ecclesiæ, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum

Quantitatem portionis declarat Pius

num a fine præsentis Concilii, arbitrio Ordinarii, juxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III. assignetur. Quod si commode fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit; cum primum per cessum, vel decessum Vicarii, seu Rectoris aut quomodolibet alterum eorum vacaverit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

tionis declarat Pius V. Const. ad exequendum, 1567. Sup sess. 7. de ref. c. 7.

Caput XVII.

Episcopi dignitatem suam morum gravitate commendent, nec cum Regum ministris, Regulis, aut Baronibus indigna demissione se gerant.

NOn potest S. Synodus non graviter dolere, audiens, Episcopos aliquos sui status oblitos, Pontificiam dignitatem non leviter dehonestare, qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inserviunt. Quare hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorem, & gravitatem pertinentes. renovando, præcipit, ut ab hujusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, ut tam in ecclesia, quam foris, suum gradum, & Ordinem præ oculis habentes, ubique se Patres, & pastores esse meminerint; reliquis vero tam Principibus quam cæteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reverentia prosequantur.

Vide Conc. Agath. c. 33. & Brac. 1. c. 24. nec Episcop. posteriorem assistant priori præpon. cap. Quanto, de Off. Ord. & supra de Reg. c. 4. Sup. c. 6. c. Valentinianus, 63. d. c. Episcopus in Eccles. 53. d. c. Quis dubitet, c. Duo sunt, cum seq. 96. dist. & c. Sollicitæ de major. & obed.

Caput XVIII.

Canones adamussim serventur; si quando in eis dispensandum, id valide, mature, & gratis fiat.

SIcuti publice expedit, legis vinculum quandoque relaxare, ut plenius evenientibus casibus, & necessitatibus pro communi utilitate satisfiat; sic frequentius legem solvere, exemploque potius, quam certo personarum, rerumque delectu petentibus indulgere, nil aliud est, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant universi, sacratissimos Canones exacte ab omnibus, &, quoad ejus fieri poterit, indistincte observandos; quod si urgens, justaque ratio, & major quandoque utilitas postulaverit, cum aliquibus dispensandum esse, id causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis a quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum; aliterque facta dispensatio subreptitia censeatur.

c. Requisitis, & c. Dispensationes 1. q. 7.

c. Si Romanor. & c. Enim vero. 19. d. c. Si quis omnem, 1. q. 7. ca. 8. de const. c. 1. de voto.

Caput

Caput XIX.

Monomachia pœnis graviſſimis punitur.

c. Monomachiam 2. q. 4. c. 1. de torneamen. De ea Nicolaus 1. Decretorum ſuorum tit. 12. Bulla Greg. 13. Ad tollendum 1582. extendit ad duella privata. c. 1. de cler. pugnand. in duel. de torneam. & de homic. per totum. Bulla Cle. 8. Illius vices, 1592. declaratur, & extenditur.

DEteſtabilis duellorum uſus, fabricante diabolo, introductus, ut cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex Chriſtiano Orbe penitus extermineturs. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint, eo ipſo ſint excommunicati, ac jurisdictione, & dominio civitatis, caſtri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab Eccleſia obtinent, privati intelligantur; & ſi feudalia ſint, directis dominis ſtatim acquirantur. Qui vero pugnam commiſerint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant; & ut homicidæ, juxta ſacros Canones, puniri debeant, &, ſi in ipſo conflictu deceſſerint, perpetuo careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam, qui conſilium in cauſa duelli tam in jure, quam facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id quemquam ſuaſerint, nec non ſpectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur, non obſtante quocumque privilegio, ſeu prava conſuetudine, etiam immemorabili.

Caput XX.

Quæ ſunt juris Eccleſiaſtici Principibus ſæcularibus commendantur.

c. fin. de conſt. c. Boni. 96. d. cap. Principes, 13. q. 5. c. Conc. §. Hinc, 17. d. c. Quis dubitet. c. Duo ſunt. 96. Diſt. 1. Mach. 10. Pii. II. Epiſt. 2. c. Pervenit 86. diſt. c. Si quis ſuadente. 17. q. 4. Toto tit. de immun. eccleſiæ. c. 1. Quamquam, de

CUpiens S. Synodus, eccleſiaſticam diſciplinam in Chriſtiano populo non ſolum reſtitui, ſed etiam perpetuo ſartam tectam a quibuſcumque impedimentis conſervari, præter ea, quæ de eccleſiaſticis perſonis conſtituit, ſæculares quoque Principes officii ſui admonendos eſſe cenſuit, confidens, eos, ut Catholicos, quos Deus ſanctæ fidei, Eccleſiæque protectores eſſe voluit, jus ſuum Eccleſiæ reſtitui, non tantum eſſe conceſſuros, ſed etiam ſubditos ſuos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & Superiores Ordines reverentiam revocaturos; nec permiſſuros, ut Officiales, aut Inferiores Magiſtratus, Eccleſiæ, & perſonarum eccleſiaſticarum immunitatem, Dei ordinatione, & Canonicis ſanctionibus conſtitutam, aliquo cupiditatis ſtudio, ſeu inconſideratione aliqua violent; ſed una cum ipſis Principibus debitam Sacris Summorum Pontif. & Conciliorum Conſtitutionibus obſervantiam præſtent. Decernit itaque, & præcipit, ſacros Canones, & Concilia generalia omnia, nec non alias Apoſtol. ſanctiones, in favorem eccleſiaſt. perſonarum, libertatis eccleſiaſticæ, & contra ejus violatores editas, quæ omnia præſenti etiam decreto innovat, exacte ab omnibus obſer-

servari debere. Prætereaque admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos cujuscumque status & dignitatis extiterint, ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ ecclesiastici juris sunt, tanquam Dei præcipua, ejusque patrocinio tecta venerentur, nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisve Dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed severe in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque jurisdictionem impediunt, animadvertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumque protectionem existant, imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum injuria vindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulo præstet, quo cultus divinus devote exerceri, & Prælati, cæterique Clerici in residentiis, & officiis suis quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

confib in 5. c. Felici, de pœnit. ead Con. Ticin. vers. Statuimus, & v. Sancimus. Con. Aquisg. c. 9. Lat. sub Leon. X sess. 9. & 10 Plurima circa ecclesiarum immunitatem statuit Gregorius 14 in Bulla cum alias 1590. c. Valentinian. 63. dist. c. Ecclesiæ, in fin. 88. dist. cap. Constant. & c. ult. 95. dist. c. fin. de rebus Eccl. non alien.

Caput XXI.

In omnibus salva Sedis Apost. auctoritas maneat.

POstremo sancta Synodus, omnia, & singula sub quibuscumque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III. ac Julio III. quam sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat ita decreta fuisse, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit, & esse intelligatur.

Sup. sess. 7. de ref. in pr.

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

CUm ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commode expediri non possint, propterea juxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea, quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eamdem Sessionem continuando, differuntur.

Continuatio Sessionis die 4. Decemb.

Decretum de Indulgentiis.

CUm potestas conferendi indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit, atque hujusmodi potestate divinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit, sacrosancta Synodus indulgentiarum usum Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit, eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant: in his tamen concedendis moderationem, juxta veterem, & pro-

Matt. 16. Joa. 20. c. audivimus, & cap. Quodcumque ligaveris, 24. q. 1. c. Ut constitueretur, 50. dist. c. Adhuc, de pœn. dist. 3. tot. tit. de pœn. & remis. extra, in 6. & in Clem. Anciran per

batam in Ecclesia consuetudinem adhiberi cupit; ne nimia facilitate ecclesiastica disciplina enervetur. Abusus vero, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, pravos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Cæteros vero, qui ex superstitione, ignorantia, irreverentia, aut aliunde quomodocumque provenerunt, cum ob multiplices locorum, & provinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas, commode nequeant specialiter prohiberi, mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque hujusmodi abusus Ecclesiæ suæ colligat, eosque in prima Synodo provinciali referat, ut aliorum quoque Episcoporum sententia cognita statim ad Summum Rom. Pont. deferantur, cujus auctoritate, & prudentia, quod universali Eccl. expedit, statuatur, ut ita Sanctarum Indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

> Multa capita. Neocæsar. c. 3. Nicæni 1. c. 1. & 11 Cart. 4. c. 75 Agath. c. 62. Claromont. sub Urbano 2. c. 2. Later. 1 can. 11. Lugd. 2. sub Greg. X. Viennen. sub Clem. 5. c. Cum ex eo de pœnit. & remiss. Clem. Abusionibus. de pœn. & remiss. Confirmatur, const. Pii 5. Ex si Domin. 1567. Sup. sess. 21. de ref. c. 5.

De delectu ciborum, jejuniis, & diebus festis.

INsuper hortatur S. Synodus, & per SS. D. N. atque Salvatoris adventum Pastores omnes obtestatur, ut tanquam boni milites illa omnia, quæ S. R. Eccl. omnium ecclesiarum mater, & magistra statuit, necnon ea quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent, omnique diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipue sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & jejunia, vel etiam quæ faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum devota, & religiosa celebratio, admonentes populos crebro obedire Præpositis suis, quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient, qui vero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.

> c. Non decet 12. d. Vigilius in ep. ad Eleutherium in fin. Felix 1. in ep. 1. can. Dudum. 3. q. 6. c. Quis fuis, 91. dist. c. quia frater, 7. q. 1. Lucæ 10. Heb. 13.

De indice librorum, Catechismo, Breviario, & Missali.

SAcrosancta Synodus in secunda Sess. sub SS. D. N. Pio IV. celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, ut de variis censuris, ac libris vel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, consideraret, atque ad ipsam S. Synodum referrent: audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse, nec tamen ob librorum varietatem, & multitudinem distincte, & commode possit a Sancta Synodo dijudicari, præcipit, ut, quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur, ut ejus judicio, atque auctoritate terminetur, & evulgetur. Idemque de Catechismo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Missali, & Breviario fieri mandat.

> Sup. sess. 18. in prin.

> Vide Regulas librorum prohib. Sup. sess. 24. c. 7. de ref.

De

De loco Oratorum.

DEclarat S. Synodus, ex loco assignato Oratoribus tam ecclesiasticis, quam sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præjudicium, sed omnia illorum, & Imperatoris, & Regum, & Rerumpubl. ac Principum suorum jura, & prærogativas illæsas, & salvas esse, in eodemque statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

Vide Const. Pii 5. Supremi 1561. C. c. 8. Cum in Ecclesia 1608. & Urb. 8. Divinam 1631. Sup. sess. 2. in fin.

De recipiendis, & observandis decretis Concilii.

TAnta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inveterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda unquam fuerit, aut tam certo statutum, quod non, humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminaverint: ea propter S.Synodus id potissimum curavit, ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret; veramque, & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnavit, anathematizavit, & definivit. Cumque tamdiu tot Episcopi, ex variis Christiani Orbis provinciis evocati, sine magna gregis sibi commissi jactura, & universali periculo ab Ecclesiis abesse non possint, nec ulla spes restet, hæreticos toties, fide etiam publica, quam desiderarunt, invitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius adventuros, ideoque tandem huic sacro concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat, ad operam suam ita præstandam, ut quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis depravari, aut violari non permittant, sed ab his, & omnibus devote recipiantur, & fideliter observentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur, aut aliqua inciderint, quæ declarationem, (quod non credit) aut definitionem postulent, præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit S. Synodus, Beatissimum Rom. Pont. curaturum, ut vel evocatis ex illis præsertim provinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium judicaverit, vel commodiore quacumque ratione ei visum fuerit, Provinciarum necessitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

Sup. sess. 17. 15. & 18.

Idem in fine quatuor primorum Conc. gen. Nicæn. Constant. Ephes. & Chalced. Ne quis juramento se adstringat adversus Con. Decreta vetat Greg. 13. in Bulla, inter Apostolicas, 1584.

De recitandis Decretis Concilii sub Paulo III. & Julio III. in Sessione.

Quoniam diversis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III. quam Julio III. multa in hoc sacro Conc. quoad dogmata, ac morum reformationem statuta, & definita sunt, vult S.Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur. *Recitata sunt.*

Sup. sess. 5. 6. 7. 13. & 14.

De fine Concilii, & confirmatione petenda a SS. Domino nostro.

Juxta Gelaſ. Pap. ſuper Conc. Chal. & Pelagium PP.2. in Ep. decretali, & Marcell. in epiſt. decretali ad Epiſ. Antioc. provin. & Conc. Chalc. in fin. in Ep. Concilii ad Leonem Papam c. Si Romanorum. Diſt. 19.

Illuſtriſſ. Domini, Reverendiſſimique Patres, Placetne vobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic ſacræ Œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Julio III. quam ſub SS. Domino noſtro Pio IV. Rom. Pontificibus, in ea decreta, & definita ſunt, confirmatio nomine S. hujus Synodi per Apoſt. Sedis Legatos, & Præſidentes a Beatiſſimo Rom. Pontif. petatur? *Reſponderunt*: Placet.

Poſtmodum Illuſtriſſ. & Reverendiſſ. Cardinalis Moronus, primus Legatus, & Præſidens, benedicens S. Synodo dixit: Poſt gratias Deo actas, Reverendiſſ. Patres, ite in pace. Qui reſponderunt: Amen.

A C.

ACCLAMATIONES
Patrum in fine Concilii.

CARDINALIS A LOTHARINGIA

Beatissimo Pio Papæ, & Domino nostro, Sanctæ universalis Ecclesiæ Pont. multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRUM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissime Ecclesiæ tuæ conserva multos annos.

Card. Beatissimorum summorum Pontificum animabus Pauli III. & Julii III. quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax a Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.

Resp. Memoria in benedictione sit.

Card. Caroli V. Imperatoris, & Serenissimorum Regum, qui hoc universale Concilium promoverunt, & protexerunt, memoria in benedictione sit.

Resp. Amen, Amen.

Card. Serenissimo Imperatori Ferdinando semper Augusto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regibus, Rebuspubl. & Principibus nostris, multi anni.

Resp. Pium, & Christianum Imperatorem, Domine, conserva, Imperator cœlestis, terrenos Reges rectæ fidei conservatores custodi.

Card. Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magnæ gratiæ.

Resp. Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.

Card. Reverendissimis Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.

Resp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctiss. Episcopis vita, & felix ad Ecclesias suas reditus.

Resp. Præconibus veritatis perpetua memoria, Orthodoxo Senatui multos annos.

Card. Sacrosancta Œcumenica Tridentina Synodus: ejus fidem confiteamur, ejus decreta semper servemus.

Resp. Semper confiteamur, semper servemus.

Card. Omnes ita credimus, omnes idipsum sentimus, omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides S. Petri, & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.

Resp. Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus.

Card. His decretis inhærentes digni reddamur misericordiis, & gra-

tia primi, & magni supremi Sacerdotis Jesu Christi Dei, intercedente simul inviolata Domina nostra Sancta Deipara, & omnibus Sanctis,

Resp. Fiat, Fiat, Amen, Amen.

Card. Anathema cunctis hæreticis.

Resp. Anathema, anathema.

Post hæc mandatum fuit a Legatis, & Præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, ut, antequam discederent e civitate Tridentina, subscriberent manu propria decretis Conc. aut ea per publicum instrumentum approbarent, qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero CCLV. videlicet, Legati IV. Cardinales II. Patriarchæ III. Archiepiscopi XXV. Episcopi CLXVIII. Abbates VII. Procuratores absentium cum legitimo mandato XXIX. Generales Ordinum VII.

LAUS DEO.

Concordat cum originali, in cujus fidem subscripsimus.

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, Sacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus Comensis, ejusdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilius Clericus Camerinensis Diœcesis, ejusdem Concil. Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOs Alexander, S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S. R. E. Vicecancellarius fidem facimus, & attestamur, qualiter hodie die Mercurii, 26. Januarii, MDLXIV. Pontificatus Sanctissimi Domini nostri D. Pii divina providentia Papæ Quarti anno quinto, in Consistorio secreto apud S. Petrum, Reverendiss. DD. mei Cardinales Moronus, & Simoneta, nuper reversi a Sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiss. Domino nostro, ut infra.

Beatissime Pater, in decreto super fine Conc. Œcumenici Tridentini, pridie nonas Decemb. præteriti publicato, statutum fuit, ut per Sanctitatis Vestræ, & Sanctæ Sedis Apost. Legatos, & Præsidentes peteretur nomine dicti Conc. a Sanctitate vestra confirmatio omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. quam sub Sanctitate vestra in eo decreta, & definita sunt. Quapropter nos Joannes Cardinalis Moronus, & Ludovicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & Præsidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilii Œcumenici Tridentini, ut Sanctitas Vestra dignetur confirmare omnia, & singula, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. quam sub Sanctitate vestra in eo decreta, & definita sunt.

Qui-

Quibus auditis Sanctitas Sua, viso, & lecto tenore dicti decreti; & habitis votis Reverendiss. DD. meorum Cardinalium, respondit per hæc verba.

Petitioni nomine Concilii Œcumenici Trid. super ejus confirmatione per dictos Legatos nobis factæ annuentes, omnia, & singula, quæ in dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. prædecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta, & definita sunt, auctoritate Apostolica, etiam de venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, & assensu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Christifidelibus recipi, & inviolabiliter observari mandamus, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Ita est. A. Card. Farnesius Vicecancellarius.

BULLA S. D. N. PII,

Divina providentia Papæ Quarti

SUPER CONFIRMATIONE

Œcumenici generalis Concilii Tridentini.

Pius Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTUS Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam Sanctam, tot procellis, & tempestatibus agitatam, atque vexatam, & gravius in dies laborantem, apto tandem ei subvenit, optatoque remedio. Ad plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem, & concordiam Christiani populi procurandam, indictum jampridem in Civitate Tridentina Œcumenicum generale Concilium a piæ memoriæ Paulo III. Prædecessore nostro, & Sessionibus aliquot habitis cœptum fuerat, ab ejus autem successore Julio in eandem urbem revocatum, post alias Sessiones celebratas, variis impedimentis, & difficultatibus objectis, ne tum quidem peragi potuerat; itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium; cum quotidie magis Ecclesia ejusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut Pastoralis sollicitudo monebat, divinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adjuti pio studio charissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Rom. Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodque a Patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in Urbem undique

ex Christiani nominis nationibus convenisset, nostris convocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporum, & aliorum insignium Prælatorum maxima, & Œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & sacrarum litterarum scientia, divinique, & humani juris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeo Concilii libertati faventibus, ut etiam de rebus Sedi Apostolicæ proprie reservatis, liberum ipsi Concilio arbitrium per litteras ad Legatos nostros scriptas, ultra permiserimus, quæ de Sacramentis, & aliis rebus, quæ quidem necessariæ visæ sint, tractandæ, definiendæ, & statuendæ restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores, a sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, & accurate, ac mature admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut consensum eum plane a Domino effectum fuisse constiterit, idque in nostris, atque omnium oculis valide mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac Urbe indiximus, quæ magna Cleri, & populi pietate celebratæ fuerunt, laudesque, & gratias divinæ Majestati merito persolvendas curavimus: cum ejusmodi Conc. exitus spem magnam, & prope certam attulerit, forte, ut majores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis, constitutionibusque perveniat. Cum autem ipsa Sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reverentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro, & Prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem a nobis petierit, decreto de ea re in publica Sessione facto: Nos ex Legatorum litteris prius, deinde post reditum eorum ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio invocato, cum ea decreta omnia Catholica, & populo Christiano utilia, ac salutaria esse cognovissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto, illa omnia, & singula auctoritate Apostolica hodie confirmavimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac servanda esse decrevimus; sic harum quoque litterarum tenore, ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi, observarique decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub pœnis a sacris Canonibus constitutis, aliisque gravioribus etiam privationis arbitrio nostro infligendis, universis, & singulis venerabilibus Fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusvis Ecclesiarum Prælatis cujuscumque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiamsi si Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem decreta & statuta in Ecclesiis suis, Civitatibus, & Diœcesibus, in judicio, & extra judicium diligenter observent, & a subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inviolabiliter faciant observari: contradictores quoslibet, & contumaces per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, etiam in ipsis

decre

decretis contentas, appellatione postposita compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio. Ipsum vero Charissimum filium nostrum Imperatorem electum, cæterosque Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordiæ Domini nostri Jesu Christi obtestamur, ut qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio, divini honoris, & populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicæ, & sacræ Synodi reverentia, ad ejusdem Concilii exequenda, & observanda decreta Prælatis, cum opus fuerit, auxilio, & favore suo adsint, neque adversantes sanæ, ac salutari Concilii doctrinæ opiniones populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant. Ad vitandam præterea perversionem, & confusionem, quæ oriri posset, si unicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Conc. commentarios, & interpretationes suas edere, Apostolica auct. inhibemus omnibus, tam Ecclesiasticis personis, cujuscumque sint ordinis, conditionis, & gradus, quam laicis, quocumque honore, ac potestate præditis; Prælatis quidem sub interdicti ingressus Ecclesiæ, aliis vero, quicumque fuerint, sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glossas, annotationes, scholia, ullumve omnino interpretationis genus super ipsius Conc. decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam sub prætextu majoris decretorum corroborationis, aut executionis, aliove quæsito colore, statuere. Si cui vero in eis aliquid obscurius dictum, & statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apostolicam, omnium fidelium magistram, cujus auctoritatem etiam ipsa Sancta Synodus tam reverenter agnovit. Non enim difficultates, & controversias, si quæ ex eis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas, & decidendas, quemadmodum ipsa quoque S. Synodus decrevit, reservamus, parati, sicut ea de nobis merito confisa est, omnium Provinciarum necessitatibus, ea ratione, quæ commodior nobis visa fuerit, providere. Decernentes nihilominus irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ut hæc autem ad omnium notitiam perveniant, neque quis excusatione ignorationis uti possit, volumus, & mandamus, ut hæ litteræ per aliquos Curiæ nostræ Curiones in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, & clara voce recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique, ut legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amovebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Urbe ad impressionem tradantur, quæ commodius per Christiani nominis Provincias, & Regna divulgari possint; transumptis quoque eorum, quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptave, & sigillo, ac

ſubſcriptione alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munita fuerint, fidem ſine ulla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reſervationis, voluntatis, mandatorum, & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnat. Dominicæ 1564. 7. Kal. Februarii, Pontificatus noſtri Anno quinto.

Ego PIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego F. Card. Piſanus, Epiſc. Oſti. Decanus.
Ego Fed. Card. Cæſius Epiſc. Portuen.
Ego Jo. Card. Moronus Epiſc. Tuſculan.
Ego A. Card. Farneſius, Vicecanc. Epiſc. Sab.

. . . .

Ego R. Card. S. Angeli, major Pœnitent.

. . . .

Ego Jo. Card. S. Vitalis.
Ego Jo. Michael, Card. Saracenus.

. . . .

Ego Jo. Bapt. Cicada, Card. **S. Clementis.**
Ego Scipio Card. Piſarum.
Ego Jo. Card. Romanus.
Ego F. M. G. Card. Alex.
Ego F. Clemens Card. Aracæli.
Ego Jac. Card. Sabellus.

. . . .

Ego B. Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

. . . .

Ego F. Card. Paciecus, y de Tol.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Jo. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego M. S. Card. Conſtant.
Ego Alph. Card. Geſualdus.
Ego Hipp. Card. Ferrar.
Ego Franciſcus Card. Gonzaga.

. . . .

Ego Gul. Aſc. Diac. Card. Cam.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ant. Florebellus Lavellinus.

H. Cumyn.

C A-

CATALOGUS

LEGATORUM, PATRUM,

Oratorum, & Theologorum, qui ad Sacrosanctam oecumenicam Tridentinam Synodum convenerunt a principio usque ad finem, qui fuit die 4. Decemb. MDLXIII. sub Pio IV. Pont. Max.

Quorum nomina, & cognomina, & Patriae, & dignitates infra continentur.

Hercules Gonzaga S. R. E. Presb. Card. tit. S. M. Novae, Mantuanus; obiit Tridenti die 2. Martii 1563. & sepultus est Mantuae.

Hieronymus Seripandus S. R. E. Presb. Card. tit. S. Susannae, Neapolitanus, obiit Tridenti 18. Martii 1563. & ibi sepultus in Ecclesia S. Marci, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, quorum olim fuerat Generalis.

Joannes Moronus S. R. E. Card. Episcop. Praenestinus, Mediolanensis, in demortui S. R. E. Card. de Mantua locum missus.

Stanislaus Hosius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Laurentii in Pane Perna, Polonus Warmien. & Ep.

Ludovicus Simoneta S. R. E. Presb. Card. tit. S. Cyriaci in Thermis, Mediolanen.

Marcus Syticus S. R. E. Diaconus Card. Basilicae duodecim Apostolorum, de Altaemps, Germanus.

Bernardus Navagerius S. R. E. Presbyt. Card. tit. S. Nicol. inter imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum missus.

Cardinales non Legati.

Carolus a Lotharingia. S. R. E. Presb. Card. tit. S. Apollinaris, Princeps, & Archiepiscopus Rhemen. Gallus.

Ludovicus Madrutius, S. R. E. Diaconus Card. electus Episcopus Tridentinus, Germanus.

Oratores, quorum nomina hic describuntur, juxta eorum loca, quae in eadem sacrosancta Synodo habuerunt.

Oratores Ecclesiastici sedebant a manu dextera Legatorum, videlicet.

Antonius de Mulito, Moravus, Archiep. Pragensis, Orator Caesareus.

Georgius Drascovicius, Croatus, Episc. Quinque Ecclesiensis, Orator Caesareus pro Regno Hungariae.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcop. Praemiscienfis, Orator Serenissimi Regis Poloniae.

Marcus Antonius Bobba, Casalensis, Episc. Augusl. in Pedemontio, Serenissimi Ducis Sabaudiae Orator, nunc Cardinalis.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episc. Corthonensis, Orator Excellentissimi Ducis Florentiae, missus in locum Joan. Strozii.

Fra-

Frater Martinus Royas Portalrubeo Hisp. Orator Relig. Hierosolymitanæ.

Oratores sæculares sedebant a manu sinistra Legatorum.

Sigismundus a Thun, Tridentinus, Orator Cæsareus.

Lud. de S. Gelasio Dominus de Lansac) Arnaldus Ferrerius Præsidens in Parlamen. Parisiensi, &) Guido Fabes, Jud. major Tholosæ.) Oratores Christianissimi Galliarum Regis.

Ferdinandus Martineus Mazcarenius, Orator Serenissimi Regis Portugal.

Nicolaus de Ponte, Doctor & Eques, Matthæus Dandulus, Eques, } Oratores Sereniss. Dominii Venet.

Melchior Lussi eques auratus, Orator septem Cantonum Helvetiorum.

Augustinus Paungratner J. U. D. de Monachio, Orator Excellentissimi Alberti Ducis Bavariæ.

Claudius Fernandez Quingnognii, Comes Lunensis, Orator Regis Catholici in locum Illustrissimi Ferdinandi de Avalos Marchionis Piscariæ missus, obiit Tridenti die 20. Decem. 1563. post finem Concilii, ibique sepultus est.

Hic separatim ab aliis Oratoribus sedebat apud Reverendissimum Thelesinum Secretarium S. Synodi, ob contentionem super præcedentia ortam inter ipsum, & Oratores Regis Christianissimi.

Patriarchæ.

Antonius Helvius Justinopolit. Patriar. Hierosolymitanus.

Daniel Barbarus Venetus, electus Patriar. Aquilejensis.

Joannes Trivisanus Venetus, Patriarch. Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli Tertii.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archiepisc. Amalphit. nunc Episc. Bovinus.

Petrus Landus Venetus, Archiepisc. Creten.

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiep. Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus tunc Archiepiscopus Spalatrensis.

Sebastianus Leccavella, Græcus, Ord. Præd. olim Archiep. Naxiensis, nunc Episc. Lateranen.

Petrus Guerrero, Hisp. Archiep. Granatens.

Antonius Altovitus, Florent. Archiep. Florent.

Cæsar Cibo Genuensis, Archiepisc. Taurinensis, obiit Tridenti die 26. Decemb. 1562.

Archiepiscopi Julii Tertii.

Paulus Æmilius Verallus, Romanus, olim Archiep. Rossanen. tunc Caputaquen.

Joan. Brunus de Olchinio, Macedo, Regni Serviæ Primas, Archiep. Antibaren.

Joan-

Joannes Baptista Castaneus, Romanus, Archiep. Rossanen.
Joannes Baptista Ursinus, Romanus, Archiep. sanctæ Severinæ.

Archiepiscopi Pauli Quarti.

Ludovicus Beccatellus, Bonon. Archiep. Ragusinus.
Mutius Calinius, Brixiensis, Archiep. Japrensis.
Sigismundus Saracenus, Neapol. Archiep. Materanus.
Antonius Perrages de Castilegio, Hispanus, Archiep. Calaritanus.
Julius Pavesius, Brixiensis, Ord. Præd. Archiep. Surentinus.
Bartholomæus de Martyribus, Lusitanus, Ord. Præd. Archiep. Bracaren.
Augustinus Salvago, Genuensis, Ord. Præd. Archiep. Genuen.

Archiepiscopi Pii Quarti.

Philippus Mocenigus, Venetus, Regni Cypri Primas, & Legatus, Archiep. Nicosien.
Guilielmus d'Avanson, Gallus, Archiep. Ebredunen.
Antonius Caucus, Venetus, Archiep. Coreyrensis.
Germanicus Bandinus, Senensis, electus Archiep. Senarum.
Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiep. Tarentinus, nunc Card. tit. ....
Gaspar de Fosso, Consentinus, Ord. S. Francisci de Paula, Calab. Archiep. Rheginus.
Antonius de Mulgitio, Moravus, Orator Cæsareus, Archiep. Pragensis.
Maximus de Maximis, Roman. Archiep. Amalphitanus.
Gaspar Cervantes de Gaeta, Hispanus, Archiep. Messan. nunc Salernitanus.
Leonardus Marinus, Genuensis, Ord. Præd. Archiep. Laucianens.
Octavianus Præconius, Messanensis, Ord. Min. Conv. S. Francisci, Archiep. Panorm.
Nicolaus de Pelleve, Gallus, Archiep. Senonensis.
Antonius Justinianus, Chiensis, Ord. Præd. Græcus, Archiep. Naxien.
Antonius Puteus Nicenus, Archiep. Baren.

Episcopi Leonis Decimi.

Vincentius Nicosantius de Fano, Episc. Arbensis.
Joannes Franc. de Flisco, Genuen. Episc. Andrien.
Joan. Thomas de S. Felicio, Neapol. Episc. Caven.

Episcopi Adriani Sexti.

Quinctius de Rusticis, Roman. Episc. Milleten.

Episcopi Clementis Septimi.

Lucas Bizantius de Catharo, Episc. Catharen.
Aloysius Pisanus, Venetus, Episc. Patav. nunc Card.
Alexander Piccolomineus, Senen. Episc. Pientin.
Dionysius Græcus Ord. min. S. Francisci de Observantia, Episcop. Millepotam.
Gabriel de Veneur, Gallus, Episc. Ebroicensis.

Guliel-

Gulielmus Barton de Monthas, Gallus, Episc. Lectorensis.

Episcopi Pauli Tertii.

Antonius a Camera, Sabaudus, Episc. Bellicen.
Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitanus, Episc. Catanien.
Bernardus Bonjoannes, Romanus, Episc. Camarinen.
Fabius Mirtus, Neapolitanus, Episc. Cajacen.
Scipio Bongallus, Romanus, Episc. Civitatis Castellanæ.
Georgius Cornelius, Venetus, Episc. Tarvisinus.
Vincentius Durantius, Brixiensis, Episc. Thermularum.
Mauritius de Petra, Papien. Episc. Vigleven.
Martinus de Martiis Medices, Florentinus, Episc. Marsicen.
Joannes Vincentius Michaelius, Barolitanus, Episc. Minerbinen.
Gabriel de Bouveri, Gallus, Episc. Andegav.
Leonardus Haller, Germanus, Episc. Philadelphien.
Lud. Vanninus de Theodolis, Foroliviens. Episc. Britonorien., obiit Tridenti die 11. Mensis Jan. 1563.
Ægidius Falcetta, Cingulanus, Episc. Caprulanus, nunc Britonoriensis.
Julius Contarenus, Venetus, Episcopus Civitatis Bellunens.
Thomas Casellus, Rossan. Ord. Præd. Episc. Caten. junior.
Hippolythus Arivabenus, Mantuanus, Episc. Hierapetren.
Hieronymus Machabæus, Rom. Episc. Castren.
Petrus Augustinus, Hisp. Episc. Oscen. & Jacensis.
Jacobus Naclantus, Florentinus, Ord. Præd. Episc. Clodiensis.
Bartholomæus Sirigio, Creten. Græcus, Episc. Castellaneten.
Thomas Stella, Venetus, Ordinis Prædicatorum, Episc. Justinopolitan.
Petrus du Val, Gallus, Episc. Sagiensis.
Joan. Antonius Pantusa, Consentinus, obiit Tridenti, die 27. Octob. 1562. Episc. Litteriensis.
Joannes Baptista de Grossis, Mantuanus, Episc. Regiensis.
Joannes Guarez, Lusitanus, Ordin. Sancti Augustini, Episc. Conimbricen.
Philippus Ricabella, Recanaten. Episc. Recanat.
Joan. Jacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. Augustini, Episcop. Interamnen.
Michael a Turre, Utin. Episc. Ceneten.
Pompejus Zambeccarius, Bonon. Episc. Sulmon.
Joan. Beroaldus, Panormitanus, Episc. S. Agathæ.
Antonius Scarampus, Aquensis, Episc. Nolanus.
Antonius de Comitibus, Genuen. Ord. Præd. Episc. Brugnac.
Cæsar Fogia Rossanen. Episc. Umbriaticen.
Cæsar Comes a Gambara, Brixien. Episc. Tortonen.
Jo. Baptista de Bernardis, Lucen. Episc. Adjacen.
Martinus Perezius de Ayala, Hisp. Episc. Segobiens.
Nicolaus Psalme, Gallus, Episc. Verdunen.

Al-

Alphonsus Rosetus, Ferrariensis, Episc. Chomaclen. nunc Ferrar.
Julius Parisianus, de Tolentino, Episc. Arimin.
Bartholomæus Sebastianus, Hisp. Episc. Pacten.
Franciscus Lambertus, Sabaudus, Episc. Nicien.
Maximilianus Doria, Genuen. Episc. Naulen.
Eustachius du Bellay, Gallus, Episc. Parisien.
Bartholomæus de Capranica, Rom. Episc. Carinien.
Ennius Massarius de Narnia, Episc. Feretran.
Achilles Brancia, Neapol. Episc. Boven.
Jo. Francisc. Verdura, Messanen. Episc. Chironen.
Albertus Duimius de Gliricis, Ord. Prædic. de Catharo, Episc. Veglen.
Joannes Antoinez de Bricianos de la Ribera, Hisp. Episc. Juvenacen.
Tristanus de Bizet, Gallus, Episc. Xantonen.

Episcopi Julii Tertii.

Ascanius Gerardinus de Amelia, Episc. Cattacen.
Marcus Gonzaga, Mantuanus, Episc. Aufferen.
Baldovinus de Baldovinis, Pisanus, Episc. Aversanen.
Petrus Franciscus Pallavicinus, Genuen. Episc. Aleriensis.
Ægidius Fuscararius, Bonon. Ord. Præd. Episc. Mutinen.
Timotheus Justinianus de Chio, Græcus, Ord. Præd. Episc. Calamonensis.
Didacus de Almansa, Hisp. Episc. Corien.
Lactantius Roverella, Ferrarien. Episc. Asculanus.
Ambrosius Monticula, Lunensis, Sarzan. Episc. Signinus.
Sebastianus Gualterius, Romanus, Episc. Viterben.
Honoratus Fascitellus, Monachus, Ord. S. Bened. Neapolitanus, qui obiit Romæ Mense Martio 1564. Episc. Insulanus.
Petrus Camajanus, Aretinus, Episc. Fesularum.
Horatius Græcus, Trojanen. Apulus, Episc. Lesinen.
Fabius Cuppalata, Placentinus, Episc. Lacedon.
Gaspar de Casal, Lusitanus, Ord. S. Aug. Episc. Leirien.
Bernardinus de Cuppis, Romanus, Episc. Auximanus.
Joannes de Morvilliers, Blesensis, Gallus, Episc. Aurelianen.
Julius Gentilius, Torton. Episc. Vulturarien.
Adrianus Fuscovius, Roman. Episc. Aquinas.
Antonius de S. Michaele, Hispanus, Ord. S. Francisci de Obs. Episc. Montis Marani.
Hieronymus Melchiorius, Recanatensis, Episc. Maceraten.
Petrus de Petris de Monte, Aretinus, Episc. Lucerinus.
Cæsar Jacomellus, Romanus, Episc. Bellocastren.
Julius Grittus, Venetus, Episc. Parentinus.
Jacobus Silverius Piccolomineus, de Celano, Episc. Aprutinus.
Ludovicus de Bezé, Gallus, Episc. Melden.
Jacobus Mignanellus, Senen. Episc. Grosseran.

Jo.

Jo. Andr. Gracius de Tybure, Episc. Tyburtin.
Franciscus Richardotus, Burgundus, Episc. Atrebaten.
Carolus Cicada, Genuens. Episc. Albiganens.
Franc. Maria Piccolomineus, Sen. Episc. Ilcinen.
Acisculus Moya de Contreras, Hisp. Episc. Vicen.
Galeatius Roscius de Interamna, qui obiit Tridenti, die 16. Octob. 1563. Episc. Assisien.
Jacobus Maria Sala, Bonon. Episc. Vivarien.
Gabriel de Monte S. Sabini, Episc. Hesinus.
Marianus Sabellus, Rom. Episc. Eugubinus.
Agapitus Belhomo, Rom. Episc. Casertanus.
Julius Cananius, Ferrarien. Episc. Hadriens.
Julius Galletus, Pisanus, Episc. Alexanen.
Hieronymus Burgensis, Gallus, Episc. Catalonen.

Episcopi Pauli Quarti.

Scipio Æstensis, Ferrar. Episc. Casalen.
Didacus Sarmiento de Soto major, Hispanus, Episc. Asturicen.
Thomas Goduellus, Anglus, Episc. Asaphen.
Faustus Capharellus, Rom. Episc. Fundanus.
Bellisarius Baldinus, Neapol. Episc. Larinen.
Urbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Episc. Senogallien.
Jacobus Suretus, Græcus, Episc. Milopotamen. junior.
Jo. Baptista Osius, Romanus, Episc. Reatinus, obiit die 12. Nov. 1562.
Marcus Laureus, Tropiensis, Ord. Præd. Epis. Campanien.
Franciscus de Beauquere, Gallus Episc. Metensis.
Jo. Franciscus Commendonus, Venetus, Episc. Zacynthen. nunc Card.
Carolus de Grassis, Bonon. Episc. Montis Falisci.
Arias Gallego, Hisp. Episc. Gerunden.
Hieron. Gallego, Hisp. Episc. Oveten.
Hercules Rettinger, German. Episc. Laventinus.
Julius de Rubeis, Polian. Episc. S.Leonis, obiit Romæ mense Martio 1563.
Joan. de Munatones, Hisp. Ord. Sancti Augustini, Episc. Segobricen.
Franciscus Bianco, Hisp. Episc. Aurien.
Vincentius de Luchis, Bonon. Episc. Anconitanus.
Pompejus Piccolomineus de Aragonia, Episc. Tropien.
Petrus Barbaricus, Venetus, Episc. Curzolen.
Franciscus Bachodius, Sabaudien. Episc. Gebennen.
Carolus de Angennes, Gal. Episc. Cenoman.
Hieronymus de Nichisola, Veron. Ord. Præd. Episc. Theanen.
Marcus Antonius Bobba, Casalen. Episc. Augusten. nunc Card.
Jacobus Lomellinus, Messanen. Episc. Mazarien.
Donatus de Laurentiis, de Asculo, Apulus, Episc. Arianen.

Petrus

Petrus Contarenus, Venetus, Epif. Paphen.
Petrus Danefius, Gallus, Epif. Vauren.
Hieronymus Savorgnanus, Forojulien. Epif. Sibinicen.
Philippus du Bec, Gallus, Epif. Veneten.
Carolus de Rouffy, Gallus, Epif. Sueffionen.
Georgius Drafconitius, Croatus, Epif. Quinque Ecclef.
Francifcus de Aguirre, Hifp. Epif. Crotonen.
Andreas de Guefta, Hifp. Epif. Legionen.
Antonius Gorrionero, Hifp. Epif. Almerien.
Antonius Auguftinus, Hifp. Epifc. Ilerden.
Angelus Maffarellus, Septempedanus, Epif. Thelefin.
Antonius Ciurelia, Barenfis, Epif. Buduenfis.
Dominicus Cafablanca, Meffan. Ord. Præd. Epif. Vecenfis.
Petrus Faunus, Coftacciarius, Epif. Aquen.
Jo. Carolus Bovius, Bonon. Epif. Oftunen. nunc Archiep. Brundufinus.
Hugo Boncompagnus, Bon. Epifc. Veftanus, nunc Card. tit. S.Six. deinde Pont. Max. 1572. nuncupatus Greg. XIII.
Salvator Pacinus, de Colle, Epifc. Clufinus.
Lupus Martinez, Hifp. Epif. Elnen.
Carolus d'Efpinay, Gallus, Epif. Dolen.
Ægidius Spifame, Gallus, Epif. Nivernen.
Antonius Sebaftianus Minturnus, de Traject. Epif. Uxentin.
Bernardus del Bene, Florentinus, Epif. Nemaufen.
Dominicus Bolanus, Venetus, Epifc. Brixien.
Jo. Antonius Vulpius, Comen. Epif. Comen.
Ludovicus de Genoilhac, Gallus, Epif. Tutellen.
Philippus Maria Campegius, Bonon. Epifc. Feltren.
Jo. de Guignones, Hifp. Epifc. Calaguritan.
Didacus Covarruvias de Leyva, Hifp. Epifc. Civitaten.
Philippus Gerius, Piftorien. Epif. Ifclanen. nunc Affifien.
Jo. Antonius Fachinettus, Bon. Epifc. Neocaftren. poftea Patriarcha Hierofol. S. R. E. Presb. Card. tit. SS. 4. Coronatorum, ac tandem Pont. Max. dictus Innoc. IX.

Epifcopi Pii Quarti.

Hippolytus Capilupus, Mant. Epif. Fanen.
Jo. Fabritius Severinus, Neap. Epif. Aceren.
Martinus Balduinus Rithovius, Epifc. Ipren.
Antonius Havetius, Ord. Præd. Flander, Epif. Namurc.
Conftantinus Bonellus, Feretran. Epif. civitatis Caftelli.
Julius Superchius, Ord. Carmelitarum, Mantuanus, Epifc. Accien. nunc Caprulan.
Matthæus de Concinis, Florentinus, Epif. Cortonen.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanenfis, Epif. Cremonenf. Card. a Greg. XIII. 1583. 12. Decemb. & Papa die 5. Decemb. 1590. appellatus Greg. XIV.

Ventura Buffalinus, Romanus, Epiſ. Meſſanenſ.
Ludovicus de Bueil, Gallus, Epiſc. Vencien.
Hieronymus Galleratus, Mediol. Epiſ. Sutrinus.
Jo. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Canon. Regularium, Epiſc. Zacynthi, & Cephaloniæ ſecundus.
Jo. Andreas Bellonius, Meſſanen. Epiſ. Maſſalub.
Georgius Ziſchovid, Hungarus, Ord. Min. S. Franc. de Obſer. Epiſ. Signien.
Federicus Cornelius, Venetus, Epiſc. Bergomen.
Stephanus Boucher, Gallus, Epiſc. Coriſopiten.
Jo. Paulus Amanius, Cremenſ. Epiſ. Anglonen.
Alexander Sfortia, ex Comit. de S. Flora, Epiſ. Parmen. nunc Card. tit. S. Mariæ in Via.
Antonius de Cirier, Gallus, Epiſc. Abrincen.
Andreas Mocenicus, Venetus, Epiſ. Nimoſien.
Benedictus Salvinus, Firmanus, Epiſ. Verulanus.
Guilielmus Caſſador. Hiſp. Epiſ. Barcinonen.
Petrus Gonzalez de Mendozza, Hiſp. Epiſ. Salmanti.
Martinus de Corduba de Mendozza, Hiſp. Ord. Præd. Epiſc. Dertuſen.
Julius Magnanus, Placent. Ord. Min. C. S. Franc. Ep. Calven.
Valentinus Herbutus, Polonus, Epiſc. Premislien.
Simon Aleotus, Forojulien. electus Epiſc. Forojulien. mortuus eſt Tridenti die 20. Aug. 1562.
Petrus de Xaque, Hiſp. Ord. Præd. Epiſc. Nilochen.
Proſper Rebiba, Meſſanen. Epiſ. Trojanus.
Melchior Aroſmediano, Hiſp. Epiſc. Guadixen.
Hippolitus de Rubeis, Parmenſis, Epiſ. Papien.
Didacus de Leon, Hiſp. Ord. Carmel. Epiſ. Columbr.
Annibal Saracenus, Neap. Epiſ. Licien.
Paulus Jovius, Comen. electus Epiſc. Nucerien.
Hieronymus Triviſanus, Venetus, Ord. Præd. mortuus eſt Trid. die 9. Sept. 1562. Epiſc. Veronen.
Hieronym. Ragazzonus, Venet. Ep. Famaguſt. poſtea Bergom.
Romulus de Valentibus, de Trebia, Epiſ. Converſ.
Lucius Maranta, Venuſinus, Epiſ. Lavellinen.
Simon de Nigris, Genuen. Ep. Sarzanen. mortuus Cardin.
Theophilus Gallupus, Tropien. Epiſ. Oppiden.
Julius Simoneta, Mediolan. Epiſc. Piſauren.
Petrus de Albret, Gallus, Epiſ. Convenarum.
Jacobus Guidius, Volaterranus, Epiſ. Pennen. & Adrien.
Didacus Ramirez, Hiſp. Epiſ. Pampilon.
Franciſcus de Gado, Hiſp. Epiſ. Lucen.
Joannes Clauſſe, Gallus, Epiſ. Senecien.
Jacobus Gilbertus de Nogueras, Hiſp. Epiſ. Aliphan.
Jo. Annius, Neap. Ep. Hippon. & Coadjutor Bovinus.

Anto-

Antonius Maria de Salviatis, Romanus, Episc. S.Pauli, postea Card. a Greg. XIII. 1583.
Matthæus Priulus, Venetus, Epis. Æmon. nunc Vicentin.
Thomas Lilius, Bon. Epis. Soranus, deinde Plac.
Hieronym. Guerinus, Feretranus, Epis. Imolen.
Thomas Overlaithe, Hibernus, Epis. Rossen.
Franciscus de la Valete, Gallus, Epis. Vabren.
Fabius Pignatellus, Neapol. Epis. Monopolitanus.
Carolus de Vicecomitibus, Mediol. Epis.Vintimilien. mortuus Card. tit. SS. MM. Viti, & Modesti, in Macello.
Joannes Colosvarinus, Hungarus, Ord. Præd. obiit Tridenti die 24. Nov. Anno 1562. Epis. Canadien.
Andreas Duditius Sbardellatus, Hungarus, Epis. Tinien. nunc Quinque Eccles.
Spinellus Bencius Politianus, Epis. Montispolitiani.
Franciscus Abundius Castillioneus, Epis. Bobien. nunc Card. tit. S. Nicolai inter imagines.
Stanislaus Faleschi, Polonus, Episc. Theodosien.
Eugenius Ohairt, Hibernus, Ord. Præd. Episc. Agaden.
Donatus Magongial, Hibernus, Epis. Rapoten.
Guido Ferrerius, Pedemontanus, Epis. Vercellen. nunc Card. tit. S. Euphemiæ, deinde SS. Viti, & Modesti MM. in Macello.
Jo. Baptista Sighicellius, Bonon Epis. Faventinus.
Sebastianus Vantius, de Arimino, Epis. Urbevetan.
Jo. Baptista Lomellinus, Messanen. Epis. Gardien.
Jo. Baptista Milanesius, Florent. Episc. Marsican.
Augustinus Mollignatus, Vercellensis, Epis. Trivicanen.
Carolus Grimaldus, Genuen. Epis. Savonen.
Fabritius Landrianus, Mediolan. Epis. S. Marci.
Bartholomæus Ferratinus, Amerinus, Episc. Amerinus.
Petrus Fragus, Hisp. Episc. Usellen.
Hieronym. de Gadis, Florent. Epis. Cortonen.
Franciscus Contarenus, Venetus, Epis. Paphen.
Jo. Delphinus, Venetus, Epis. Torcellanus.
Alexander Molus, Comen. Epis. Minoren.
Hieronym. Vielmus, Venet. Ord. Præd. Epis. Argolicen.
Franciscus Raguseus Ord. S. Franc. de Obser. E. Marcan.

Abbates.

Ludovicus de Baissey Abbas Cisterc. & Generalis.
Hieronym. Sochier, Gallus, Abb. Claravallen.
Simplicianus Abb. Salvatoris Papiæ, de Vultolina, Congregationis Cassinen.
Stephanus Catanius, Novarien. Abb. S. Mariæ Gratiarum, Placent. dictæ Congreg. Cassinen.
Augustinus Loscus, Hisp. Abb. S. Benedicti de Ferraria, Congreg. Cassinen.

Eutichius de Cordes, Antuerpien. Abb. S. Fortunati apud Bassianum, Congreg. Cassinen.
Claudius de Sainctes, Gallus, Abb. Lunevillan.
Cosm. Damianus Hortulanus, Hisp. Abb. Villæbertrandi.

Generales.

Vincentius Justinianus, Genuen. Generalis Ord. Præd. postea Card. Pii V.
Franciscus Zamorra, Hisp. Generalis Ord. Min. de Observ.
Antonius de Sapientibus, Augustanus, Generalis Ord. Min. Conventualium.
Christophorus Patavinus, Gen. Ord. Herem. S. A.
Jo. Baptista Migliavacca, Asten. Gen. Ord. S. Mariæ Servorum.
Stephanus Fazinus, Cremon. Provinc. Lombardiæ, pro Gener. Carmelitarum.
Jacobus Lainez, Hisp. Præpositus Generalis S. Jesu.
Thomas Tiphernas Civitatis de Castello, in Umbria, Gen. Capuccinorum.

Doctores Legum pro sacro Concilio missi.

Gabriel Paleottus, Bonon. Auditor Rotæ, nunc Card. tit. S. Nerei, & Achillei.
Scipio Lancellotus, Rom. Advocatus Consistorialis, Card. a Greg. XIII. 1583.
Jo. Bapt. Castellius, Bonon. Promot. deinde Episc. Arim.
Michael Thomasius, Majoricen. Doct. Decretorum.

Theologi a Summo Pontifice missi.

F. Petrus de Soto, Ord. Præd. Hisp. obiit Tridenti mense Aprilis, 1563.
Alphon. Salmeron, Hisp. S. Jesu.
Franciscus Torensis, Legionensis, Doct. Theol. Hisp.
Antonius Solisius, Doctor Theol. Hisp.
F. Camillus Campegius Papien. Inquis. Ferrariæ, Ord. Præd.
F. Hieronymus Bravo, Hisp. Ord. Præd.
Fr. Adrianus Valentinus, Venet. Ord. Prædic. in demortui Fr. Petri de Soto locum, nunc Illustr. Dominii Veneti Inquisitor Generalis.

Doctores Theologicæ facultatis Parisiensis, missi a Carolo IX. Galliarum Rege Christianissimo.

Nicolaus Maillard, Decanus facultatis Parisiensis.
Joannes Peletier.
Antonius Demochares.
Nicolaus de Bris.
Jacobus Hugonis, Franciscanus, idem etiam Procurator Rev. Joan. Ursini, Episcopi Trecorensis.
Simon Vigor.
Ricardus du Pre.

Nata-

Natalis Pailet, obiit Tridenti 7. Kal. Decemb. 1562.
Robertus Fournier.
Antonius Coquier.
Lazarus Bloychor.
Claudius de Sainctes, Carnot. Canon. Regularis.

Theologi missi a Philippo II. Rege Catholico.

Cosm. Damianus, Hortulanus, electus Abb. Villæbertrandi.
Ferdinandus Tritius Doct. Theol. Canon. Caurien.
Ferdin. Vellosillus, Doct. Theol. Canon. Saguntinus.
Thomas Dassio I. U. D. Canonicus Valentinus, Licent.
Antonius Covarruvias, Auditor Granaten.
Ferdin. Mencanensis, Decretorum Doctor.
F. Jo. Ramirez, Hispanus, Minister Prov. D. Jacobi.
F. Alphonsus Contreras, Commissarius Ord. Min. in Curia Regis Hispaniæ.
F. Michael de Medina, Hisp. Ord. Min. S. Theol. D.
F. Jo. Lobera, Hispan. S. Theol. Lector Salmanticæ, missus in societatem Ministri Prov. D. Jacobi sup. memorati.
Cosmus Palma Fonteyus, Sacræ Theologiæ Lector, Hisp. Hortulani Abb. Socius.
Fr. Jo. Gallo, Hisp. Ord. Præd.
Fr. Petrus Fernandez, Hisp. Ord. Præd. in societate Magistro Gallo.
F. Desiderius de S. Martino, Panor. Ord. Carmel.
Michael Bajus ab Atho, S. Theol. Doct.
Jo. Hessels a Lovanio, S. Theol. Doct.
Cornelius Jansenius, Hulstensis, S. Theol. Doct.

Theologi missi a Rege Portugalliæ.

Fr. Franciscus Foriero, Ord. Præd.
D. Jacobus a Payva de Andrade, Lusitanus, Doct. Theol.
D. Melchior Cornelius, Decretorum Doct. Sen. Regis Portugalliæ.

Ab Excellentissimo Duce Bavariæ.

Joannes Cavillonius, Flander, ex Soc. Jesu.

Procuratores Episcoporum absentium.

Marchantius, Doctor Theologus, pro illust. Card. de Mendozza, Episc. Burgensi.
Jo. Gotardus Cler. sæc. Germanus, pro Epis. Ratisbon.
Georgius Hochenvarter Cler. sæc. Doct. Theol. Suffraganeus pro Rev. Episc. Basileensi.
F. Felicianus Ninguarda a Morbinio, Ord. Præd. pro Illust. D. Salisburg. Orator.
Petrus Cumel, Doct. Theol. Can. Malacitanus, pro Rev. Malacitano.
Jo. Delgadus, Doct. Theol. Canonicus Tudensis, pro Rev. D. Jo. de S. Æmiliano, Epis. Tudensi.
Gaspar Cardillus, Villalpandeus, Segob. Doct. Theol. pro Rev. Episc. Abulen.

Frater Jo. de Ludenna, Doctor Theologus, Ord. Præd. pro Rever. Epis. Saguntino.
F. Franciscus Orantes, Lector Vallisoleti, Ord. Minorum, pro Rev. Ep. Palentino.
Cæsar Ferrantinus, Suessanus, Doct. Theologus, pro Rever. Episc. Suessano apud Rev. Illerdensem.

Procuratores Ordinum

Jo. Coutignon D. Gallus, Prior, & Proc. Ord. Cluniacensis.
Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior monasterii de Reclufo, Procurator Gener. Ord. Cistercien.

Theologi sæculares, & Doctores Juris Canonici.

Georgius Gerard. Gallus, Doctor Theol. cum Rev. Andegav.
Gentianus Hervetus, Gallus, cum Illustr. & Rever. Cardinale a Lotharingia.
Franciscus Sancius, Decanus facultatis Theologicæ, & Can. Salmantic. cum Rev. Salman.
Matthæus Guerra, Cousentinus, Calaber, Presb. sæcularis, cum Rev. Epis. S. Marci.
Federicus Pendasius cum Illust. Card. de Mantua, Legato S. Conc.
Jo. Franciscus Lombardus, cum Illust. Card. Seripando, Legato S. Concilii.
Petrus Mercatus, Theologus, cum Rever. Vicensi.
Trigillius, Doctor Theologus, Canonicus Legionen. cum Rev. Legionen.
Sobanus, Doct. Theologus, cum Rev. Legionen.
Antonius Leitonius, Doct. Theol. cum Rev. Conimbricensi.
Petrus Fontidonius, D. Theol. cum Rev. Salamantino.
Joannes Villetta, D. Theol. cum Rev. Barcinonen.
Jo. Fonseca, D. Theol. cum Rev. Epis. Granat.
Michael Oroncuspe, D. Theol. cum Rev. Epis. Pampilon.
Alphonsus Fernandez de la Guerra, Hisp. Doctor Theologus, cum Rev. Guadixen.
Michael Ytero D. U. I. cum Rev. Epis. Pampil.
Josephus Puebla, Doct. Theol. cum Rev. Epis. Civitaten.
Jo. Chiacon, Doct. juris Canonici, cum Rev. Epis. Almer.
Antonius Garsias, Doctor Theologus, cum Reverendiss. Epis. Oveten.
Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Jacobi, Doctor Theologus, cum Rever. Segobien.
Joannes Barcellona, Theol. cum Rev. Epis. Uscellen.

Doctores Galli Ordinis S. Benedicti.

Joan. de Carthougne, Doctor Theologus.
Joan. de Verdun, Doctor Theologus.

Theologi Ord. F. Prædicatorum,

Angelus Ciofius Flor., cum Illustriss. Cardin. Mantuano Leg. S. Conc.

Sera-

Seraphinus de Caballis, Brix. Provinc. terræ S. cum Rev. suo Generali.
Helisæus Cadys, Venetus, Theologus, cum Reverend. Archiepiscop. Pragen.
Petrus Aridien. Gallus, cum Rev. D. Cenomanen.
Bernardus Bernardi, Gallus, Inquisitor Avenion. Vicar. Congr. Franciæ, cum Rev. D. Nemausensi.
Jo. Matthæus Valdina, cum Rev. D. Tarentino.
Petrus Martyr Coma, Hisp. cum Rev. D. Gerundensi.
Petrus Zatores, Hisp. cum Rev. D, Dertusensi.
Antonius de Grosupto, cum Rev. D. Viglevanensi.
Aurelius de Chio, cum Rev. D. Spalatrensi.
Adrianus Valentinus, Venetus, cum Rev. D. Nicosiensi.
Marcus Medices, Veronen. cum Rev. D. Ceneten.
Benedictus Herba, Mantuanus, cum Rev. D. Brixiensi.
Michael de Ast, Genuensis, Prior S. Laurentii.
Constantinus Coccianus Isorella, cum Rev. Dom. Montispolitiani.
Henricus de Sancto Hieronymo, cum Rev. D. Bracarensi.
Ludovicus de Soto Major, cum Rev. D.Georg. de Tuyde.
Baptista de Lugo, cum Rev. D. Veronensi.
Hieronymus Barolus, Papien.

Nomina Fratrum Theologorum S. Francisci de Observantia.

Aloysius de Burgo novo, Italus, Sacræ Theol. Lector, Bononiensis, Commissarius Generalis, nunc Ordinis Generalis.
Thomas de Sogliano, Italus, Provinc. Bonon. Minist.
Antonius de Padua, Lusitanus, Ordinis Secretarius.
Bonifacius Ragusæus, Apostolicus Prædicator, Terræ S. Gubernator, nunc Episc. de Stagno in Dalmatia.
Angelus de Petriolo, Italus, Lector Sacræ Theologiæ Perusiæ.
Angelus Justinianus, Italus, Lector S. Theologiæ Januæ.
Vincentius de Messina, Italus, S. Theol. lector Neapoli.
Julius Pastiranus, Urceanus, Italus, S. Theol. lector Bergomi.
Jacobus Alani, Gallus, Theol. cum Rev. Episc. Veneten.

Nomina omnium Theologorum Ord. Fr. Minor. Conventual. existentium in sacro Concilio.

Marcus Anton. Gambaronus a Lugo, socius Relig.
Bartholomæus Golphus de Pergula.
Joannes Tertius, Bergomen. Lector Theologiæ publicus in Gymnasio Papiensi.
Clemens Thomasinus de Florentia, Regens in Conventu S. Crucis de Florentia.
Augustinus Balbus a Lugo.
Joannes Baptista Ghisulphus, Ord. Scriba.
Antonius de Grignano, Regens S. Antonii de Patavio.

Lucius

Lucius Angufiola, Placentinus, Regens S. Franc. Bonon.
Maximilianus Bevianus, Cremen. Orator pro Religione, & Inquisitor. Paduæ.
Octavianus Charus de Neap. Regens S. Lauren. de Neap.
Antonius Posius de Monte Ilcino, Regens in Conventu Duodecim Apostolorum Romæ.
Bonaventura Meldulen. Regens in Conventu Parmæ.
Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in Conv. Ferrariæ.
Antonius a Cubalo, Feltren.
Andreas Schynopius de Amandula, cum Reverend. Dom. Cathanzario.
Balthassar Crispus, Neapolit. cum Rev. D. Tropien.

Theologi Ordinis Fratrum Heremitarum S. Augustini.

Thaddæus Perusinus, cum Rev. Dom. Salviato, nunc Generali.
Jo. Paulus Recanatensis, cum Rev. D. Quinque Ecclesiar. Oratore pro Regno Hungariæ
Simon Florentinus, cum Illustr. Card. Seripando, Legato.
Cherubinus Lavosius de Cassia, cum Rev. D. Vercellen.
Gabriel Duratelus, Anconitanus.
Ambrosius Veronensis, Prior Conventus S. Marci in Urbe Trid.
Jo. Baptista Burgos, Valentinus, Hisp.
Antonius Modulphensis cum Rev. D. Pragen. Oratore.
Ægidius Volaterranus, cum Rev. Episcopo Thinien.
Eugenius Pisauriensis in præterita Quadrag. Concilii Prædicator celeberrimus.
Adamantius, Florentinus, cum Illustr. Card. Madrutio.
Aurelius Corismaltensis, cum D. Orat. Hælvetiorum.
Balthassar Massanus, cum Rev. Epis. Catanien.
Sebastianus Fanensis, ejusdem Ord. Scriba.
Christophorus de Sanctoriis Burgensis, Hisp.
Simon de Brazzolatis, Patavinus.
Angelus Ferrus, Venetus, cum Rev. D. de Osma.
Petrus Lusitanus, cum Rev. D. Leiriens.

Theologi Ordinis Fratrum Carmelitarum.

Jo. Jacobus Cherecatus, Vicentinus, Provinc. Venetiarum nunc Procurator Generalis Ord.
Theodorus Masius, Mantuanus, cum Rev. Dom. Cremonensi.
Sylvester Confessor Illustr. Card. Mantuani.
Lucretius Afolanus, cum Rev. D. Patriarc. Venet.
Nicolaus Gallus, cum Rev. P. Generali.
Eraldus Gallus, cum Rev. P. Generali.
Laurentius Lauretus, Venetus, cum Rev. P. Generali.
Angelus Ambrosinus, Venetus.

Theologi Ord. Fratrum Servorum.

Stephanus Bonutius, Aretinus.
Amans pro Congregatione Servorum, cum Rev. D. Sabinic.

Offi-

Officiales S. Concilii Trid.

Episcopus Cavensis, Commissarius.
Episcopus Thelesinus, Secretarius.
Ludovicus Bondonius, Magist. Ceremoniarum.
Antonius Marcellus, Depositarius.

Cantores Sacri Concilii.

Simon Bartolinus, Perusinus.
Joan. Aloysius de Episcopis, Neapol.
Bartholomæus le Comte, Gallus.
Matthias Albo, de Fulginio.
Franciscus Bustamante, Hisp.
Jo. Antonius Latinus, Beneventanus.
Franciscus Druda, Calliensis.
Lucas Longinquus, Gisonen.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

Notarii.

Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, & Cynthius Pamphylus, de S. Severin.
Hieronym. Gambarus, Brixiensis, Forensis.

Cursores SS. D. N. & Sacri Concilii.

Nicolaus de Matthæis, & }
Jacobus Carra. } Allobroges.

NUMERUS

PRÆLATORUM

Cujuscumque Nationis qui ad œcumenicam Tridentinam Synodum convenere.

Prælati	Itali	187	Per Procuratores 2
	Galli	26	Per Procuratores 1
	Germani	2	Per Procuratores 4
	Hispani	31	Per Procuratores 4
	Lusitani	3	
	Græci	6	
	Poloni	2	
	Hungari	2	
	Angli	1	
	Hiberni	3	
	Flandri	2	
	Croati	1	
	Moravi	1	
	Illyrici	3	

IN.

INSCRIPTIONES DIVERSORUM OPERUM.

Quæ plerique eruditissimi, iidemque piissimi Patres, durante Tridentino Concilio, vel suo Marte confecere, vel ex aliis congessere, seu vertere, vel pene obliterara restituere, cum auctorum nominibus, eo ordine disposita, quo ipsa Opera vel primum emissa, vel denuo impressa fuerunt.

De summi Pontificis auctoritate.

De residentia Episcoporum, & beneficiorum pluralitate.

De Pontificis Max. & Concilii Generalis auctoritate, ad Basileensem Oratorem responsio coram sanct. D. Eugenio Papa IV. Sacro Cardinalium Senatu, cæterisque Romanæ Curiæ Proceribus, in Concilio Florentino; viva voce exhibita per Joannem a Turre Cremata Presbyterum Cardinalem S. Xysti; nunc primum in lucem edita, Opera Camilli Campegii, Theologi Papiensis.

Constitutiones Sanctorum Apostolorum. Doctrina Cath. a Clemente Romano Episcopo, & cive conscripta, libri octo. Francisci Turriani prolegomena, & explanationes apologeticæ, in easdem Constitutiones Græce scripta.

De Constitutionibus Apostolicis, B. Clemente Rom. Auctore, libri octo, nunc primum a tenebris eruti, & ad orthodoxam fidem astruendam apprime utiles. Joanne Carolo Bovio, Episcopo Ostunensium, nunc Archiepis. Brondusino, interprete.

Ejusdem Scholia in loca, quæ dubitationem aliquam habere videntur.

De Quadripartita Justitia libri tres. De Sacrificio missæ, & sacrosanctæ Eucharistiæ celebratione per Christum in cœna novissima. De cœna, & Calice Domini quoad laicos, & Clericos non celebrantes, libri tres, Auctore Gasparo Casalio Lusitano, Legeriensium Episc.

Isajæ Prophetæ vetus, & nova ex Hebraico versio, cum comment. F. Francisco Fererio, Ulyssiponensi, S. Theol. professore Domenicano, auctore.

Christiana Paræncsis, sive de recta in Deum fide, libri septem. F. Michaele Medina, Hisp. Ord. Min. de observantia, auctore. Ejusdem Disputationes de indulgentiis.

Locorum Catholicorum tum sacræ scripturæ, tum etiam antiquorum Patrum, pro orthodoxa, & vetere fide retinenda, libri septem; F. Francisco Florentio, Hispano, Ord. Min. Regul. Observantiæ, auctore.

Petri Fontidonii Segobiensis, Doctoris Theologi, pro sacro œcumenico Concilio Tridentino, adversus Joannem Fabricium Montanum, ad Germanos.

Orthodoxarum explicationum libri decem, in quibus omnia fere de Religione capita, quæ his temporibus ab hæreticis in controversiam vocan-

vocantur, aperte, & dilucide explicantur, præsertim contra Martini Chemnicii petulantem audaciam, Auctore R. D. Diego Payva Andradio, Lusitano.

Commentarius in sacrum D. N. Jesu Christi Evangelium secundum Matthæum. A P. Joanne Suarez Episc. Conimbricensi, & Arganisi Comite, editus.

Thomæ ab Argentina commentaria in 4. lib. Sentent. recognita, & a mendis, quibus passim scatebant, repurgata.

Suprascripti libri omnes ex officina Francisci Ziletti prodiere.

Assertio fidei Catholicæ adversus articulos utriusque Confessionis fidei Annæ Burgensis I. D. in Academia Aurelianens. olim professoris. Auctore Feliciano Ninguarda a Morbinio, Dominicano, Doctor. Theol. Rever. & Illustr. Archiep. ac Principis Salisburgen. Consiliario, & in sacro Tridentino Concilio Oratore.

Disputationes adversus protestationem 35. Hæreticorum Augustanæ confessionis, habitæ a Gasp. Carnillo Villuprando, Hisp. Segob. Doct.

Antonii Sebastiani Minturni, Episc. Uxentini, de officiis Ecclesiæ præstandis.

D. Bonaventuræ in quatuor libros Sentent. lib. quatuor. Item Opusculorum ejusdem Tomi duo, ab innumeris fere mendis purgati, & Annotationibus, tam rerum memorabilium, quam locorum Scripturæ, & Doctorum in margine nunc denuo decorati, jussu R. P. F. Francisci Zamura, totius Seraphici Ord. de Observ. Generalis Ministri.

BULLA SS. D. N. PII

D. Providentia Papæ Quarti.

Super declaratione temporis ad observanda Decreta œcumenici & generalis Concilii Tridentini.

Pius Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SIcut ad sacrorum Conciliorum decreta, ac Canones auctoritas, atque confirmatio Apost. Sed. & debet, & solet accedere; ita si qua super eis exorta sit dubitatio, ejusdem Sed. judicio, & declaratione tollenda est. Ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, ex quo tempore cœperunt decreta S. Generalis Conc. Trid. ad reformationem, & jus positivum dumtaxat spectantia, eos, ad quos pertinent, obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad Provinciales, Diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros ordines

nes suscipiendos, ad relig. profitendam, ad Parochiales Ecclesias, aliaque beneficia Ecclesiastica, quæ ejusdem Concilii decretis retineri prohibitum sit, resignanda, & ad complures res hujusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem, jusque positivum tantum spectantes, quæ observari, aut evitari debeant. Nos itaque, ut omnis controversia, dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem prout rationi, juri, & æquitati convenire censulmus, duximus declarandam. Nam, etsi ipsius Concilii de-reta etiam de venerabilium Fr. nostrorum S. R. E. Card. consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto confirmata a nobis fuerunt sub finem mens. Jan. & ab eo etiam tempore apud hanc S. Sedem observari cœperunt, quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter, emendateque imprimendis necessario consumptum fuit, & jure etiam communi sancitum est, ut Constit. novæ vim non nisi post certum tempus obtineant; æquum nobis, justumque visum est, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem, jusque positivum dumtaxat spectantia, a Kal. Maji proxime præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cujusquam, quod ea ignoraverit, admittendam: atque ita Apost. auctor. declaramus, ac definimus, & ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus, decernentes irritum, & inane, si quid secus a quoquam, quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito, contigerit judicari; non obst. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beator. Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnat. Domin. 1564. 15. Kal. Aug. Pontif. nostri anno 5.

Fed. Card. Cæsius.

Cæs. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a Nativitate Domini 1564. indictione 7. die vero 20. Mensis Julii, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & Domini nostri, D. Pii Divina Providentia Papæ IV. anno quinto. Retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valvis Basilicarum Principis Apostolorum de Urbe, & S. Joan. Lateranen. nec non Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, per nos Jacobum Carta, & Julium Parinum, prælibati Sanct. Dom. nostri Papæ Cursores.

Antonius Clericis Magister Cursorum.

MO-

MOTUS PROPRIUS SS. D. N. D. PII

Divina Providentia Papæ IV.

Per quem deputantur octo Reverendiss. Cardinales, qui faciant observari reformationes ab ipso editas, nec non decreta sacri œcumenici, & generalis Concilii Tridentini.

PIUS PAPA IV.

MOtu Proprio, &c. Alias nonnullas constitutiones, & ordinationes, reformationem majoris Pœnitentiarii, ac sacræ Pœnitentiariæ nostræ, ac Vicarii nostri, ac ejus officii, nec non Camerarii, & Cam. Apostol. ac illius causarum Auditoris, necnon Palatii Apostol. causarum Audit. ac Gubernatoris, & Capitolinæ Curiarum, & contradictoriarum, aliorumque almæ Urbis nostræ, ac Rom. Cur. tribunalium, & officiorum concernentes edidimus, quæ tamen (ut intelleximus) ab eorumdem officiorum, & tribunalium præfectis, ac officialibus minus diligenter observantur. Cum autem enixæ nostræ voluntatis sit, ut illa, & pariter decreta Sacri Conc. Trid. in his, quæ ad eorum officia spectant, ab eisdem omnino observentur; Nos propterea considerantes, parum esse jura condere, nisi sint qui ea executioni demandari faciant, & in præmissis, prout ex debito pastoralis officii nobis (meritis licet imparibus) juncti obligamur, salubriter, & utiliter providere, præfatasque constitutiones, & ordinationes, ac decreta Concilii, quas, & quæ hic haberi volumus pro expressis, inviolabiliter observari volentes; Venerabil. Fr. nostro Jo. Episcop. Tuscul. Morono, Joan. Michaeli S. Anastasiæ Saraceno, ac Joan. Bapt. S. Clementis Cicadæ, necnon Michaeli S. Sabinæ Alexandrino, Clementi S. Mariæ in Aracæli, & Ludovico S. Cyriaci in Thermis Symonetæ, ac Carolo S.Martini in montibus Borromæo Presb. necnon Vitellotio S. Mariæ in porticu Vitellio nuncupatis titulorum, Diacono, Cardinalibus, committimus, & mandamur; quatenus ipsi, seu eorum major pars conjunctim, vel divisim, eorum arbitrio, etiam tanquam executores dictarum litterarum, constitutionum, & decretorum, præd. constitutiones, ordinationes, ac decreta præfata, juxta tenores eorum ac litterarum desuper confectarum, per quoscumque Pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ, Curiarum, ac Tribunal. præd. judices, & officiales, sub excommunicationis latæ sententiæ ac privationis officiorum, & aliis eisdem Cardin. bene visis, etiam pecuniarum, eo ipso incurrendis pœnis, firmiter observari faciant, & cum effectu; nisi tam in executione dictorum decretorum Concilii, quam dictarum litterarum nostrarum aliqua dubietas, aut difficultas emerserit, quo casu ad nos referant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, ac eos, qui literis,

& de-

& decretis prædictis, & eorumdem Card. mandatis non paruerint, ex tunc, prout ex eadem die, & e contra, illorum officiis privatos, nec non ad illa, & alia Rom. Curiæ officia in posterum obtinenda inhabiles, ac ipsis ab eisdem officiis sic privatis, illa tanquam per privationem vacantia a Datario nostro vendi, & a quibusve personis idoneis pro pretio convenienti emi libere, & licite posse auctoritate nostra curent, nuncient, decernant, ac declarent, prout nos harum serie nunciamus, decernimus, & declaramus, non obstantibus quibusvis Constitutionibus & Ordinationibus Apost. ac Pœnitentiariæ, & Curiar. nec non Tribunal. præd. statutis, &c. etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque indultis, & litteris Apost. illis, ac dictis officialibus, & Tribunalibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam motu simili, &c. & alias quomodocumque concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissime derogamus, eaque adversus præmissa nullatenus suffragari volumus; cæterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu Proprio I.

Dat. Romæ apud S. Marcum, quarto Non. Aug. Ann. 5.

BULLA S. D. N. PII,

Divina Providentia Papæ Quarti.

Contra quascumque Ecclesias, & beneficia Ecclesiastica quæcunque in confidentiam retinentes, sive recipientes.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum Pontificem in excelsa militantis Ecclesiæ specula constitutum, vigiles mentis oculos non solum in absentium extendere, sed potissimum in præsentium, domesticorumque fratrum, & filiorum suorum mores diligenter perscrutando, aliquando reflectere, ac eos præsertim, quos in Apost. solicitudinis partem evocavit Altissimus, nedum ab omni pactionis illicitæ contagione, verum etiam ab ejus omnimoda suspicione vacuos, & immunes conservare decet; ut, qui cæteros illustris officii sublimitate antecellunt, eosdem prisca etiam illa morum integritate præstare dignoscantur. Sane, licet dudum, cum certam simoniacæ gravitatis speciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, in Roman. Cur. atque adeo in sacrum venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardinalium Collegium, quasi per cuniculos irrepsisse, ac nonnullos ex ipsis fratribus nimia quadam facilitate, seu potius importunis amicorum, familiariumque precibus adductos beneficia Ecclesiastica in confidentiam hujusmodi recepisse, & frequenter recipere, intelleximus, hanc illicitam

-iam beneficentiæ exercendæ, seu amicitiæ colendæ viam a tam Sancto Collegio, prorsus eliminare cupientes, eosdem Fratres in Consistorio nostro secreto non semel admonuerimus, huic aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, neve illa hoc pacto reciperent, utque sic recepta dimitterent: nihilominus nuper ad aures nostras pervenit, eorum aliquos monitionis nostræ, imo potius saimet oblitos, ea quæ custodienda receperant, beneficia nondum tamen dimisisse. Et insuper illos, & nonnullos alios etiam Patriarchas, Archiep. & alios Episcopos, ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, Ecclesias, Monasteria, dignitates, & alia beneficia hujusmodi, in sui favorem resignata, cessa, vel alias dimissa acceptasse, aut de illis per obitum, vel alias vacantibus, a nobis, & prædecessoribus nostris, seu etiam ab Ordinariis, & aliis inferioribus collatoribus, etiam ad patronorum præsentationem, ad alterius commodum sibi provideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, sibi in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias dicta auctoritate concessa, quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum favorem cessisse, vel alias dimisisse. Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, reditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum hujusmodi in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, provisionem, præsentationem, & aliam dispositionem beneficiorum Ecclesiasticorum, ad earundem Ecclesiarum, monasteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore existentes, ac alios hujusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, nec non regressus, sive accessus, & ingressus ad Ecclesias etiam cathedrales, monasteria, & alia diversa beneficia Ecclesiastica sibi reservari procurasse, & obtinuisse, ad hoc videlicet, ut confidentes sic decimarum Apostolicarum, vel communis dicti Collegii, & annatæ, aliorumque jurium dictæ Cameræ debitorum solutionem eludant, integrisque beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis vacantium, aut alias dispositioni Sedis Apost. generaliter reservatorum collationibus, ac interdum ut beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum tunc forsan de jure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum favorem cedantur, seu resignentur, vel ut personæ inhabiles, & incapaces hujusmodi, etiam laici, pensionibus, ac fructibus, reditibus, & proventibus Ecclesiasticis fruantur, & gaudeant, seu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur in animarum suarum periculum & perniciosum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorumdem in monitionibus nostris parendo incuriam, & tam illorum, quam cæterorum Prælatorum, etiam clericorum, ac aliorum quorumcumque indignam fallaciam conniventibus oculis diutius minime dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurrendum tandem esse censentes; Et quoniam hanc ipsorum, qui monitioni nostræ non parentes, beneficia hujusmodi in confidentiam, ut præfertur, tetinuerunt, & fructus ex eis indebite vel percipiendo, vel per alios nomine suo, etiam per simulatas

illorum

illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, graviter excesserunt Cardinalium metam; potius ex immoderata erga suos indulgentia, quam aliquo præceptorum nostrorum spretu processisse facile reputamus. Idcirco omnes, & singulas Ecclesias, etiam Metropolitanas, & alias Cathedrales, ac Monasteria, etiam Consistorialia, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates etiam majores, & principales, etiam Conventuales, personatus, administrationes, & officia, cæteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, etiam de jure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per ejusdem Romanæ Ecclesiæ etiam Episcopos Cardinales, & quoscumque alios etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam ejusdem Cameræ clericos, in titulum, commendam, vel administrationem, ut alias in hujusmodi confidentiam jure prohibitam, cujusvis personæ, ut præfertur, contemplatione, vel intuitu, quovis modo recepta, illorum liberam collationem, & dispositionem nobis, & Sedi Apostolicæ, harum serie reservantes, ipso jure a die receptionis eorumdem vacavisse, & vacare; ac fructuum, & pensionum reservationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones eis, ut præmittitur, factas, ac regressus, sive accessus, & ingressus concessos hujusmodi cessasse, & cessare, ac extinctos esse, & eosdem Cardinales, seu quosvis alios, a prima die receptionis beneficiorum hujusmodi, citra fructus, & reditus, & proventus earundem Ecclesiarum, Monasteriorum, Dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones prædictas, indebite percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse; sed illos omnes, & singulos ad Cameram devolutos fuisse, & esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet pervenerunt, & eorum hæredes ad integram illorum restitutionem in utroque foro teneri, & ad id opportunis juris remediis compelli debere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, & declaramus. Et insuper universis, & singulis tam ejusdem Rom. Eccl. Cardinalibus, etiam Epis. quam Prælatis, & Clericis, & aliis prædictis, præsentibus, & futuris, ne deinceps ullo unquam tempore aliquas Ecclesias, Monasteria, Dignitates, vel alia beneficia etiam de dicto jure patronatus, uti præfertur, existentia, aut fructus, vel pensiones, aut regressus, seu accessus in confidentiam prædictam, aut ad effectum reservationum hujusmodi sibi postmodum cedentibus procurandarum, recipere præsumant. Cardinalibus vero, & aliis Prælatis hujusmodi in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub interdicti ingressus Ecclesiæ, reliquis vero sub majoris excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contrafacientes eo ipso incurrenda, a qua, nisi a nobis, aut a Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, districtius inhibemus. Ac quascumque collationes, provisiones, perfectiones, commendas, reservationes, facultates, etiam transferendi, ac regredien-

grediendi, sive accedendi, & ingrediendi, ac alias dispositiones de Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, & aliis beneficiis, eorumque fructibus, & beneficiorum collationibus, per nos, & alios Roman. Pontifices successores nostros etiam Motu proprio, seu Consistorialiter, ac etiam per Ordinarios, & alios inferiores Collatores, & ad patronorum eorumdem præsentationem, & alias quomodolibet, cum interventu confidentiæ hujusmodi expresse, sive occulte, ac de jure præsumptæ, & alias, contra præmissa pro tempore factas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam suffragari, sed Ecclesias, Monasteria, dignitates, ac alia beneficia hujusmodi ipso jure vacare, ac nostræ, & Sedis Apostolicæ dispositioni reservata, fructusque, & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, ut præfertur, esse, & censeri; Sicque in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublata eis quavis aliter interpretandi, & judicandi facultate, etiam per præsumptiones, & conjecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentiam hujusmodi in lucem erui, & probari non posse constet) procedendo, judicari, & definire debere. Ac quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane similiter decernimus; non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus Dietis, ac aliis constitutionibus Apostolicis; nec non Collegii præfati juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et ne quispiam ullo unquam tempore præsentium ignorantiam prætendere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsæ præsentes literæ ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe valvas, & per aliquem ex Cursoribus nostris illarum copia ibi affixa, & ibi dimissa, & etiam in Cancellaria Apost. de more publicentur; ac in ejusdem Cancellariæ quinterno, ad majorem partium, illas in judicio producere volentium, commoditatem describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reservationis, declarationis, inhibitionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Rom. apud S. Petrum, Anno Incarnat. Domin. 1564. 17. Kal. Novemb. Pont. nostri anno quinto.

Visa de Curia M. de Enciso.

Cæs. Glorierius.

H. Cumyn.

O An-

Anno a Nativitate Domini 1564. Indict. 7. die vero 3. mensis Decemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii, divina providentia Papæ IV. anno quinto, suprascriptæ literæ Apost. publicatæ, & affixæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolor. de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in Acie Campi Floræ, dimissis ibidem in suprascriptis locis suprascriptarum literarum copiis affixis, ut moris est, per nos Julium Parinum, & Bernardinum Andreutium, prælibati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

BULLA SS. D. N. D. PII

Divina providentia Papæ IV.

Super forma juramenti Professionis Fidei.

Pius Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INjunctum nobis Apost. servitutis officium requirit, ut ea, quæ Dominus omnipotens ad providam Ecclesiæ suæ directionem, sanctis Patribus in nomine suo congregatis divinitus inspirare dignatus est, ad ejus laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque juxta Concilii Tridentini dispositionem omnes, quos deinceps cathedralibus, & superioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, & aliis quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, curam animarum habentibus, provideri continget, publicam orthodoxæ Fidei professionem facere, seque in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros spondere, & jurare teneantur: Nos volentes, etiam per quoscumque, quibus de Monasteriis, conventibus, domibus, & aliis quibuscumque locis Regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militiarum, quocumque nomine, vel titulo providebitur, idem servari, & ad hoc, ut unius ejusdemque fidei professio uniformiter ab omnibus exhibeatur, unicaque, & certa illius forma cunctis innotescat, nostræ sollicitudinis partes in hoc alicui minime desiderari, formam ipsam præsentibus annotatam publicari, & ubique gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concilii, & alios prædictos spectat, recipi, & observari, ac sub pœnis per Conc. ipsum in contravenientes latis juxta hanc, & non aliam formam, professionem prædictam solemniter fieri, Auctoritate Apostolica tenore præsentium districte præcipiendo mandamus, hujusmodi sub tenore: Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo S. R. E. utitur, videlicet: Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, visibilium omnium, & invisibilium; & in unum Dominum Jesum Christum, filium Dei uni-

unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum; consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est: & resurrexit tertia die secundum scripturas; & ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris; & iterum venturus est cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis; & in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas; & unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam; Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum; & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram scripturam juxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam unquam, nisi juxta unanimem consensum Patrum, accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque, septem esse vere, & proprie Sacramenta novæ legis a Jesu Christo D. N. instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Eccl. Cath. ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de justificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter, in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis, & defunctis, atque in sanctiss. Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, una cum anima, & divinitate Domini nostri Jesu Christi; fierique conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo, Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari; similiter & Sanctos, una cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmissime assero, imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum, habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem, a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarum-

O 2 que

que usum Christiano populo maxime salutarem esse, affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco, Romanoque Pontifici, Beati Petri, Apostolorum principis, successori, ac Jesu Christi vicario, veram obedientiam spondeo, ac juro: cætera item omnia a sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, rejectas & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in presenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inviolatam, usque ad extremum vitæ spiritum, constantissime (Deo adjuvante) retinere, & confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem N. spondeo, voveo, ac juro. Sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Volumus autem, quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica de more legantur, &, ut omnibus facilius pateant, in ejus quinterno describantur, ac etiam imprimantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dom. 1564. Idib. Novemb. Pont. nostri anno quinto.

Ferd. Card. Cæsius.

Cæs. Glorierius.

Lectæ, & publicatæ fuerunt supradictæ litteræ Romæ in Cancell. Apost. anno Incarnationis Dominicæ 1564. die vero Sabati 6. mensis Decemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii Papæ IV. anno quinto.

A. Lomellinus Cust.

Declaratio, quod gratiæ de non residendo, & percipiendo fructus ratione studii, non valeant sine consensu Ordinarii.

Sanctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Pius, Divina Providentia Papa IV. ad cujus aures nuper pervenit, nonnullos curata, vel alios sacros ordines, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes, sub prætextu, quod litteris operam dare cupiebant, post confirmationem Concilii Tridentini, per Sanctitatem suam factam, & publicatam secum, ut litterarum studio in loco, ubi illud vigeat generale; actu insistendo ratione beneficiorum per eos obtentorum, hujusmodi usque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expressum, dum-

dummodo infra primum illius annum Subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoveri minime teneantur, & tam iidem interim, quam alii, etiam ad eosdem ordines, vel eorum aliquem, seu aliquos promoti, quod similiter studentes beneficiis per eos obtentis per Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum hujusmodi portione illis assignata, vel alias deputanda, in divinis deserviendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera supportando, usque ad simile tempus personaliter in eisdem beneficiis residere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorumdem beneficiorum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis suæ Signaturam, seu Pœnitentiariæ suæ officium dispensari, sibique pariter indulgeri obtinuerint, nullum in his vel fraudi, vel circumventioni locum, præsertim quoad absentes a Romana Curia, de quorum qualitatibus facilius notitia haberi non potest, quantum humana ratione provideri potest, relinquere volens, Concilii etiam Tridentini decretis inhærendo, hujusmodi dispensationes, & indulta hactenus concessa, ac tam ipsius Pœnitentiariæ, quam Apostolicas, & alias desuper confectas, & conficiendas litteras, processusque habitos, & habendos per easdem dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia hujusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica auctoritate declaravit, decernens irritum, &c.

Placet, publicetur, & describatur I.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romana in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Dom. 1564. die vero Veneris. 24. Mensis Novembris; Pontificatus præfati SS. D. N. Papæ anno quinto.

A. Lomellinus Custos.

BULLA SS. D. N. D. PII,

Divina Providentia Papæ Quarti

Super residentia Prælatorum, & Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula, meritis licet insufficientibus, divina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantiæ nostræ commissos Dominicos greges, sed etiam singulorum pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes, studium efficax, operamque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere, ut quemadmodum operosum sacri Concilii Trident. progressum, felicemque exitum,

Domino coopetante, præstitimus, ita sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ sollicitudinis partem vocati sunt, Pastorum officium concernentia, non tepide, neque dissimulanter exequamur. Sane licet in Concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes, & singuli venerabiles fratres nostri, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episc. & alii Beneficiati apud Ecclesias sponsas suas residere teneantur; nonnulli tamen, quod non sine animi nostri mœrore referimus, adeo sui, gregiumque, quos olim deperditos Salvator noster proprio sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt, ut etiam nunc in Alma Urbe, vel alibi commorantes, & sacrosancta spiritalis matrimonii inter eos, suasque Ecclesias solemniter contracti jura confundentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas, ac prædictas Eccles. quomodocumque sibi concessas invisere, & apud illas, ut probos, & providos patresfamilias decet, residere non curent, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum. Nos hanc illorum conrumaciam alicujus etiam temporalis pœnæ metu frangendam, seu convincendam esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apost. potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepisc. & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscumque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quovis nomine obtinentibus, & aliis quibuscumq; beneficiatis curam animarum habentibus, qui, juxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & ultra pœnas in dicto decreto Concilii contentas, eriam sub privationis eorum a Regimine, & administratione Ecclesiarum suarum, ac aliis nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio imponendis pœnis, districte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus, omni mora cessante, in eisdem suis Ecclesiis, juxta formam, & tenorem dicti Concilii, personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro hujusmodi (quod absit) non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam cæteris in suis Ecclesiis residentes, existant, hac nostra perpetuo valitura sanctione per præsentes statuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & singula mobilia, & immobilia, etiam in Urbe, vel ejus districtu existentia, & se moventia, res, bona, jura, & actiones cujuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, ac ubicumque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, & præeminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum, vel commendam, sive administrationem, aut alio quovis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias, & Diæc. etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & juxta Decretum, & formam Concilii

lii hujusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcumque Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redituum, & proventuum ecclesiasticorum, nec non pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, reditibus, proventibus reservatarum, & assignatarum occasione quæsita, etiamsi facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & alias libere disponendi a nobis, & quibusvis aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus, & successoribus nostris, etiam cum clausulis, quod facultates hujusmodi revocari nequeant, aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum desuper confectarum de rebus, & bonis hujusmodi jam disposuerint, tanquam spolia ad Cameram Apostolicam legitime pertineant, liceatque dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti Commissario nostro generali, & suis, dictæque Cameræ deputatis, in eventum decessus hujusmodi solitum inventarium super reb. & bonis præfatis conficere, aliaque, prout de reliquis clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filii nostri moderni, & pro tempore existentis generalis Thesaurarii manus redigere, dictæque Cameræ applicare, cujusvis licentia desuper minime requisita. Ac facultates, & desuper confectas literas prædictas etiam motu, & scientia, similibus etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam nobis, & Eccles. Rom. dictæque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenore, præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in eventum obitus hujusmodi, etiamsi in Urbe, aut ejus districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, ut præfertur, contigerit ex nunc, prout ex tunc & e contra, in dictæ contumaciæ pœnam, ejusdem potestatis plenitudine, & tenore revocamus, cassamus, & annullamus. Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem servitiorum, nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque quidquam contra præsentium tenorem suffragari: Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere: Ac quidquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reservationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis, aut Diœc. residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Ecclesias in Urbis districtu, ibique residentes, & decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata, hactenus emanatis nullatenus præjudicare, neque quid-

quam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, ut antea, manere volumus, præterquam quoad eos, qui in suis Ecclesiis juxta formam prædicti Concilii resederint, & specialem licentiam testandi habuerint: hanc enim tantum salvam eis esse volumus; ita ut generalis licentia testandi eis, quamquam residentibus, minime suffragetur, sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint. Cæterum, ut præceptum, mandatum, statutum, ordinatio, revocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa præsentesque litteræ ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma, & illibata permaneant; volumus, mandamus, quoad eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ nostræ valvis, ac Acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent; non obstantibus præmissis, ac in favorem curialium per fel. rec. Sixtum IV. Leonem X. Julium III. & quoscumque alios Romanos Pontific. prædecessores nostros, ac etiam per nos editis, & approbatis, necnon aliis litteris, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostri præcepti, mandati, statuti, ordinationis, revocationis, cassationis, annullationis, decreti, ampliationis, extensionis, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Cæs. Glorierius.

Visa de Curia M. de Enciso.

H. Cumyn.

Anno a Nativitate Dom. Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Indictione septima, die vero 20. Mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. Pii divina Providentia Papæ IV. anno quinto. Retroscriptæ literæ Apostolicæ publicatæ, & affixæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarum literarum copiis affixis, ut moris est, per nos Julium Parinum, & Bernardinum Andreutium, prælibati Sanctissimi Dom. nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MO-

MOTUS PROPRIUS

SS. D. N. D. PII

D. Providentia Papæ Quarti,

Super executione Concilii, & litterarum ejusdem Sanctiss. contra Archiepiscopos, & Episcopos, Prælatos, & alias personas Ecclesiasticas non residentes in eorum Ecclesiis.

PIUS PAPA IV.

Motu proprio, &c. cum tam per sacrosanctum œcumenicum Concilium Tridentinum, quam etiam per nostras litteras sive bullas, etiam desuper emanatas, & inter alias sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1564. 7. Kalend. Decembr. Pontificatus nostri anno quinto mandatum sit omnibus Episcopis, Archiepiscopis, & aliis, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro eis sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & signanter munera pastoralia, & eis diligenter incumbere, & assistere, aliaque facere, quæ in dicto sacro Concilio, & in dictis nostris litteris, sive bullis continentur. Quæ omnia nequaquam ab eis præstari, & adimpleri possunt, cum gregibus non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more oves deserunt, & propterea debuissent, & deberent omnes, & singuli Episcopi, Archiepiscopi, & alii in dignitatibus Ecclesiasticis constituti, & præfecti, & quibus animarum cura existit, juxta divina præcepta, & prædicti œcumenici Concilii, ac prædictarum nostrarum literarum, seu Bullarum vim, formam, continentiam, & tenorem ad eorum respective Ecclesias, Diœces. ac alia beneficia, quibus personalis residentia requiritur ad effectum in eis personalem residentiam faciendi, sese contulisse, ac omnia, & singula in eisdem præceptis, Concilio, & literis, sive bullis respective contenta adimplevisse, & observasse. Attamen, sicut accepimus, multi, & multi præfatorum præceptorum, & mandatorum contemptores, animarumque suarum, propriæque salutis immemores, in dictis dignitatibus Ecclesiasticis, quibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus, & Archiepiscop. respective constituti præmissa facere, & adimplere hactenus minime curarunt, sed distulerunt, & differunt in grave animarum suarum, gregiumque sibi commissorum periculum, & ovium suarum perniciosum exemplum, & scandalum, sententias, censuras, & pœnas propterea sibi inflictas temere, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non sint conniventibus oculis, aut impune prætermittenda, sed graviter, ut cæteris transeant in exemplum cum jam per tot menses inobedientes fuerint, cen-

censuras præfatas sustinendo, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque potestatis nostræ plenitudine, Dilecto filio nostro Alexandro Riario Cameræ Apostolic. generali Auditori, cui alias etiam, seu prædecessori suo vivæ vocis oraculo commisimus, ut dictos Episcopos, Archiepiscopos, & alias personas ecclesiasticas animarum curam habentes, non residentes, pœnas præfatas in dicto Concilio, & literis sive Bullis nostris contentas incurrisse declararet, & ad illarum effectualem executionem, aliaque graviora procederet: tamen quia nonnulla monitoria contra certos Episcop. & alias personas præfatas in vim commissionis nostræ hujusmodi sibi factæ tunc decreverat, & relaxaverat, ne in posterum de illius jurisdictione dubitari contingat, denuo eidem Auditori nostro nunc officium Auditoratus exercenti auctoritate nostra committimus, & mandamus; quatenus statim contra Epis. Archiep. & alios quoscumque Prælatos, tam in Urbe, quam alibi, & ubique locorum existentes, & in propriis Diœc. non residen. constito sibi quantum sufficere videbitur summarie, simpliciter, & de plano, sola veritate inspecta, & manu regia de inobedientia propria usque ad sententiam exclusive procedat, & deinde nobis referat, ut nos in Consistorio nostro secreto, de fratrum nostrorum consilio, ut moris est, ad sententiam privationis, & depositionis Prælatorum inobedientium hujusmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus: quo vero ad alios curam animarum habentes usque ad sententiam inclusive procedat, & exequatur juxta formam, & tenorem Dicti concilii, & literarum nostrarum prædictarum, cum eisdem facultatibus, ut sup. ac alia faciat, & exequatur, prout in dictis literis, sive bullis continetur, cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi a divinis, declarandi, interdicendi, aggravandi, reaggravandi, carcerandi, & brachium sæculare decernendi, relaxandi, & exequendi, aliaque faciendi necessaria quomodolibet, & opportuna, contrariis quibuscumque non obstantibus, & quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, ac ubique fidem faciat, in judicio, & extra; regula contraria, & aliis quibuscumque, quibus omnibus expresse derogamus, non obstantibus.

Placet Motu proprio I.

Præsentetur B. Amerin. Regens.

BUL-

BULLA SS. D. N. D. PII PAPÆ IV.

Revocatoria privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conservatoriarum, Indultorum, Confessionalium, Maris magni, & aliarum quorumcumque similium gratiarum, quibuscumque locis, & personis concessarum, in his, in quibus statutis, & decretis sacri Concilii Tridentini contrariantur.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apostolorum Sede, meritis licet imparibus, divina dispositione constituti, nihil neque universali Ecclesiæ curæ, & sollicitudini nostræ commissæ salubrius, neque injuncto nobis Apost. servitutis officio decentius præstare possumus, quam quod providentiæ nostræ ministerio œcumenicum Concilium Tridentinum, sicut nostris potissimum auspiciis, summaque sanctorum Patrum concordia per Dei misericordiam feliciter absolutum fuit; ita per universos qui Christiana pietate censentur, ubique suscipiatur, & remotis quibuslibet obstaculis, ab omnibus æqualiter observetur. Cum itaque in eodem Concilio quamplurima salubria, & ad universalem morum reformationem valde utilia decreta, atque statuta, maturo Præsentium ipsorum examine præcedente, sint edita, quibus multa, atque diversa privilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates conservatoriæ, indulta, & ut vocant, Confessionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ variis tam Cathedtalibus etiam Metropolitan. quam Collegiatis Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, & alii Religiosis, etiam Fratrum Mendicantium domibus, & ordinibus, necnon sancti Spiritus in Saxia, Sancti Joannis Lateranensis, ac incurabilium de Urbe, Sancti Antonii Viennen. & Sancti Bernardi Juren. aliisque Hospitalib., Militiis, eorumque Capitulis, & Conventibus, ac Universitatibus, etiam Studiorum generalium Collegiis, tam sæcular. quam Ecclesiasticis, Confrarernitatibus, Societatibus, & tam Principis Apostolorum de Urbe, quam alii Fabricis S. Cruciatæ, aliisque piis locis, operibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, & aliis Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quam diversorum ordinum, & militiarum, regularibus, ac etiam laicis cujuscumque dignitatis, & status, ac gradus, & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus utriusque sexus personis, necnon aliquibus Notariis, & etiam de Latere Legatis, atque Nunciis, tam perpetuo, quam ad tempus per plures Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, ejusque Legatos hactenus etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum comtemplatione, & intuitu, etiam de Fratrum consilio, diversimode, variisque temporibus in genere, vel spe-

specie, ex quavis honesta causa concessa, & etiam pluries confirmata, & innovata fuerunt, in plerisque contrariantur. Nos, quibus in primis cordi est tam sancta, & Ecclesiæ Dei saluberrima decreta, suos, ut par est, effectus ubique consequi, & ab omnibus obedienter observari, Privileg. Exemptionum, Immunitatum, Facultatum, Conservatoriarum, Indultorum, Confessionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcumque Apostolicar. & aliarum literarum desuper confectarum, processuumque, decretorum, & aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & plene insertis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod eadem omnia & singula privilegia, exemptiones, immunitates, facultates, dispensationes, conservatoriæ, Indulta, Confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus, & singulis, in quibus illa statutis, & decretis Concilii hujusmodi contrariantur, ipso jure revocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilii terminos, atque limites reducta sint, & esse censeantur, nec quidquam adversus ipsa decreta, & statuta, quominus ubique, & apud omnes observentur, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac si nunquam emanassent, auctoritate Apost. tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus, & ordinamus, decernentes nihilominus omnia & singula, quæ vigore privilegiorum, exemptionum, immunitatum, & dispensationum, facultatum, Conservatoriarum, Indultorum, Confessionalium, & aliarum quarumcumque gratiarum hujusmodi post id tempus, quo Concil. obligare cœpit, facta, & gesta quomodolibet fuerunt, & in posterum fient, in his, quibus dicti Concilii decretis adversantur, nulla, invalida, & irrita esse, censeri, ac nemini, etiam quantumlibet, ut præfertur, qualificato, tam in foro (quod ajunt) fori, quam conscientiæ suffragari posse, & debere. Et ita per quoscumque locorum Ordinarios, aliosque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, in utroque foro judicari, & definiri debere, ac quidquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apost. ejus se noverit incursurum.

Dat. Rom. apud Sanct. Petrum, Anno Incarnat. Dom. 1565. 13. Kal. Martii; Pont. nostri anno sexto.

Cæs. Glorierius.

P. Episc. Narnien.

H. Cumyn.

An-

Anno a Nativitate Dom. 1565. Indict. 6. die vero 24. mensis Febr. Pontificatus Sanct. in Christo Patris, & D. N. Pii, Divina Providentia Papæ IV. anno ejus 6. Retroscriptæ literæ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt in Acie campi Floræ, & valvis Cancellariæ Apostol. per nos Nicolaum de Matthæis, & Camillum Cherubinum, Sanctis. D. N. P. Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

ORATIO

Habita in Sessione nona, & ultima sacri Concilii Tridentini.

Celebrata duobus continuis diebus 3. & 4. Decemb. 1564. sub Pio Quarto Pont. Max.

A. R. D. Hieronymo Ragazzono, Veneto, Episcopo Nazianzeno, & Coadjutore Famaugust.

Hic summatim recensentur omnia in Concilio Trid. definita, quæ ad pie credendum, & ad bene vivendum pertinent.

AUdite hæc omnes Gentes, auribus percipite omnes, qui habitatis Orbem, Tridentinum Concil. jamdiu cœptum aliquando intermissum, distractum varie, atque divulsum, nunc demum singulari Dei omnipotentis beneficio, summa, atque incredibili omnium ordinum, ac nationum voluntate connectitur, atque perficitur. Dies hæc quidem felicissima Christiano populo illuxit, in qua templum Domini disturbatum frequenter, ac dissipatum reficitur, & absolvitur: & navis hæc una bonorum omnium ex maximis, ac diuturnis turbinibus, atque fluctibus tuta in portu collocatur, quam utinam conscendere nobiscum ii voluissent, quorum in primis gratia hæc ipsa navigatio instituta fuit: atque ædificii hujus construendi participes extitissent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt: majoris nunc profecto lætitiæ causam haberemus. Sed nostra id certe culpa non accidit.

Nos Urbem hanc in Germaniæ faucibus, id est, in domibus illorum fere limine positam elegimus, nos custodiam nullam nobis, ne suspicionem illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis concessimus, quam sibi ipsi composuerunt: nos hic illos perdiu expectavimus, neque hortari, ac rogare unquam destitimus, ut ad veritatis lucem cognoscendam accederent. Verum illis etiam absentibus satis, ut puto, a nobis consultum est. Etenim cum duo essent, in quibus ægris, atque infirmis illorum animis medicina fuit adhibenda, alterum fidei Catholicæ, ac vere Evangelicæ illis in rebus, quæ in dubium ab ipsis vocantur, quæque opportunæ

his

his temporibus viderentur, explicata, & confirmata, disjectis omnibus, ac dissipatis errorum tenebris, doctrina: alterum disciplinæ ecclesiasticæ, cujus potissimum depravatione illi se a nobis defecisse affirmant, fuit restitutio: utrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione, cumulate præstitimus.

Principio enim sancta hæc Syn. (facta ex laudabili majorum nostrorum consuetudine suæ fidei professione) ut quoddam quasi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus testimoniis, atq; præsidiis in dogmatibus sanciendis nitendum esset, ostenderet, veteris ac novi Testamenti libros, qui essent sine ulla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatissimorum exemplo pie, & prudenter enumeravit, ac, ne de verbis quidem ulla ex variis versionibus oriri posset difficultas, certam, ac definitam de Græcis, & Hebræis translationem approbavit. Hinc omnium hæresum caput, atque arcem aggrediens, de humanæ naturæ corruptis initiis ea statuit, quæ veritas ipsa, si loqui posset, exprimeret. De justificatione deinceps (res magna, & cum ab antiquis, tum a nostri temporis hæreticis mirum in modum oppugnata) ea definivit, quibus & perniciosissimis eo in genere opinionibus occurreretur, & recte sentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili sapientia (ut in illis Dei spiritum facile agnoscas) demonstraretur, præstantissimo hoc post hominum memoriam decreto hæreses fere universæ jugulantur, & quasi caligo Sole, discutiuntur, ac dispelluntur, eaque claritas, isque splendor veritatis apparet, ut tantum lumen, quin videat, dissimulare jam nemo possit. Subsecuta est salutaris septem divinorum Ecclesiæ Sacramentorum tractatio; primum simul de omnibus, post de unoquoque separatim. Hic vero quis non videt, quam distincte, explicite, abundanter illuminata, (& quod caput est) vere tota cælestium horum mysteriorum ratio contineatur? Quis in tam magna, multiplicique doctrina, quid aut sequendum, aut fugiendum sit, potest ullo modo desiderare? quis in illis omnibus errandi locum, aut occasionem inveniet? quis denique de Sacramentorum horum vi, atque virtute dubitare imposterum poterit, cum gratiam illam, quæ illis ipsis, quibusdam quasi stillicidiis, in fidelium quotidie mentes illabitur, nunc nobis affuisse tam copiose perspiciatur? Accesserunt ad hæc de sacrosancto Missæ sacrificio, & de Communione sub utraque specie, & baptismo parvulorum decreta, quibus quidem nihil sanctius, nihil utilius, ut de cælo lapsa, non ab hominibus composita videantur. Adjungitur his hodie certa de Indulgentiis, de Purgatorio, de sanctorum veneratione, invocatione, imaginibus, & reliquiis doctrina, qua non solum hæreticorum fraudibus, & calumniis obsistetur, sed piorum etiam Catholicorum conscientiis plane satisfiet.

Hæc de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ dogmata appellantur, fauste, ac feliciter erant peracta: neque aliud quicquam præterea eo in genere a nobis hoc tempore expectabatur.

In eorum autem quibusdam administrandi cum nonnulla essent, quæ non

non rite omnino, ac recte servarentur, accuratissime, Patres amplissimi, curastis, ut pure illa, & caste, atque ex more, institutoque majorum tractarentur. Ita omnem superstitionem, omnem quæstum, omnem (ut dicunt) irreverentiam a divina Missarum celebratione abstulistis, vagis, ignotis, & criminosis sacerdotibus sanctum hoc offerre sacrificium interdixistis, rei hujus sacratissimæ usum a privatis domibus, & profanis in sacra, & religiosa loca revocastis: molliores cantus, & symphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes a templo Domini summovistis. Ita Ecclesiastico unicuique gradui leges illæ a vobis præscriptæ sunt, ut tradito illis divinitus ordine abutendi nullus utique locus relinquatur. Ita nonnulla Matrimonii impedimenta, quæ ansam quasi quandam ad violanda Ecclesiæ præcepta dare videbantur, removistis: facilem veniæ consequendæ viam minus legitime connubii fœdus ineuntibus interclusistis. Quid de fortuitis, tenebricosisque matrimoniis commemorem? Equidem ita sentio, si alia nulla causa convocandi Concilium fuisset (quæ multæ, & maximæ fuerunt) propter unam hanc id omnino fuisse faciendum. Nam cum res hæc ad omnes spectet, neque ullus in Orbe terrarum universo angulus reperiatur, quem labes hæc non invaserit; curandum merito fuisset, ut communi huic malo communi etiam consilio provideretur. Innumerabilium, Patres sanctissimi, & gravissimorum delictorum, ac scelerum occasio prudentissima ista vestra, ac prope divina sanctione penitus ablata est, & Christianæ Reip. gubernationi sapientissime consultum. Acceder ad hæc utilis in primis, ac necessaria multorum in Purgatorii, Sanctorum venerationis, invocationis, imaginum, & Reliquiarum, atque etiam Indulgentiarum ratione abusuum interdictio, qui ipsarum pulcherrimam faciem inquinare, atque turpare mirum in modum videbantur.

Altera vero pars, in qua de labenti, ac prope cadendi ecclesiastica disciplina fulcienda erat agendum, diligentissime etiam absoluta fuit, atque perfecta. Eligentur in posterum ad Ecclesiastica munera obeunda, qui virtute, non ambitione præstent, quique populi commodis, non suis inserviant, & prosint potius, quam præsint. Enunciabitur, atque explanabitur frequentius, & studiosius verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.

Aderunt suis gregibus, & invigilabunt Episcopi; cæterique, quibus animarum cura commissa est, neque extra creditam sibi custodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt, aut ad impure, & flagitiose vivendum, aut ad male, & perniciose docendum privilegia, nullum sine pœna crimen, nulla sine præmio virtus relinquetur. Pauperum, & mendicantium sacerdotum multitudini optime provisum est: certæ unusquisque Ecclesiæ, statutoque operi, unde ali possit, adscribetur.

Avaritia, quo nullum vitium est tertius, præsertim in domo Dei, ab ea omnino tolletur: gratis Sacramenta omnia, ut par est, conferentur. Ex una Ecclesia plures, ex pluribus una, ut populi commodum, & ratio postulabit, constituetur. Eleemosynarum Quæstores (ut appellant) qui

qui sua, non quæ Jesu Christi, quærentes, magnum nostræ religioni damnum, magnam infamiam afferebant, ex omni hominum memoria (quod summæ felicitatis loco ponendum est) penitus evellentur. Hinc nostra præsens calamitas sumpsit exordium: hinc serpere infinitum malum, manareque in dies latius non desistebat, neque occurri illi adhuc multorum Concil. cautionibus, ac provisionibus poruit. Quamobrem quis non nisi sapientissime factum dixerit, ut membrum hoc, in quo sanando diu, ac multum frustra laboratum est, ne reliquo corpori noceret, excideretur?

Porro Deo cultus tribuetur purius, & accuratius, atque ita qui ferunt vasa Domini, mundabuntur, ut ad sui imitationem alios trahant. In quo præclare illud fuit excogitatum, ut qui sacris essent initiandi, iis moribus, atque literis in unaquaque Ecclesia a prima ætate instituerentur, ut quoddam quasi virtutum omnium Seminarium illud existeret. Jam vero provincialibus Syn. restitutis, Visitationib. ad populorum utilitatem, non ad querelam, & sumptum revocatis; tradita Pastorib. regendi suos, atque pascendi commodius facultate; Pœnitentia publica in usum revocata; Hospitalitate tum ecclesiasticis hominibus, tum piis locis indicta; In curatis sacerdotiis conferendis, memorabili, ac pene cœlesti ratione constituta; Beneficior. (ut ajunt) pluralitate sublata; hæreditaria sanctuarii Dei possessione prohibita, modo excommunicationibus imposito, ac terminato, primis judiciis iis in locis, ubi lites oriuntur, assignatis, singularibus certaminibus interdictis: omnium hominum, ac sacrorum in primis luxuriæ, cupiditati, atque licentiæ fræno quasi quodam, quod excuti non facile possit, injecto; Reg. ac Princip. sui muneris diligenter admonitis, aliisque rebus hujusmodi prudentissime sancitis, quis non videt, vestras vos, PP. optimi, hac etiam in re partes cumulatissime executos? Actum sæpe est in superioribus Conciliis de fide nostra explicanda, moribusque corrigendis; sed nescio, an unquam diligentius, atque distinctius. Hic præsertim hoc biennio, ex omnium populorum, ac nationum, in quibus catholicæ Religionis veritas agnoscitur, non solum Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam spectemus, eruditissimos, si usum, peritissimos, si ingenia, pespicacissimos, si pietatem, religiosissimos, si vitam, innocentissimos. Numerus is quoque fuit, ut, si præsentes Christiani orbis considerentur angustiæ, frequentissima hæc omnium, quæ antea fuerunt, Synodus appareat. Hic singula omnium vulnera detecta, mores expositi fuere, nihil dissimulatum est, nostrorum adversariorum argumenta, & rationes ita tractatæ, ut eorum tum causa, non nostra agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum discussa, summa sæpe contentione certatum, eo scil. consilio, ut quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus veritatis vires, ac nervi probarentur. Quæ enim inter idem sentientes, idemque spectantes discordia potuit existere?

Quæ cum ita sint, licet optandum (ut initio dicebam) summopere fuisset, ut una cum illis hæc agerentur, quorum potissimum causa

sa tractata sunt; absentium tamen etiam incolumitati, atque saluti ita provisum est, ut alia ratione provideri, si affuissent, non potuisse videatur. Legant illi, quæ de fide nostra statuimus, ut Christianum hominem decet, humiliter; & si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem avertant, &, si vocem Domini audierint, corda sua non obdurent. Ac si ad communem matris Ecclesiæ complexum, unde se illi distraxerunt, redire voluerint, clementiam sibi omnem, misericordiamque tribuendam non dubitent. Sed præcipua illa ratio est, P. A. dissentientes a nobis animos conciliandi, consentientes in fide, atque officio retinendi, si quæ hoc in loco verbis sancimus, re ipsa in nostris Ecclesiis præstemus. Leges, etsi optimæ sunt, muta tamen res est. Quid Hebræo populo Dei ipsius ore latæ leges profuerunt? Quid Lycurgi leges Lacedæmoniis, Solonis Atheniensibus, ad libertatem retinendam, quam ob causam erant conscriptæ, utilitatis attulere? Sed cur externa, atque antiqua nimis commemoro? Quæ ad bene, beateque vivendum instituta, atque præcepta ex unius Christi Domini nostri vita, atque doctrina, desiderare aut possumus, aut debemus. Quid autem fuit a majoribus nostris omissum, quod cum ad recte sentiendum, tum ad præclare agendum pertineret? Medicamentum quidem salutare compositum, ac paratum jamdiu habemus. Verum, si morbum debet expellere, sumendum est, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc salutis nos primum inebriemur, Charissimi, & vivæ, atque loquentes leges simus, & norma, ac quasi quædam regula, ad quam aliorum actiones, & studia dirigantur, atque ita sibi unusquisque persuadeat, nihil e Christ. Reip. commodo, ac dignitate successurum, nisi, quantum in se sit, studiose præstiterit. Id curandum nobis cum antea fuit, tum multo erit in posterum accuratius. Etenim si magistri nostri, ac Salvatoris exemplo facere prius debebamus, quam docere, postquam docuimus, quin faciamus, quæ esse poterit excusatio? Quis ferre nos, ac pati poterit, si, cum non furandum esse demonstraverimus, ipsi furemur? si, cum non mechandum, mechemur? Sanctos a S.Concil; innocentes, atque integros ab integritatis præceptis, & innocentiæ; firmos in fide, atque constantes a fidei nostræ firmata doctrina discedere minime convenit. Ac tales quidem expectant nos populi nostri, qui nostrum jamdiu reditum sustinentes, ea se ipsi ratione consolabantur fore, ut hanc temporis usuram majori præsente studio sanciremus. Sed fiet id a vobis, ut spero, P. Sanctiss. diligenter, & quemadmodum hoc in loco fecistis, ita etiam domi satis Deo, atque hominibus facietis. Nunc (quod hujus temporis est) Deo primum ipsi maximo, atque immortali maximas, atque immortales gratias & agamus, & habeamus, qui non secundum peccata, quæ fecimus nos, neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis, sed diem hunc lætissimum, quem videre multi concupierunt, nobis non solum videndum, sed etiam celebrandum incredibili cum totius Christiani populi assensu, atque approbatione, sua magna benignitate concessit. Pio deinde IV. Summo nostro, atque Optimo Pontifici, gratiæ perpetuæ, ac singulares habendæ sunt; qui,

tum primum B. Petri sedem ascendit, tanto Synodum hanc instaurandi desiderio exarsit, ut in eo suas omnes curas, & cogitationes defigeret. Nuncios statim viros probatissimos ad indicendum illis Nationibus, atque Provinciis Conc. misit, pro quarum in primis salute convocabatur. Hi Aquilonis partes prope omnes peragrarunt, rogarunt, obsecrarunt, obtestati sunt, tuta omnia, atque amica promiserunt, atque id etiam egerunt, ut in Angliam trajicerent: Legatos postmodum pietate, ac doctrina præstantissimos, cum interesse ille Synodo, ut mirum in modum cupiebat, non posset, huc misit, ex quibus duos (quorum memoria in benedictione est) statuta die, tametsi nulli fere Episcopi convenissent, hic esse voluit. Hi, atque additus ei paulo post tertius, novem menses, atque eo amplius justum ad Synodum instituendam Episc. numerum hoc in loco nihil agentes expectaverunt, cum interea nihil aliud Pontif. ipse aut ageret, aut meditaretur, quam ut Patres quamplurimi, quam optimi, & quamprimum huc accederent, & Christ. nominis Reges omnes, ac Principes suos nunc Oratores mitterent, ut communi omnium voto, atque consilio communis hæc causa gravissima omnium, atque maxima tractaretur. Quid vero postea omni cura, sollicitudine, sumptibus prætermisit, quod ad Concilii hujus amplitudinem, libertatem, & commodum pertinere aliquo modo videretur. O singularem Pastoris, ac patris nostri pietatem, atque prudentiam! O summam etiam ejusdem felicitatem, cujus auctoritate, atque auspiciis jactatum hoc diu, & agitatum Conc. constitit, & conquiescit! Te Paul. III. te Julium, mortuos appello, quamdiu, quantoque studio videre, quod nos videmus, exoptassis? quot in eam rem sumptus, quot labores insumpsistis? Quamobrem vere tibi, atque ex animo, pie, sanctissime, ac beatiss. gratulamur, quod tantam tibi lætitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum divinæ in te benevolentiæ est) Dominus reservavit, quem nos precibus omnibus, & votis supplices oramus, ut te nobis incolumem, pro Ecclesiæ suæ sanctæ commodo, atque ornamento, & quam citissime reddat, & quam diutissime conservet. Serenifs. etiam Imper. gratias agere, & gratulari jure optimo debemus. Ille potentissimorum Cæsarum, qui propagandæ Christ. Relig. miro quodam desiderio flagrarunt, animum, ut locum, referens, urbem hanc ab omni periculo liberam conservavit, & nos ut tutam, tranquillamque pacem traheremus, sua vigilantia perfecit, magnamque nostris animis securitatem assidua trium suorum Legat. summorum virorum præsentia, ac prope pignore attulit. Ille de nostris his rebus pro sua eximia pietate sollicitus mirifice fuit, ille a se, atque a vobis dissentientes homines ex obscurissimis, in quibus versantur, tenebris eruere, atque ad sanctæ hujus Synodi clarissimam lucem aspiciendam adducere, maximopere laboravit. Regum præterea Christianor. ac Princip. in Conc. hoc amplissimis suis Legationibus ornando, ac suos vestræ auctoritati fasces submittendo, pia maxime voluntas grata nobis memoria prosequenda est. Jam vero quis est, Illustr. Legati, & Card. qui se vobis debere plurimum non fateatur? Vos nostrarum actionum duces opti-

optimi, ac moderatores extitistis. Vos, ne nostra aut in dicendo, aut in decernendo libertas violari aliqua ex parte videretur, incredibili patientia, ac diligentia curastis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, ut ad optatum res exitum, quod alii multi vestri similes frustra tentaverunt, quamprimum perduceretur. In quo præcipuam quandam, ac propriam lætitiam habere, tu Motone Illustriss. atque ornatissime, debes, qui cum vigesimo ab hinc anno primum præclaro huic ædificio lapidem posuetis, extremam nunc manum, post alios multos huic operi architectos adhibitos, feliciter pro summa tua, ac prope divina sapientia, impones. Factum hoc tuum egregium, ac singulare omnium sermone perpetuo celebrabitur, neque ulla unquam ætas de tuis laudibus conticescet. Quid de vobis dicam, Patres sanctiss. quam bene de Christiana Republ. vestris his præstantissimis actionibus meruistis? quanta vestrum uniuscujusque nomini commendatio, quanta gloria a Christiano populo universo tribuetur? Vos vere Patres, vere Pastores & agnoscent omnes, & prædicabunt; vobis suam unusquisque vitam, atque salutem acceptam libentissime referet. O diem illam populis nostris jucundissimam, atque lætissimam, in qua primum revisere illis nos, atque amplecti a templi Domini ædificatione redeuntes contigerit.

Sed fac, tu Domine Deus noster, ut tam eximiæ de nobis opinioni egregiis factis respondeamus, & semen hoc, quod in agro tuo seminavimus, uberem fructum afferat, fluatque, ut ros, eloquium tuum; atque, quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, ut unum sit omnium ovile, & unus Pastor, atque is potissimum Pius IV. in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.

MOTUS PROPRIUS SS. D. N. D. PII

D. Providentia Papæ Quinti
De veritate exprimenda, &c. in dispensationibus matrimonialibus, & aliis gratiis, sub pœna falsi.

PIUS PAPA V.

Motu proprio, &c. Cum, sicut accepimus, nonnulli suæ conscientiæ prodigi, ac propriæ salutis immemores, ut facilius a nobis, & Sede Apostolica dispensationes matrimoniales, & alias gratias, & concessiones obtineant, gradus consanguinitatis, vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter, quam eis a principio ab ipsis partibus significatum, vel narratum fuerit, exponant, & si matrimonia hujusmodi adhuc contracta non fuerint, pro contractis narrent; ac alias diversimode veram facti speciem, tam in ipsis dispensationibus matrimonialibus, quam pro aliis quibuscumque gratiis, & concessionibus obtinendis immutent: ac propterea cum non solum in impetrationibus hujusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerumque pro verificatione gratiarum hujusmodi veritas immutetur, & falsitas committatur: Nos igitur hujusmodi abusibus, & erroribus obviare

viare cupientes, Motu proprio, &c. omnes, & singulos Procuratores tam officii sacræ Pœnitent. seu contradictoriarum; quam alios quoscunque sollicitatores, & scriptores, quos Copistas vocant, qui veritatem facti a narratione, quam ab ipsis partibus habuerunt, quoad substantialia, & qualitates necessario exprimendas, diversam faciunt, seu quoquomodo invertunt, aut immutant, depravant, & per subreptionem, & obreptionem gratias a nobis extorquent, pœnam falsi incurrere, & ea puniri omnino debere decernimus, & declaramus; Mandantes propterea Almæ Urbis Gubernat. Cameræ Apost. Auditori, & Vicario, quatenus in præmissis reos, & culpabiles repertos pęna falsi, ut præmittitur, puniant, cum potestate citandi etiam per edictum, constito summarie de non tuto accessu aliqua dicendi, & faciendi in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna; non obstantibus præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus: irritum quoque, & inane, &c. dicique, &c. judicari, definiri debere, & sublata, &c. decernentes. Et quod præsentis Motus proprii, & absque data, & registrata, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obst. ejusque transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Eccles. constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ, quodque Cameræ, & Canc. Apost. ac Audientiæ causarum Palatii Apost. valvis, & in acie campi Floræ dimissis, inibi cópiis affixis omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Placet Motu proprio M.

Die 5. Decemb. 1566. Suprasc. literæ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, dimissis in eisdem locis copiis affixis, per me Nicolaum de Matthæis Curs.

Jo. Gerardi, *Mag. Curs.*

BULLA SS. D. N. D. PII

Divina providentia Papæ V.

Super declaratione decreti Conc. Tridentini de cognatione spirituali inter maritum, vel uxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quascumque alias personas tam ex parte suscipientis, quam baptizantis, & baptizati.

PIUS Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CUm illius vicem, licet minime suffragantibus meritis, geramus in terris, de cujus vultu prodit judicium, & vident oculi æquitatem, officii nostri debitam prosequimur actionem, si obscuros sacrorum Canon. sensus ita aperire studemus, ut piis Christifidelium mentibus nulla dubitandi occasio relinquatur. Sane licet ex eo, quod in Concilio Trid. decretum fuerit, cognationem spiritualem inter eos tantum contrahi, qui suscipiunt baptizatum de Baptismo, ac baptizatum ipsum, &

illius

illius patrem, & matrem, nec non baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem; in reliquis personis, quæ per antiquos Canon. occasione cognationis hujusmodi contrahere prohibentur, omne impedimentum sublatum esse videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an saltem impedimentum cognationis spiritualis hujusmodi inter maritum, vel uxorem suscipientis, & baptizatum, nec non inter maritum, vel uxorem suscipientis, & patrem, ac matrem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de uno conjuge, de altero etiam prohibitum esse videatur. Nos piarum mentium quieti, & matrimoniorum favori (quantum ex alto nobis permittitur) consulere volentes, a præcisis verbis Concilii minime discedendum in præmissis esse censuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum rationis cognationis hujusmodi subesse decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritum, vel uxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quascumque alias personas tam ex parte suscipientis, quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expressas, matrimonium libere, & licite contrahi possit, & ita ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus, decernentes irritum, & inane, si quid secus a quoquam, quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito, contigerit judicari; non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod præsentes literæ in Cancell. nostra Apost. & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitut. perpetuo valituras describantur: & quia difficile foret, præsentes ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnat. Dom. 1566. 4. Kal. Decemb. Pontific. nostri anno primo.

Cæs. Glorierius.

H. Cumyn.

Visa de Curia Jo. Barengus.
Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a Nat. Dom. 1566. Indict. 9. die vero 19. mensis Decembr. Pont. SS. D. N. Pii divina Prov. Papæ V. anno ejus primo, retroscriptæ litteræ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancell. Apost. & in Acie Campi Floræ per nos Ant. Clerici, & Jo. Andream Rogerium, præfati Sanctissimi Dom. nostri Papæ Cursores.

Stephanus de Olea Magist. Cursorum.

BULLA SS. D. N. D. PII

D. Providentia Papæ Quinti

Super declaratione Concilii Tridentini de impedimento affinitatis ex fornicatione provenientis.

PIUS Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD Rom. Pontificem spectat Canonicas sanctiones, quæ expressiorem sensum postulare videntur, re diligenter perspecta, ita declarare, & alias providere, ut omnis dubietas de piis Christifidelium mentibus evellatur. Sane postquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proveniens, per quod non solum Matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo, & secundo gradu conjunguntur, in ulterioribus vero gradibus statuit, Matrim. postea factum non dirimi, a pluribus Christifidelibus, ut accepimus, est dubitatum, an licite in ulterioribus gradibus hujusmodi Matrimonium contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac matrimonii libertati, quantum cum Deo possumus, consulere volentes, declaramus, & Apost. auctoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in ulterioribus gradibus hujusmodi libere, & licite matrimonium contrahi possit, & ita ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus, decernentes irritum, & inane, si quid secus a quoquam, quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito, contigerit judicari; non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apost. & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Const. perpetuo valituras describantur: & quia difficile foret, præsentes ad singula quæcumque loca deferri, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac B.Petri, & Pauli Apost. ejus se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dom. 1566. 4. Kal. Decemb. Pont. nostri anno primo.

Cæs. Glorierius.

Visa de Curia Jo. Barengus.

Registrata apud Cæsarem Secr.

Anno Nat. Dom. 1566. Indict. 9. die vero 19. Mensis Dec. Pont. Sanctiss. D. N. D. Pii divina Providentia Papæ V. anno ejus primo, retro-

retroscriptæ literæ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Jo. Andr. Rogerium, & Camillum Cherub. Curs.

Stephanus de Olea Magister Cursorum.

DECLARATIO CONCILII TRIDENTINI

De Compaternitate, & Affinitate, & fornicatione, ac Matrimoniis desuper contractis, & contrahendis.

SAnctissimus in Christo Pat. & D. N. D. Pius, divina Providentia Papa V. ad cujus notitiam pervenit, quod, cum in decretis S. Conc. Trid. certæ tantum personæ enumerentur, inter quas dumtaxat cognatio spiritualis deinceps contrahatur, ab aliquibus revocatur in dubium, an qui ultra personas in dictis decretis enumeratas, quoquomodo cognatione spirituali, ante confirmationem dicti Conc. conjuncti erant, absque dispensatione Apostolica, Matrimonium post dictam confirmationem contrahere potuerint, ac hodie, & de cætero contrahere possint, cum ante prædictam confirmationem id facere de jure minime liceret, & insuper, cum in eisdem decretis statuatur, affinitatem, quæ ex fornicatione contrahitur, in illis solummodo attendi debere, qui primo, vel secundo affinitatis gradu conjunguntur, ab aliquibus pariter dubitatur, an matrimonia inter personas, quæ ante confirmationem dicti Conc. tertio, vel ulteriori hujusmodi affinitatis gradu conjunctæ erant, post confirmationem ejusdem Conc. absque dispensatione Apost. contracta, & quæ deinceps contrahi contigerit, dirimi debeant, Sanctitas sua ad tollendum omne dubium, eos, qui ante confirmationem prædicti Conc. cognationem spiritualem contraxerunt (dummodo non sint ex personis in dictis decretis enumeratis, & inter quas tantum Conc. voluit deinceps contrahi hanc cognationem spiritualem) matrimonii vinculo inter se absque dispensatione aliqua libere, & licite copulari posse, ac matrimonia etiam post confirmationem hujusmodi, absque dispensatione Sedis Apost., inter eas jam contracta valere, plenamque roboris firmitatem obtinere; Et similiter matrimonia post confirmationem Conc. absque dispensatione Apost. secuta, & quæ de cætero sequentur, inter personas, quæ ante dictam confirmationem affinitatem (infra tamen secundum gradum ex fornicatione provenientem) contraxerant, propter hujusmodi affinitatem dirimi non debere, sed valida, & efficacia existere declaravit. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam S. R. E. Card. sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decrevit.

Placet, publicetur, & describatur.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Canc. Apost.

an. Incarn. Dom. 1566. die vero Martis, 20. Mensis Aug. Pont. præfati SS. D. N. D. Pii Papæ V. anno primo.

A. Lomellinus Custos.

DECLARATIO REGULÆ PII QUINTI

Super expressione gradus propinquioris in dispensationibus Matrimonialibus.

SAnctissimus in Christo Pater, & D. N. Pius, divina Providentia Papa V. attendens per quandam constitutionem dudum per fel. rec. Pium Papam IV. Sanctitatis suæ prædecessorem editam, qua cavetur, quod in dispensationibus Matrimonialibus, pro diversis consanguinitatis, seu affinitatis ex eodem stipite provenientibus gradibus conjunctis, non remotioris solum, prout olim fieri solebat, sed etiam propinquioris graduum expressa mentio fieri debeat, alioquin dispensationes, ac desuper confectæ literæ nullius sint roboris, vel momenti; prout in dicta Constitutione plenius continetur, a dispositione Juris communis, & laudabili, ac antiquo Rom. Cur. stylo nimium recedi, ac favorem matrimonio debitum restringi, volensque propterea jure, & stylo prædictis, nec non piæ mem. Greg. XI. Clemen. VI. Rom. Pont. etiam Sanctitatis suæ prædecessorum vestigiis inhærendo, Sacramento, & libertati matrimonii, quantum cum Deo potest, favere, statuit, & ordinavit, quod de cætero in quibuscumque dispensationibus, quas pro matrimoniis contractis, aut contrahendis inter viros, & mulieres invicem diversis prohibitis consanguinitatis, seu affinitatis, aut mixtis ex communi, seu ab eodem stipite surgentibus, quicumque illi sint, dummodo primum quoquo modo non attingant, cum in eo Sanctitas sua nunquam dispensare intendat, gradibus conjunctos, ab eadem Sanctitate sua, & pro tempore existente Rom. Pontifice, aut Sede Apostolica impetrari, vel alias concedi contigerit, ac in literis, commissionibusque desuper etiam locorum Ordinariis faciendis, gradus remotior attendatur, trahatque secum propinquiorem, ac ob id sufficiet remotiorem tantum gradum exprimere, obtentis tamen postea super propinquiore literis declaratoriis, juxta Greg. & Clem. præd. hujusmodi constitutiones, quas quoad hoc innovavit, & inviolabiliter observari mandavit, dispensationesque, seu dispensandi commissiones, ac desuper confectas literas, & processus habitos per easdem dispensari, sed his, cum quibus dispensari mandatur propter proximioris gradus hujusmodi non expressionem, de surreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus, & per omnia suffragari, perinde ac si in literis, seu commissionibus hujusmodi de proximiore, seu utroque gradu specialis, & expressa mentio facta fuisset, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definir debe-

debere, ac quidquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decrevit, constitutionibus Pii Præd. hujusmodi, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet, publicetur, & describatur M.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Canc. Apost. anno Incarn. Dom. 1566. die vero Martis, 20. Mensis Aug., Pontif. præfati SS. D. N. D. Pii Papæ V. anno primo.

BULLA SS. D. N. D. PII

Divina Providentia Papæ V.

Per quam declaratur Decretum S. Concilii Tridentini super impedimento publicæ honestatis editum.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD Romanum spectat Pontificem sua sollicitudine diligenter providere, ut sacrorum Conc. decreta ita suæ declarationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio cuiquam relinquatur. Sane ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, an Decretum œcumenici Conc. Trid. Sess. 24. de ref. Matrim. c. 3. quo cavetur impedimentum publicæ honestatis, ubi sponsalia valida non fuerint, prorsus tolli, ubi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in ulterioribus gradibus non possit hujusmodi prohibitio servari, de sponsalibus per verba (ut ajunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam Matrimonia per verba de præsenti contracta, non tamen consumata, quæ interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita ut etiam eo casu impedimentum inde proveniens sublatum fuerit. Nos itaque ut omnis difficultas, & dubitatio tollatur, attendentes, quod Sponsalium appellatione, qua dictum Concilium utitur, non nisi improprie Matrimonium verbis de præsenti conceptis contractum continetur, quodque agitur de correctione juris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum est, præsertim cum longe majorem rationem prohibitionis in Matrimonio per verba de præsenti contracto, quam in sponsalibus de futuro vigere a nemine dubitetur; idcirco motu proprio auctoritate Apost. tenore præsentium declaramus & definimus, decretum Conc. hujusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in Sponsalibus de futuro dumtaxat, non autem in Matrimonio sic (ut præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de jure veteri ante prædictum Decretum Conc. introductum erat, & ita ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque. Vo-

lumus

lumus autem, quod præsentes literæ in Cancellaria nostra, & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur, Et, quia difficile foret, præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus etiam, & declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Rom. apud S. Petrum anno Incarn. Dom. 1568. Kal. Julii, Pontific. nostri anno tertio.

Cæs. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a Nat. Dom. 1568. Ind. 6. die vero 24. mensis Feb. Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. Pii divina Provid. Papæ V. anno tertio, retroscriptæ litteræ Apostol. lectæ, & affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancell. Apost. & in Acie Campi Floræ, ut moris est, dimissis ibidem præsentibus literis per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde amotis per nos Julium Parinum Cle. Ter. & Jo. Bornotum prælib. SS. D. N. Pap. Curs.

Camillus Cherubinus, Magister Cursorum.

SS. D. N. D. PII PAPÆ V. CONSTITUTIO

De trium votorum professione ab iis emittenda, qui in Congregationibus sub obedientia voluntaria vivunt, quorum habitus a sæcularibus Presbyteris est distinctus.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

LUbricum vitæ genus eorum veriti, qui regularium formam præseferentes, nec propriis renunciant, nec ullam profitentur ex Regulis approbatis, quando horum plerique proprio instinctu obsequentes, alii odio incensi, alii, dum, quod ambiunt, minus consequuntur, alii, vel dilapidatis, vel interversis rebus, & ad sese, vel propinquos translatis, ut ratiocinia effugiant, quidam etiam in suos ipsorum mores inquisitum iri præsentientes, quasi impunitatem adepturi, e sodalitio suo, ut lubet, exiliunt, ejectisque illius insignibus, vestem recipiunt sæcularem. Hinc graves, & periculosæ quotidie offensiones in populos concitantur, dum, quos disciplinæ regulari perpetuo mancipatos credunt, rursus eos, etiam ubi consueverint, contem-

tempto post tot annos, & relicto, indignis sæpe modis, ejus, cui se se dederant, vitæ instituto, liberos vident, & solutos in sæculo evagari. Cum igitur conveniat, ut cujus arma induit, eam miles militiam persequatur, hanc de prædictis rationem capere instituimus, ut vel permanendi, vel abscedendi facultate semel singulis proposita, certus deinceps, & immobilis disciplinæ regularis cultus debeat in ipsis Sodalitatibus perpetuo observari; itaque de nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, ut omnes, & singuli Priores, Præpositi, & alii Præsidentes, Generales, Provinciales, & Conventuales, necnon Canon. & Fr. S. Georg. in Alga Venetiarum, ac Eremitarum S. Hieron., alias B. Petri Pisarum, & omnium, ac quarumcumque aliarum Congreg., necnon Ecclesiarum, Domorum, & Conventuum in communi, & sub obedientia voluntaria, & extra votum solemne religionis viventes, quorum habitus a sæcularibus Presbyteris est distinctus, qui religionem amplecti, & professionem regularem solemnem emittere voluerint, id in suis quisque Conventibus, & Domibus intra 24. hor. spatium, postquam Delegatus noster præsentes literas eis significaverit, palam, & sponte deliberent, & declarent; inde convocato quamprimum per singulas hujusmodi Congr. Generali, vel alio supremo, juxta morem cujusque Congreg. Capitulo, ibique electa una, sub qua degant, ex regulis approbatis, in quam major pars vocum ipsius Capituli consenserit, trium votorum substantialium professionem regularem intra mensem solemniter emittant, & in eam tam ipsi, quam illi deinceps ingressuri, atque professuri perpetuum ferant Altissimo famulatum: sicque professi, vel in suis quisque Prioratibus, præposituris, præsidentiis, administrationibus, & officiis confirmentur, vel ad alia transferantur, prout cuique congregationi, & superioribus suis videbitur utilius expedire. Qui vero, excurso jam anni spatio, in ipsa Congr. morati, refugerint intra tempus prædictum profiteri, detracto religionis habitu, ac redditis etiam in vinculis, si opus sit, receptorum, & administratorum omnium rationibus, ejiciantur: nec deinceps patiantur in ullis ejusdem Congr. Domibus, seu Conventibus amplius conversari. Quocirca mandamus universis, & singulis Prioribus, Præpositis, Generalibus, Provincialibus, & Convent., ac aliis cujuscumque dignitatis, & nominis Ministris, necnon Conventibus, Canon., Fratribus, & personis Congreg. hujusmodi, ut statutum nostrum prædictum, non expectata alia jussione, aut mentis nostræ declaratione, humiliter recipiant, & studiose observare procurent. Quod si forte aliqui in eo, quo nunc sunt, statu (quem omnino tollimus, & abolemus) contra nostrum hoc statutum persistere contenderint, singulos omni dignitate, officio, administratione, & beneficio privamus, & ad futura perpetuo indignos decernimus, excommunicationis quoque sententia innodamus eo ipso, non obstantibus fundationibus, & institutionibus ac statutis, & consuetudinibus Congregationum, Domorum, & Conventuum prædictorum, juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, exemptionibus

nibus

nibus & indultis Apost. illis, eorumque Superioribus, & personis, ac eorum singulis per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac Nos & Sedem Apost. etiam per modum statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, ac alias sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, & in specie concessis, & confirmatis, ac etiam aliis reformationibus quotiescumque, ac quocumque tempore factis, & promulgatis, & quibuslibet aliis indulgentiis, & literis Apost. specialibus, & generalibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque toties tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ omnia tanquam abrogata contra earumdem præsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari: cæterum mandamus, præsentes ad valvas Basil. Principis Apostol. de Urbe, & Canc. Apost. ac in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla de more applicari: Ac etiam volumus, quod ipsarum præsentium exempla etiam impressa, & Prælati Ecclesiastici, vel ejus curiæ sigillo, & Notarii Publici manu obsignata eandem illam fidem ubique locorum in judicio, & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si ibi ostenderentur, aut exhiberentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sublationis, abolitionis, privationis, statuti, mandati, innodationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apost. ejus se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarn. Dom. 1568. 15. Kal. Decemb. Pont. nostri anno tertio.

Cæs. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno a Nativitate Dom. 1568. Indict. 11. die vero 4. Mensis Dec. Pontif. Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina Providentia Papæ V. anno tertio, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis in omnibus supradictis locis earumdem retroscriptarum literarum copiis affixis, ut est moris, per nos Joannem Freile, & Julium Patinum prælib. SS. D. N. Papæ Curs.

Christianus de Monte, Mag. Curs.

SS. D.

SS. D. N. D. PII PAPÆ V.

Extenſio Decreti Concilii Trid. Seſſ. 21. caput 2. quod incipit: Cum non deceat, loquentis de Clericis ſæcularibus, ac Clericis regularibus non profeſſis, quod non promoveantur ad ſacros ordines, niſi ſervata forma dicti Decreti.

Pius Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontif. ſacrorum Conc. auctor, & interpres, illa, quæ in hujuſmodi Conc. a prudentibus Patribus, in ſpiritu Sancto legitime congregatis, ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui paſtoralis officii debito, dum æquitas, honeſtas, & decus ſuadet, ſicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios caſus extendere conſuevit. Sane cum non deceat divino miniſterio adſcriptos cum ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, a ſacro Trid. Conc. inter alia decretum fuit, ne quis deinceps Clericus ſæcularis, quamvis alias moribus, ſcientia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros Ordines promoveretur, niſi prius legitime conſtaret, eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficeret, pacifice poſſidere, vel alias ordinari non poſſe, niſi juxta Decreti ab ipſo Conc. deſuper editi formam, & tenorem. Cum autem nulla in hujuſmodi Decreto Religioſorum Cleric. mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (uti moleſte accepimus) certorum Ordinum Religioſi, ſeu Canonici, vel Clerici intra clauſtra Monaſteriorum, ſeu Domorum more regularium in communi viventes, qui nunquam, ſeu nonniſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, & ad ſæculum redire libere, & licite poſſunt, religionis prætextu, abſque titulo ſufficientis beneficii, nec juxta dicti Decreti tenorem, ad ſacros Ordines ſe promoveri prætendant, & a nonnullis Epiſcopis paſſim promoveantur, atque inde plerumque illud inconveniens eveniat, ut ſic promoti, & e clauſtro exeuntes, & per ſæculum vagantes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quamplurimorum Chriſtifidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur, qui ſingulorum Dei Miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobis eſt) ſinceris exoptamus affectibus, motu proprio, ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuo valitura ſanctione, decretum prædictum de Clericis ſæcularibus loquens ad omnes, & ſingulos etiam cujuſcumque Ordinis Clericos Religioſos, ſive ſeculares, more religioſorum viventes in communi, non profeſſos, harum ſerie extendimus, & ampliamus. Ac religioſis, & aliis prædictis, non profeſſis, ut ad ſacros Ordines promoveri, nec non omnibus, & ſingulis venerabilibus Fratribus noſtris, Patriarchis, Archiepiſ., & Epiſcopis gratiam, & com-

& communionem Sedis Apost. habentibus, ut Ordines ipsos hujusmodi Religiosis personis impendere, nisi observata forma dicti Decreti, non valeant, in virtute S.Obed. &. sub indignationis nostræ pena interdicimus, & prohibemus, ac contra facientes per annum a præstatione talium Ordinum ipso jure suspendimus, statuentes, & decernentes, promotiones quarumlibet religiosarum personarum præd. ad Ordines hujusmodi contra ipsius decreti Conc. Trid. formam, etiam cujusvis licentiæ ab Apost. Sede, vel illarum superioribus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, & præeminentiæ existant, etiamsi Pontif. dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant, concessæ prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullasque prorsus, & irritas existere, sicque promotas personas in altaris ministerio ministrare non posse. Quinimo ministrantes privileg., exemptionibus, immunitatibus, & aliis gratiis Clericis concessis omnino privari, & irregularitatem, aliasque in dicto Decreto contentas penas eo ipso incurrere, a quibus nisi a Rom. Pont. vel in mortis articulo minime absolvi possint; Non obstantibus quibusvis Constitut., & ordinationibus Apost., ac quorumvis monasteriorum, & ordinum etiam juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, statutis, & consuetudinibus, & privileg., atque indultis, & literis Apost. illis, illorumque superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis restitutivis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi alias pro illorum sufficienti derogatione de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exequuta forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas datas, & decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Et ut præsentes literæ ad omnium notitiam perveniant, neve quis illarum ignorantia excusari possit, volumus, & Apost. auctoritate decernimus, præsentes literas ad valvas Princ. Apostol. de Urbe, & Canc. Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla affigi, & imprimi, illarumque exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici, & sigillo Prælati Eccles., vel ejus curiæ obsignatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ extensionis, ampliationis, interdicti, prohibitionis, suppositionis, statuti, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnip. Dei, ac B. Petri, & Pauli Apost. ejus se noverit incursurum. Dat.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarn. Dom. 1568. prid. Idus Oct. Pontif. nostri anno tertio.

Cæs. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a Nat. Dom. 1568. Indict. 15. die vero 12. Mensis Nov. Pont. Sanctis. in Christo Patris, & D. N. D. Pii, divina provid. Papæ V. anno tertio, retroscriptæ literæ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Princ. Apost. de Urbe, Canc. Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis in superius expressis locis præsentibus literis per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde, ut moris est, amotis per nos Thomam Gallarum, & Julium Parinum, prælib. Sanct. D. N. Pii Papæ V. ac S. Sedis Apostolicæ Cursores.

Christianus de Monte, Magister Curs.

CONSTITUTIONES XXVI.

Ex antiquo jure desumptæ, quæ per Concilium Tridentinum nominatim innovantur.

AD audientiam.	Licet Canon.
Clerici qui.	Nos, ne id.
Consuetudinem.	Omnis utriusque.
Cum capella.	Ordinarii.
Cum in cunctis.	Periculoso.
Cum præexcelsa.	Qualiter & quando.
De Multa.	Quia contingit.
Exigit.	Quia nonnulli.
Grave nimis est.	Quoniam qui.
Grave nimis gerimus.	Romana.
Inferiora.	Statutum.
In singulis.	Volentes.
Inter cætera.	Ut ii qui.

Leo X. In Concil. Lateranensi V. Sess. X. de Impressione Librorum.

NOs, ne id quod ad Dei Gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem salubriter est inventum, in contrarium convertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis seminibus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermisceantur. Volentes igitur de opportuno super his reme- Supra Sess. 4. decr. de edit. & usu sacr. libr.

medio providere, hoc sacro approbante Concilio ut negotium impressionis librorum hujusmodi eo prosperetur felicius, quo deinceps indago solertior diligentius & cautius adhibeatur, statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, seu aliam quamcumque Scripturam, tam in urbe nostra, quam aliis quibusvis civitatibus, & diœcesibus imprimere, seu imprimi facere præsumat, nisi prius in urbe per Vicarium nostrum, & Sacri Palatii Magistrum, in aliis vero Civitatibus & Diœcesibus per Episcopum, vel alium habentem peritiam scientiæ libri, seu Scripturæ hujusmodi imprimendæ, ab eodem Episcopo ad id deputandum, ac Inquisitorem hæreticæ pravitatis Civitatis, sive Diœcesis, in quibus librorum impressio hujusmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manu propria subscriptionem, sub excommunicationis sententia, gratis, & sine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem secus præsumpserit, ultra librorum impressorum amissionem, & illorum publicam combustionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apostolorum de urbe, sine spe remissionis, solutionem, ac anni continui exercitii impressionis suspensionem, excommunicationis sententia innodatus existat; ac demum, ingravescente contumacia, taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respective per omnia juris remedia castigetur; quod alii ejus exemplo similia minime attentare præsumant. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ in publica Basilica solemniter celebrata anno Incarn. Dom. 1515. 4. Maji Pontif. nostri anno 3.

SIXTI IV.

Constitutio prior de Festo Conceptionis immaculatæ Virginis, ex libro 3. extravagantium Communium, tit. de Reliquiis & venerat. Sanctorum.

Supr. sess. 5. decr. de pecc. Orig.

CUm præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina Cœlorum, Virgo Dei genitrix gloriosa, sedibus prælata Æthereis, sideribus quasi stella matutina perrutilans, devotæ considerationis indagine perscrutamur, & infra pectoris arcana revolvimus, quod ipsa, utpote via misericordiæ, mater gratiæ, & pietatis amica, humani generis consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum onere gravantur, sedula oratrix & pervigil ad Regem, quem genuit, intercedit, dignum, quin potius debitum reputamus, universos Christi fideles, ut omnipotenti Deo (cujus providentia ejusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens, pro conci-

concilianda suo auctori humana natura lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Unigeniti habitaculum Sancti spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatæ Virginis mira Conceptione gratias, & laudes referant, & instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas, & alia divina officia dicant, & illis intersint, indulgentiis & peccatorum remissionibus invitare, ut exinde fiant ejusdem Virginis meritis & intercessione divinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti, ejusdem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quod omnes & singuli Christi fideles utriusque sexus, qui Missam, & Officium Conceptionis ejusdem Virginis gloriosæ, juxta piam, devotam & laudabilem ordinationem dilecti filii Magistri Leonardi de Nogarolis Clerici Veronensis, Notarii nostri, & quæ desuper a nobis emanavit, Missæ & officii hujusmodi institutionem, in die festivitatis Conceptionis ejusdem Virginis Mariæ, & per octavas ejus, devote celebraverint, & dixerint, aut illis horis Canonicis interfuerint, quoties id fecerint, eamdem prorsus Indulgentiam, & peccatorum remissionem consequantur, quam juxta felicis recordationis Urbani IV. in Concilio Viennensi approbatæ, ac Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum Constitutiones consequuntur illi, qui missam & horas Canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi a primis Vesperis, & per illius octavas, juxta Romanæ Ecclesiæ Constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missæ, officio, & horis hujusmodi intersunt, præsentibus perpetuis temporibus valituris.

Datum Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kalend. Martii Pontificatus nostri anno 6.

Constitutio altera.

Grave nimis gerimus & molestum, cum sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad evangelizandum Verbum Dei sunt deputati, excessibus prædicando commissis, & gravius provocamur, quo illi periculosius remanent incorrecti; cum facile deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publice prædicando diffusius, & damnabilius imprimuntur errores. Sane cum Sancta Romana Ecclesia de intemeratæ semperque Vir-

ginis Mariæ Conceptione publice festum solemniter celebret, & speciale ac proprium super hoc officium ordinaverit, nonnulli, ut accepimus, diversorum Ordinum prædicatores in suis sermonibus ad populum publice per diversas Civitates, & terras affirmare hacterus non erubuerunt, & quotidie prædicare non cessant, omnes illos, qui tenent, aut asserunt, eamdem gloriosam & immaculatam Dei genitricem absque Originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos: ejusdem immaculatæ Conceptionis officium celebrantes, audientesque sermones illorum, qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare graviter; sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt; ex quorum assertionibus, & prædicationibus non levia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & majora merito exoriri formidantur in dies. Nos igitur hujusmodi temerariis ausibus, ac perversis assertionibus ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obviare volentes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & certa scientia, hujusmodi assertiones prædicatorum eorumdem, & aliorum quorumlibet; qui affirmare præsumerent, eos, qui crederent, aut tenerent, eamdem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua Conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare: aut hujusmodi Officium Conceptionis celebrantes, seu hujusmodi sermones audientes alicujus peccati reatum incurrere, utpote falsas, & erroneas, & a veritate penitus alienas, editosque desuper libros prædictos id continentes, quoad hoc, auctoritate Apostolica, tenore præsentium reprobamus, & damnamus: ac motu, scientia, & auctoritate prædictis statuimus & ordinamus, quod prædicatores Verbi Dei, & quicumque alii cujuscumque status, gradus, aut ordinis, ac conditionis fuerint, qui de cetero ausu temerario præsumpserint in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare hujusmodi sic per nos improbatas & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, postquam de præsentibus scientiam habuerint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, a qua ab alio, quam a Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu, scientia, & auctoritate similibus, simili pœnæ ac censuræ subjicientes eos, qui ausi fuerint asserere, contrariam opinionem te-

tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum Originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen, vel peccatum incurrere mortale; cum nondum sit a Romana Ecclesia, & Apostolica sede decisum: non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, quibus communiter, vel divisim a Sede Apostolica indultum existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, ac expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et ne de præmissis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quod locorum Ordinarii requisiti, præsentes litteras in Ecclesiis consistentibus in eorum civitatibus, & suarum Diœcesum locis insignibus, dum major ibi multitudo populi ad divina convenerit, sermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Præterea, quia difficile foret, præsentes litteras ad singula loca, in quibus expediens fuerit, deferre, etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earumdem litterarum transumpto, manu publici notarii confecto, & authentico alicujus Prælati ecclesiastici sigillo munito, ubique stetur, prout staretur eisdem Originalibus litteris, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reprobationis, damnationis, statuti, ordinationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie nonas Septemb. Pontificatus nostri anno 13.

Concilium Lateranense sub Innocentio III. Canone X. De Prædicatoribus instituendis.

INter cetera, quæ spectant ad salutem populi Christiani, pabulum verbi Dei permaxime noscitur sibi esse necessarium, quia sicut corpus materiali, sic anima spirituali cibo nutritur; eo quod non in solo pane vivat homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Unde cum sæpe contingat, quod Episcopi, propter occupationes multiplices, vel invalitudines corporales, aut hostiles incursiones, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientiæ, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cetero tolerandum) per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei, maxime per amplas Diœceses & diffusas: generali Constitutione sancimus, ut Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, Supra Sess. 5. de Reform. c. 2.

mant, potentes in opere, & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum cum per se idem nequiverint, sollicite visitantes, eas verbo ædificent, & exemplo, quibus ipsi, cum indiguerint, necessaria ministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incœpto. Unde præcipimus, tam in Cathedralibus, quam in aliis Conventualibus Ecclesiis viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint coadjutores & cooperatores habere, non solum in prædicationis officio, verum etiam in audiendis Confessionibus, & pœnitentiis injungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtæ subjaceat ultioni.

l. 1. Decretal. tit. de electione, & electi potestate. Cap. 7.

Supra sess. 7. de Ref. cap. 1. CUm in cunctis sacris ordinibus, & ecclesiasticis ministeriis sint ætatis maturitas, gravitas morum, & litterarum scientia inquirenda, multo fortius in Episcopo hæc oportet inquiri, qui ad aliorum curam positus in se ipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conversari. Eapropter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur a posteris in exemplum, præsenti decreto statuimus, ut nullus in Episcopum eligatur, nisi qui jam trigesimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio sit natus, qui etiam vita & scientia Commendabilis demonstretur.

Ibid. §. inferiora.

Supra sess. 24. de Ref. c. 12. INferiora etiam ministeria, ut puta Decanatum, Archidiaconatum, & alia, quæ curam animarum habent annexam, nullus omnino suscipiat, sed nec Parochialis Ecclesiæ regimen, nisi qui jam vigesimum quintum annum ætatis attigerit, & scientia, & moribus commendandus existat. Cum autem assumptus fuerit, si Archidiaconus in Diaconum, & Decanus, & reliqui admoniti, non fuerint præfixo a Canonibus tempore in Presbyteros ordinati, & ab isto removeantur officio, & aliis conferatur, qui & velint, & possint illud convenienter implere, nec prosit eis appellationis refugium, si forte in Constitutionis istius transgressionem per appellationem voluerint se tueri. Hoc sane non solum de promovendis, sed etiam de his, qui jam promoti sunt, si Canones non obsistant, præcipimus observari.

Lib. 3. Decretalium de Clericis non residentibus, Caput 3.

Supra sess. 24. de Ref. c. 13. QUia nonnulli modum avaritiæ non ponentes, dignitates diversas Ecclesiasticas, & plures Ecclesias Parochiales, contra sacrorum canonum instituta, nituntur accipere, ut, cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum, ne id de cetero fiat, districtius

ctius inhibemus. Cum igitur Ecclesia, vel Ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam ejus per se ipsam valeat exercere. Quod si aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra sacros canones accepit, amittat; & qui dederit, largiendi potestate priveretur.

In Sexto. De electione, & electi potestate. Capue 14.

LIcet Canon a felicis recordationis Alexandro Papa III. prædecessore nostro editus inter cetera statuerit, ut nullus regimen Ecclesiæ Parochialis suscipiat, nisi vigesimum quintum ætatis annum attigerit, ac scientia, & moribus commendandus existat; quodque talis ad regimen assumptus hujusmodi, si monitus, non fuerit præfixo a canonibus tempore in presbiterum ordinatus, a regiminis ejusdem amoveatur officio, & alii conferatur; quia tamen in observatione canonis memorati se multi exhibent negligentes, nos periculosam illorum negligentiam volentes juris executione suppleri, præsenti decreto statuimus, ut nullus ad regimen parochialis Ecclesiæ assumatur, nisi sit idoneus moribus, scientia, & ætate: Decernentes collationes de parochialibus Ecclesiis iis, qui non attigerint vigesimum quintum annum, de cetero faciendas viribus omnino carere. Is etiam, qui ad hujusmodi regimen assumetur, ut gregis sibi crediti diligentius curam gerere possit, in parochiali Ecclesia, cujus rector is extiterit, residere personaliter teneatur; & intra annum a sibi commissi regiminis tempore numerandum, se faciat ad sacerdotium promoveri. Quod si intra idem tempus promotus non fuerit, Ecclesia sibi commissa, nulla etiam præmissa monitione, sit præsentis constitutionis auctoritate privatus. Super residentia vero, ut præmittitur, facienda possit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.

Lib. 3. Decretalium. De Præbendis, & dignitatibus.

GRave nimis est, & absurdum, quod quidam Ecclesiarum Prælati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promovere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec litterarum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non judicium rationis; unde quanta Ecclesiis damna proveniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, ut, prætermissis indignis, idoneos assumant, qui Deo, & Ecclesiis velint, & valeant gratum impendere famulatum: fiatque de hoc in provinciali Concilio diligens inquisitio annuatim; ita ut qui post primam & secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, a beneficiis conferendis per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eodem Sup. Seff. 7. de Ref. c. 3.

Concilio persona provida & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficiis conferendis; & hoc ipsum circa Capitula, quæ in his deliquerint, observetur. Metropolitani vero delictum superioris judicio relinquatur, ex parte Concilii nuntiandum. Ut autem hæc salubris provisio pleniorem consequatur effectum, hujusmodi suspensionis sententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii Patriarchæ, minime relaxetur, ut in hoc quoque quatuor Patriarchales Sedes specialiter honorentur.

Lib. 3. Decretalium. De Præbendis, & dignitatibus.

Supra Sess. 7. de Ref. cap. 4.

DE multa providentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias parochiales reciperet, contra sacrorum canonum instituta: alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferens privaretur. Quia vero propter præsumptiones, & quorumdam cupiditates, nullus hactenus, aut rarus de prædicto statuto fructus provenit, nos evidentius, & expressius occurrere cupientes, præsenti decreto statuimus, ut quicumque receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus; & si forte illud retinere contenderit, etiam alio spolietur. Is quoque, ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius libere conferat, cui merito viderit conferendum; & si ultra sex menses conferre distulerit, non solum ad alios secundum Lateranensis Concilii statutum ejus collatio devolvatur, verum etiam tantum de suis cogatur proventibus in utilitatem Ecclesiæ, cujus est illud beneficium, assignare, quantum a tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus observandum: addentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates, aut personatus habere præsumat, etiam si curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen, & litteratas personas, quæ majoribus beneficiis sunt honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari.

In Sexto tit. 16. De Officio Ordinarii. Caput 3.

Supr. Sess. 7. de Ref. c. 5.

ORdinarii locorum subditos suos plures dignitates, vel Ecclesias, quibus animarum cura imminet, obtinentes, seu personatum, aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districte compellant, dispensationes, auctoritate quarum hujusmodi Ecclesias, personatus, seu dignitates canonice tenere se asserunt, intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum arbitrio exhibere. Quod si forte, justo impedimento cessante, nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhibe-

hiberi, Ecclesiæ beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicite detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, libere personis idoneis conferantur. Ceterum si dispensatio exhibita sufficiens evidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficiis hujusmodi, quæ canonice obtinet, molestetur. Provideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarum cura in eisdem Ecclesiis, personatibus, seu dignitatibus negligatur: nec beneficia ipsa debitis obsequiis defraudentur. Si vero de dispensationis exhibitæ sufficientia dubitetur, super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum, cujus est æstimare, quem modum sui beneficii esse velit. In conferendis insuper Personatibus, & dignitatibus, & aliis beneficiis curam habentibus animarum annexam, iidem Ordinarii diligentiam illam observent, ut Personatum, dignitatem, vel aliud beneficium simile curam habens animarum alicui plura similia obtinenti non ante conferre præsumant, quam eis super obtentis dispensatio evidenter sufficiens ostendatur, qua etiam ostensa, ita demum ad collationem procedi volumus, si appareat per eadem, quod is, cui est collatio facienda, hujusmodi personatum, dignitatem, vel beneficium retinere libere valeat cum obtentis, vel si ea, quæ sic obtinet, libere ac sponte resignet. Aliter autem de Personatibus, dignitatibus, & beneficiis talibus facta collatio nullius penitus sit momenti.

In Sexto. De Privilegiis. Caput I.

Volentes libertatem, quam nonnullis Apostolica Sedes privilegio exemptionis indulsit, sic integram observari, ut & illam alii non infringant, & ipsi ejus limites non excedant, declaratione irrefragabili definimus, quod quamtumcumque sic exempti gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, sive contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, rite possunt coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem, prout jus exigit, exercere. Supra sess. 1. de Ref. c. 14.

Numquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non utique; quia nec coram Ordinariis ipsis, dummodo sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus initus aut res litigiosa, nec ubi domicilium habent, si alibi delinquant, vel contrahant, aut res ipsa consistat, conveniri possunt aliquatenus super istis: nec domiciliorum prætextu, locorum diœcesani (si ubi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit, illi conveniantur) remittendi eos illuc, vel ipsis, ut illic respondeant, injungendi habeant aliquam potestatem; salvis nihilominus casibus aliis, in quibus eos Episcoporum jurisdictioni subesse

Canonica præcipiunt instituta, & id ipsum decernimus circa illos, quibus, ut non nisi sub uno Judice teneantur de se conquerentibus respondere, Apostolico privilegio est concessum. In eos autem, quibus, ne interdici, suspendi, vel excommunicari a quoquam valeant, a Sede Apostolica est indultum, sicut sunt Religiosi quamplures, in quorum privilegiis continetur, ne quisquam Episcopus, vel Archiepiscopus monasteriorum suorum monachos pro ulla causa, ullove loco interdicere, suspendere, vel excommunicare præsumat, iidem Ordinarii jurisdictionem suam, quantum ad ista, ubicumque illi fuerint, penitus exercere non possint, nisi forsan ipsi Monachi ad Monasteriorum suorum prioratus Ordinariis iisdem subjectos fuerint destinati. Tunc enim, etsi libere possint ad eadem monasteria revocari, ac tam illorum, quam ipsorum prioratuum Monachi reputentur (cum non sit inconveniens, aliquem utrobique locum habere monachicum) unum alteri subesse Monasterio, vel ab ipso noscitur dependere; ratione tamen eorumdem prioratuum dicti Ordinarii sua jurisdictione in ipsis, etiam quoad præmissa, quamdiu morantur in iis, licite uti possunt.

In Clementinis, l. 3. tit. de Religiosis domibus.

Supra sess. 7. de ref. c. 15 & sess. 25. de ref. c. 8.

QUia contingit interdum, quod Xenodochiorum, leprosariarum, eleemosynariarum, seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res, & jura ipsorum interdum ab occupatorum, & usurpatorum manibus excutere negligunt; quinimo ea collabi, & deperdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt; & non attento, quod loca ipsa ad hoc fundata, & Fidelium erogationibus dotata fuerunt, ut pauperes, infectique lepra reciperentur inibi, & ex proventibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, proventus eosdem in usus suos damnabiliter convertentes; cum tamen ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium, salva quidem sedis Apostolicæ auctoritate, converti; nos incuriam, & abusus hujusmodi detestantes, hoc Sacro Concilio approbante, sancimus, ut ii, ad quos id de jure, vel statuto vel ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex consuetudine præscripta legitime, vel privilegio Sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare: ac occupata, deperdita, & alienata indebite, in statum reduci debitum faciant, & ad ipsarum miserabilium personarum receptionem, & sustentationem debitam, juxta facultates, & proventus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere non omittat. In quo si forte

ſorte commiſerint negligentiam, vel defectum, Ordinariis locorum injungimus, ut, etiamſi pia loca prædicta exemptionis privilegio munita conſiſtant, per ſe ipſos, vel alios impleant omnia præmiſſa, & ſingula, & rectores eoſdem utique non exemptos propria, exemptos vero, & alios privilegiatos Apoſtolica ad id auctoritate compellant. Contradictores cujuſcumque ſtatus, aut conditionis exiſtant, aut præbentes eiſdem circa præmiſſa conſilium, auxilium, vel favorem, per cenſuram Eccleſiaſticam, & aliis juris remediis compeſcendo; nullam tamen per hoc exemptionibus, ſeu privilegiis ipſis, quoad alia, præjudicium generando; ut autem præmiſſa promptius obſerventur, nullus ex locis ipſis ſæcularibus Clericis in beneficium conferatur, etiamſi de conſuetudine, quam reprobamus penitus, hoc fuerit obſervatum: niſi in illorum fundatione ſecus fuerit conſtitutum, ſeu per electionem ſit de rectore locis hujuſmodi providendum. Sed eorum gubernatio viris providis, idoneis, & boni teſtimonii committatur, qui ſciant, velint, & valeant loca ipſa, bona eorum, ac jura utiliter regere, & eorum proventus & reditus in perſonarum uſum miſerabilium fideliter diſpenſare; & quos in uſus alios bona prædicta convertere præſumptio veriſimilis non exiſtat: in quibus ſub obteſtatione divini judicii, illorum, ad quos dictorum locorum commiſſio pertinet, conſcientias oneramus. Illi etiam, quibus dictorum locorum gubernatio, ſeu adminiſtratio committetur, ad inſtar tutorum, & curatorum juramentum præſtare, ac de locorum ipſorum bonis inventaria conficere, & Ordinariis, ſeu aliis, quibus ſubſunt loca hujuſmodi, vel deputandis ab eis, annis ſingulis de adminiſtratione ſua teneantur reddere rationem. Quod ſi ſecus, quoquam fuerit attentatum, collationem, proviſionem, ſeu ordinationem ipſam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmiſſa vero ad hoſpitalia militarium ordinum, aut religioſorum etiam aliorum extendi minime volumus. Quorum tamen hoſpitalium rectoribus in ſanctæ obedientiæ virtute mandamus, ut in illis ſecundum ſuorum ordinum inſtituta, & antiquas obſervantias, providere pauperibus, & hoſpitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per ſuperiores eorum arcta diſtrictione cogantur, ſtatutis, aut conſuetudinibus quibuslibet non obſtantibus in præmiſſis. Ceterum noſtræ intentionis exiſtit, quod ſi quæ hoſpitalia altare, vel altaria, & cæmeterium ab antiquo habentia, & presbyteros celebrantes, & Sacramenta Eccleſiaſtica pauperibus miniſtrantes, ſeu ſi parochiales rectores conſueverint in illis exercere præmiſſa, anti-

antiqua consuetudo servetur, quoad exercenda, & ministranda spiritualia supradicta.

Concilium Lateranense sub Innocentio III. can. 21. de Pœnit. & remiss. C. omnis.

Supra sess. 13. de Sacr. Eucharist. can. 9. & sess. 14. de Sacr. pœnit. can. 8.

OMnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter, saltem semel in anno proprio sacerdoti, & injunctam sibi pœnitentiam studeat pro viribus adimplere, suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum; nisi forte de consilio proprii sacerdotis, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinendum; alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura. Unde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur, ne quispiam ignorantiæ cæcitate velamen excusationis assumat. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit justa de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat a proprio Sacerdote, cum aliter ille ipsum non possit solvere, vel ligare.

Lib. 3. Clem. de vita, & honestate Clericorum.

V. Supra sess. 14. de ref. c. 6.

QUoniam qui, abjectis vestibus proprio congruentibus ordini, alias assumere, & in publico portare rationabili causa cessante præsumit, professorum illius ordinis prærogativa se reddit indignum; præsenti constitutione sancimus, quod quicumque Clericus virgata, vel partita veste publice utetur, nisi causa rationabilis subsit, si beneficiatus extiterit, per sex menses a perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinet, sit eo ipso suspensus; si vero beneficiatus non fuerit, in sacris tamen ordinibus citra sacerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Idem quoque censemus de Clericis aliis vestem talem simul & tonsuram publice deferentibus clericalem. Dignitatem vero, personatum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura immineat animarum, nec non ceteri in Sacerdotio constituti, ac religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam honestatem ostendere, si, præterquam ex causa rationabili, publice vestem ferant hujusmodi, aut infulam, seu pileum lineum publice portent in capite, sint eo ipso, beneficiati videlicet, a perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent, suspensi per annum; ceteri vero Sacerdotes, & religiosi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum obtinendum. Sed & tales, & ceteri quicumque Clerici utentes epitogio, seu tabardo foderato usque ad oram, & ita brevi, quod vestis in-

inferior notabiliter videatur, epitogium ipsum sæculares Clerici, & religiosi administrationem habentes teneanur intra mensem dare pauperibus, ceteri vero religiosi administrationem non habentes intra idem tempus illud teneantur suis superioribus assignare, in pios usus aliquos convertendum: alioquin beneficiati suspensionis, ceteri vero inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus se noverint incurrisse.

Huic insuper adjicimus sanctioni, ut Clerici, præsertim beneficiati caligis scacatis, rubeis, aut viridibus publice non utantur.

Lib. 3. *Decretal. de Ecclesiis ædificandis. Caput* 3.

AD audientiam nostram noveris pervenisse, quod villa, quæ dicitur N. tantum perhibetur ab Ecclesia Parochiali distare, ut tempore hyemali, cum pluviæ inundant, non possint parochiani sine magna difficultate ipsam adire: unde non valent congruo tempore Ecclesiasticis Officiis interesse. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur reditibus abundare, quod, præter illius villæ proventus, minister illius convenienter valeat sustentationem habere; mandamus, quatenus, si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea Sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ majoris, cum Canonico fundatoris assensu institutas, ad sustentationem suam ejusdem villæ obventiones Ecclesiasticas percepturum: providens tamen, ut competens in ea honor, pro facultate loci, matrici Ecclesiæ servetur; quod quidem fieri posse videtur, cum ejusdem villæ Dominus viginti acras terræ frugiferæ velit ad usus Sacerdotis conferre. Si vero persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum, appellationis cessante diffugio, instituere non omittas.

Supra sess. 21. de ref. c. 4.

Lib. 1. *Clement. de ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum. Caput II.*

UT ii, qui Divinis in Cathedralibus, vel Collegiatis sæcularibus, vel Regularibus Ecclesiis sunt mancipati Officiis, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros ordines propensius inducantur, statuimus, ut nullus de cetero in hujusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat, etiam si hoc sibi ab aliis libere concedatur, nisi saltem in Subdiaconatus Ordine fuerit constitutus. Illi vero, qui dignitates, personatus, Officia, vel præbendas, quibus certi Ordines sunt annexi, pacifice nunc obtinent, in eisdem Ecclesiis, vel obtinuerint in futurum,

Supra sess. 22. de ref. cap. 4.

rum, nisi, justo impedimento cessante, ad hujusmodi Ordines se promoveri fecerint infra annum, ex tunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earumdem, ipsisque distributionum, quæ dantur his, qui certis horis intersunt, pars dimidia subtrahatur, non obstantibus quibuslibet consuetudinibus, vel statutis; pœnis aliis, quæ contra tales promoveri ad ordines recusantes statuuntur in jure, nihilominus in suo robore permansuris.

In Sexto lib. 2. tit. De appellationibus. Caput III.

Sup. sess. 22. de ref. c. 7. ROmana Ecclesia, & infra. Cum Suffraganeorum Rhemensis Ecclesiæ, suorumque officialium (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus eorum vices supplendo cognoscunt) unum & idem consistorium, sive auditorium sit censendum: ab ipsis officialibus, non ad dictos Suffraganeos (ne ab eisdem ad seipsos interponi appellatio videatur) sed de jure ad Rhemensem est curiam appellandum. Ab Archidiaconis vero, aliisque inferioribus prælatis Suffraganeis subjectis, eisdem & eorum officialibus, ad Suffraganeos ipsos debet, & non ad eamdem curiam (omissis dictis Suffraganeis) appellari; nisi aliud Rhemensi Ecclesiæ de consuetudine competat in hac parte. Cum autem ad præfatam curiam ab eorumdem Suffraganeorum vel suorum officialium audientia fuerit appellatum, Rhemensis Archiep. (qui pro tempore fuerit) vel officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interpositæ ante definitivam sententiam citent partes, nec etiam aliis illam committent, appellationis ejusdem causa probabili seu legitima non expressa.

Si vero vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam vel definitivam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicque non esse per appellationem ad eumdem Archiepiscoporum vel ejus officialem devolutum negotium, proponatur: iidem (nisi prius ipsis constiterit causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam) prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non præsumant.

Quod si objiciatur ex injusta causa, seu minus legitima, ante sententiam appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem hujusmodi admittendam, nequeunt prædicti Archiepiscopus, vel ejus officialis prohibere, ne procedatur in causa, nisi prius appellatione recepta, velut emissa ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa hujusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus a jure prohibitis (utpote a sententia super manifesto

& no-

& notorio crimine, vel de quo quis in jure confeſſus extitit, promulgata) vel conſimilibus appellatum fuiſſe dicatur, poſſunt, ne ſententia executioni mandetur (poſtquam cognoſcere cœperint, utrum ſit recipienda, vel non appellatio ab eo interpoſita) inhibere. In alium quoque qui circa rem, de qua inter appellantem & appellatum controverſia vertitur, aliquid poſt eorum inhibitionem attentat, non valer occaſione hujuſmodi juriſdictionem aliquam vendicare. Cum vero is, qui ad Rhemenſem curiam ſuper aliqua cauſa vocem appellationis emittit, nihilominus in cauſis aliis Ordinarii ſui juriſdictioni ſubjiciatur, Rhemenſis Archiepiſcopus vel officialis ipſius nequaquam juriſdictionem ipſam in aliis impediant, ut ab ejuſdem Ordinarii poteſtate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Epiſcopis præfatæ provinciæ ſuper cauſis, in quibus temporalem juriſdictionem exercent, niſi forte de conſuetudine aut privilegio, ſive jure alio ſpeciali ſit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoque interdicti vel ſuſpenſionis ſeu excommunicationis in appellantem ab eo, a quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus niſi vocatis partibus; & de appellatione legitime cognito, revocent aut denuntient eſſe nullas. Cum autem ad Rhemenſem Archiepiſcopum ab audientia Suffraganei ſui ſuper aliqua cauſa fuerit ante ſententiam appellatum, idem Archiepiſcopus (poſtquam de appellatione cognito conſtiterit, eam minus rationabilem extitiſſe) cauſam ad eumdem Suffraganeum remittere non poſtponat.

Bonifacius VIII. in Sexto, lib. 3. tit. 2. De Clericis conjugatis cap. unic.

Clerici qui cum unicis & virginibus contraxerunt, ſi tonſuram & veſtes deferant clericales, privilegium retineant Canonis ab Innocentio ſecundo prædeceſſore noſtro editi in favorem totius ordinis clericalis. Et cum juxta Pariſienſe Concilium nullus clericus diſtringi debeat, aut condemnari a judice ſæculari, præſenti declaramus edicto, hujuſmodi clericos conjugatos pro commiſſis ab eis exceſſibus vel delictis trahi non poſſe criminaliter, aut civiliter ad judicium ſæculare, nec ab ipſis ſæcularibus judicibus eos debere perſonaliter vel etiam pecunialiter (ne per unam viam concedatur eiſdem judicibus, quod per aliam denegatur) ullatenus condemnari. In cæteris autem, vel niſi, ut præmittitur, tonſuram vel veſtem deferant clericales, etiam in præmiſſis eos gaudere nolumus privilegio clericali. Sup. ſeſſ. 23. de ref. c. 6.

Gre-

Gregorius X. in Generali Concilio Lugdunensi. In 6. lib. 3. tit. 20. De censibus & exactionibus cap. 2.

sess. 24. de ref. c. 5. EXigit perversorum audacia, ut non simus sola delictorum prohibitione contenti, sed etiam pœnam delinquentibus imponamus. Constitutionem itaque felicis recordationis Innocentii Papæ quarti, prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, ac super receptionem munerum visitantibus, eorumque familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas præterire, volentes inviolabiliter observari, eam decernimus pœnæ adjectione juvandam: Statuentes, ut universi & singuli, qui ob procurationem sibi ratione visitationis debitam, exigere pecuniam, vel etiam a volente recipere, vel alias constitutionem ipsam recipiendo munera, sive visitationis officio non impenso, procurationem in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occasione, violare præsumpserint, duplum ejus, quod receperint, Ecclesiæ, a qua id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi duplum ipsum ultra prædictum tempus restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiæ sentiant interdictum. Inferiores vero ab officio & beneficio noverint se suspensos, quousque de duplo hujusmodi gravatis Ecclesiis plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione, liberalitate, seu gratia valitura.

Ex Concilio Lateran. sub Innoc. III. cap. 8. & lib. 5. Decretalium, tit. 1. De accusationibus & inquisitionibus cap. 24.

sess. 24. de ref. cap. 5. QUaliter & quando debeat Prælatus procedere ad inquirendum & puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus novi & veteris Testamenti colligitur, evidenter, ex quibus postea processerunt canonicæ sanctiones, sicut olim aperte distinximus & nunc sacri approbatione Concilii confirmamus. Legitur enim in Evangelio, quod villicus ille, qui diffamatus erat apud dominum suum quasi dissipasset bona ipsius, audivit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: Jam enim non poteris villicare. Et in Genesi Dominus ait, Descendam, & videbo, utrum clamorem, qui venit ad me, opere compleverint. Ex quibus auctoritatibus manifeste comprobatur, quod non solum cum subditus, verum etiam cum Prælatus excedit si per clamorem & famam ad aures superioris pervenerit, non quidem a malevolis, & maledicis, sed a providis & honestis; nec semel tantum, sed sæpe, quod clamor innuit, & diffamatio manifestat, debet coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentius perscru-

ſcrutari, ut ſi rei popoſcerit qualitas, canonica diſtrictio culpam feriat delinquentis, non tanquam idem ſit accuſator & Judex, ſed quaſi deferente fama, vel denuntiante clamore, officii ſui debitum exequatur. Licet autem hoc ſit obſervandum in ſubditis, diligentius tamen obſervandum eſt in prælatis qui quaſi ſignum ſunt poſiti ad ſagittam. Et quia non poſſunt omnibus complacere, cum ex officio teneantur non ſolum arguere, ſed etiam increpare; quin etiam interdum ſuſpendere, nonnunquam vero ligare, frequenter odium multorum incurrunt, & inſidias patiuntur: ideo Sancti Patres provide ſtatuerunt, ut accuſatio Prælatorum non facile admittatur, ne concuſſis columnis corruat ædificium; niſi diligens adhibeatur cautela, per quam non ſolum falſæ, ſed etiam malignæ criminationi janua præcludatur. Verum ita voluerunt providere Prælatis, ne criminarentur injuſte, ut tamen caverent, ne delinquerent inſolenter: contra morbum utrumque invenientes congruam medicinam, videlicet ut criminalis accuſatio, quæ ad diminutionem capitis (ideſt degradationem) intenditur, niſi legitima præcedat inſcriptio, nullatenus admittatur. Sed cum ſuper exceſſibus ſuis quiſquam fuerit infamatus, ita ut jam clamor aſcendat, qui diutius ſine ſcandalo diſſimulari non poſſit, vel ſine periculo tolerari, abſque dubitationis ſcrupulo ad inquirendum, & puniendum ejus exceſſus, non ex odii fomite, ſed charitatis procedatur affectu; quatenus ſi fuerit gravis exceſſus, etſi non degradetur ab ordine, ab adminiſtratione tamen amoveatur omnino; quod eſt ſecundum evangelicam ſententiam a villicatione villicum amoveri, qui non poteſt villicationis ſuæ dignam reddere rationem. Debet igitur eſſe præſens is, contra quem facienda eſt inquiſitio, niſi ſe per contumaciam abſentaverit, & exponenda ſunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi ſeipſum. Et non ſolum dicta, ſed etiam nomina ipſa teſtium ſunt ei, ut quid, & a quo ſit dictum, appareat publicanda; nec non exceptiones, & replicationes legitimæ admittendæ, ne per ſuppreſſionem nominum, infamandi, per exceptionum vero excluſionem, deponendi alium, audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque ſubditorum exceſſus, tanto diligentius debet Prælatus aſſurgere, quanto damnabilius eorum offenſas defereret incorrectas: contra quos, ut de notoriis exceſſibus taceatur, etſi tribus modis poſſit procedi, per accuſationem videlicet, denuntiationem, & inquiſitionem eorum, ut tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne forte per leve compendium ad grave diſpendium veniatur; ſicut accuſationem legi-

legitima præcedere debet inſcriptio, ſic & denuntiationem charitativa admonitio, & inquiſitionem clamoſa inſinuatio prævenire; illo ſemper adhibito moderamine, ut juxta formam judicii, ſententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa regulares perſonas non credimus uſquequaque ſervandum, quæ, cum cauſa requirit, facilius, & liberius a ſuis poſſunt adminiſtrationibus amoveri.

Lib. 5. Decretal. tit. 33. De Privilegiis & exceſſ. priv. Cap. 16.

Seſſ. 24. de ref. cap. 11. CUm Capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur hujuſmodi privilegio, quod nullus Archiepiſcopus, vel Epiſcopus in perſonas Canonicorum ejuſdem capellæ ſuſpenſionis vel excommunicationis, aut interdicti ſententiam audeat promulgare; quidam capellæ ſupradictæ Canonici, qui Parochiales Eccleſias a te tenent, occaſione privilegii prælibati, in his etiam, quarum juriſdictio ad te pertinet, ita ſe dicunt exemptos, ut quantumcumque graviter interdum excedant, tuæ correctioni recuſent, & ſententiæ ſubjacere. Quocirca mandamus, quatenus in quantum exempti ſunt, ejuſdem ratione capellæ, Apoſtolicis privilegiis deferas reverenter, ſed in quantum ratione parochialium Eccleſiarum, vel alias juriſdictionem tuam reſpicere dignoſcuntur, officii tui debitum in eoſdem libere proſequaris.

In ſexto lib. 3. tit. 3. De clericis non reſidentibus, caput un.

Seſſ. 24. de ref. c. 12. COnſuetudinem, quæ in quibuſdam partibus inolevit, qua Canonici & alii beneficiati ſeu clerici cathedralium, & aliarum collegiatarum Eccleſiarum, diſtributiones quotidianas (quæ alias manualia beneficia, ſeu victualia nuncupantur, & tantum reſidentibus tribuuntur) qualitercumque in civitatibus ſeu aliis locis (in quibus ipſæ conſiſtunt Eccleſiæ) ſint præſentes, licet divinis officiis non interſint, ex integro percipiunt, ac ſi continue in ipſis Eccleſiis, in eiſdem officiis deſervirent, penitus improbantes; ſtatuimus, ut diſtributiones ipſæ quotidianæ, in quibuſcumque rebus conſiſtant, Canonicis, ac aliis beneficiatis, & clericis Eccleſiarum ipſarum, qui eiſdem officiis in ipſis Eccleſiis adfuerint, tribuantur, juxta Eccleſiæ cujuslibet ordinationem rationabilem jam factam, ſeu etiam faciendam; qui vero aliter de diſtributionibus ipſis quidquam receperit (exceptis illis, quos infirmitas, ſeu juſta & rationabilis corporalis neceſſitas, aut evidens Eccleſiæ utilitas excuſaret) rerum ſic receptarum dominium non acquirat, nec faciat eas ſuas; imo ad omnium reſtitutionem, quæ contra hujuſmodi conſtitutionem noſtram receperit, te-

teneatur. De distributionibus etiam pro defunctorum anniversariis largierndis idem decernimus obsevandum.

In Sexto, lib. 3. tit. 16. De statu regularium, cap. un.

PEriculoso & detestabili quarumdam monialium statui, quæ honestatis laxatis habenis, & monachali modestia, sexusque verecundia impudenter abjectis, extra sua Monasteria nonnunquam per habitacula sæcularium personarum discurrunt, & frequenter, intra eadem monasteria personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea devoverunt, gravem offensam, religionis opprobrium & scandalum plurimorum, providere salubriter cupientes præsenti constitutione perpetuo irrefragabiliter valitura, sancimus, universas & singulas moniales præsentes, atque futuras cujuscumque Religionis sint vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cetero permanere clausura: ita quod nulli earum Religionem tacite vel expresse professæ, sit vel esse valeat quacumque ratione vel causa (nisi forte tanto & tali morbo evidenter earum aliquam laborare constaret, quod non posset cum aliis absque gravi periculo, seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas, nullique aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis, & manifesta causa existat, ac de illius ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus vel accessus pateat ad easdem, ut sic a publicis & mundanis conspectibus separatæ, omnino servire Deo valeant liberius, &, lasciviendi opportunitate sublata, eidem corda sua & corpora in omni sanctimonia diligentius custodire. Sane ut hoc salutare statutum commodius valeat observari, districtius inhibemus, ne in Monasteriis Ordinum non mendicantium, aliquæ recipiantur de cætero in sorores nisi quot poterunt de ipsorum monasteriorum bonis sive proventibus absque penuria sustentari, si secus actum fuerit, irritum decernentes. Sess. 25. de regul. & Monial. c. 5.

Verum quando Abbatissa vel Priorissa cujusvis monasterii, pro feudo quod monasterium ipsum tenet ab aliquo Principe seu domino temporali sibi debebit homagium vel fidelitatis Sacramentum præstare (nisi quod per procuratorem illud præstat, possit efficere apud eum) de Monasterio cum honesta & decenti societate exire poterit, eo casu licenter, homagio facto, quamprimum commode poterit, seu fidelitatis præstito Sacramento, ad ipsum Monasterium e vestigio reversura; sic quod in fraudem residentiæ, sive moræ claustralis nihil fiat omnino.

Porro ne moniales causam seu occasionem habeant evagandi, Principes sæculares ac alios dominos temporales

R roga-

rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Jesu Christi, eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadentes, quod Abbatissas ipsas & Priorissas, ac moniales quascumque monasteriorum suorum curam, administrationem, negoriave gerentes, quibuscumque nominibus censeantur, per procuratores in suis tribunalibus seu curiis litigare permittant, ne pro constituendis procuratoribus (qui adornati in aliquibus partibus nuncupantur) seu aliis ejusmodi easdem oporteat evagari. Si qui vero contra præsumpserint, exhortationi hujusmodi rationabili atque sanctæ obtemperare nolentes, eum sit juri contrarium, quod mulieres præsertim Religiosæ per seipsas litigare cogantur, & a via deviet honestatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per suos Ordinarios Ecclesiasticos censura Ecclesiastica compellantur. Episcopis autem & aliis Prælatis superioribus & inferioribus quibuscumque injungimus, quod & ipsi causas seu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt, agere coram ipsis, aut in curiis eorumdem, sive sint homagia fidelitatis sacramenta, lites, vel quidquid aliud, ipsa per procuratores earum fieri faciant, & tractari. Et quoniam parum esset condere jura, nisi essent, qui ea executioni debitæ demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis universis districte in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in civitate ac diœcesi propria in monasteriis monialium sibi ordinario jure subjectis, sua, in iis vero, quæ ad Romanam immediate spectant Ecclesiam, sedis Apostolicæ auctoritate; Abbates vero & alii tam exempti, quam non exempti Prælati, Ecclesiarum, monasteriorum, & Ordinum quorumcumque in monasteriis hujusmodi sibi subjectis de clausura convenienti, ubi non est, ipsorum monasteriorum expensis & fidelium eleemosynis, quas ad hoc procurent, diligentius faciendas, & de ipsis monialibus includendis, quamprimum commode poterunt providere, procurent, si divinæ ac nostræ indignationis voluerint acrimoniam evitare: contradictores atque rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii sæcularis. Per hoc autem in monasteriis exemptis Ordinarii locorum, quod alia, nullam sibi credant jurisdictionem vel potestatem aliquatenus attributam.

Ex

Ex Innocentio III. in Concilio Lateranensi cap. 12. & libr. 3. Decretal. tit. 35. de statu monachorum, cap. 7.

IN singulis regnis sive provinciis fiat de triennio in triennium, salvo jure Diœcesanorum Pontificum, commune Capitulum Abbatum atque Priorum, Abbates proprios non habentium, qui non consueverunt tale capitulum celebrare: ad quod universi conveniant, præpeditionem Canonicam non habentes, apud unum de monasteriis ad hoc aptum, hoc adhibito moderamine, ut nullus eorum plusquam sex evictiones, & octo personas adducat. Advocent autem charitative in hujus novitatis primordiis duos Cistercienfis Ordinis Abbates vicinos, ad præstandum sibi consilium & auxilium opportunum, cum sint in hujusmodi capitulis celebrandis ex longa consuetudine plenius informati. Qui absque contradictione duos sibi de ipsis associent, quos viderint expedire. Ac ipsi quatuor præsint Capitulo universo, ita quod ex hoc nullus eorum auctoritatem prælationis assumat: unde, cum expedierit, provida possint deliberatione mutari. Hujusmodi vero Capitulum aliquod certis diebus continue juxta morem Cisterciensis Ordinis celebretur, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis, & observantia regulari: & quod statutum fuerit, illis quatuor approbantibus ab omnibus inviolabiliter observetur, omni excusatione & contradictione ac appellatione remotis, proviso nihilominus ubi sequenti termino debeat Capitulum celebrari: & qui convenerint, vitam ducant communem, & faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas; ita quod si non omnes potuerint in eisdem, saltem plures simul in diversis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo religiosæ ac circumspectæ personæ, quæ singulas Abbatias ejusdem regni sive provinciæ non solum monachorum, sed etiam monialium, secundum formam sibi præfixam, vice nostra studeant visitare, corrigentes & reformantes quæ correctionis & reformationis officio viderint indigere; ita quod si rectorem loci cognoverint ab administratione penitus amovendum, denuntient Episcopo proprio, ut illum amovere procuret; quod si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicæ sedis examen. Hoc ipsum regulares Canonicos secundum ordinem suum volumus, & præcipimus observare. Si vero in hac novitate quidquam difficultatis emerserit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ sedis judicium absque scandalo referatur; ceteris irrefragabiliter observatis, quæ concordi fuerint deliberatione provisa.

N Supra Sess. 25. de Reg. & Monial. c. 8.

R 2 Porro

Porro Diœcesani Episcopi monasteria sibi subjecta ita studeant reformare, ut cum ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inveniant, quod commendatione, quam quod correctione sit dignum; attentissime præcaventes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggraventur. Quia sic volumus superiorum jura servari, ut inferiorum nolimus injurias sustinere. Ad hoc districte præcipimus tam Diœcesanis Episcopis, quam personis, quæ præerunt Capitulis celebrandis, ut per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota compescant advocatos, patronos, vicedominos, rectores, & consules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis ac rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant; ut liberius & quietius Omnipotenti Deo valeant famulari.

In Sexto lib. 1. tit. 3. de rescriptis cap. 11.

sess. 25. de ref. cap. 10. STatutum, quod circa judices a Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, cum quædam contenta in eo, quæ pro communi utilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctione præsenti, quam irrefragabiliter observari mandamus, suadente utilitate, in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, ut nullis, nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum cathedralium Canonicis, causæ auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel legatorum ejus de cætero committantur, nec audiantur alibi, quam in civitatibus vel locis insignibus, ubi possit commode copia peritorum haberi.

AD

A D

CONCILII TRIDENTINI

MARGARITAS

Adm. R. P. Mauritii de Gregorio, Siculi Cameratenfis, Ord. Prædicatorum, Theol. Illuftriff. D. Horatii Aquaviva, Epifcopi Calatini

HYACINTHUS

Et collectio omnium Conciliorum Religionis Chriftianæ contra hæreticos. Ex primo Hierofolym. fub D. Petro ufque ad Trid.; ex Tomis magnis Conciliorum, ex parvo volumine Archiepif. Toletani, Bartholomæi de Miranda etiam Conciliorum; ex ferie Synodorum Dominici Bannes; ex Illuftr. Card. Baronio, & ex Illuftr. Card. Bellarmino, ex Hiftoria Tripartita, ex Hiftoria, Ecclefiaftica Ruffini, ex Hiftoria Ecclefiæ Eufebii, ex Palatina, ex Panvinio, ex Tychio de Ecclefiaftica Hierarchia, ex Epiphanio, ex Alphonfo de Caftro, ex Serafino Porreta, ex Bullario, ex Sacris Canonibus, & eorum Expofitoribus, ex Theologis in Sententiis, ex Summa S. Thomæ, & Commentatoribus, ex Expofitoribus Novi, & Veteris Teftamenti, ex Summis Cafuum confcientiæ defumptus, fub quibus Pontificibus, Imperatoribus, & in quo anno confectorum; & quot Epifcopi, & cæteri interfuerunt.

CONCILIUM PRIMUM.

Suppofita definitione Conc., quam prædicti Doctores affignant, fcilicet, quod eft conventus, feu congregatio Epifcoporum, Abbatum, & Generalium Ordinum ex gratia, & Sacerdotum in Epifcopali, feu locali Synodo, ad tractandum de fide, & religione, & moribus authoritate Summi Pontificis; Videatur Bannes in princ.2.2.

Et fuppofita divifione, quod Concilium eft triplex, Generale, ad quod generaliter Epifcopi convocantur; Provinciale, ad quod Epifcopi unius Provinciæ, aut Regni, Metropolitani authoritate congregantur; Et Epifcopale, quod faciunt Epifcopi cum Sacerdotibus. Videantur Concilia Synodalia Sancti Caroli Borromei. Tandem fuppofita alia divifione, fcilicet, quod Synodorum quædam funt congregatæ, & confirmatæ a fummo Pontifice: quædam congregatæ tantum, & non confirmatæ, quædam non congregatæ, fed confirmatæ, & quædam neque confirmatæ, neque congregatæ. Videantur Expofitores Conc. Conftantienfis.

PRIMUM CONCILIUM

ſecundum aliqnos.

QUidam dicunt in principio nominati, primum Conc. fuiſſe contra Judam in electione Matthiæ, ut in Actis Apoſtolorum, cap. 1. ſub D. Petro in Hieroſolyma, cum cæteris Apoſtolis poſt Aſcenſionem Chriſti. Viri Fratres, &c. dicit Petrus de Juda, &c. qui poſſedit agrum de mercede iniquitatis, &c. & orantes, &c. cecidit ſors ſuper Matthiam, & annumeratus eſt cum undecim Apoſtolis; Ecce ex primo Concilio exiſtentia Spiritus Sancti.

PRIMUM CONCILIUM

ſecundum communem opinionem.

Summarium de circumciſione non facienda, ut abſtineant a contaminationibus ſimulacrorum, fornicatione, ſuffocatis, & ſanguine.

COncilium primum Hieroſolymis celebratum eſt ſub Divo Petro Apoſtolo, & reliquis Apoſtolis tempore Claudii Tiberii, quod habetur in Actibus Apoſtolorum cap. 15. quod modo ſequitur: Surrexerunt autem quidam de hæreſi Phariſæorum, qui crediderunt, dicentes, quia oportet circumcidi eos; præcipere quoque ſervari leges Moyſi; conveneruntque Apoſtoli, & ſeniores videre de verbo hoc. Cum autem magna conquiſitio fieret, ſurgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos ſcitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum gentes audire verbum Evangelii, & credere, & qui novit corda Deus, teſtimonium perhibuit, dans illis Spiritum ſanctum, ſicut & nobis: & nihil diſcrevit inter nos, & illos fide purificans corda eorum; nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum ſuper cervices Diſcipulorum, quod neque Patres noſtri, neque nos portare potuimus, ſed per gratiam Dom. noſtri Jeſu Chriſti credimus ſalvari, quemadmodum & illi? Tacuit autem omnis multitudo, & audiebant Barnabam, & Paulum narranres, quanta Deus feciſſet ſigna, & prodigia in Gentibus per eos; & poſtquam tacuerunt reſpondit Jacobus, dicens: Viri fratres, audite me: Simon narravit, quemadmodum primum Deus viſitavit ſumere ex gentibus populum nomini ſuo, & huic concordant verba Prophetarum, ſicut ſcriptum eſt: Poſt hæc revertar, & reædificabo tabernaculum David, quod decidit, & diruta ejus reædificabo, & erigam illud; ut requirant cæteri hominum Dominum, & omnes Gentes, ſuper quas invocatum eſt nomen meum, dicit Dominus faciens hæc. Notum a ſæculo eſt Domino opus ſuum: propter quod ego judico non inquietari eos, qui ex Gentibus convertuntur ad Deum: ſed ſcribere ad eos, ut abſtineant ſe a contaminationibus ſimulacrorum, & fornicatione, & ſuffocatis, & ſanguine. Moyſes enim a temporibus antiquis habet

in

in singulis civitatibus, qui eum prædicent in Synagogis, ubi per omne Sabbatum legitur. Tunc placuit Apostol., & senioribus cum omni Ecclesia eligere viros ex eis, & mittere Antiochiam cum Paulo, & Barnaba Judam, qui cognominabatur Barsabas, & Sila viros primos in fratribus, scribentes per manus eorum Apostol., & seniores fratres his, qui sunt Antiochiæ, & Syriæ, & Ciliciæ fratribus ex gentibus salutem. Quoniam audivimus, quia quidam ex nobis exeuntes turbaverint vos verbis, evertentis animas vestras, jubentes vos circumcidi, & servare legem, quibus non mandavimus: placuit nobis collectis in unum eligere viros, & mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba, & Paulo hominibus, qui tradiderunt animas suas pro nomine D. N. J. Christi. Misimus ergo Judam, & Silam, qui & ipsi vobis verbis referant eadem. Visum est enim Spiritui Sancto, & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc necessaria, ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, a quibus custodientes vos bene agetis. Valete.

Alia Tria Concilia.

Glossa Ordinaria Act. Apost. ponit alia duo Conc., ut in cap. sexto, Non est æquum derelinquere verbum Dei, & mensis ministrare, &c. Elegerunt Stephanum, &c.

Aliud.

In capitulo vigesimo primo aliud, permittendo ad tempus legalia, donec Synagoga honorifice sepeliatur.

Aliud.

In capitulo quarto aliud, quod potius Cœtus orans pro incremento gratiæ dicitur, quam Concilium.

II. Conc. anno 252.

Fuit Roman. sub Cornelio Papa, & Decio Imperat. congregetum contra Novatum; constituitur a sexaginta Episcopis, & totidem Presbyteris cum Diaconibus multis, ubi statuitur, Novatum cum his, qui eum sequerentur, alienum esse ab Ecclesia. Eos vero, qui lapsi fuissent in certamine, fraterna commiseratione curandos, & fomentis penitentiæ medicandos, & contra Catharos mundos se appellantes.

III. Conc. anno 305.

Fuit Ancyranum ab Ancyra civitate Galatiæ dictum, post tempore Marcellini Papæ celebratum, paulo ante Nicænum, circa annum Domini supradictum, quod facile non invenitur: fuit autem Provinciale, sed tamen receptum in sexta Synodo generali Constantinopoli in Trullo celebrata, ut patet ex 2. can. sextæ Synodi, a Gratiano in Decreto, Anchiritanum dictum a quibusdam, ut ait Bartholomæus Carranza, Aquitanum, & continet canones 24. contra eos, qui inviti diis thurificabant, vel immolabant sub Eusebio Papa, & Dioclet. Imperat.

IV. Conc. anno 311.

Fuit Neocæsariense sub Melchiade Papa (quamvis quidam dicant, quod nesciatur, sub quo Pontifice, cui opinioni videtur adhærere Archie-

chiepiscopus Toletanus) & sub Const. Chloro, & Galerio Maximino Augustis, in clara Neocæsariensi civitate, quæ nunc Trapezuntium appellatur, ut ait Palemonius de origine civitatum Scriptor, & Cosmographi recentiores enucleant, in provincia Cappadociæ sita, factum fuit paulo ante Nicænum: quoniam Episcopus hic, & illic designatus reperitur, in quo Patres 17. convenerunt; cujus Canones sexta Synodus Constantinop. in Trullo celebrata probavit, ut ex secundo Canone Græcæ editionis constat: depositionem, irregularitatem, tempus ordinandorum Presbyterorum, numerum Diaconorum, &c. observari jubet.

V. Conc. anno 315.

Fuit Nicænum primum in Nicæa Bithyniæ civitate habitum, ut ait Palemonius, ubi congregati fuerunt 118. Episcopi Catholici: fidem integram, sanctam, Catholicam, immaculatam exposuerunt, damnando Arium, Sabellium, & Photinum hæreticos, sub Divo Silvestro, & Magno Constantino.

VI. Conc. anno 320.

Fuit secundum Romanum congregatum intra thermas Domitianas sub D. Silvestro, & Constantino Imperatore, cum 275. Episcopis, iterum Arium, Photinum, & Sabellium bando reprobando, de gaudio mundationis Constantini, de donatione Ecclesiæ, &c.

VII. Conc. anno 322.

Fuit Elibertinum Provinciale apud Elibertum Hispaniæ civitatem celebratum sub Constant. Magno Imper., & Silvestro Papa 19. Episcop. idola, & homicidia prohibens, pœnam ponens matrimonium contemnentibus, virginitatem laudans, usuram ejiciens, lenocinium, &c.

VIII. Conc. anno 323.

Fuit Arelatense primum Provinciale sub Constantino Magno, & Silvestro Papa, auctoritate Pontificis confirmatum, cum fuisset provinciale in Galliis de observatione Paschatis, de domicilio, de Episcopis, & de quorumdam delictorum pœnis, &c. confirmatione prima in Præfatione.

IX. Conc. anno 324.

Fuit Gangrense in Paphlagonia, seu regione Pelasgiorum, provinciale confirmatum in sexta Synodo generali Constantinopolitana in Trullio celebrata, sub eisdem, ut ex secundo Canone editionis Græcæ Parisinæ, ubi de nuptiis, de orationibus, de parentibus obediendo post epistolam, &c. tractat.

X. Conc. anno 328.

Fuit Arelatense secundum provinciale etiam sub Silvestro Papa, & Constanr., jubendo, ne cum mulieribus cohabitetur, cum hæreticis non communicetur, ne Neophytis clericis ordo detur, &c.

XI. Conc. anno 332.

Fuit Carthaginense primum sub Silvestro Papa, & Constant. Imper. provinciale fuit, in quo Carthaginem ex diversis Provinciis Africanis plurimi convenerunt Episcopi, & sancivit, rebaptizationem non facien-

faciendam, martyres non infamandos, de ordine, &c.

XII. Conc. anno 342.

Fuit Romanum secundum, sub Julio I. in quo convenerunt 116. Episcopi contra Arium, cujus hæresis invalescebat, quem damnarunt una cum suis dogmatibus, & in Synodo Nicæna confirmarunt acta.

XIII. Conc. anno 346.

Fuit Coloniense sub Julio I. Papa, & Constant. Imper. contra Euphratem blasphemum hæreticum, Christum negantem Deum esse, & cum fuisset Episcopus, fuit privatus, & damnatus.

XIV. Conc. anno 347.

Fuit Antiochenum sub Julio I. Papa, & Constantino Imperatore, qui Concilio subscripserunt triginta Epis. qui in eodem convenerunt, & probatum est in sexta Synodo generali Constantinopoli in Trullo celebrata, ut in can. 2. Græcæ editionis patet, ubi prohibetur cum Judæis celebrare, cum excommunicatis communicare, & quæ facere non licet Episcopis.

XV. Conc. anno 351.

Fuit Sardicense, a Sardinia dictum, congregatum est præcepto Constantii Imperatoris, sub quo fuit factum, & sub Julio Papa, ut Athanasio liceret ad suam Eccles. redire, unde fuerat expulsus per hæreticos Episc. Arianos, ut in historia Tripartita, in lib. 4. cap. 21. convenerunt Orientales Episcopi 76. Occidentales quasi 300. qui tamen continuo a Concilio discedentes seorsum aliud Concilium facere, in quo Arii dogmata statuerunt. Eorum discessus caussa fuit, quod dicerent, se nolle ad verba procedere, nisi prius a Concilio summoverentur defensores Pauli, & Athanasii, quod Occidentales pati non potuerunt, cui Concilio affuit Hosius Episc. Cordubensis, prius in Nicæno de depositione Episcoporum, & de excommunicatione, &c. tractarunt.

XVI. Conc. anno 352.

Fuit Hierosolymitanum secundum, per Maximum ejusdem loci Episcopum, cum Athanasius literis Constantii Imperatoris, & Julii Papæ, sub quibus fuit congregatum, fultus, ut ad suam reverteretur Ecclesiam, & hoc per omnes Episc. fuit intentum.

XVII. Conc. anno 353.

Fuit Sirmiense sub Julio I. Papa, & Constantino Imp., quod paulo post Constantinus in Sirmio jussit congregari, ubi fratres regulas tradiderunt fidei Orthodoxæ contra Arium, in quibus interpretati sunt locum illum Genesis cap. 19. hic non prætereundum; Pluit Dominus a Domino, ut sit sensus, non quod ipse Pater a semetipso pluere dicatur, sed pluit Dominus Filius a Domino Patre, ut habetur in Historia Tripartita, in lib. 5. cap. 3.

XVIII. Conc. anno 364.

Fuit Laodicen. Provinciale confirmatum in Sexta Synodo Generali in Trullo celebrata, presente Constantino: cum ergo vigintiduo Patres in Laodicea Phrygiæ Pacatianæ ex diversis Provin. Asiæ convenissent;

nissent, statuerunt Can. 59. quibus regulas exposuerunt ecclesiasticas sub Liberio Papa, & Constantino Imp. ubi de Bigamia, de Psalmis, & Evangeliis legendis in Ecclesia, & quod clerici ad tabernas, & ludos ire non audeant.

XIX. Conc. anno 368.

Fuit Constantinopolitanum sub Damaso Papa, & Cyrillo Hierosolymitano, Gratiano, & Theodosio Imper. Concilium centum quinquaginta Patrum fuit contra Macedonium Episcopum Constantinop., qui Spiritum Sanctum Deum esse negabat. Est autem ex quatuor principalibus Conc., & quidem proximum post Nicænum, statuerunt aliquot Canones, & Symbolum fidei non diversum ab eo, quod in Ecclesia cantatur, nisi quod addiderunt Spiritum Sanctum ex Patre procedentem; subscripserunt se centum quinquaginta Episcopi.

XX. Conc. anno 387

Fuit Valentinum Provinciale apud Gallias celebratum sub Damaso Primo Papa, & Gratiano, & Valentiniano Imp. in quo convenerunt triginta Episcopi, & ediderunt Canones quatuor de puellis, quæ se Deo voverant, quod baptizati non debeant sacrificiis dæmonum se miscere, &c.

XXI. Conc. anno 389.

Fuit Telense apud Africam Concilium Provinciale contra Jovinianum, & socios ejus sub Siricio Papa, Theodosio I. Arcadio, & Honorio Imp. ubi perlectæ sunt literæ Pontificis, & ad eumdem responsum factum, & etiam contra Manichæos, &c.

XXII. Conc. anno 396.

Fuit Carthaginense secundum Provinciale, sed confirmatum in Sexta Synodo generali Trulli, quod Carthaginense fuit sub Siricio Papa, & Theodosio Imp. ubi jubetur, ut prædicetur Trinitas, quod Sacerdotes, & clerici sint casti, de diœcesibus, & ut Parochis obediant, &c.

XXIII. Conc. anno 397.

Fuit Carthaginense tertium Provinciale, tamen confirmatum in sexta Synodo generali Trulli, ubi dicitur, ut singulis annis Synodus ab Episcopis fiat, & cui quædam Sacramenta non conferenda; vetus, & novum testamentum in Ecclesia legendum, & eorum partes, quæ sint, explicentur.

XXIV. Conc. anno 398.

Fuit Carthaginense quartum Provinciale, sub Siricio Papa, & Arcadio Imper. cui interfuerunt 214. Episcopi; confirmatum deinde in sexta Synodo in Trullo celebrata, ubi recepta sunt Concilia in Carthagine habita de proprietatibus Episcoporum, & ordinandorum, & de aliis ordinibus, de clericis, & Virginibus sanctimonialibus, quæ facere, & quæ non licet Episcopis, clericis, & viduis professis.

XXV. Conc. anno 399.

Fuit Tauritanense Provinciale, sub Siricio Papa, & Divo Ambrosio Episcopo Mediolanensi, Arcadio, & Honorio Imperatoribus, quod totum

totum consumptum est in causarum quarumdam civilium compositione, quæ tunc inter Episcopos quosdam, & aliquos Presbyteros agitabantur, & ideo a multis, ut ab Archiepiscopo Toletano, & a Bannes omnia derelinquunrur.

XXVI. Conc. anno 402.

Fuit Carthaginense quintum sub Anastasio Papa, & Arcadio Imperat. existentibus 73. Episcopis, a quibus quindecim Canones editi sunt, de clericis, de non alienatione rerum Ecclesiarum, de idololatris destruendis, & cetera tractarunt.

XXVII. Conc. anno 403.

Fuit Tolet. I. provinciale sub Anastasio Papa, & Arcadio Imp. auctoritate Leonis Papæ I. confirmatum, præsentibus 19. Episc. Toletano Præsidente: ubi fuit determinatum, ne ad schisma subditi Episc. perveniant, & ut nullus præter Episcopos chrisma conficiat; & regula fidei Cathol., & assertio ejusdem contra Priscillianistas, &c.

XXVIII. Conc. anno 408.

Fuit Milevitanum sub Innoc. I. Papa, atque Augustino Hipponensi Episc. Doctore Ecclesiæ, & capite Augustinianorum, Arcadio, & Honorio Imp. contra Pelagianos, præsente Anselmo, Legato Ecclesiæ Romanæ, subdentes post contra Pelagium, dicentem, salutem evenire ex nobis. Ne Episcopi sint negligentes contra hæreticos, quando Concilium est faciendum: & ibi fuit confirmatum ab Innocent.

XXIX. Conc. anno 423.

Fuit Carthaginense 6. sub Bonifacio I. Papa, & Honorio Imp. Provinciale tamen: a 217. Episcopis celebratum est, decidentibus, ut ab Episcopis Orientalibus petatur Concilium Nicænum, & recitarunt professionem fidei.

XXX. Conc. anno 424.

Fuit Carthaginense septimum, Provinciale, sub Bonifacio primo Papa, & Honorio Imperatore, a 73. Episcopis editum, nihil habens, quod ad nostra tempora perveniat, quamvis multa in suprascriptis & dicendis Conciliis tangantur.

XXXI. Conc. anno 428.

Fuit Ephesinum sub Cælestino I. Papa, sub quo mortuus est Augustinus supradictus R. A. (quorum fuit Pater magnus Dominicus) etiam auctor, & Theodosius Imp. quod Conc. fuit ex quatuor principalibus contra Nestorium Constantinop. Episcopum, existentibus in eo 200. Episcopis. Qui Nestorius purum hominem ex S. Maria Virgine natum asseruit Christum, & aliam personam carnis, & aliam facere deitatem dicebat, cui Synodo præfuit Cyrillus Alexandriæ Episcopus, qui cum universo Concilio ad eumdem Nestorium eadem decreta transmisit, ut habetur in Epistola.

XXXII. Conc. anno 536.

Fuit Rhegiense Concilium Provinciale sub Sixto III. Pap. & Theodosio II. Imp. a tredecim Episcopis celebratum, facientibus sex Canones, attingendo ad ea, quæ dicta sunt in Concilio Tauritanensi de hære-

hæreticis, & schismaticis Episcopis, quod in Nicæno tetigit. De Episcopis tandem loquuntur.

XXXIII. Conc. anno 438.

Fuit Agatense provinciale, a civitate Agata Galliæ, a triginta quinque Episcopis, in quo de disciplina, & ordinationibus Clericorum, & Pontificum, & Ecclesiarum utilitatibus, de prædicatione Symboli, & ne ante Missam expletam egredi populus præsumat.

XXXIV. Conc. anno 440.

Fuit Aquilejense provinciale, contra Palladium, & Secundinum Arianæ sectæ defensores, sub Sixto Papa III. & Theodosio Imper. ubi damnarunt eos Patres, & adest damnationis forma, quod fecerunt cum quibusdam Legatis Afrorum, & Gallorum.

XXXV. Conc. anno 444.

Fuit Arausicanum provinciale sub Leone Papa, & Theodosio II. Imp. continens vigintiquinque Canones ad ædificationem Ecclesiæ, & stabilimentum, primo de Chrismate, de conversione hæreticorum in articulo mortis, & de Catecumenis, de libero arbitrio, de Misericordia Dei, de adjutorio ejus, de natura, & gratia, de peccato originali, quæ habentur in Conc. Tridentino.

XXXVI. Conc. anno 446.

Fuit Vasense Provinciale per decem, & octo Episcopos celebratum, ubi fuit decisum, quod proprii Episcopi Chrisma recipiatur, de sepulturis, de prædicatoribus: ut Kyrie eleison in omnibus Ecclesiis dicatur, &c. sub Leone I. Papa, & Theodosio Imp.

XXXVII. Conc. anno 447.

Fuit Carpetoractense provinciale, sub Leone I. & Valentiniano Imp. fecerunt constitutiones contra Episcopos querelatos, parum, aut nihil eorum, quæ a fidelibus Ecclesiis conferebantur, dantes, ut amplius non faciant.

XXXVIII. Conc. anno 453.

Fuit Arelatense tertium provinciale a 34. Episcopis celebratum sub Leone Papa, & Valentiniano Imp. Martiano Augusto, Opilione, & Vincamalo consulibus, de observandis Canonibus, de ætate Diaconorum, & Sacerdotum ordinandorum, &c.

XXXIX. Conc. anno 457.

Fuit Chalcedonense generale unum ex quatuor celeberrimis sub Leone Papa, & Martiano Imp. celebratum est a 630. Patribus contra Eutychen Constantinop. Abbatem, qui asserebat, Christum post humanam assumptionem non ex duabus naturis existere, sed solam in eo divinam naturam permanere; & contra Dioscorum ejusdem defensorem Alexandrin. Episc., damnando etiam Episc. ordinationem per pecuniam facientes, de clericis, ne absque dimissoriis ministrent, &c.

XL. Conc. eodem anno.

Fuit Synodus Chalcedonensis 630. Episcoporum, habita contra omnes hæreses, & præcipue contra Eutychen, & Dioscorum Alexandrinum Episcopum, per actiones decem, & octo, & concluditur invalidum

esse

eſſe Concilium abſque Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſub Valentiniano & Martiano Imp. & Leone I. Papa &c.

XLI. Conc. anno 459.

Fuit Veneticum provinciale, in quo pauci Epiſcopi convenerunt, ſexdecim Canones ſtatuentes, in quibus tractatur de regula Eccleſiaſ. quæ ſacerdotibus, donante Domino, credita eſt, de diſtrictione, cujus cura non ſine culpa eorum torpeſcit, ſub Leone I. Papa, & Martiano Imp. celebratum, &c.

XLII. Conc. anno 462.

Fuit Turonenſe provinciale primum; in quo fuerunt octo Epiſcopi, continens tredecim Canones, quibus primo hortatur clericos ad caſtitat., ſecundo ad abſtinentiam, in reliquo complectitur inſtitutionem regularem eorumdem clericor. &c.

XLIII. Conc. anno 466.

Fuit Romanum tertium provinciale, ſub Hilario Papa, a 50. Epiſcopis congregatum, potiſſimum ſtatuentibus, ut Canones Nic. Conc. & Apoſtolicæ Sedis decreta cuſtodiantur, & ut bigami ad gradus Eccleſiaſticos non accedant, ſcilicet viduæ, aut corruptæ mulieris mariti, de Epiſcopis, & quod non eligant ſucceſſores.

XLIV. Conc. anno 486.

Fuit Taraconenſe provinciale a decem Epiſcopis celebratum ſub Felice 3. Papa, & Zenone Imp. decidentibus, ne Clerici, & Monachi communicent cum mulieribus, ne vendant carius, & vilius emant, ad criminalia ſe miſcere non audeant, de Epiſcopis, quod ſemel in anno viſitent, & nullum bis confirment.

XLV. Conc. anno 494.

Fuit Eupapenenſe provinciale, in quo fuerunt 70. Epiſ. ſub Gelaſio Papa, & Anaſtaſio Imp. facientes 40. decreta ad inſtitutionem clericorum, & Epiſcoporum, ut in Agaten. Conc. ſcilicet ut Epiſcopi, & clerici venatores non ſint, illicitis horis non deambulent.

XLVI. Conc. anno 502.

Fuit Ilerdenſe provinciale, & 8. Epiſcoporum ſub Symmacho Papa, & Anaſtaſio Imp. facientium quatuordecim Canones jubentes, ut clerici a ſanguine humano abſtineant, ab abortu, & ejus pœna, ab inceſtu, a ſtupro, &c. quæ a Gratiano de hoc Conc. in decr. de conſecr. diſt. 4.

XLVII. Conc. anno 510.

Fuit Valentinianum per ſex Epiſcopos celebratum, a Valentia Hiſpaniæ dictum, ſub Symmacho Papa, & Anaſtaſio Imp. conſtituentes, ut Evangelium poſt Epiſtolam legatur, & quod Epiſcopus defunctus per viciniorem Epiſcopum honorifice ſepeliatur.

XLVIII. Conc. anno 512.

Fuit Aurelianenſe primum tempore Clodovei Regis Francorum, cujus etiam extat epiſtola ad eand. Synod. in qua profitetur ſe parituurum Eccleſiæ, & Papæ præceptis, de non captivandis clericis, monialibus, ſervis Eccleſiarum, & ipſos reddere captivos: ideo ad eum-

eumdem Regem rescribitur a Synodo præter hæc, de homicidiis, adulteris, & furibus, &c. ab Ecclesia abstrahere non præsumant, quod præscriptio non habet locum in Ecclesia, de Quinquagesima, Sexagesima, de Litaniis, &c. tractatur.

XLIX. Conc. anno 513.

Fuit Gerundense provinciale sub Hormisda Papa, & Justino Imper. constituens, ut quælibet Provincia in officio Ecclesiæ unum teneat ordinem, de baptizatione catechumenorum in vigilia Paschæ, & Pentecostes, ut dicatur oratio Dominicalis, de honestate, & vita clericorum, &c.

L. Conc. anno 520.

Fuit Cæsaraugustanum provinciale duodecim Episcoporum sub Hormisda Papa, & Justino Imp. jubenrium, ut mulieres fideles ad cœtus virorum alienorum non accedant, neque ad lectionem, & Doctoratus nomen non usurpetur, die Dominico non jejunetur.

LI. Conc. anno 528.

Fuit Tolet. II. anni quinti Almarici Regis sub Joanne I. Papa, & Justino Imper. jubens, ut clericus ante ordinem sacrnm, & Monachus ante professionem ad nuptias accedere permittantur, hæreticos post mortem posse anathematizari per testes Sanctorum Patrum.

LII. Conc. anno 533.

Fuit Constantinop. quintum generale a 165. Patribus sub Felice quarto, Bonifacio II. Joanne II. Agapito I. Silverio, & Vigilio Pontificibus, sub Justino Imp. contra Petrum, Antimum, Severum, & Ibam hæreticos. Petrus Archiepiscopus Antiochenus afferebat in Trisagio hymno addendam esse Crucem, idest Trinitatem esse crucifixam, ut diceretur, Sanctus, Sanctus, Sanctus, qui crucifixus est pro nobis, ubi necesse erat, aut confundere personas Trinitatis, aut negare duas naturas in Christo, contra quos plures Episcopi Orientales plura scripserunt, quæ habentur in tomo 2. Conc. fol. 6. & infra secundum impressionem nostrorum Conciliorum.

LIII. Conc. anno 543.

Fuit Aurelianense secundum provinciale ex Urbe Aurelia, ex præceptione Francorum Regum, ut ibi Patres de observarione legis Catholicæ tractarent, & quid de novis dogmatibus sentirent, & conscriberent, quod observandum in posterum; cum vigintiquinque canonibus de Episcopis Commetropolitanis, ut Conc. Provinciale congregent.

LIV. Conc. anno 545.

Fuit Aurelianense tertium provinciale tempore Childeberti Regis Francorum sub Vigilio Papa, Justiniano Imp. per Canones 6. dicentes, ne in sacris constituti misceant se ad uxores accipiendas: De electione Metropolitanorum contra Bonosiacum hæreticum, de rebaptizatione.

LV. Conc. anno 550.

Fuit Avernense provinciale, sub Vigilio Papa, & Justiniano Imper.

per. addendo quædam nova, & repetendo aliqua ſupra dicta ad emendationem vitæ, ad ſeveritatem regulæ, ad animarum remedium.

LVI. Conc. anno 551.

Fuit Aurelianenſe quartum provinciale, ſub Pelagio primo Papa, & Juſtiniano Imp. & Childeberto Rege Francorum, determinando prius ſancita non violanda eſſe, de Quadrageſima, & feſtivitate Paſchali plura dicendo.

LVII. Conc. anno 552.

Fuit Turonenſe ſecundum provinciale pro pace, & inſtructione Eccleſiæ ſub Pelagio I. Papa, Juſtiniano Imp. per viginti Canones determinando, ne laici in Eccleſia clericis miſceantur, ut litis jacula finiant, & vota pacis acquirant, dicente Domino in Joan. c. 14. Pacem meam do vobis.

LVIII. Conc. anno 567.

Fuit Pariſienſe primum pro utilitate Eccleſiæ, ſub Pela gio I. Papa, Juſtiniano Imp. ut nemo res Epiſcopi, & Eccleſiæ confiſcare præſumat, excommunicatum ab aliis non debere admitti.

LIX. Conc. anno 568.

Fuit Aurelianenſe ſecundum, in quo inter cætera, Eutychetis, & Neſtorii dogmata iterum damnata ſunt, & quotannis Concilium convocaretur cautum, & pet capita duodecim dicendo, ut nullus propter cauſas leves ſuſpendatur, ſub Joanne III. Papa, Juſtino Imp. concludit, &c.

LX. Conc. anno 584.

Fuit Hiſpalenſe primum ſub Pelagio 2. Papa, & Mauritio, robur habens a Sede Romana, ut in præfatione habetur, de diſponendis Eccleſiæ rebus, cum ſubſcriptionibus aſſiſtentium.

LXI. Conc. anno 587.

Fuit Toletanum tertium, in quo Arii hæreſis damnatur, ſub Ricardo Rege, Pelagio 2. Papa, & Mauritio Imp. per Canones 22. & in 2. dicitur, quod in Eccleſia Dominicis diebus Symbolum recitetur, &c.

LXII. Conc. anno 588.

Fuit Matiſconenſe provinciale primum ſub Pelagio 2. Papa, & Mauritio Imp. ut monaſteria puellarum nullus ingrediatur non probatæ vitæ; De jejunio Adventus, & cætera ordinans.

LXIII. Conc. anno 588.

Fuit Matiſconenſe 2. provinciale ſub eiſdem, de obſervantia diei Dominicæ, de decimis per Canones 20. multa Eccleſiaſtica tractans.

LXIV. Conc. anno 616.

Fuit Antiſiodorenſe provinciale ſub Theodoro, & Heraclio Imperat. contra ſtrigas diabolicas, contra ſortilegia, & ſuperſtitiones, de chriſmate, & ſanguine Chriſti, de vino conſecrando, per quadraginta & unum Canones.

LXV.

LXV. Conc. anno 623.

Fuit Hispalense 2. provinciale sub Honorio Papa, & Heraclio Imp. de præscriptione, de bigamia, de ingratitudine, & de duabus in Christo naturis.

LXVI. Conc. anno 636.

Fuit Toletanum 4. ab omnibus Hispaniæ, & Galitiæ Episcopis sub eisdem docentibus formulam Concilior. celebrandorum, de oratione, & confessione fidei, de passione Christi: Quando cantandum Alleluja, & de Hymnis, &c.

LXVII. Conc. anno 640.

Fuit Toletanum V. Provinciale, a viginti Episcopis celebratum tempore Regis Gothorum Suvintillæ sub filio Heraclii Imp. & Theodoro Papa, de Litaniis, quando fint dicendæ, cum Episcopis, & eorum Vicariis.

LXVIII. Conc. anno 642.

Fuit Toletanum 6. provinciale in Ecclesia S. Leucadiæ Martyris, a quinquaginta Episcop. Hispaniæ, & Galitiæ sub Theod. Papa, & Heracleone Imp. præsidente Eugenio Ep. Tolet. De humanitate Christi assumpta, & subdit Regem Suvintillam expellere eos jurasse cum quinquaginta duobus Episc.

LXIX. Conc. anno 644.

Fuit Braccarense primum Tulgæ Gothorum Regis temporibus ab Episcopis Galitiæ sub Theodoro, & Constante Imp. in quo Concilio primo lectum est exemplar fidei cum Capitulis, quæ Episcopi Taraconenses, Lusitani, & Bætici contra hæresim Priscillianam per Canones 30. statuerunt.

LXX. Conc. anno 646.

Fuit Braccarense 2. provinciale, tractans ea, quæ ad Ecclesiasticam disciplinam pertinent, de forma visitationis Ecclesiæ ab Episcopis, quæ possint, & non possint accipere: de consecr. Ecclesiæ sub Theodoro Papa, & Constantino Imp. filio Constantini Tertii.

LXXI. Conc. anno 646.

Fuit Toletanum septimum, a triginta octo Episcopis celebratum sub Martino Papa primo, & Constante Imper. De eventu infirmitatum in clerico ministrante: De exequiis, & similibus.

LXXII. Conc. anno 650.

Fuit Lateranense primum, Romæ celebratum a 105. Episcopis, contra Sergium, Pyrrhum, & Paulum, Patriarchas Constantinopolit., Cyrum Alexandrinum, & Theodorum contra immaculatam fidem multa dicentes, cum subscriptionibus Martini Papæ, & dictorum Episcoporum.

LXXIII. Conc. anno 652.

Fuit Toletanum octavum, a quinquaginta Episcopis celebratum. De incauto juramento non faciendo. De castitate Episcoporum. De frangentibus jejunium, & similibus, sub Martino Papa, & Constantino Imp.

LXXIV. Conc. anno 653.

Fuit Toletanum 9. Provinciale a sexdecim Episcopis, sub supradictis Imp. & Papa jubentibus, quod a correctione Prælatorum est inchoanda Synodus, & ab eisdem danda est tertia pars Ecclesiæ, cætera de filiis clericorum.

LXXV. Conc. anno 654.

Fuit Toletanum sub iisdem 10. de celebritate annunciationis Dominicæ; de professione, & habitu viduæ professæ, &c.

LXXVI. Conc. anno 655.

Fuit Cabilonense provinciale in Galliis sub Eugenio 1. Papa, Constantino Imp. per decem & novem canones repetentes, quæ in Concilio Nicæno, & quod Canonum statuta ab omnibus intemerata serventur: De pœnitentia a Confessore danda: Ne turpia in Ecclesiâ cantentur.

LXXVII. Conc. anno 668.

Fuit Toletanum undecimum, sub Vitaliano Papa, & Constante Imper. De processione Spiritus Sancti. De Trinitate: De Incarnatione. De Resurrectione: & quod Episcopus debeat prædicare.

LXXVIII. Conc. anno 669.

Fuit Bracarense Provinciale tertium, sub eisdem: de pane, & vino, exclusis opinionibus schismaticis, aqua permixta fiat sacrificium in Missa, & in novis vasibus. De reliquiis quomodo gestandis.

LXXIX. Conc. anno 670.

Fuit Constantinopolitanum sextum generale, & Oecumenicum iterum adversus Sergium, & cæteros, ut supra, dicentes, unam voluntatem, unam operationem in dispensatione Incarnationis, Præsidente Constantinopolitano Imp. & Legatis missis ab Agathone Papa, sub eodem Constantino Quarto, per actiones decem, & octo.

LXXX. Conc. anno 683.

Fuit Toletanum duodecimum, sub Leone II. Papa, & Constantino IV. Imper. & ut ait Carranza, etiam sub Agathone, de pœnitentia, de auctoritate concessa Episcopo Toletano, & de pertinentibus ad Regem communicantem cum Ecclesia.

LXXXI. Conc. anno 690.

Fuit Toletanum tertium decimum, sub Sergio Papa, & Justiniano 2. Imperatore, ubi quædam particularia, & quædam communia supradicta tanguntur.

LXXXII. Conc. anno 742.

Fuit Synodus mandato Apostolico a S. Bonifacio, & Episcopis Francorum, habita sub Zacharia Papa, & Carolo Magno Imp. Quæ sunt prohibita Ecclesiasticis, &c. & quod ad Episcopos pertinet ejicere spurcitias Gentilitatis.

LXXXIII. Conc. anno 781.

Fuit Nicænum secundum quod Græci generale appellant; In quo imagines expresse adorandas, & amplectendas veneratione de-

cretum est, & sanctorum reliquias venerandas, sub Adriano Papa, & Constantino VI. Imperatore.

LXXXIV. Conc. anno 813.

Fuit Maguntianum ad instaurandam Ecclesiam collapsam, sedentes in prima Turma Episcopi cum quibusdam notariis legentes, ac tractantes Evangelium, & Epistolas Actuum Apostolorum, Canones, & Opuscula Sanctorum Patrum, Pastoralem librum Div. Greg. per Can. 75.

LXXXV. Conc. anno 815.

Fuit Wormatiense provinciale, sub Leone III. Papa, & Carolo Magno Imp. & pronunciata professione fidei, propter causam levem non esse excommunicandum aliquem. De professione monachorum, quod ministri Dei sint sobrii, & mensa Episcopalis parca.

LXXXVI. Conc. anno 816.

Fuit Rhemense provinciale sub Carolo Magno, & Leone II. Papa, multa ad honestatem clericorum pertinentia, & quædam Sacramenta supra tangit.

LXXXVII. Conc. anno 870.

Fuit Constantinopolitanum octavum universale, factum potissimum propter depositionem Ignatii Patriarchæ Constantinopolitani, quem quidam Episcopi ab Ecclesia, cui jure præsidebat, tyrannice projecerant; & Photium ex foro sæcularis militiæ subito tonsuratum eidem Ecclesiæ contra sacros Canones præfecerant, sub Adriano 2. Pap. & Basilio Imper. Constantinopolitano.

LXXXVIII. Conc. anno 888.

Fuit Triburiense provinciale a viginti duobus Episcopis Germanorum, ad reformationem morum, & statum non solum clericorum, sed etiam laicorum.

LXXXIX. Conc. anno 1215.

Fuit Lateranense secundum generale sub Innocent. III. Papa, & Philippo Imper. cui interfuerunt Hierosolymitanus, & Constantinopolitanus Patriarchæ, Metropolitani 70., Episc. 400. Abbates 17. Priores Conventuales 80. Græci, & Romani Imperii Legati, Oratores Regum Hispaniæ, Galliæ, Angliæ, sub quo Pont. Romanus moritur Perusiis Pontificatus sui anno 18. mense septimo, die 26. cujus Pontificis virtutem, & doctrinam summa perjuvit B. Dominici, & B. Francisci sanctitas, e quibus Prædicatorum, & Minorum Ordo tunc ortum habuit: Damnans libellum contra Magistrum Petrum Lombardum, excommunicans hæreticos omnes, & sine licentia prædicantes; & quod semel in anno omnes confiteri teneantur per capita *69*.

XC. Conc. anno 1311.

Fuit Viennense generale probans constitutiones, quæ in volumine Clementinarum feruntur sub Clem. V. & Alberto Imper. ubi determinarunt festum Corporis Christi celebrari feria V. post octavam Pentecostes, concedendo Indulgentias existentibus in officio, & horis

ris divinis etiam octavæ, & quod anima rationalis sit forma per se corporis humani, & essentialiter; damnando errores Begardorum, & Beguinarum.

XCI. Conc. anno 1415.

Fuit Constantiense, sub Joanne Vigesimo tertio Papa, & Sigismundo Imp. inchoatum tempore schismatis tribus Pontificibus existentibus, Joanne 23. Benedicto 13. & Gregorio 12. pronunciando sententiam damnationis Joannis Wiclef, cum suis 45. articulis per sessiones 45.

XCII. Conc. anno 1431.

Fuit Basileense inchoatum prius Senis, translatum deinde Basileam sub Martino V. Papa, & Sigismundo Imp. & notandum, quod ait Bartholomæus Archiepiscopus Toletanus hic, quod quæ in Constantiensi, & Basileensi dicuntur, non habent aliquid auctoritatis, nisi quod in Bulla Martini Quinti, & Nicolai Quinti Pontificum continentur.

XCIII. Conc. anno 1432.

Fuit Florentinum, inchoatum Ferrariæ, & propter pestem Florentiam translatum; præsente Imper. Græcorum, & Patriarcha Constantinopolitano, cum aliis Pontificibus, Abbatibus, Monachis & Crucesignatis, per 25. Sessiones, sex habitas prius Ferrariæ, de processione Spiritus sancti a Filio, de igne Purgatorii, de primatu Papæ, de Sacram. ibi disputatum est sub Eugenio 4. & Sigismundo Imperatore.

XCIV. Conc. anno 1513.

Fuit Lateranense tertium Generale, sub Julio Secundo, & Leone Decimo Pontificibus, & Maximiliano Imp. pro reformatione Ecclesiæ, & pace inter Principes Christianos componenda, jubendo etiam Lectoribus Philosophiæ, ut discipulis suis veritatem fidei declarent, ut de creatione, de anima intellectiva, damnando Pisanum Conciliabulum, legendo Bullas, Canones, & Sacram Theologiam: de officio Præceptorum puerorum, ut doceant præcepta divina, & articulos fidei.

De Conciliis, quæ extra seriem reperiuntur attestata tantum.

AB Archiepiscopo Toletano Concilium Generale Viennense, & Lugdunense.
A Panicarola in Quadragesimali, Conc. Aquense.
A Gratiano 6. quæst. 2. cap. quod autem, Concilium Varense.
Cap. si tantum, Alsense Concilium.
Hermetianum.
Faventinum.
Hipponense.
Genuense.
Mirtense.
Misierense.

Urbariense.
Compendiense.
Aliud apud Sanctum Medardum habitum.
Aliud apud Belvacum, de consecr. dist. 4.
A Dominico Bannes in fine suæ seriei Concilium Sirmense partim sacrum, & partim sacrilegum.
Ex Socrate in historia Tripartita, & Theodoreto similiter.
Fuerunt facta ab Arianis alia decem, ut ait Athanasius in Epist. ad Afros, & Sozomenus in cap. 35. l. 5. quæ supradicta tangunt.

Ex Camillo Barello, de præstantia Messica.

Conc. anno 1545.

FUit ultimum Tridentinum Generale, & Oecumenicum sub Paulo 3. Julio 3. Marcello 2. Paulo 4. Pio 4. & Pio 5. Pontificibus, sub Carolo V. & Ferdinando Imperatore, ad extinguendas hæreses Martini Lutheri in Germania, contra Indulgentias Pontificis hæretice prædicantis, & scribentis contra Primatum Ecclesiæ Romanæ: contra cælibatum, & cæteros ritus veteris Ecclesiæ, contra quem, & alios, fuit assignata Concilio primo Mantua, deinde propter aliquas causas legitimas Vincentia, tertio Tridentum, nec tunc quidquam factum est. Quarto rursus anno 1545. inchoatum est tertiodecimo die Decembris, Legatis Apostolicæ Sedis Præsidentibus, cum tot Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Generalibus, Theologis, & Legistis, Oratoribus, a Regibus Christianis, & Principibus etiam missis, ut patent in ipso.

IN Magnis tomis novis, & ultimis impressi Conciliorum erga finem habentur sex Concilia Mediolan. sub Divo Carolo. Aliud adest Aquilejense sub Clemente VIII. 1583. & Francisco Barbaro Patriarcha ejusdem civitatis. De reformatione. De vitiis fugiendis, & virtutibus amplectendis. De vita, & honestate clericorum, ut adimpleant Concilia Canonis, & C. ordinentur.

HÆc de Conciliis Generalibus, Provincialibus; de Episcopalibus autem, seu localibus, quæ anno quolibet, ut ait Concilium Carthaginense cap. 2. facienda, & augenda sunt, nihil dicimus; & dictæ S. R. Ecclesiæ supponuntur, Sanctisque suis, quibus honor, gloria, & labor quinque annorum ex 1604. Galatiæ in die S. Stephani Confessoris Episcopi Calatini, usque ad 1611. in die S. Ferdinandi, etiam Episcopi Calatini, quorum auxilio Viridarium omnium scientiarum imprimere pollicemur, & Sacræ Scripturæ Paradisum, quem Deus nobis concedat. Amen.

MAR-

MARGARITA
CONCIL. TRIDENT.

Omnes Gemmas in ejuſdem Sanctæ Synodi ſingulis Capitulis, Canonibus, & Decretis abditas copioſe depromens.

A

Abbates, quomodo eligendi, ſeſſ. 2. de Reg. & Mon cap. 6. & qui in Monaſteriis, quæ ſunt Ordinum capita. ib. c. 1.
Abbatibus quos ordines conferre liceat, ſeſſ. 23. de ref. c. 10.
Abbatum officium in Lectore Scripturæ eligendo, ſeſſ. 5. de ref. c. 1. 16. in aſſiſtendo degradationi loco Epiſcoporum, ſeſſ. 11. de ref. in viſitando, ſeſſ. 25. de Reg. & Mon. c. 20. in exequendo decreto hujus Concilii c. 22.
Abbatum Monaſteria ab Epiſcoporum Juriſdict. exempta, ſeſſ. 25. de Reg. & Mon. c. 11. & c. 20.
Abbatum privilegia, quando ceſſent, ſeſſ. 21. de ref. cap. 10. & ſeſſ. 24. de ref. c. 17.
Abbatum negligentia quando ſuppleatur, ſeſſ. 5. de ref. c. 1. & c. 2.
Abbatiſſarum, ac aliarum Præpoſitarum quarumque creatio qualis. ſeſſ. 25. de Reg. & Mon. c. 6. & 7.
Abbatiſſa duobus Monaſteriis non præficienda, c. 7.
Quæ ſi forte haberet duo, aut plura Monaſt. tenetur infra ſex menſes, uno retento, aliud reſignare, ib.
Abbatiſſæ officium in profeſſione Monialium, c. 9.
Abbatiæ commendatæ ab Epiſcopo viſitandæ, ſeſſ. 21. de ref. c. 8. 1ta., quæ ſunt Ordinum capita, quibus conferendæ, ſeſſ. 25. de Reg. & Mon. c. 21. eorum onus in Seminario conſtituendo, ſeſſ. 23. de reform. cap. 18.
Abeſſe non videtur, qui aliquantiſper abeſt, c. 1.
Abſentia affectata non diſſolvit vinculum matrimonii, ſeſſ. 24. de ſacr. Matr. cap. 5.
Abſentia Epiſcopi quando, & quandiu toleretur, ſeſſ. 23. de reform. c. 1. & quando aliorum curatorum, id quantum Canonicis, & ſimilibus abeſſe liceat, ſeſſ. 24. de ref. c. 12.
Abſentia Epiſcoporum denuncianda Romano Pontifici, ſeſſ. 6. de ref. c. 1. & quæ ſit legitima, & a quibus probanda, ſeſſ. 23. de ref. c. 1.
Abſens. qui curæ animarum incumbit præſens judicatur, ſeſſ. 22. de ref. cap. 3. Cætera vide in verbo Reſidentia.
Abſolutio ſacerdotalis, quæ, ſeſſ. 14.
Abſolutionis miniſtri, ead. ſeſſ. 14. cap. 6.
Abſolutio delicti, quando non admittenda, ſeſſ. 13. de ref. c. 3.
Abſolutio quibus in caſibus fieri poſſit ab Epiſcopo, ſeſſ. 14 c. 7.
Abuſus tollendi, ſeſſ. 5. de ref. c. 2. ſeſſ. 21. de ref. c. 9. ſeſſ. 25. de invoc. & vener. reliq. Sanct. maxime exorti de Indulg. ſeſſ. 21. c. 9. de reform. ſeſſ. 25. in decreto de Indulg. & in Miſſarum celebr. ſeſſ. 22 de obſer. & vit. in celebr. Miſſæ & in conc. prop. ſeſſ. 25. de Purgat. ib. c. 21.
Acceſſiones ad beneficia juris patron. quando tollendæ, ſeſſ. 25. de ref. c. 9
Acceſſus non concedendi, nec conceſſi extendandi, c. 7.
Acclamationes Patrum in fine Concilii.
Acolyti quando, & cur inſtituti, ſeſſ. 23. c. 2.
Acolythatus, ſeſſ. 24. de ref. cap. 11.
Acta appellanti gratis exhibenda, ſeſſ. 13. de reform. cap. 3. & intra quantum tempus ſeſſ. 24. de ref c. 30. & quomodo ad judicem appellationis transferenda, de ref c. 20.
Adæ tranſgreſſio, ſeſſ. 5. de peccato originali. 12. ſeſſ. 6. cap. 1. 20. c. 7. 24. & quomodo tollatur, ſeſſ. 5. de peccato origin.
Adminiſtratio bonorum Monaſteriorum ad quos ſpectet, ſeſſ. 25. de Reg. & Mon. c. 1.
Adminiſtratores locorum piorum quibus rationem reddant, ſeſſ. 22. de reform. c. 9. & de quibus adminiſtratores bonorum Epiſcopatus ſede vacante, ſeſſ. 24. de ref. c. 16.
Adoleſcentium ætas prona ad mundi voluptates, ſeſſ. 25. de ref. c. 18.
Adoratio Chriſti, ſeſſ. 13. c. 5.
Adoratio Euchariſtiæ ibi, & ib. can. 6.
Adventus Chriſti myſterium, ſeſſ. 6. c. 2.
Adulterii pœna, ſeſſ. 25. de refor. cap. 8.
Adulterium non dirimit Matrimonium, ead. ſeſſ. can. 7.
Adulterorum juſtificatio, ſeſſ. 6. c. 5.
Ætas ad obtinendas dignitates legitima; ſeſſ. 24. de ref. c. 12. ad beneficia, ſeſſ. 23. de ref. cap. 6. ad ordines, c. 12. ad Seminarium, c. 18.
Affinitas ex fornic. quid operetur, ſeſſ. 24. de ref. matr. c. 4.
Aleas fugere debent clerici, ſeſſ. 22. de ref. c. 1.
Alienare quando clericis non liceat, ſeſſ. 22. de ref. c. 2.
Altare per menſam intelligitur apud Apoſt. Paulum, ſeſſ. 22. c. 1.
Animarum cura non negligenda, ſeſſ. 6. de ref.

ref. c. 5. cap. 7. & 8. sess. 56. 1. de reform. cap. 8. sess. 22. de reform. c. 1.
Antiquitas non damnanda, sess. 21. c. 4.
Apostatarum pœnæ, sess. 25. de Reg. & Mon. c. 19.
Apostatandi occasio unde, sess. 14. de ref. c. 11.
Apostoli novi Testamenti sacerdotes, sess. 22. c. 1. & can. 2.
Appellatio cur instituta, & quando non impediat, vel suspendat, sess. 23. de reform. c. 1. sess. 22. de refor. c. 1. & c. 10. sess. 23. de reform. c. 1. & c. 18. sess. 24. de reform. cap. 10. & cap. 30. sess. 24. de Reg. & Mon. c. 4. & ead. sess. de refor. c. 14. & quomodo admittenda, sess. 13. de ref. c. 2.
Appellare a quibus liceat, sess. 13. de ref. c. 1. sess. 24. de ref. c. 20.
Appellans quid agere debeat, sess. 13. de ref. cap. 1. sess. 24. de ref. c. 20.
Appellatus quid, & quando solvat actis, ead. sess. 24. c. 20.
Apprehensio possessionis Ecclesiæ quomodo, sess. 24. de ref. c. 14.
Aqua naturalis de necessitate Bapt. sess. 7. de Bapt. can. 2.
Aquarum significatio, sess. 22. c. 7.
Aqua in calice cur vino misceatur, ib.
Arbitri super suspicione, & jurisdictione eligendi, sess. 14. de ref. c. 5.
Archidiaconi oculi Episcoporum, sess. 24. de reform. c. 12. qui eligi debeant, qui visitandi jus habeant, quomodo visitent, ibid. c. 3.
Archidiaconi causas matrimoniales, & criminales non judicant, c. 20. neque concubinatus, sess. 25. de ref. c. 14.
Archiepiscopus, vide Metropolitanus.
Archipresb. vide Parochus.
Attritio quid, sess. 14. c. 2.
Avaritia idolorum servitus, sess. 22. de obser. & evitan. in celebr. Miss. Omnium malorum radix, eadem sess. de ref. c. 11. ab Ecclesiasticis tollenda, sess. 21. de ref. c. 1.
Avaritiæ suspicio vitanda, sess. 24. de ref. c. 14.
Aucupia a quibus vitanda, c. 12.
Auctoritas Sedis Apost. maxima, sess. 6. de reformat. c. 2. sess. 9. sess. 12. c. 7. sess. 16. & sess. 14. c. 2. in omnibus salva intelligatur, sess. 7. de ref. in princ. sess. 24. de refor. cap. 14. & sess. 25. de ref. c. 21.

B

BAptismi virtus, sess. 5. de pec. origin. necessitas, sess. 6. c. 4. & sess. 7. de Baptis. c. 5. canones de eo, ead. sess. 7. & verba requisita, ibid. cap. 4. aqua necessaria, c. 2. in eo imprimitur character in anima, ead. sess. 6. de Sacr. can. 9.
Baptismi, & Pœnitentiæ differentia, sess. 14. c. 2.
Baptismo suscepto, vota non sunt irrita, sess. 7. de Bapt. c. 3.
Baptismus parvulorum, sess. 5. de pecc. origin. & sess. 5. de Baptis. can. 13. & 14.
Baptismus Joannis, ib. can. 1.
Baptismus hæreticorum quomodo verus, ib. can. 4.
Baptismus rite collatus non reiteratur ead. sess. 7. de sacr. can. 9. & de Bapt. can. 11. & sess. 14. c. 6.
Baptizantium, & baptizatorum cognatio, sess. 24. de ref. matr. c. 2.
Baptizare licet in omni ætate & tempore, sess. 7. de Bapt. can. 12.
Baptizati Christianæ legis debitores, can. 7. peccando gratiam amittunt, ibid. can. 6. ab uno, vel duobus suscipiendi de Baptismo, sess. 24. de ref. matrim. c. 2.
Benedictio conjugum approbatur, ead. sess. de Sacr. matr. can. 1. in templo suscipienda ead. sess. de ref. matr. c. 1. A proprio Parocho sumenda.
Beneficia cur constituta sint, sess. 23. de ref. c. 3.
Beneficia unius Diœcesis cum alterius Diœcesis beneficio perpetuo non uniuntur, sess. 14. de ref. c. 9.
Beneficiorum pluralitas reprobatur, sess. 7. de ref. c. 4. 54. & c. 5. & sess. 23. de ref. c. 17. & quando permittantur.
Beneficia in servitutem non redigenda, sess. 25. de ref. c. 9. unita visitanda, sess. 7. de ref. c. 7. ac etiam exempta, & a quibus sess. 21. de ref. c. 8. & sess. 24. de ref. c. 9.
Beneficia curata in simplicia non convertenda, sess. 5. de ref. c. 16. & quando curam animarum recipiant, ib.
Beneficia regularia quibus conferenda, sess. 14. de ref. c. 10.
Beneficia sæcularia regularibus non conferenda, ib.
Beneficia Ecclesiastica, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sunt odiosa, & Patrum decretis contraria, sess. 25. de ref. c. 7.
Beneficia juris patronatus, sess. 14. de ref. c. 12. & 13. sess. 21. de ref. c. 7. sess. 14. de ref. c. 19. sess. 25. de ref. c. 9.
Beneficiis privare clericos quando liceat, sess. 21. de ref. c. 6. sess. 23. de ref. c. 1. sess. 25. de ref. c. 3. & c. 14.
Biblia Latina vulgatæ editionis probata, sess. 4. de S. Scripturis.
Biennii spatium litibus finiendis stat. sess. 24. de ref. c. 20.
Bigami ad minorum Ordinum ministeria non idonei, sess. 23. de ref. c. 17.
Bona Ecclesiastica occupantium pœna, sess. 22. de ref. c. 11. eorum fructus in quos usus convertendi.
Bona ante professionem monasteriis non danda, aut habentibus restituenda, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 16. quomodo Regularibus concessa c. 3.
Bononiæ laudes, sess. 8.
Bonum exemplum, quære Exemplum.
Breviarium, sess. 25. de Ind. lib. & Catechis. &c.

C

CÆlibatus non postponitur statui conjugali, sess. 24. de Sac. Matrim. can. 10.

Ca-

Cæremoniæ in celebratione Missæ quare institutæ, sess. 22. c. 5. in Ordine sacro, sess. 23. de ref. c. 7. in nuptiis, sess. 24. de ref. matr. c. 1.

Calicis usus an cuiquam sit remittendus, sess. 21. de Communi sub utraque specie, sub can. 4. sess. 22. in decret. super petit. concess. Calicis.

Candelarum certus numerus prohibitus in cel. Missæ, sess. 22. in decr. in obser. & evit. in celebr. Miss.

Canon Missæ ex quibus constet. ead. sess. c. 4.

Canones de vita Clericorum renovantur, ibid. de reform. c. 1. item ad Episcopalem dignitatem pertinentes sess. 25. de ref. c. 10. Item ad favorem Ecclesiasticarum personarum 20.

Canones indistincte ab omnibus observandi, c. 15.

Canonicatus quibus conferendi, sess. 22. de ref. c. 2.

Canonici quales eligendi sess. 24. de ref. c. 12. qui vocem in Capit. non habeant, sess. 22. de ref. c. 4. quos ordines habere debeant, ead. sess. 24. de reform. d. c. 12. eorum tenues reditus quomodo augendi, c. 15.

Canonici Ecclesiæ Senatus c. 12.

Canonicorum vita, & honestas qualis, officium in Choro residentia, sess. 22. de reform. c. 3. & sess. 21. de ref. c. 3. & d. sess. 24. de refor. eo. c. 12. & an residere possint in Ecclesia curata, d. sess. 22. de ref. cap. 2.

Canonici duo adhiberi debent in publicatione indulgentiarum, sess. 21. de ref. c. 9. ad rationem redituum Seminarii exigendam, sess. 23. de ref. c. 18. ad constituenda, quæ ad Seminarium spectant, ad procedendum in quibusdam causis, sess. 25. de ref. cap. 6. ad convertenda quædam in pios usus, c. 8. Cætera quære in ver. Capitulum.

Canonici Episcopo inservire debent, sess. 24. de ref. c. 12. & ab eo corrigi possunt, sess. 6. de ref. c. 4. & quando, ac quomodo, sess. 25. de ref. cap. 6. profes. fidei coram quibus facere teneantur, sess. 24. de ref. c. 12.

Cantus laudatur sess. 23. de ref. c. 4. Sed lascivus in celebratione Missæ vetatur, sess. 22. in Decret. de obser. & evit. in cel. Miss.

Cappellanorum Regiorum privilegia restricta, sess. 24. de ref. c. 11.

Capituli officium sede vacante, sess. 24. de ref. c. 1. & c. 16.

Capituli consilium adhibere debet Episcopus in Lectore, & Magistro deligendo, sess. 1. 5. de ref. c. in Ordinibus Canonicorum designandis, sess. 24. de ref. c. 12. in his, quæ ad debitum in divinis officiis regimen spectant, ib. & in his quæ ad Seminarium pertinent, sess. 23. de refor. c. 18. in augendo præbendas tenues, sess. 24. de ref. c. 15. in omnibus his, quæ non spectant ad commodum Episcopi, vel suorum, sess. 25. de ref. c. 6. in substituendo judic. de leg. c. 10. Cætera require in Verb. Canon.

Capituli mensa, sess. 23. de ref. c. 18.

Capitula cathedralium a suis Episcopis visitari, & corrigi possunt, sess. 6. de ref. cap. 4. & quomodo, & quando, sess. 25. de refor. c. 6. apud ordinarium conveniuntur non obstantibus Conservatoriis sess. 14. de refor. c. 5. Episcopi de quibus rationes reddere teneantur, sess. 24. de refor cap. 16. eorum negligentia a quibus suppleatur, ib. litteras dimissorias an concedere possint, sess. 7. de ref. c. 10. & sess. 23. de ref. c. 10. an visitare valeant, & quomodo, sess. 24. de ref. c. 3.

Capituli jurisdictio, potestas & bonorum administratio intacta relinquitur, sess. 25. de ref. c. 6. & quando eorum privilegia non valeant, sess. 24. de ref. c. 18.

Capitulorum generalium officium in magistris eligendis sess. 5. de ref. c. 1. in Prioribus, & officialibus constituendis, sess. 25. de reg. & Monial. c. 20. in exequendis piis legatis, ead. ses. de ref. c. 4. & seq. in conservanda regulari disciplina, ead sess. de Reg. & Mon. c. 1. & seq. eorum negligentia a Concilio Provinciali aliquando suppletur.

Cappuccinis bona possidere non licet c. 3.

Cardinales, qui sint eligendi, sess. 24. de ref. c. 1. & seq. eorum consilio universalis Ecclesiæ administratio nititur sess. 25. de ref. c. 1.

Cardinalium indulta quando valeant sess. 24. de ref. c. 12. & ca. 10. accessus, & regressus tolluntur, sess. 25. de ref. c. 7.

Cardinalium frugalitas, & continentia c. 1. & residentia, sess. 24. de ref. cap. 1.

Cardinalium familiares, vide Familiares.

Cardinalis Moronus primus Leg. Syn. benedixit.

Cardinales Episcopi intra tres menses munus consecrationis suscipere tenentur, sess. 23. de ref. c. 2.

Cardinales quatuor affirmare debent promovendos ad Cathedrales idoneos esse, sess. 24. de ref. c. 1.

Carnis desideria quomodo extinguantur sess. 25. de delect. cibor. &c.

Castitas, sess. 25. de Reg. & Mon. c. 1.

Castitatis donum petentibus non denegatur, sess. 24. de Sacr. Matr. can. 9.

Casuum reservatio, sess. 14. c. 7. & can. 11.

Catechesis singulis Sacramentis præscribenda, sess. 24. de ref. c. 7.

Cathecumeni, sess. 6. c. 7.

Catechismus, sess. 25. de Indi. lib. &c.

Cathedralibus Ecclesiis qui præficiendi, sess. 6. de ref. c. 1. sess. 7. de ref. cap. 1. sess. 22. de ref. c. 2. & sess. 24. de ref. c. quomodo providendum, quando sunt exigui fructus, cap. 13. & quando pensiones imponendæ, ib.

Cathedrali Ecclesia vacante preces habendæ, sess. 24 de ref. c. 1.

Cathedralium Eccle. Pœnitentiarius, c. 8.

Cathedralium Ecclesiarum pluralitas prohibetur, sess. 7. de ref. c. 2.

Causæ Matrimoniales spectant ad Ecclesiasticos, sess. 24. de Sacr. Matrim. can. 12. sed non Decanos, vel alios inferiores

res

res, ead. sess. vie refor. c. 20. & ubi cognoscendæ ob paupertatem.
Causæ cito expediendæ, sess. 25. de reformat. c. 10.
Causæ fori Eccles. ab ordinariis cognoscendæ, sess. 24. de ref. c. 20. & quibus delegandæ, sess. 25. de ref. c. 3.
Causæ mercedum miserabilium personarum, sess. 7. de ref. c. 14.
Causæ exemptorum quomodo tractandæ, ib.
Causæ legitimæ absentiæ quæ, sess. 23. de ref. c. 1. & seq.
Causæ civiles. Vide civiles causæ.
Causæ criminales, quære criminales.
Celebratio Missarum, lege Missa.
Censuræ ab Ordinariis emanatæ. & ab Ordinariis publicandæ, obser. a Regul. sess. 25. de Reg. & Mon. c. 12.
Character quid, sess. 7. de Sacr. can. 9. in quibus imprimatur, ib. & sess. 23. c. 4. deleri non potest, ib.
Charitas, sess. 6. de just. cap. 11.
Choreæ clericis prohibentur, sess. 22. de ref. c. 1. & sess. 24. de ref. c. 12.
Christianorum officia, sess. 2.
Christiana vita perpetua pœnitentia esse debet sess. 14. in doctr. de Sacr. ext. Unct. sess. 13. de Euchar. Sacr. can 9.
Christianorum officium maxime in Conciliis, sess. 2.
Christus lux vera, sess. 23. propitiator noster, sess. 6. c. 2. Salvator noster c. 4. & sess. 25. de invocat. Sanctorum fons justitiæ sess. 6. c. 6. causæ salutis æternæ, c. 11. Redemptor. can. 21. & sess. 25. de invoc. Sanct. Legislator. eo. c. 2. Sanctitatis auctor sess. 13. c. 3. Sacerdos secundum ordinem Melchisedech, sess. 22. c. 1. magnus, & supremus Sacerdos, ib. caput in membra, sess. 6. c. 16. vitis in palmites, ib. Sol Justitiæ, in Procem. de Justific. fidei nostræ auctor, ib. secundus Adam, c. 4. omnium gratiarum fons, & auctor, sess. 21. de commun. sub utraque spec. can. 13. mediator Dei, & hominum, sess. 25. dein v. Sanct. patribus promissus sess. 6. c. 2. Sacr. auctor, & perfector, sess. 7. de Sacr. can. 1. & sess. 24. in doct. de Sacr. Matr. pro omnibus mortuus, sess. 6. c. 3. & ad nostram salutem, sess. 13. c. 8. in Eucharistia continetur, sess. 13. c. 1. totus sumitur sub utraque specie, eodem c. 3. & sess. 21 can. 1. 2. & 3. nobis meruit justificationem, sess. 6. c. 1. cap. 7. os. & sapientiam promisit Ecclesiæ suæ, sess. 18. in eo habemus redemptionem, & remissionem, sess. 6. cap. 3. ejus serm. servant eum diligentes 1. sess. 6. c. 4.
CHRISTI adventus, sess. 6. c. 2. meritum, sess. 5. de pecc. orig. 13. sess. 6. c. 3. c. 7. & c. 16. jejunium, sess. 12. divinitas, sess. 13. c. 3. amor erga nos, c. 8. & sess. 22. cap. 1.
Christo debetur latriæ cultus, sess. 13. c. 5.
Ciborum delectus servandus, sess. 25 de delect. ciborum.
Circumstantiæ peccati, sess. 14. c. 5.
Citari Episcopus quando possit, ut personaliter compareat, 13. de ref. c. 6.
Civilibus in causis quomodo procedendum, sess. 7. de ref. c. 14. & quomodo exequendum, sess. 25. de ref. c. 3.
Clandestinorum Matrimoniorum correct., sess. 24. de ref. matr. c. 1. 2.
Clavium potestas, sess. 14. c. 1. cap. 8. & cap. 3. & c. 10. & c. 15.
Clausura Sanctimonialium restituenda sess. 25. de Reg. & Monial. c. 5.
Clerici in sortem Domini vocati, sess. 22. c. 1. quæ vitare debeant, sess. 14. de ref. in procem. & sess. 25. de reform. c. 20. qui fori privilegio gaudeant, sess. 23. de ref. c. 6.
Clericorum, vita, & exemplum quanti momenti, sess. 14. de ref. in Procem. & seq. sess. 22. de ref. c. 1. sess. 22 de ref. c. 14. sess. 25. de ref. c. 1. c. 14. continentia, ib. vestitus, & habitus, quales esse debeant, sess. 14. de ref. c. 6. sess. 22. de ref. cap. 1. gestus, incessus, & sermones, ib. vita qualis, sess. 14. de ref. in Procem. & sess. 22. de ref. c. 1.
Clerici etiam exempti ab Episcopo corrigi possunt, sess. 6. de ref. 3. sess. 14. de ref. c. 4. delinquentes in loco decenti custodiendi, sess. 25. de ref. c. 6. & seq. matrimon. contrahere prohibentur, sess. 24. de Sacram. matr. can. 9. & seq. mendicare non debent, & quomodo eis providendum, sess. 21. de ref. c. 2. & seq. turpiter, & scandalose viventes quomodo puniantur, c. 6. & sess. 25. de ref. c. 14. usurpantes bona Ecclesiastica qua pœna puniantur, sess. 21. de ref. c. 11.
Clerici homicidæ pena, & dispensatio, sess. 13. de ref. c. 4.
Clericorum immunitates, & privilegia renovantur, sess. 21 de ref. c. 20. merita, ex quibus deprehendantur, sess. 23. de ref. c. 11.
Clerico vago Missas celebrare non licet, sess. 22. de observ. & evitand. in celeb. Miss. sess. 23. de ref. c. 16.
Clerici conjugati, quæ ministeria exercere possint, c. 17. & quo privilegio gaudeant, c. 6.
Clerici concubinarii. Vide concubinarii.
Cetera quære in verb. Sacerdotes, & in verb. Presbyt.
Cluniacensis Monasterii privilegium, sess. 25. de Reg. & Monial. c. 11.
Coadjutores quando dandi sint, sess. 13. de ref. c. 5. & sess. de ref. c. 7.
Coadjutoriæ quomodo permittantur.
Cognatio spiritualis quomodo, & inter quos contrahatur, sess. 24. de ref. Matr. c. 2.
Collatio beneficiorum, v. in verb. Electio.
Collatio ordinum gratis fieri debet, sess. 21. de reform. c. 1. & seq. Vid. in verb. Ordo.
Collegiorum generalium privilegia, sess. 7. de ref. et 15. & sess. 23. de ref. c. 5.
Collegia ab Episcopo visitentur, sess. 22. de ref. c. 8.
Collegii puerorum instituendi via, & ratio, sess. 23. de ref. c. 18.
Collocutiones, & confabulationes non habendæ in Ecclesiis, sess. 21. & sess. 22. in decr. de observ. & evit. in celebr. Mis-

Co-

Comessationes clericis prohibentur de ref. ib. cap. 1.

Comitum Palatinorum privilegia restricta, sess. 24. de ref. c. 11.

Commendata Monasteria visitanda, sess. 23. de ref. c. 8.

Commendæ perpetuæ, sess 7. de reform. c. 4.

Commissiones causarum quibus fieri debeant, sess. 25. de ref. c. 10.

Commemoratio defunctorum facienda, ib. cap. 4.

Communio sacramentalis quibus, & quando necessaria sit, sess. 13. de Euch. Sacramento, can. 9. & sess. 21. can. 4. & can. seq. a quibus sæpe percipienda, sess. 23. de ref. c. 12. & 13. & in ea præparatio qualis, sess. 13. c. 7. & seq. in ea sub qualibet specie totus, & integer Chr. sumitur, c. 3. & sess 21. c. 1. & 3.

Commutationes ultimarum voluntatum quomodo, & quando faciendæ, sess. 22. de ref. c. 6. sess. 2. de ref. c. 4.

Compatres in Bapt. qui, sess. 24. cap. 2.

Compositio pro fructibus male perceptis prohibita, sess. 23. de ref. c. 1.

Computi Eccl. disciplina commendatur ib. c. 18.

Conceptio B. Mariæ Virg. sess. 5. de peccato orig.

Concilium indicere ad Romanum Pontif. spectat, in Bul. ref. Concil. Trid. & de recipien. & observ. Decret. Conc ejusque decreta ab eo confirmantur, de fine Conc. & dubia declarantur.

Concilio interesse qui debeant, in Bull. resumpt. Concil. Bulla Celeb. Conc. Trid. sub Pio IV. & sess. 24. de ref. c. 2. & ad illud convenire negligentes quomodo puniantur.

Concil. utilitas sess. 24. de ref. c. 2.

Concil. celebrantium officium, sess. 1. 2. 3. & 4. sess. 12.

Concilii Tridentini inchoatio sub Paulo III. sess. 1. cap. 1. translatio, celebratio sub Julio III. & sess. 16. celebratio sub Pio IV. sess. 17. intentio præcipua qualis, finis, confirmatio, causæ, quibus indictum fuit, sess. 3. 5. sess. 7. sess. 12. sess. 16. sess. 25. de invocatione Sanctorum sess. 14. de ref. c. 9. quot Patres ei interfuerint.

Concilii tempore, quæ servanda, quomodo vivendum, sess. 2.

Concilii decreta quanta apud omnes majores existimationis, sess. 3.

Concubinatus gravissimum peccatum, sess. 24. de ref. Matrim. c. 8.

Concubinariorum pœnæ, sess. 25. de ref. c. 14.

Concubinarum pœnæ, sess. 24. de ref. matr. c. 8.

Concubinarii quando dispensari possint, sess. 25. de ref. c. 14.

Concupiscentia, sess. 5. de pec. orig.

Conditiones in provisione Ecclesiæ rejiciendæ. sess. 24. de ref. c. 14.

Confessio est Iure divino necessaria, sess. 14. cap. 5. & de pœnit. Sacrament. can. 6. & est pars Pœnitentiæ, c. 3. & can. 4. quomodo, & quorum peccatorum facienda, eod. c. 5. & per totum, & eodem can. 7. & quando præcipue eodem c. 5. & cui, c. 6. non est impossibilis, eod. c. 5. & 8. ad Eucharistiam percipiendam necessaria, & quando, sess. 13. c. 8.

Confessio secreta, sess. 4. c. 5.

Confessionis ministri qui, c. 6. & can. 10.

Confessionum libri disc. a pueris c. 18.

Confessores Monialium, sess. 25. de Reg. & Monialib. c. 10.

Confessorum munus in satisfactionibus injungendis, sess. 14. c. 8.

Confitendi in quadragesima salutaris mos, ibid. 5.

Confirmatio est Sacramentum, sess. 7. de confirm. can. 1. ejus minister solus Episcopus can. 3. & sess. 13. c. 4. can. 7. eam habere debet, qui prima Tonsura est initiandus, de ref. c. 4. in ea character imprimitur in anima, sess. 7. de Sacram. can. 9. inter quos spiritualem cognationem contrahat, sess. 24. de ref. matr. c. 4.

Confirmatio hujus Conc. sess. 15. in fin.

Confraternitates visitandæ, sess. 22. de ref. c. 8.

Conjuges, quære Matrimonium.

Consanguinei fructibus Ecclesiarum non augendi, sess. 25. de ref. c. 1.

Consec. ubi facienda, sess. 23. de ref. c. 2.

Consecrationis munus infra tempus statutum suscipiendum, sess. 7. de ref. c. 9. & quale tempus sit præscriptum, sess. 23. de ref. c. 2.

Consecrationis panis, & vini efficacia, sess. 13. c. 4.

Consensus contrahentium in matrimonio necessarius, sess. 24. de ref. Matr. c. 1. sed non parentum.

Conservatores judices, sess. 14. de ref. c. 5.

Conservatoriæ literæ, quibus, & quando nihil prosint.

Consistorio proponitur Ecclesia cathedralis vacans, sess. 24. de ref. c. 1.

Constitutiones Ecclesiarum approbantur, sess. 21. de ref. c. 3. sess. 22. de ref. c. 1. sess. 24. de refor. cap. 11. & sess. 25. de ref. c. 6. & Regularium etiam, eadem sess. de Reg. & Mon. cap. 2. cap. 18. & c. 20. & quæ rejiciantur, de reform. cap. 14. Consuetudo locorum attendenda, sess. 5. de ref. c. 2. sess. 24. de ref. c. 20. & sess. 25. de ref. c. 6. pro lege habetur, sess. 21. cap. 2. jurisdiction. tribuit, & officium, sess. 22. de ref. c. 1. dat potestatem ut quis Concil. intersit sess. 15. sess. 24. c. 1. sess. 25. de ref. c. 2.

Consuetudines Ecclesiarum approbantur sess. 21. de ref. c. 3. sess. refor. c. 3. & quæ sint corruptelæ, sess. 23. de ref. c. 1. & sess. 24. de ref. matr. c. 2.

Consultatores duellorum puniuntur, sess. 25. de ref c. 10.

Consummatio sub priori testamento non erat, sess. 21. c. 1.

Continentia Diaconorum, & Subdiaconorum, sess. 23. de ref. c. 13.

Contritio quid, sess. 24. c. 4. pars est pœnitentiæ, c. 3. & c. 4. necessaria, eod. cap. 4. libera, & voluntaria, canon. 5. im-

imperfecta attritio dicitur, eod. c. 4. quomodo paretur, eod. c. 3. & eod. can.
Contritus sine confessione ad Euchar. non accedat, sess. 13. c. 7. & can. 11.
Controversiæ de præcedentia componendæ, sess. 25. de Reg. & Mon. c. 13.
Contumacia severe punitur sess. 6. de ref. c. 1. sess. 21. de ref. c. 3. sess. 23. de ref. c. 1. sess. 25 de ref. c. 11. sess. 15. de ref.
Conventus. Require Monasterium.
Convertitæ, seu pœnitentes mulieres, sess. 25. de Reg. & Mon. c. 38.
Corporis Christi festum. Quære Festus dies.
Correctio quomodo ab Episcopis facienda sess. 6. de ref. c. 3. sess. 13. de ref. c. 1. sess. 14. de ref. c. 4. sess. 24. de ref. c. 8. c. 9. & sess. 25. de Reg. & Mon. c. 14.
Credere quomodo debeamus, sess. 13. c. 8.
Criminales causæ a quibus cognoscantur, sess. 24. de ref. cap. 5. & cap. 20.
Criminalibus in causis quando appelletur, & ad quem, sess. 13. de ref. c. 1. & quomodo in appellatione sit procedendum, cap. 2. & quomodo executio facienda, sess. 25. de ref. c. 3.
Culpa quomodo remittatur, sess. 6 de Justific. c. 30. & an sine pœna, sess. 14. c. 8.
Cultus Eucharistiæ, sess. 13. c. 5. & c. 8. & can. 5.
Cupiditas malorum omnium radix, sess. 22. de ref. c. 11.
Cura animarum non negligenda, sess. 6. de ref. c. 1. sess. 7. de ref. c. 3. c. 7. cap. 8. sess. 21. de ref. cap. 8. sess. 23. de refor. c. 1.
Curatum beneficium. Lege beneficium.
Curatus. Vide Parochus.
Curiosa a popularibus concionibus secludenda, sess. 25. in Decr. de purg.

D

DEambulationes in Ecclesiis vitandæ sess. 22. in Decret. de obser. & evit. in cel. Miss.
Debitorum solutio quomodo ab exemptis extorquenda, sess. 7. de ref. c. 14.
Decalogi præcepta, sess. 6. de Justific. can. 29. & sess. 14. c. 5.
Decanorum visitatio qualis, sess. 24. de ref. c. 3. quas causas non judicent, c. 20.
Decimarum solutio debita est Deo, sess. 25. de ref. c. 12. non impedienda, sed integre facienda, & largius tenuioribus Ecclesiis.
Decimæ ad laicos pertinentes, sess. 13. de ref. c. 18.
Decreta hujus Conc. approbata, sess. 25. in fin. in Synodis Provincialibus, & Diœcesanis recipienda in sess. 25. de ref. c. 22. a lectoribus observanda.
Decreta omnia de vita & honestate Clericorum observanda, sess. 22. de ref. c. 1. & quæ ad dignitatem Episcopalem pertineant, sess. 25. de ref. c. 17. & ad favorem eorum, c. 20.
Decreta super residentia publicanda, sess. 23. de ref. c. 1. & de matrim. sess. 24. de ref. matr. c. 1.
Deductiones ex fructibus in provisione Eccl. rejiciuntur, sess. 24. de ref. c. 14.
Defensio permissa, sess. 14. de ref. c. 7.
Degradatio actualis, quomodo facienda, sess. 13. de ref. c. 4. 84.
Delegatio quibus fieri debeat, sess. 25. de ref. c. 10.
Delinquentes in loco decenti custodiendi, cap. 6.
Denunciationes in Ecclesiis ante matrimonium, quomodo & quando faciendæ, sess. 24. de ref. matr. c. 1.
Depositio verbalis quomodo facienda, sess. 13. de ref. c. 4.
Deus auctor omnis dati optimi, sess. 2. in Decr. de mod. viv.
Deus, quæ gessit die Dominico.
Deus pater misericordiarum, sess. 6. c. 2. operatur velle, & percipere, sess. 6. c. 12. impossibilia non jubet, cap. 11. castitatem petentibus non denegat, sess. 24. de Sacr. Matr. can. 9.
Diaboli imperium, sess. 5. de pec. orig. astutia ad nos perdendum, sess. 14. in doct. de Sacram. extr. Unctionis calcaneo insidiatur, cap. 2.
Diaconorum institutio, & mentio in sacris litteris, sess. 23. c. 2. & de ref. cap. 17. ætas, cap. 12. continentia, c. 13.
Diaconi festis saltem solemnibus Communionem percipere debent, quomodo ordinandi.
Dies Festi.
Dietæ duæ, sess. 13. de ref. c. 2.
Dignitates Ecclesiasticæ, quare institutæ, sess. 24. de ref. c. 12. quibus conferendæ ibid. non servientes, quid amittant, sess. 22. de ref. c. 3.
Diligentes Christum ejus sermones servant, sess. 6. c. 11.
Dimissoriæ litteræ. Vide litteræ dimissoriæ.
Diœceses, quare distinctæ, sess. 24. de ref. cap. 9.
Diœcesana Synodus quotannis celebranda, & qui interesse debeant, sess. 24. de ref. c. 2. sess. 25. de ref. c. 2. & quid ibi agi debeat, eodem cap. 2. & c. 10.
Disceptationes contentiosæ vitandæ, sess. 1.
Disciplina populis necessaria, sess. 13. de ref. c. 1.
Disciplina Ecclesiastica conservanda, & restituenda, sess. 25. de ref. c. 20. ac monastica, ead. sess. de Reg. & Mon. c. 21. ac regularis, ib. c. 1.
Discoli puniendi, aut expellendi, sess. 23. de ref. c. 18.
Dispensatio ad contrahendum matrimonium quando, quibus, & quomodo detur, sess. 24. de ref. matr. c. 5.
Dispensatio de homicidio quando facienda, sess. 14. de ref. c. 7. & sess. 24. de ref. c. 5.
Dispensationes de promovendo a quocunque, cui, & quando suffragentur, sess. 7. de ref. c. 11. de non promovendo ad annum suffragantur, sess. 7. c. 12.
Dispensationes de non residendo, quando valeant, sess. 6. de ref. c. 2.

Di-

Diſpenſationes in irregularitatibus ab Epiſcopis quando fiant, ſeſſ. 24. de ref. c. 6.
Diſpenſationes de pluribus curatis exhibendæ, ſeſſ. 7. de ref. c. 2.
Diſpenſationes gratioſæ quando ſortiantur effectum, ſeſſ. 22. de ref. c. 5. & ſeſſ. 25. de ref. c. 18.
Diſpenſationes extra curiam Ordinarii, committendæ, ſeſſ. 22. de ref. c. 5.
Diſpenſationes, quomodo, & quando concedendæ ſeſſ. 24. de ref. matr. cap. 3. ſeſſ. 24. de reform. c. 7. ſeſſ. 22. de ref. c. 5. ſeſs. 24. de ref. c. 6. ſeſſ. 25. de ref. c. 41. & c. 18.
Diſpoſitio ad gratiam, ſeſſ. 6. c. 4. 5. 6. & 7. & deinceps uſque ad num. 39.
Diſputationes vanæ, & obſtinatæ rejiciendæ, ſeſſ. 24. de ref. cap. 7. & ſeſſ. 25. in decr. de Purgat.
Diſtributiones quotidianæ quomodo ordinandæ, vel augendæ, ſeſſ. 21. de ref. c. 3. & ſeq. ſeſſ. 22. de ref. c. 3. & ſeſſ. 24. de ref. c. 15. & quomodo dividendæ d. ſeſſ. 21. c. 3. & d. c. 3. ſeſſ. 22. & a quibus recipiendæ, d. ſeſſ. 24. de ref. c. 12.
Divioitas Chriſti in Euchariſtia quomodo, ſeſſ. 13. c. 3.
Doctores cathedtalibus præficieodi, ſeſſ. 22. de ref. c. 2. ac examini, ſeſſ. 24. de ref. c. 18. aliiſque Scholaſteriæ cooferendæ, ſeſſ. 23. de ref. c. 18. ac Pœnitentiariæ cum præb. ſeſſ. 24. de ref. c. 18. & Archidiaconatus, cap. 12. & dignitates, ib. & creari debent Vicarii Epiſc. 16. Cætera vid. in verb. Lector.
Doctor Univerſitatum quid agere, aut permittere debeat, ſeſ. 25. de ref. c. 2.
Domini temporales. Vide Principes.
Dominicus dies cur maxime colendus, ſeſſ. 2.
Dotari debent raptæ a raptoribus, ſeſſ. 24. de ref. matr. c. 6.
Dubitare de quibus non debeamus, ſeſſ. 6. c. 9.
Duellorum uſus, prohibitus, ſeſſ. 25. de ref. c. 19.

E

Eccleſia columna veritatis, ſeſſ. 13. c. 1. ſeſſ. 22. c. 5. edocta a Chriſto, & ab Apoſtolis ſeſſ. 6. de Juſtif. Proœ. ſeſſ. 15. in dec. de Sanctiſ. Euchar. Sacrament. & a Spiritu ſancto, ſeſſ. 21. c. 1. ſeſ. 22. in doct. de ſacrific. Miſ. & ſeſſ. 25. in decr. de Purg. communis mater, ſeſſ. 18. Dei ſanguine acquiſita, ſeſſ. 7. de ref. c. 1. Chriſti ſponſa dilecta, ſeſſ. 22. c. 1.
Eccleſia Romana omnium mater, & magiſtra, ſeſſ. 7. de Baptiſ. can. 3. ſeſſ. 14. de Sacr. extr. Unct. c. 1. ſeſſ. 22. c. 8. ſeſſ. 25. de delect. cibor.
Eccleſia non Judicat de occultis, ſeſſ. 24. de de ref. matr. c. 1. in quos judicium exerceat, ſeſſ. 14. c. 2. hæreticos invitat ad Concilium, ſperat eorum converſionem, ſeſſ. 10. Juſtis de cauſis communicat laicos ſub una ſpecie, ſeſſ. 21. cap. 1. de ſenſu Scripturarum Judicat, ſeſſ. 4. in decr. de edit. & c. 25. & in matr. imped. diſpen. ſeſſ. 24. de ſacr. matr. c. 3. ejus benignitatem experiri non debet, qui ejus præcepta contempſit, ead. ſeſſ. de ref. matr. c. 5.
Eccleſia domus Dei & orationis, ſeſſ. 22. in decr. de obſer. & evitan. &c.
Eccleſia Cathedralis. Vide Cathedralis.
Eccleſiæ poteſtas, ſeſſ. 21. cap. 2. ſeſſ. 6. de ref. c. 1. ſeſſ. 7. de ref. in princ. c. 6. ſeſſ. 8. ſeſſ. 9. ſeſſ. 14. cap. 7. ſeſſ. 24. de ref. c. 8. ſub cap. at. ſeſſ. 25. de ref. c. 21. & in decr. de Indul.
Eccleſiæ catholicæ ritus obſer. ſeſſ. 7. de Sacr. c. 13.
Eccleſiæ patrimoniales, ſeſſ. 24. de reform. cap. 18.
Eccleſiæ receptivæ, ib.
Eccleſiæ nullius Diœceſis a quo viſitandæ c. 9.
Eccleſiæ collapſæ reparandæ, ſeſſ. 7. de ref. c. 8. & ſeſſ. 21. de ref. c. 7. vel transferendæ, ib.
Eccleſiarum regimen onus formidandum ſeſſ. 6. de ref. c. 1. & ſeſſ. 7. de ref. c. 1. quibus committendum, d. c. 2. ib. c. 3. ſeſſ. 14. de ref. matr. c. 7. ſeſſ. 22. de ref. c. 2. & ſeſ. 24. de ref. c. 2.
Eccleſiarum duarum diverſarum Diœceſum unio damnoſa, ſeſſ. 24. de ref. c. 9.
Eccleſiarum pluralitas, ſeſſ. 8. de ref. c. 2.
Eccleſiarum bona occupantes, ſeſſ. 22. de ref. c. 11.
Eccleſiaſtica hierarchia quomodo ordinata, ſeſs. 24. c. 4. & ib. can. 6.
Eccleſiaſtica libertas, & immunitas, ſeſs. 25. de ref. c. 20.
Eccleſiaſticorum bonorum fructus quomodo conſumendi, ſeſs. 22. de ref. c. 11.
Editio vulgata Bibliorum approbatur, ſeſs. 4.
Electi Dei non poſſunt ſciri, niſi ex ſpeciali revelatiooe, ſeſs. 6. c. 12.
Electio Superiorum Regularium quomodo habenda, ſeſs. 25. de Reg. & Mon. 6. & 7.
Electio indignorum irritanda, ſeſs. 7. de ref. c. 3.
Electio in beneficiis, quomodo fieri debeat. ſeſs. 24. de ref. c. 12. & c. 13. & cap. 18. & ſeſs. 25. de ref. c. 5. & quomodo in beneficiis juriſpatronatus, ſeſſ. 14. de refor. c. 12. & ſeſs. 24. de ref. cap. 18. & quorum fieri debeat, ſeſs. 7. de ref. cap. 1. & 3. ſeſs. 14. de ref. c. 7. ſeſs. 22. de reform. cap. 2. & c. 4. ſeſſ. 24. de ref. c. 12. & c. 18. & qua ætate, ſeſs. 25. de ref. c. 6. nec ſine examine, ſeſs. 7. de ref. c. 13. & ſeſs. 24. de ref. c. 18.
Electi ad Eccleſiarum regimen profeſſionem facere tenentur, ib. c. 12.
Eleemoſynæ Montis Pietatis viſitandæ, ſeſs. 22. de ref. c. 8.
Eleemoſyoæ pro Defunctis utiles, ſeſs. 25. de decret. in Purgat.
Eleemoſynæ pro Miſs. importune non exigendæ, ſeſs. 22. in dec. de obſ. & evit. &c.
Eleemoſynarum quæſtores. Vide Quæſtores.
Eleemoſynarum adminiſtratores rationem Epiſcopo reddere tenentur, ſeſs. 22. de ref. c. 8.
Emphyteuſis Eccl. uſurpatores, ib c. 11.
Epiſcopalis dignitas omnino conſervanda a ſeſs. 25. de ref. c. 17.

Epi-

Episcopi a Spiritu sancto positi regere Eccl. Dei, sess. 6. de refor. c. 1. sess. 23. c. 4. in locum Apostolorum successerunt ibid. Presbyteris sunt superiores, ibid. & can. 7. & sess. 23. de ref. c. 4. Patres, & Pastores, ibid. c. 17. ministri Sacramenti Confirmationis sess. 7. de Confirmation. can. 3. sess. 23. c. 3. & can 7. ae Ordinationis, d. c. 4. ibid. & sess. 23. de ref. c. 10. supra omnes gradus constituti, sess. 24. de ref. c. 2. a Principibus & cæteris honorandi, sess. 25. de ref. c. 17. ab obtinentibus dignitates juvandi sess. 24. de ref. c. 12. eorum est prima Sedes, & locus, sess. 25. de ref. 53. cap. 17. ac præcipua omnium rerum agendarum auctoritas, d. cap. 6.

Episcopi qui sint eligendi, sess. 6. de ref. c. 1. ses. 22. de ref. c. 2. & ses. 24. de ref. c. 1. & intra quantum tempus consecrationis munus suscipere teneantur, ses. 7. de ref. c. 9. & ses. 23. de ref. c. 2. creati a Romano Pontifice sunt legitimi, ead. sess. de Sacr. Ord. can. 8. eorum examen & testimonium quomodo faciendum, sess. 24. de ref. cap. 1.

Episcopi quales esse debeant, ses. 1. 2. & 3. sess. 13. de ref. c. 1. & ses. 25. de ref. c. 1. eorum familiares quales, ses. 24. eorum mensa, & supellex qualis, sess. 25. de ref. c 1.

Episcoporum officium, ses. 2.

Episcoporum onus est angelicis humeris formidandum, ses. 9. de ref. c. 1. ses. 23. de ref. cap. 1. & ses. 24. d. ref. c. 1. eorum munus est in Dei laudibus incumbere, ses. 23. hostias, laudes & preces offerre, ibid. ac alia multa peragere, quæ continentur in c. 1. ses. 23. de ref. prædicare, ses. 5. de ref. c. 20. ses. 23. de ref. cap. 1. & sess. 14. de ref. c. 4. Sacramentorum vim, & usum explicare, ibid. c. 7. eorum mensis Scripturarum lectionem admiscere, sess. 24. vigilare, in omnibus laborare, & ministerium suum implere, sess. 6. de ref. cap. 1. in eorum Ecclesiis residere, ibid. ses. 23. de ref. c. 1. & seq. moderate, ac sobrie vivere, ses. 22. & ses. 25. de ref. c. 1. & seq. bonum exemplum subditis præbere, ibid. humanum erga propinquos carnis affectum deponere, ibid. Principibus non inservire, sess. 25. de ref. c. 17. cum seq. Lectorem Theologiæ eligere, ses. 5. de ref. c. 1. & seq. & Magistrum Grammaticæ, ibid. 17. malos Prædicatores corrigere, ibid. c. 2. neglectæ animarum curæ, & circa plura curata providere, ses. 7. de ref. c. 5. & Ecclesiis, in quibus populus numerosus est, sess. 21 de ref. c. 4. atque aliis omnibus, quæ ad Dei cultum spectant, ibid. c. 8. & Ecclesiæ Parochiali vacanti, sess. 24. de ref. c. 18. & quomodo, ib. & seq. curare, ut hospitalia diligenter gubernentur, sess. 7. de ref. c. 15. ut pueri in suis Parochiis doceantur, sess. 24. de ref. c. 4. & seq. ut sana de purgatorio doctrina prædicetur, sess. 25. in decret. de Purgat. ut de invocatione Sanctorum, & imaginibus fideles instruantur, ibid. de invocat. ven. & reliq. Sanctorum & seq. ut Missæ pie, ac pure celebrentur, sess. 22. in decret. de observ. & evitan. & c. 1. vitia subditorum coarguere, sess. 13. de refor. c. 1. ses. 14. de ref. in Proœm. & c. 4. eosque tanquam filios, & fratres diligere, d. c. 1. & charitate, non austeritate corrigere, & meminisse se Pastores, non percussores, ibid. pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, ses. 23. de refor. c. 1. Monialibus confessorem extraord. offerre, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 10. præcedentiæ controversias componere, ibid. c. 13. virginum Deo dicandarum voluntatem explorare ibid. c. 17. decreta hujus Concil. de Regularib. exequi, ib. c. 2 curare, ut decretum matrimonii publicetur, sess. 24. de ref. matr. c. 1. ut nuptiæ fiant cum honestate, & modestia, ib. c. 10. ad Concil provinciale debent accedere, ead. sess. de ref. c. 2. certis maximis diebus in Ecclesiis permanere ses. 23. de ref. c. 1. Ordines per semetipsos conferre, ib. c. 3. subditos docere, ses. 22. de ref. cap. 2. & bono exemp. pasc. ses. 23. de ref. c. 1.

Episcopi gratiam per subreptionem obtentam possunt respuere, ses. 13. de ref. c. 5. in casibus quibusdam reservatis absolvere, sess. 24. c. 7. & ib. de S. Pœn. c. 1?. abusus in Mis. exortos tollere, ses. 22. in decr. de observandis & evitan. &c. atque alia peragere, quæ inferiores non possunt, sess. 23. c. 4. & c. 7. nova miracula approbare, ses. 25. in decr. de invocat. vener. & rel. Sanct. ordinatos ab ordinum exercitio suspendere quando, ses. 14. de ref. c. 3. Cl. exemptos, & regulares corrigere, & quomodo, & quando, sess. 6. de ref. c. 3. ses. 14. de ref. c. 4. & seq. & c. 8. cum seq. ses. 21. de ref. c. 6. & c. 8. ses. 25. de Reg. & Mon. c. 14. eos degradare possunt, & quando, ses. 13. de ref. c. 4. cum seq. punire locum deserentes, ses. 23. de ref. c. 16. & concubinarios, ac concubinas, ses. 24. de ref. matr. c. 8. & non accedentes ad Synodum, ead. ses. de ref. c. 2 beneficiis privare turpiter viventes ses. 21. de ref. c. 6. & non residentes contumaces, ses. 23. de ref. c. 1. & ses. 24. de ref. c. 12. hospitalium cura privare hospitalitatem non exercentes, sess. 25. de ref. c. 8. & jure patronatus patronum illud contra canonicas sanctiones transferentem, ib. c. 9. Abbat. negligentiam supplere, ses. 5 de ref. c. 1. & Capituli Metropolitanæ Ecclesiæ, ses. 24. de ref. c. 16. & vices Metropolitani, si est suffraganeus antiquior, ses. 23. de ref. c. 1. & ses. 22. de ref. c. 2. illumque denunciare Rom. Pon. ses. 6. de ref. cap. 1. in beneficiis juris patronatus instituere, ses. 24. de refor. c. 13. præsentatosque non idoneos repellere, ses. 25. de ref. c. 9. distributiones quotidianas dividere, sess. 21. de ref. c. 3. novas Parochias constituere, ib. c. 4. easque distinguere, ses. 24. de ref. c. 11. ordines canonicatuum designare, ibid. c. 12. uniones certis de causis facere, ses. 21. de ref. c. 5. ses. 23. de ref. c. 18. ses. 24. de ref. c. 13. & c. 15. ac jam factas examinare, aut revocare, ses. 7. de ref.

ref. c. 6. & ses. 25. de ref. c. 10 monitio-
nes ad finem revelationis decernere. ib.
cap. 3. beneficia transferre, ses. 21. de
ref. c. 7. visitare beneficia curata, ses. 7
de ref c. 7. & Ecclesias exemptas, ib.
c. 8. commendata omnia beneficia, &
monasteria exempta, ses. 21. de ref. c. 8.
hospitalia, confraternitat. eleemosynas
Montis pietatis, & pia loca omnia, ses.
22. de ref. c. 8. & propriam Diœcesim,
ses. 24. de ref c. 3. & quomodo, ib. &
Ecclesias sæculares nullius Diœcesis, ib.
c. 9. absentiæ causas probare, ses. 23. de
ref c. 1. contumaces non residentes variis
remediis compellere. ib de dispensatio-
nibus cognoscere, ses. 22. de ref. c. 5.
per saltum promotos dispensare. ses. 23.
de ref. c. 14. licentiam matrimonii con-
trahendi vagantibus concedere, ses. 24
de ref matr. c. 7. in suspensionibus, &
irregularitatibus dispensare, ead. ses. de
ref. c. 6. in casibus occultis etiam Aposto-
licæ Sedi reservatis absolvere, ib. publi-
cam pœnitentiam in aliam commutare,
ib. c 8. causas omnes in prima instantia
cognoscere, ib. cap. 20 Monasteria Re-
gularium aliquando gubernare, ses. 25.
de Reg. l. & Monial. cap. 8. 9. & 11.
abeuntibus ea eis ante professionem bona
restituere, ib. c. 16. confessiones audien-
tes approbare, ses. 25. de ref. c. 15. ul-
timas voluntates exequi, ses, 22. de ref.
c. 8. administrationibus piorum locorum
actiones exigere. ib. c. 9. ac etiam ab
Oeconomis constitutis Sede vacante, ses.
24. de ref. c. 16. a Visitatoribus, ib. se. 3.
Notariis imperitis, vel delinquentibus
officii exercendi usum prohibeat, ses. 22.
de ref. c. 10. familiarem suum non sub-
ditum ordinare, & quando, ses. 23. de
ref. c. 9. Sanctorum Ord functiones re-
stituere, ib. c. 17. ea, quæ ad Semina-
rium pertinent, constituere, c. 18. &
ejus redituum rationes accipere, ib. ma-
gnamque habet potestatem in his, quæ
ad visitationem, & correctionem spectant,
ses. 24. de ref. c. 10. & in Prothonotarios
ac alios exemptos, ib. c. 11.
Episcopi quibus in causis procedant, ut
Apostol. Sedis delegati, ses. 5. de refor.
c. 14. ses. 13. de ref. c. 5. ses. 13. de ref. c.
4. ses. 21. de ref. c. 3. ib. c. 6. ib. c. 8. ses.
22. in Decret de obser. & evitan. &c. ea-
dem ses. de ref. c 3. & c. 5. & ses. 22. c. 10
ses. 24 de ref. c. 9. & c. 10. c. 14. ses. 25. de
Reg. & Mon. c. 5. & c. 3. eadem ses. de
ref c. 14.
Episcopi quando citandi, ut personaliter
compareant, ses. 13. de ref. c. 6 contra
eos quales testes admittendi, ib eorum
causæ a Rom. Pont. terminandæ, ib. &
ses. 24 de ref. c. 5. vel a Conc Provin-
ciali, ib. & negligentia suppletur metro-
polit. ses. 23. de ref. c. 18. & aliquando
a Conc. Provinciali, ses. 26. de Reg. &
Mon. c. 21 & quando eis coadjutor dan-
dus sit, ead. ses. de ref. c. 7.
Episcopi puniuntur, si non consecrentur
intra tres menses, ses 23. de ref. c. 2. si
subditos negligentes corrigant, ses. 6. de
ref. c. 3. & ses. 22. de reform. c. 1. si non
resideant, ead. ses. 6. de ref. c. 2. &
ses. 21. de ref. c. 1. si negligent, ea quæ ad
Seminarium spectant, ib. c. 18. si ad
Concil. Provinciale non accedant, ses.
24. de ref. c. 2. & ses. 25. de ref. c. 2. si
aliquid visitando accipiant, ses, 23. de
ref. c. 3. si concubinas teneant, ses. 25.
de ref. c. 14.
Episcopis non licet pontificalia in alterius
Diœcesi exercere, ses. 6. de ref. c. 5. &
ses. 14 de ref. c. 2. nec alterius sub-
ditum ordinare, ses. 23. de refor. c. 8.
aut corrigere, ses. 14. de ref. cap. 8. nec
quædam facere sine consilio, & consensu
Capituli, ut supra in Verb. Capitulum,
aut Canonicorum, ut sup. in verb. Ca-
nonici.
Episcoporum Titularium licentia correcta,
ses. 14. de ref. c. 2.
Evangelium per Prophetas promissum, a
quo primum promulgatum, ses. 4. 6. &
7. fons veritatis.
Eucharistia Symbolum unitatis ses. 13. in
Decret. de Euchar. Sacram. 71. c. 2, pi-
gnus futuræ gloriæ, ib. spiritualis ani-
marum cibus. ib. antidotum liberans a
culpis, & peccatis ib. Symbolum rei sa-
cræ. & invisibilis gratiæ forma visibilis,
ib. c. 1. animæ vita, ib. c. 8. perpetua
sanitas mentis ib. panis Angelorum, &
magnum mysterium, ses. 21. in Decr. de
observ. & evit. &c.
Eucharistia cur in processionibus circum-
feratur, ses. 13. c. 5. seq. can. 6. intra
septa, aut Chorum Monial. non servan-
da, ses. 25. de Reg. & Monial. c. 10.
quomodo accipiatur, & qualis præparatio
exigatur, ses. 13. c. 7. can. 11.
Eucharistiæ Sanct. Sacr. instit. ib. c. 2. ex-
cellentia, ib. c. 3. cultus, & veneratio,
ib. c. 5. & c. 8. & c. 9. effectus ib. c. 2. &
can. 5. adoratores. ib. 1. can. 6. Decr. ib.
80. Canones ib. ejus custodiendæ, & ad
infirmos deferendæ consuetudo. ib. c. 6.
& can. 7. in ead. Christus continetur,
ibid. cap. 1. & quomodo, ib. & cap. 3.
can. 1.
Examen Ordinandorum, ses. 7. de ref. c.
13. c. 23. ib. ses. 23. de ref. cap. 3. & c.
7. & c. 12. & c. 14. ib. & eligendorum ad
beneficia, ses. 24. de ref. c. 18.
Examinatores futurorum Parochorum quot,
& ubi, & qui constituendi, ib. & eorum
officium, ib.
Excommunicatio gladius Ecclesiasticæ di-
sciplinæ, ses. 25. de ref. c. 3.
Excommunicationes quando ferendæ, ses.
23. de ref. c. 1. & ses. 25. de ref. c. 3.
Excommunicatus ad sacram. ac fidelium
familiaritatem non recipiendus, ib. &
non resipiscens de hæresi est suspectus ib.
Executio quibus modis facienda, ib.
Executores ultimarum voluntatum sunt
Epis. ses. 22. de ref. c. 8.
Exemplum Sacerd. quanti momenti. ib. c.
1. ses. 21. de ref. c. 14. ses. 25. c. 14.
Exemplum malum ad malos mores provo-
vocat, ses. 24. de ref. c. 8.
Exemptorum restrictio, ib. c. 11.
Exemptorum causæ ses. 7. de ref. c. 14. ses.
14. de ref. c. 5. & seq.

Exor-

Exorcistæ, quando, & cur instituti, ses. 21 c. 2.
Expectativæ tolluntur, ses. 24. de ref. c. 10
Extrema Unctio, quære Unctio.

F

FAbricæ Ecclesiæ administratores teneantur reddere rationem Ordinario, ses. 22. de ref. c. 9 illique applicantur fructus beneficiorum concubinarii, sess. 25. de ref. cap. 14 & Episcoporum absentium, ses. 21 de ref. c. 1.
Facultates de promovendo quocumque, & de non promovendo quando suffragentur, ses. 7 de ref. c. 11. & 12.
Familiares Episcopi quales, ses. 24. quando ab illis ordinari possunt, ses. 25. cap. 9 redditibus Ecclesiarum non augendi, ses. 25 de ref. c. 1.
Familiaritas Cardinalium quos non eximat ab Ordinarii Jurisdictione, ses. 24 de ref. c. 11. & qui familiarium privilegio gaudeant, sess. 14 de ref. c. 3.
Festi dies Sanctorum quomodo celebrandi, ses. 25 de invocat. venerat. & reliq. Sanctor. eadem ses. de delectu cibor. &c. a regularibus servandi, quos Episcopus præcepit, eadem ses. de Reg. & Monial. cap. 2.
Festis diebus ad suas parochias frequenter populus accedere debet, ses. 22. in Decret. de observan. & evitan. & Pastores residere, ses. 23 de refor. c. 1
Festus dies Corporis Christi, ses. 13. c. 5.
Feudalia directis dominis quando acquirantur, ses. 25 de ref. c. 9
Feudorum Ecclesiæ occupatores, ses. 22 de ref. c. 11
Fidei professionem qui facere teneantur, ses. 24 de ref. c. 1. & c. 2.
Fidei vis, & virtus, ses. 3 c. 6 & ses. 6 c. 7 effectus, ibid. c. 6 comites, ibid. c. 10 scutum, & fundamentum est Symbolum, quod dicitur Credo, ead. ses. 3 de symb. fid.
Fidei rudimenta in singulis parochiis pueri doceri debent, ses. 24. de ref. 4.
Fides salutis initium, & radix Justificationis, ses. & c. 8. sola quid, ibid. c. 7. & c. 11. & ses. 7 de sacram. c. 4 & 5 fine pœnitentia remissionem non præstat, ses. 6 c. 6. ses. & seq. cur sine operibus mortua, ses. 6 c. 7 & c. 11
Fides sola non est sufficiens præparatio ad sumendum Sacramentum, & contrarium dicens excommunicatur, ses. 13. de Sacr. Euch. c. 11. Cætera de fide vide in Doct. & Can. de justif. fid. ses. 6.
Fidelis quisque debet iis obsequi, quæ ad mortificandam carnem, augendamque pietatem conducunt, ses. 25. de delectu cibor. &c.
Fides publica, sive salvus conductus in generali congregatione concessus, eandem habet vim, atque in publica ses. datus esset, ses. 18.
Fides publica concessa Germanicæ nationis extenditur ad alias nationes.
Fides publica, sive salvus conductus protestantibus datus.
Fiducia hæreticorum inanis, ses. 6. c. 9.
Figuræ Historiarum, & Sanctorum, ses. 25. de invoc. vener. & reliq. sanct.
Filii Clericorum illegitimi in Ecclesia, in qua pater habet, vel habuit beneficium: idem, vel aliud beneficium habere non possunt, ses. 25. de ref. c. 15.
Fori privilegio qui gaudent, sess. 23. de ref. c. 6.
Forma requisita in celebratione matrimonii, ses. 24. de reform. matr. cap. 1. in promotione Episcoporum, sess. 14. de ref. cap. 1. & in probando legitimas absentiæ causas, ses. 23. de ref. c.
Fornicatio affinitatem contrahit, & inter quos, ses. 24. de ref. matr. c. 4.
Fratres S. Joannis Hierosolymitani, ses. 23. de ref. c. 18.
Fratres, vide Regulares, & Sacerdotes.
Fructuum sequestratio, sess. 21. de ref. c. 8. & ses. 23. de ref. c. 2. & a quibus tuta conscientia percipi non possint, ib. & ses. 21. de ref. 21. de ref. c. 8.
Fructus occupantes, & jura piorum locorum, & Ecclesiarum quorumcumque, sunt excommunicati, & absolvi non possunt, nisi a Rom. Pontif. restit. facta, ses. 22. de ref. c. 11.
Frugalitas Episcoporum, & Card. ses. 25. de ref. c. 1.
Fuga ubi tenetur, quid agendum, ibid. cap. 6.
Funeralium quarta persolvende, ib. c. 13.

G

GEhennæ metus, sess. 6. de justificatione, can. 8.
Generales Ordinum quomodo eligendi, sess. 25. de Reg. & Monial. c. 6.
Germanorum Episcoporum discuss. Cond. sess. 16.
Gradus affinitatis, & consanguinitatis, sess. 24. de Sacr. matr. can. 3. ead. ses. de ref. matr. c. 2. cum seq.
Grammaticæ magister in quibus Ecclesiis eligendus, ses. 5. de ref. c. 1.
Gratia Dei præveniens, ses. 6. c. 5. & can. 3. non ex operibus, ibid. c. 8 an peccatis amittantur: ibid. c. 15. per Sacram. confertur, ses. 7. de Sacram. can. 6. 7. & ses. 6. c. 9. eam consecutum se esse, an quis scire valeat, ead. ses. 6. c. 9.
Gratiæ ad vacatura tolluntur, ses. 24. de ref. c. 19.
Gratiæ quando suum sortiantur effectum ses. 7. de ref. c. 11. ses. 13. de ref. c. 8. ses. 25. de Regul. & Mon. c. 10. ead. ses. de ref. c. 16. & ibid. 18.
Gubernatores Ecclesiastici in quibus se ingerere non debeant, ses. 24. de ref. c. 10.
Gymnasia publica Sacræ Scripturæ Lectorem habeant, ses. 5. de ref. c. 1. & seq.

H

HAbitus clericalis a quibus deferendus, ses. 14. de ref. c. 6.
Habitus non facit monachum. ibid.
Habitus clericorum qualis, ibid.
Habitus religionis occulte non ferendus, ses. 25.

ſeſ.25 de Reg &Mon. c.19. poſt quinquennium non deponendus. ibid.
Hæreditariæ ſucceſſiones beneficiorum prohibitæ, ſeſ. 25. de ref. c. 7.
Hereſis ſuſpectus quis, ibid. c. 8.
Hæreſis crimen quis abſolvit, ſeſ. 24. de ref. c. 6.
Hæreſis non diſſolvit matrimonii vinculum, ead. ſeſ. de ſacram. matr. c. 5.
Hæreſes circa Sacramenta: ſeſ. 7. in decr. de Sacr. In Procem. 47. ſeſ. 21. in doct. de Comm. ſub utraque ſpecie, & parvulorum, & ſeſ. 24. in doct. de ſacram. matr.
Hæreſis anathematizantur, ſeſ 25. de ref. c. 2. ibid. de recip. & obſer. &c.
Hæreſum nocumenta, ſeſ. 6, in dec. de Sacr. 57. & ſeſ. 25. de ref. c. 2.
Hæretici ad Concilium invitantur ſeſ. 18. & ſeſ. 25. de recip. & obſervation. novatores appellantur, ſeſ. 4. c 8. ſub prætextu Evangelii libertatem carnis introducunt, ſeſ. 24. in doct. de Sacr. matrimon. omnes anathematizantur.
Hæreticorum perfidia, ſeſ. 13. c. 1. ſeſ. 14. c. 8. & ſeſ. 25. de rec. & obſer. &c. inania fiducia, ſeſ. 5. c. 11.
Hæreticorum baptiſmus. ſeſ. 7. de Baptiſmo, can. 4.
Hierarchia Eccleſiaſtica ex quibus conſtet, ſeſ. 23. c. 4. & can. 6.
Hiſtoriæ miſteriorum noſtræ Redemptionis ſeſ. 25. de inv. ven. & reliq. Sanct.
Homicidii pœna, etiam diſpenſatio, ſeſ. 14. de ref. c. 7.
Homiliæ Sanctorum legendæ, ſeſſ. 23. de ref. c. 18.
Hoſpitalia viſitanda, ſeſ. 22. de ref. c. 8. diligenter gubernanda, ſeſ. 7. de ref. c. 15. ea obtinentes hoſpitalitatem exercere debent, ſeſ. 25. de ref. c. 8.
Hoſpitalia, quæ dantur in titulum, ſeſ. 22. de ref. c. 18. & ſeſ. 25. de ref. c. 8
Hoſpitalium privilegiis quæ gaudeant, ſeſ. 14. de ref. cap. 5.
Hoſpitalium adminiſtratio uni ultra triennium non concedenda, ſeſ. 25. de ref. cap. 8.
Hoſtiæ poſt communionem reſervatæ ſeſ. 23. in cap. 6. & can. 7.

I

JEjunia commendantur; ſes. 25. de delect. cib. &c.
Jejonii virtus, ſeſ. 22.
Jeſuitæ, ſeſ. 25. de Reg. & Mon. c. 16.
Jeſus, vide Chriſtus.
Illiteratis Rectoribus Coadjutores dantur, ſeſ. 21. de ref. c. 6.
Imagines Chriſti, Deiparæ, & Sanctorum in templis habendæ, & earum cultus qualis, ſeſ. 25. de invoc. vener. & Reliqu. Sanct.
Immunitas Eccleſiaſtica reſtituenda, & conſervanda, ſeſ. 25. de ref. c. 20.
Impedimenta matrimonii, ſeſ 24. de ſacr. matr. can. 4. ead. ſeſ. de ref. matr. cap. 2. 3. 4.
Imperator bona Eccleſiaſtica conſervare debet, ſeſ. 25. de reform. c. 20. & ea occupans excommunicatur, ſeſ. 22. de reform. c. 11. & ſimiliter ſi locum ad monomachiam concedat, ſeſ. 25. de ref. matr. c. 19.
Imperii Jura multi habent, ſeſ. 25. de ref. cap. 9.
Imperitiæ parochorum ſuccurritur, ſeſ. 21. de ref. c. 9.
Impii Juſtificatio. ſeſ. 6. c. 4 & c. 8. & c. 9
Impoſſibilia non ſunt præcepta Dei, ibid. c. 11. & c. 12.
Impreſſorum cautelæ, ſeſ. 4. in dec. de edit. & uſu, & c. 5. & ſeſ. 6.
Index ſacrorum Librorum, ſeſ. 4.
Index librorum prohibit. ſeſ. 25. de Indice lib. &c.
Indulgentiæ maxime ſalutares, ſeſ. 25. in decr. de Indulg. cœleſtis Eccleſiæ theſauri, ſeſ. 21. de ref. c. 9. ad quæſtum non exercendæ ib. earum conferendi poteſtas a Chriſto conceſſa, ſeſ. 24. in decr. de Indulg. quomodo publicandæ, d. c. 9. aut concedendæ, ibid. abuſus in eis exorti tolluntur, ibid.
Indulta quomodo ſuffragentur, ſeſ. 24. de ref. c. 18.
Indulta de non reſidendo tolluntur; ſeſ. 6 de ref. c. 2.
Infamea qui, ſeſ. 25. de ref. c. 19.
Infidelitate amittitur fides, & gratia; ſeſ. 6 c. 15
Infirmorum remedium optimum, ſeſ. 14. de extr. Unct. c. 2.
Inhibitio quando fieri non debeat, ſeſ. 24 de ref. c. 20.
Inhibitiones quando contemnendæ, ſeſ. 13 de ref. c. 1. & ſes. 22. de ref. c. 7 ſeſ. 23 de ref. c. 3 & ſeſ. 24 de ref. c. 10
Injurias naſci, in quibus Jura expectantur, nefarium eſt, ſeſ. 24 de ref. matr. cap. 9.
Inſtantiæ primæ ubi cognoſcendæ & quanto tempore terminandæ, ſeſ. 24 de ref. cap. 20.
Inſtitutio Sanctiſſimi Sacr. Euchariſtiæ, ſeſ. 13 c. 2 & matrimonii, ſeſ. 24 in doct. de Sacr. Matr. Ordinationis, ſeſ. 23. de ſacr. Ordin. can. 3 Confeſſionis, ſeſ. 14 cap. 5 & can. 6 & Pœnitentiæ, ead. ſeſ. cap. 3 Unctionis extremæ, ead, ſes. de ſacr. extr. Unct. c. 3 & Confirmationis. ſes. 14. de confirm. ead.
Inſtitutio in beneficiis Juriſpatronatus, ſes. 14. de ref. c. 12.
Interdicta Ordinariorum a Regularibus obſervanda. ſeſ. 25 de Reg. & Mon. c. 12
Interpretatio Scripturarum contra ſenſum approbatum prohibetur, ſeſ. 4 in decr. de edit. & uſu, &c.
Joannis Baptiſmus ſeſ. 7 de Bap. can. 1.
Irregulares quomodo, & quando ab Epiſ. diſpenſari poſſint. ſeſ. 24 de ref. c. 6.
Irreverentia ab Impietate vix ſejuncta, ſes. 22. in decr. de obſer. & evit. in celebr. Miſſ.
Judæ proditio, ſeſ. 6. de juſtific. can. 6
Judæi per legem Moyſis non liberabantur à ead. ſeſ. c. 1.
Judices Eccleſiaſtici cognoſcunt de Matrimoniis, ſeſ. 24 de Sacr. Matr. can. 12. a cenſuris Eccleſiaſticis abſtinere debent, ſeſ. 25 de refor. cap. 3 brevi cauſas finire.

re, ibid. cap. 10. & quomodo exequantur ſuas ſententias, ib. dicto cap. 1
Judicare Dei eſt, non hominum, ſeſ. 6 cap. 16
Judices laici Eccleſiaſticos impedire non poſſunt, ſeſ. 25 de ref. c. 3.
Judices delegati qui, & quomodo eligendi, ib. c. 10.
Judicis impedientis acta appellanti pœna, ſeſ. 24 de ref. c. 20
Juriſdictio Ordinariorum nullis privilegiis, aut exemptionibus impedienda. ibid.
Juriſdictiones Eccleſiaſticis locare non licet, ſeſ. 25 de ref. c. 11.
Juriſdictio Capituli ſalva relinquitur, ib. cap. 6.
Juriſdictionis competentia a quibus judicanda, ſes. 14. de ref. c. 5.
Juriſpatronatus quibus habere liceat, ib. c. 12 & ſeſſ. 25 de ref. c. 9 ex fundatione, aut dotatione eſſe debet, ib. quomodo probetur, ib. in alios non transferendum, ib. quorum ſit electio, vel inſtitutio, ib. & ſeſ. 24 de ref. c. 18 & quod abrogatum cenſeatur, d. c. 9.
Juſti adhuc juſtificari poſſunt, ſeſ. 6. c. 9 & in venialia peccata aliquando cadunt, can. 23.
Juſtificationis cauſæ, ſeſ. 6 c. 7 effectus, ib. c. 6. & 7 fructus, ib. c. 16. incrementum, ib. c. 10 præparatio, ib. c. 5 6. & 7. can. 9. ſeſ. 7. de Sacram. can. 4. Canones. imbecillitas, ad eam naturæ & legis ead. ſeſ. 6. ead. ſes c. 1.
Juſtificatio adultorum, ib. c. 5
Juſtificationis impii deſcriptio, ibid. cap. 4. & c. 6. quare dicatur per fidem, & gratis fieri, ibid. c. 8.
Juſtificari per Chriſtum. ib. can. 3
Juſtificatus peccare poteſt, ib. can. 14 & can. 23
Juſtitia accepta augetur, ib. c. 10 & can. 29. ib.
Juſtitiæ publicæ honeſtatis impedimentum, ſeſ. 24. de ref. matrim. c. 3
Juſtitiæ Dei infuſio, ſeſ. 6 c. 9. & can. 11.

L

LApſorum poſt Baptiſmum reparatio, ſeſ. 6 c. 14. & c. 29.
Latinam linguam ſcire debent, qui minoribus ordinibus initiantur, ſeſ. 23 de ref. c. 11
Latriæ cultus exhibendus eſt Chriſto in Euchariſtia, ſeſ. 13. c. 5. & c. 6
Laici non poſſunt rite ordinari, ſeſ. 13. c. 4 & can. 4.
Laici a Sacerd. communionem accipiant, ſeſ. 21. cap. 8. non adſtringuntur ad communionem ſub utraque ſpecie, ſeſ. 21. c. 1.
Lectio ſacræ Scripturæ ubi inſtituenda, ſeſ. 5 de ref. c. 1. menſis Epiſcoporum admiſcenda, ſeſ. 2.
Lectorum Ordo quando, & cur inſtitutus, ſes. 23. c. 2.
Lectorum ſtipendium, ſes. 5. de ref. c. 1 privilegium, ib. promiſſio, ſes. 25. de ref. c. 2

Legata ad pios uſus quomodo exequenda? ſes. 25. de ref. c. 4.
Legati de latere, quæ impedire non poſſint, ſes. 24. de ref. c. 17. & quomodo procedere debeant in appellationibus & inhibitionibus, ſes. 22. de reform. cap. 7.
Legiſlator Chriſtus, ſes. 6. de Juſtific. can. 23.
Libertas Eccleſiæ non violanda, ſes. 25. de ref. c. 20.
Libertas Virginum Deo dicandarum conſervanda, ſes. 25 de Reg. & Mon. c. 17
Liberum arbitrium, ſes. 6. de juſtific. can. 2.
Libri de rebus ſacris, quomodo edendi, ſes. 4. in decr. de edit. & uſu &c.
Libri de matrimoniis, ſes. 24. de ref. matr. c. 1. de baptizatis, ib. c. 2.
Librorum prohibitorum index, ſes. 25. de Indice librorum; &c.
Librorum Indici corrigendo præfecti Patres ſeſ. 18. & ſes 25. de Indic. lib. &c.
Librorum ſacrorum Index. ſes. 4. & 7.
Librorum ſacrorum vulgata editio approbatur ib. 9.
Licentia prædicandi gratis concedenda, ſes. 5. de reform. cap. 2. ſimiliter licentia diſcedendi a beneficiis, ſes. 23. de ref. c. 1.
Licentiæ non reſidendi a quibus probandæ, vel judicandæ, ib.
Licentiati Cathedralibus præficiendi, ſes. 22 de ref. matr. c. 2. & Vicarii Epiſcopi conſtituendi, ſes. 24. de ref. c. 16. & Examinatores, ib. c. 18. & Archidiaconis ib. cap. 12. & Pœnitentiarii, ib. cap. 8. illiſque Scholaſteriæ conferendæ, ſeſ. 23. de ref. c. 28. & dignitates, ſes. 24. de ref. c. 12.
Litigatorum paupertati ſuccurritur, ib. cap. 20. & occurritur artibus, ſes. 25. de ref. c. 10.
Literæ conſervatoriæ, ſes. 14. de ref. cap. 5.
Commendatitiæ, ib. c. 2. ſes. 11. de ref. c. 8 & ib. c. 16. teſtimoniales, ſes. 21. de ref. c. 1. ſes. 23. de ref. c. 5. & ib. c. 13. dimiſſoriæ, ſes. 7. de ref. c. 10. ſes. 23. de ref. cap. 1. & ſes. 23. de ref. cap. 10. gratis concedendæ, ib. & a quibus, ſes. 7. de ref. c. 10. & ſeſ. 23. de ref. c. 10.
Locationes in præjudicium ſucceſſorum prohibitæ, ſes. 25. de ref. c. 11. & ad longum tempus.
Lucra Turnorum prohibentur, ſeſſ. 24. de ref. c. 14.
Lucrum turpe prohibendum, ſes. 21. de ref. c. 9. ſes. 22. de decr. de obſerv. & evit. ſes. 25. de invoc. vener. & Reliq. Sanct. & ſes. 25. in decr. deind.
Luſus, & luxus Clericis prohibetur, ſes. 22. de reform. c. 1. & ſes. 24. de ref. cap. 12.

M

MAgiſtri Grammaticæ ubi eligendi ſeſ. 5. de ref. c. 1.
Magiſtri legentes quid agant, aut ſpondeant, ſes. 25. de ref. c. 2.

Ma-

Magistri in Theologia ad cathedrales assumendi, ses. 25. de ref. c. 2. ad dignitates, quæ Scholasteriæ dicuntur, ses 23. de ref. c. 18. ad Archidiaconatus, ses. 24. de ref. c. 12. ad dignitates, ib. eligi debent Pœnitentiarii, ib. c. 8. & Examinatores, ib. c. 18.
Magistrorum Privilegium, ses. 5. de ref. cap. 1.
Majores Ordines, Vide Ordines.
Mandata Evangelii, & Decalogi, ses. 6. de justif. can. 19. observanda, ead. ses. c. 11. & can. 20. non sunt impossibilia, ib. dicto c. 11. & can. 18.
Mandata de providendo tolluntur, ses. 24. de ref. c. 19.
Mare magnum Regularium non obstat decret. hujus Conc. de Regularibus, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 21. neque quartæ funeralium, ead. ses. c. 13.
Maria Virgo fuit sine peccato veniali, ses. 6 de justificat. can. 23. ejus conceptio, ses. 5. de peccat. orig.
Martyrum reliquiæ, ses. 25. de invoc. vener. & Reliq. Sanct.
Matrimon. Sacram. magnum veteribus connubiis gratia præstat. ses 24. in doctr. de Sacram. matr. a Christo institutum, & gratiam confert. ib. Sancta res est, & sancte tractanda, ead. ses. de ref. matr. c. 10.
Matrimon. fieri debet libero consensu. ib. cap. 3. cum parentum voluntate, licet non sit necessaria, ib. cum denuntiationibus præcedentibus Ecclesiis, ib. in facie Ecclesiæ celebrandum, interrogante Parocho, & quibus verbis, ibid. præsentibus duobus, aut tribus testibus, ibid. cum benedictione a proprio Parocho suscipienda, ibid. cum peccatorum confessione, & Eucharistiæ perceptione, ib. servatis laudabilibus consuetudinibus, & ceremoniis Provinciæ, ib.
Matrimonium quæ vincula impediant, ead. ses. 24. de Sacr. Matr. can. 3. & 4. ead. ses. de reform. matr. can. 2 3 4. & 5. quando non valet, ib. can. 9. ib. de reform. matrimon. c. 1. & c. 5. quomodo dirimatur, ib. can. 3. & 6. ex multis causis separetur quoad thorum, ib. can. 8. cum vagantibus non facile contrahendum, ib. c. 7.
Matrimonia clandestina Ecclesia semper detestata est, ib. c. 1.
Matrimoni libertas non impedienda, ib. c. 9. ceremoniæ non damnandæ, ib. can. 11 solemnitas prohibita certis anni temporibus, d. can. 11. & c. 10.
Matrimonii causa spectat ad Ecclesiasticos, ib. can. 12.
Mendacii peccatum, ses. 13 de ref. c. 5.
Mendicare Clericos non decet, ses. 21. de ref. cap. 2.
Mensæ Episcopalis sobrietas, & frugalitas, ses. 25 de ref. cap. 1. sacræ Scripturæ lectio admiscenda, ses. 5.
Mensa apud Apostolum altare significat, ses. 22. c. 1.
Mensis otiosi sermones interponi solent, ses. 2.
Mercedum causæ favor, ses. 7. de ref. c. 14. ses. 14. de ref. c. 5.
Merces bonorum operum expectanda, ses. 6. c. 11. 31. c. 16. can. 31.
Mercenarii a cura animarum arcendi, ead. ses. 6. de reform. cap. 2. & ses. 23. de ref. c. 1.
Merita Passionis Christi, ses. 6. c. 3. & c. 7. & c. 16.
Merita hominum, dona Dei, ib. d. c. 16.
Meritum bonorum, ib.
Metropolitani officium in lectores eligendo, ses. 5. de ref. cap. 1. in denunciando Rom. Pont. Epis absentes. ses. 6. de ref. cap. 1. in probando, & judicando legitimas Episcop. absentias, ses. 23 de ref. cap. 1. in corrigendo Episcopos negligentes, ib. cap. 18. in supplendo negligentiam Regularium, ses. 5. de ref cap. 2. & ses. 25. de Reg. & Mon. cap. 8. & capituli, ses. 24. de ref. cap. 16. in visitando Diœcesim propriam, ib. cap. 3. & Provinciam, ib. & in cogendo Synodum Provincialem, ib cap. 2. in erigendo Collegia ob Ecclesiarum paupertatem, ses. 23. de ref. cap. 18 in judicando aliquam cum Concilio Provinciali, ib. cap. 2. & d. cap. 18. & ses. 25. de invoc. vener. & Reliq. Sanct. & lege Concil. Provinciale, & in erigendo aliquando congregationes monasteriorum, ead. ses. 25. de Reg. & Mon. c. 8.
Metropolitanus obligatur ad personalem residentiam, ses. 23. de ref. c. 1. & non residens denunciatur ab Episcopo antiquiori, ses. 6. de reform. cap. 1. & ab eodem ejus absentia probatur, d. ses. 23 de ref. c. 1. negligens in Seminarii erectione corripitur a Synodo Provinciali, ib. cap. 18. & punitur, si statutis temporibus Synodum Provincialem non cogat, ses. 25. de ref. c. 2.
Metus gehennæ, ses. 7. de justif. c. 8.
Militum Sanct. Joannis Hierosolymitani immunitas, ses. 23. de ref. c. 18. & aliqua circa eos correcta, ses. 24. de ref. c. 11. & ses. 25. de Reg. & Mon. c. 11.
Ministri Sacramentorum, ses. 7. de Sacrament. canon 11. ses. 14. cap. 5. ead. ses. de Sacram' extr. Unct. c. 1. & ib. de Pœn. Sacr. can. 10.
Ministri Episcoporum quales esse debeant, sessione 2.
Miracula nova quomodo admittantur, ses. 25 de invoc. vener. & Reliq. Sanct.
Missæ vulgari sermone non celebrandæ ses. 22. c. 8. & can. 9.
Missæ verum sacrificium, ib. in doct. de sacrif. Missæ, & c. 1 vere propitiatorium ib. c. 2. & can. 3. magnum mysteriorum, ib. in decr. de observ. & evit. &c. pie, & pure peragendum, ib. quantum, & quibus prosit, ib. c. 6. & can. 3. & in d. decret. de observ. & evit. &c. ses. 25. in decr. de Purg. in ejus celebratione quæ vitanda sint. ses. 23. & ses. 22. in decr. de observ. & evitan. &c.
Missa magnam continet eruditionem, ead. ses. cap. 8.
Missa de Spiritu Sancto quando potissimum celebranda. ses. 2.
Missæ in memoriam Sanctorum, ses. 23. c. 3. &

3. & can. 5. horis debitis celebrandæ, ib. in decr. de observ. & evitan. non in domibus privatis. ib
Missæ, in quibus Sacerdos solus Sacramentaliter communicat, approbantur, ead. ses. 22. c. 6. & c. 8
Missæ defunctorum quomodo disponendæ, ses. 25. de reform cap. 4 prosunt illis, quando in Christo mortui sunt, & nondum ad plenum purgati ses. 22. c. 2. & c. 3 & ses. 25 in decr. de Purg.
Missæ novæ. ses. 22 in dec. de observ. & evitan. &c.
Missale, ses. 25. de Ind. lib. &c.
Missarum celebratio frequentanda, ses. 24. de ref. cap. 14. quibus præsentibus, & ubi, & a quo non facienda, ses. 22. in decr. de observ. & evit. & ses. 23. de ref. c. 16
Missarum ratione eleemosynæ importune non exigendæ. ses. 22. in decr. de observ. & evit. &c.
Monachi ad publicas processiones accedere tenentur, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 13.
Monasteria visitanda etiam Sedi Apostolicæ subjecta; & quomodo, ib. c. 20 item, commendata. ses. 21. de reform c. 8. etiam Ordinum capita, & quomodo ead. ses. 25 de Reg. & Mon. c. 20. illisque quomodo de Abbatibus provideri debeat, ib. c. 21. & seq.
Monasteria curam animarum habentia quibus subsint. ib. cap. 11. & quomodo, & quando subsint Episcopis. ib. Lectorem sacræ Scripturæ habere debent, ses 5. de reform. cap. 1. quæ bona possidere possint, ses. 25. de Reg. & Monial. cap. 2. non erigenda sine licentia Episcopi, ib. c. 3. non augenda insolito numero, ib. in iis erigi debent congregationes, ib. c. 8.
Monasteria Sanctimonialium ingredi quando liceat, ead ses. 25. de Reg. & Mon. c. 5. etiam Episcopis, & Superioribus eorum claustra ingredi non licet, ib. c 7. quæ regantur ab Episcopis, ib. c. 9. & c. 18.
Monasticæ vitæ disciplina restituenda, ib. c. 21.
Moniales, Vide Sanctimoniales.
Monitiones ad finem revelationis quando concedendæ, ses. 25. de ref. c. 1.
Monitiones binæ quando præcedere debeant, ib. c. 3. & c. 14. excommunicatis faciendæ, ib. c. 3
Monomachia prohibita, ses. 25. de ref. c. 19.
Montes pietatis visitandi, ses. 25. de ref. c. 8.
Mortuorum commemoratio, ses. 25. de ref. c. 4.
Mulierum concubinarum pœna, ses. 24. de ref matr. c. 8.
Mulctæ pecuniariæ locis piis assignandæ, ses. 25. de ref c. 3. vel fabricæ Ecclesiæ, ib. c. 14. & ses. 23. de ref. c. 1.
Munus non accipiendum a Visitatoribus, ses. 24. de ref c. 3
Musicæ quæ in Ecclesiis prohibeantur, ses. 22. in decr. de observ. & evitan. &c.
Mysterium nostræ redemptionis historiis, ses. 25. de invoc. ven. & reliq. Sanct.

N

Natura, & lex imbecillis est ad Justificandos homines. ses. 6. c. 1.
Necessitas absentiæ excusationem præstat, ses. 23. de ref. c. 1.
Negotia sæcularia fugere debent Clerici, ses. 25. de ref. c. 1.
Novitiarum pœnitentia, ses. 14. c. 4.
Nominati ad beneficia non admittuntur sine examine, ses. 7. de ref. c. 13.
Non satis est veritatem dicere, nisi refellantur errores, ses. 13. c. 8.
Notarii quantum, & quando pro litteris dimissoriis accipiant, ses. 21. de ref. c. 1.
Notarii non idonei, vel delinquentes in causis Ecclesiasticis, quomodo corrigendi, ses. 22. de ref. c. 10.
Notarii ab appellantibus congrua mercede accepta, intra mensem acta exhibere tenentur. & fraudem facientes Pœna dupli puniendi sunt; ses. 24. de ref c. 20.
Notariorum imperitia multarum litium occasionem præbet ses. 22. de ref. c. 10
Novatianorum hæresis; ses. 14. c. 1.
Novatores hæretici appellantur, ead. ses. c. 8.
Novitii finito tempore probationis, sive novitiatus, si habiles reperiantur, ad professionem admittendi sunt, alias rejiciantur, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 16.
Novitii cujuscumque religionis ad professionem admitti non debent intra annum probationis, & ante decimum sextum suæ ætatis annum, ib. c. 15.
Novitii ante professionem, aut parentes curatores, vel ipsorum propinqui nihil tradere Monasterio debent, excepto victu, & vestitu pro tempore eorum novitiatus, ib. eod. c. 16 & eur ibidem.
Nuntii Apostolici, quæ impedire non possint, ses. 24. de ref. c. 20. Et quomodo procedant in appellationibus, & inhibitionibus, ses. 22. de ref. c. 7.
Nuptiæ quibus anni temporibus sint prohibitæ, & quibus celebrari permissæ, ses. 24. de ref. matrim. c. 10.
Nuptiarum prohibitiones certis anni temporibus, ac benedictiones, & aliæ matrimonii ceremoniæ observandæ sunt, & contrarium dicens excommunicatur, ead. ses. de sacr. matr. c. 11.

O

Obedientia præstanda Rom. Ecclesiæ, ses. 24. de ref. c. 11. & ses. 25. de ref. c. 2. Præpositis, ses. 14. de ref. c. 1. ses. 25. de delect. cib.
Obedientia præstat excecutionem absentiæ, ses. 23. de ref. c. 4.
Obedientiæ votum, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 1.
Oeconomi institutio Sede Episcop. vacante ad quem pertineat, ses. 24. de ref. c. 16
Opera satisfactionis, ses. 14. c. 9.
Opera ante justificationem, ses. 6. de justific. can. 7

Ope-

Opera bona angent justitiam, ib. can. 24. dona Dei, & justificati me ita, ib can. 33.
Operum sive gratia imbecillitas, ibid. cap. 1.
Operum bonorum retributio, ead. ses. 6. c. 11. c. 16. & can. 26.
Oratoria ab Episc. designanda, & visitanda, ses 22. in decr. de obs. & evit. in celeb. Miss.
Orandum pro quibus sit, ses. 2
Orationes quomodo faciendæ maxime in Conc. ib. & ses. 22.
Oratorum locus in Conc. ses. 25.
Ordinarii locorum beneficia conferentes inhabilibus incidunt in pœnas. constitutionis grave omnis, ses. 7. de ref. c. 3.
Ordinarii locorum, & alii quicumque judices debent studere, ut causæ, quam breviter fieri potest, terminentur, ac litigantium versutiis occurrere, ses. 25. de ref. c. 10.
Ordinarii locorum compellere debent quoscumque obtinentes plura beneficia curata, aut incompatibilia ad exibendum suas dispensationes, ses. 7. de ref. c. 5.
Ordinarii locorum singulis annis quascunque Ecclesias exemptas visitare tenentur, ib. c. 7.
Ordinarii locorum curare debeant, ut hospitalia a suis ministris diligenter gubernentur, ib. c. 15.
Ordinarii locorum tenentur in Eccles. Parochial. suarum Diœc. curare, ut publicentur præcepta, & decreta super matrimoniis contrahendis, ses. 24. de ref. matr. c. 1.
Ordinarii ordinantes clericos non sibi subditos absque illorum Ordinarii licentia, & approbatione, ab ordinum collatione per annum suspenduntur, ses. 23. de ref. c. 8.
Ordinarius curare diligenter debet, quæcumque ad Dei cultum in Diœc. spectant, ses. 21. de ref. c. 8.
Ordinati ad titulum beneficii illud resignare non possunt, nisi aliunde vivere possint, ses. 21 de ref. c. 2.
Ordinati absque sui Ordinarii approbatione, ab ordinum executione arbitrio sui Ordinarii suspenduntur, sess. 23. de ref. c. 8.
Ordinatio ab Episc. facienda est, ses. 23. c. 4. & a proprio Episcopo, ses. 6. de ref. c. 4. ses. 7. de ref. c. 11. ses. 23. de ref. cap. 8. & cap. 10. a Christo instituta, ead. ses. de sacr. Ord. c. 3. & quomodo facienda, ead. ses de ref. c. 7. quando, & ubi ib. d. cap. 8 & qua ætate, ibid. c. 12. & gratis ses. 21. de reform. cap. 1. & cum examine, ead. ses. 21. de ref. c. 7. ses. 7. de ref. c. 13. & ead. ses. 23. de ref. c. 12 & c. 14. & ib. de Sacram. Ordin.
Ordinandus non est homicida. ses. 14. de ref. c. 7. nec qui beneficium non habet, vel aliud unde vivere possit, ses. 21. de ref. c. 2. nec qui Confirmat. non suscepit, ses 23. de ref. c. 4. nec qui fidei rudimenta edoctus non fuit, ib. nec qui linguam Latinam ignorant, ibid. cap. 11. nec qui scribere nesciunt, ib. c. 4. nec minores ætate requisita, ib. c. 12. nec bonum testimonium non habentes, ib. c. 5. c. 8. & c. 13. nec qui in suo ordine versati non fuerint, ib. dicto c. nec qui non sit utilis, & necessarius suis ecclesiis: nec ibi fuerit adscriptus, ubi suis fungatur muneribus, ib. c. 15.
Ordinati suis Ecclesiis deservire debent, ead. ses. 23 de ref. c. 13. 16. & ses. 22. de ref. c. 4.
Ordinatio sacra est unum ex septem Sacramentis Eccl., ses. 23. c. 3. qui contrarium dixerit, excommunicatur. ib. can. 3. gratiam conferri, dicto c. 3. & can. 4. absolvendi potestatem, ead. ses. de ref. c. 15. in ea imprimitur character in anima ses. 7. de Sacram. can. 9. ead. sess. 23. c. 4. qui contrarium dixerit, excommunicatur, ib. can 3. gratiam confert. d. c. 3. & can. 4. & absolvendi potestatem, ead. ses. de ref. c. 15. in ea imprimitur character in anima, ses. 7. de Sac. can 9. ead. ses. 23. c. 4. & qui contrarium dixerit, excommunicatur, ib. can. 4.
Ordinatorum a non suo Episc. pœnæ, ses. 7. de ref. c. 11. ses. 4. de ref. c. 2. & ses. 23. de ref. c. 7. & eorum, qui ordinantur per licentiam Cap. sede vacante, ses. 7. de ref. c. 10. & a sæculari potestate, ses. 23. c. 4. & ib. can. 7.
Ordines maiores, & minores, ib. c. 2. & ib. de Sacram. Ord. can. 2. ead. ses. de ref. c. 11. & ib. c. 13.
Ad Ordines majores nemo assumi debet nisi de sui Episc. commissione, propositis in Eccl. edictis de ipsorum natalibus, moribus, & vita, literas testimoniales eidem Episc. detulerit, ses. 13. de ref. c. 18.
Ordinum diversorum rationes, ead. ses. 2. & ib. de ref. c. 17.
Ordines requisiti intra annum a quibus suscipiendi, ses. 22. de ref. c. 4.
Ordines minores per temporum interstitia conferendi, ses 23. de ref. c 11 & quibus, ib. sunt gradus ad majores, ead. ses. can. 2. ib. de ref. c. 6. 11.
Ordines duo sacri eodem die non sunt uni conferendi, etiam regulari. ib. c. 13.
Ordinum fures reputantur, qui a secularibus tantum vocati, & instituti sunt ad ordinum ministeria exercenda, aut propria auctoritatem talem potestatem sibi sumunt, ses. 23. c. 4. & qui contrarium dixerit excommunicatur, ead. ses. de Sacr. Ord. can. 7.
Ordinatus pro commoditate alicujus Ecclesiæ, si illam deserat inconsulto Episc. a Sacrorum exercitio interdicitur; ib. c 16.
Ordinationis inhabilium effectus, ses. 14. de ref. c. 7
Ab Ordine Eccles. omnis avaritiæ suspicio abesse debet, ses. 21. de ref c. 1.
Originalis peccatis materia, ses. 5
Ostiariatus quando, & cur institutus, ses. 23. can. ib. de ref. c. 17.
Otiosi sermones fugiendi, ses. 1. 2. & 3.

P

PApa. Vide Pont. Max.
Parentum confenfus in matrimon. non neceffarius, fes. 24. de ref. matr. c. 1.
Parochiales Eccl. tenues quomodo augeantur ead. fes. de ref. c. 13. quibus non uniantur, ib. quæ penfionibus, aut refervationibus non graventur, ib. & illis vacantibus quid agendum, ib. c. 18.
Parochiæ quare diftinctæ, fes. 24. de ref. c. 9. quando funt novæ inftituendæ, fes. 21. de ref. c. 4. vel diftinguendæ, fes. 24. de ref. c. 13. & collapfæ reficiendæ, fes. 21. de refor. c. 7. vel transferendæ, ib. in civitatibus faciendæ, fes. 24. de refotm. c. 13. in cifque Paroch. propriis finguli tenentur audire verbum Dei, ib. c. 4. & Sacramenta fufcipere, ib. cap. 13.
Parochi officium eft prædicare, fes. 5. de ref. c. 2. fes. 23. de ref. c. 1. & fes. 24. de ref. c. 4. exponere ea, quæ in miffa leguntur, fes. 22. c. 8. & ead. fes. in decr. de ob. & evit. explicare decretum matrimonii, fes. 24. de ref. matr. c. 1. pueros fidei rudimenta, & obedientiam docere, ead. fes. de ref. c. 4. VIII. & ufum Sacramenti. explicare, ib. c. 7. facra eloquia, & falutis monita explanare, ib. jejunia, dies feftos, & obedientiam commendare, fes. 25. de delectu ciboa. & c. oves fuas agnofcere, pro his facrificium offerre, facramenta adminiftrare, & bono exemplo pafcere, fes. 23. de ref. c. 1. & ib. c. 14. pauperum aliarumque miferabilium perfonarum curam paternam gerere, d. c. 1. Mif. frequenter celebrare, d. c. 14. in fuis Eccl. refidere, fes. 6. de ref. c. 1. & fes. 23. de ref. c. 1. decreta matrimonii obfervare, fes. 24. de ref. mat. c. 1. nuptias benedicere, ib. librum matrimonii habere, ib. ac baptizatorum, ib. c. 2. ad Synod. Diœcefan. accedere, ead. fes de ref. c. 2. & fes 25. de ref. c. 2. carnis affectum erga propinquos deponere, fes. 25. de ref. c. 1. & alia multa obfervare, ib. decreta Conc. recipere, obedientiam fpondere, ac hærefes anathematizare, ib. c. 2. & hofpitalitatem fervare. ib. c. 8.
Parochi paupertati fuccurritur, fes. 21. de ref. c 4. imperitiæ, & malæ vitæ occurritur, ib. c. 6 Cætera lege in verbo Sacerd. & in verbo Clericus.
Parochus juftis de caufis, & rationabilibus, abfque denuntiationibus poteft coram fufficienti teftium numero matrimon. celebrare, fed ante illius confummationem denuntiationes omiffas facere tenetur fes. 24. de ref. matr. c. 1.
Parochus poft denuntiationes contrahendi matrim. factas, intellecto viri, & mulieris mutuo confenfu, matrimon. per verba de præfenti celebrare poteft, ib.
Parochus, vel fi, qui ipfius loco intervenit, in contractu matrimonii clandeftini cum minori teftium numero, & etiam ipfi teftes, qui fine Parocho, vel Sacerdote interfuerint, atque ipfi contrahentes arbitrio Ordinarii puniendi funt ib.
Parochus non debet intereffe matrimoniis vagantium abfque Epifcopi licentia, ib. c. 7.
Parochus baptizans, antequam baptizet, tenetur interrogare eos, ad quos pertinet, quem, aut quos elegerint ad fufcipiendum baptizatum de fonte baptifmatis, & illum, aut illos tantum admittat, alias punitur, ib. c. 2.
Parochus baptizans tenetur levantibus baptizatos declarare, quam cognationem contraxerint, alias punitur, ib.
Parvuli baptizati in fide Ecclefiæ inter fideles computandi funt, quamvis actum credendi non habeant, nec propterea rebaptizandi funt, cum ad annos difcretionis pervenerint, & contrarium dicens excommunicatur. fes. 7. de bapt. can. 13.
Parvuli baptizati in fide Ecclefiæ cum adoleverint, amplius non funt interrogandi, ut ratum habeant, quod Patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti funt, & contrarium aflevarans excommunicatur, ib. c. 14.
Parvuli etiam recenter ab uteris matrum nafcentes baptizandi funt in remiffionem peccati originalis fes. de pecc. orig.
Parvuli rationis ufu carentes nulla neceffitate obligantur ad facramentalem Euchariftiæ communionem, fes. 21. c. 4. & qui contrarium dixerit excommunicatus, ib. can 4.
Pafcha vetus, & novum, fes. 22. c. 1.
Paftoris diligentis officium eft, ovium morbis levia primum adhibere fomenta poftea fi morbi gravitas ita poftulet, ad graviora defcendere remedia, quæ fufficiant, ceteras faltem oves a contagionis periculo liberare, fes. 13. de ref c. 1.
Paftoris excufatio non admittitur, fi lupus ovem devoret, & ipfe ignoret, fes. 6. de ref. c. 1.
Paftores idoneos Ecclefiis gubernandis ii promovere debent, qui aliquod jus habent Epifcopos præficiendi, fes. 24. de ref.
Patrimonium, aut penfionem obtinentes non aliter funt ad Sacros Ordines promovendi, nifi arbitrio Epifcopi pro Ecclefiarum commoditate, & quod abfque Epifcopi licentia non poffint illud alienare, vel illam extinguere, aut remittere, nifi aliunde vivere poffint, fes. 21. de ref. c. 2.
Patrini in baptifmo non poffunt effe, nifi unus vir, & una mulier, vel unus, aut una tantum ad fufcipiendum de facro fonte baptizatum, fes. 24. de ref. matr. c. 2.
Patrini duellantium ultra excommunicationem funt graviter puniendi, fes. 25. de ref. c. 19.
Patroni habentes jus patronatus, vacante Ecclefia, tenentur intra decem dies nominare coram examinatoribus, clericos idoneos ad Ecclefiam vacantem regendam, fes. 24. de ref. c. 18.
Patroni non poffunt aliquos præficere be-

lei-

neficiis suis Jurispatronatus, nisi illos loci Ordinario presentaverint. 3. cessante privilegio, sess. 14. de ref. c. 13.
Patroni non possunt ius patronatus vendere, nec alio quocumque titulo in alios transferre, sess. 25. de ref. c. 6.
Patroni non possunt se ingerere in perceptione fructuum beneficiorum. ib.
Patroni non possunt se ingerere visitationibus, nisi quatenus ius patronatus quoquomodo ad eos pertineat, sess. 24. de ref. c. 3.
Patroni si res Ecclesiæ, vel iura occupaverint, præterquam quod sunt excommunicati. privantur suo jure patronatus, ses. 22. de ref. c. 11.
Patroni, ubi Ecclesia fuerit, Iurispatronatus Ecclesiastici & institutio pertineat ad Episc. tenentur præsentare Episcopo digniorem instituendum, sess. 24. de refor. c. 18.
Pauli vocatio, sess. 6. de Iustif. can. 6.
Pauperes si vere paupertatem probaverint in casu matrimoniali, nec in secunda, nec in tertia instantia, in eadem causa cogi possunt extra provinciam litigare, nisi altera pars velit sibi alimenta, & litis sumptus subministrare, sess. 24. de ref. c. 20.
Peccata omnia post baptism. perpetrata sola recordatione, & fide suscepti baptismi nec remittuntur, nec venialia fiunt: qui contrarium dixerit, excommunicatur, sess. 7. de bapt. can. 16.
Peccata mortalia etiam cogitationis faciunt homines iræ filios, & Dei inimicos, sess. 14. c. 5.
Peccata mortalia, quæ diligenter cogitanti in confess. non occurrunt, in universum remissa censentur. ib.
Peccata venialia nos a Dei gratia non excludunt.
Peccata venialia circa culpam in confessione taceri possunt, & multis aliis remediis expiantur. ibid. Et licet illa confiteri, & qui contrarium dixerit, excommunicatur, de Sacrament. Pœnitent. canon. 7.
Peccata publice quis potest confiteri, ad ipsius confitentis libitum, non autem divino præcepto. ib. c. 5.
Peccata remittendi potestas solis Episcopis, vel Sacerdotibus etiam mortali peccato detentis data est ordinatione, & non cuivis, ead. sess. 14. c. 6. & qui contrarium dixerit, excommunicatur, ibid. can. 6. & can. 10.
Peccata tacentes, scienter in confessione, nihil per Sacerdotem divinæ bonitati remittendum proponunt: sess. 14 c. 5.
Peccantes publice sunt publica pœnitentia corrigendi, quod Episc. commutare potest, sess. 24 de ref. c. 8.
Pensiones, aut fructuum reservationes fieri non possunt in Ecclesiis Cathedralibus, quarum reditus sunt ducatorum mille; nec in parochiis, quæ summam centum, secundum communem valorem, non excedunt, sess. 24. de reform. cap. 13.
Pœna violantium salvum conductum, sess. 15.
Pœnarum genera, sess. 14. de reform. c. 4. sess. 25. de ref. c. 6. & c. 14.
Pœnitentia quid, sess. 16. c. 2. ante adventum Christi non erat sacramentum. ib. c. 1. dicitur Secunda tabula post naufragium, sess. 6. c. 4. & sess. 14 de Sac. Pœnit. can. 1. quid contineat, d. c. 14. ead. sess. 11. c. 1. & can. 4. cur. & quando, & a quo instituta, ib. c. 1. & can. 1.
Pœnitentiæ utilitas, & partes. d. c. 1. d. c. 3. & d. can. 4. & fructus ead. sess. 14. c. 8. quid differat a baptismo, sess. 6. c. 14. ead. sess. 14. c. 2. cap. 1. 2.
Pœnitentia publica quando imponenda, sess. 24. de ref. c. 8.
Pœnitentiarii in Ecclesiis cathedralibus institui debent, ubi commode fieri potest. ib.
Pontifex Maxim. Vicarius Dei in terris, 6. de ref. c. 1. ejus est suprema authoritas. d. c 1. sess. 14. c. 7. sess. 16. & sess. 21. c 2. in omnibus salva intelligitur, sess. 7. de ref. in princ. 53. ib c. 6. sess. 24. de ref. c. 1. & sess. 25 de ref. c. 21.
Pontificis est Eccl. de pastoribus providere, sess. 6. de ref. c. 1. sess. 24. de ref. c 12. circa matrimonii impedimenta constituere, & dispensare, ead. sess de Sacram. Matr. can. 1. Concil. Generale indicere & sess. 25. in decr. de recip. &c. ejusque decreta confirmare ead. sess. de fine Conc. eorum dubia declarata, eodem fol. formam examinis Episcoporum approbare, sess. 24. de ref. c. 1. Ecclesiæ ordinari consulere sess. 25 de recip &c ejus munus est sollicitudo universæ Ecclesiæ, & creatio Cardinalium, sess. 24. de ref. c 1. & Episcoporum, sess. 7. de ref. c. 3. & sess. 23. de Sacram. Ord. can. 8
Pontifex Summus providet resignantium necessitatibus. sess. 25. de ref. c. 17. Eccl. exiguorum redituum, ib. c. 10. & curat quæ ad studiorum reformationes spectant, sess. 25. de ref. c. 2. de coadjutoriis disponendis, ib. c. 7 de abusibus circa indulgentiarum usum exortis ead. sess. in decr. de indic. li. de Catechismo, Breviario & Miss. ib. quando aliqui nolunt accedere ad Synodum provincialem, ib. c. 2. de Calicis concess. 22 in decr. super petit. de animadversione in Episc. non residentes facienda. sess. de reform cap. 2. de caussis Episcoporum gravioribus terminanda, sess. 13. de ref. c. 8. sess. 24. de ref. c. 5. & de Episcopis concubinariis. sess. 25. de ref c. 14 & de legitimis caussis absentiæ Episcoporum, sess. 23. de ref. c. 1.
Pontifex Max. utitur consilio Cardinalium in administrationem universalis Ecclesiæ, sess. 25. de ref. c. 1.
Graviorum Criminum absolutionem sibi reservare potuit, sess 14. c. 7. & Imperatores, Reges, vel alios bona Ecclesiastica occupantes absolvere, sess. 22. de ref. c. 11. caussas extra curiam quibus committat, sess. 14. de ref. c. 8. & sess. 25. de ref. c. 10.

Pontifice inconsulto nihil inusitatum decerni debet, ead. sess. de invoc. venerat. & Reliq. Sanct.

Pontifici obedientia ab omnibus præstanda est, ead. sess. 25. de ref. c. 2.

Pontificalia in alterius Diœcesi exercere non licet, sess. 6. de ref. c. 5.

Populo numeroso quomodo provideatur, ses. 21. de ref. c. 4.

Populus in sua Parochia tenetur audire verbum Dei, sess. 24. de reform. c. 4. & quando compellatur subministrare necessaria Parochis, sess. 21. de ref. c. 4. & sess. 24. de ref. c. 13.

Portiones in Ecclesiis Cathedralibus debent habere adnexos ordines, sess. 24. de ref. c. 12.

Cætera vide in verbo Præbenda.

Possessio triennalis quibus non suffragetur, sess 25. de Reg. & Mon. c. 21.

Possessio Ecclesiæ gratis danda, sess. 24. de ref. c. 14.

Præbenda Lectorum, sess. 5. de ref. c. 1.

Præbendæ quibus conferendæ, sess. 25. de ref. c. 2. & tenues quomodo augendæ, ses. 24. de ref. c. 13.

Præbendas obtinentium residentia, c. 12.

Præcedentiæ controversiæ componendæ, sess. 25. de Reg. & Mon. c 13.

Præcedentiæ alicujus causa non innovatur, sess. 2. 7. & sess. 25. de loco orat.

Præcepta Dei sunt possibilia, & observanda, sess. 6. c. 11. & qui contrarium dixerit, excommunicatur, ib. can. 18.

Prædestinationis præsumptio cavenda. ib. c. 12. & c. 15.

Prædicationis munus proprium Episcopi, sess. 5. de ref. c. 2. & sess. 25. de ref. c. 4. & quomodo, & quando præstandum d. c. 7. & d. c. 4. & sess. 25. in decr. de purgat. & ejus utilitas, d. c. 2.

Prædicatio non omnibus est concessa, ib. d. c. 4. maxime sine licentia, ut dictis in locis.

Prædicatores quando, & quomodo corrigendi, eod. c. 2.

Præfecta monasterio Sanctimonialium per mensem ante novitiorum professionem Episc. certiorem facere tenetur, sess. 25. de Reg. & Mon. c. 17.

Prælati Ecclesiarum debent subditos suos prudenter corrigere, sess. 6. de reform. c. 3.

Prælati in Ecclesiis suis residentes quosque sæculares clericos, qualitercumque exemptos de quibuscumque excessibus etiam extra visitationem, corrigere possunt, & punire, sess. 14. de reformation. c. 4.

Prælati etiam Episc. dignitate præditi contra clericos sibi non subditos vigore cujusvis privilegii procedere non possunt, nisi cum illorum Ordinarii, vel Vicarii sui interventu, alioqui processus est nullus, ib. c. 8.

Prælati Ecclesiarum quacumque dignitate fulgeant, tenentur per se, vel per alios idoneos, si legitime fuerint impediti, Sanctum Jesu Christi Evangelium prædicare, sess. 5. de ref. c. 2.

Prælati cujuscumque gradus Ecclesiam Dei ad quam vocati sunt, diligenter regere debent, sess. 6. de ref. c. 1.

Prælati non residentes in Ecclesiis suis mercenariorum more greges sibi commissos deserunt, ib. Et Romani Pontificis arbitrio sunt puniendi, ib.

Prælati, qui legitimis causis cessantibus per sex menses a suis Ecclesiis extra Diœceses absuerint, quartæ partis fructuum amissione puniuntur, & si aliis totidem absuerint, aliam quartam partem amittere debent, & crescente contumacia severioribus subjiciuntur censuris, ib. sess. 23. de ref. c. 1.

Prælati omnes etiamsi S. R. E. Card. existant, in Eccl. suis, quibus sunt præpositi, residere tenentur, d. c. 1.

Prælati & alii laicorum Ordinarii cogere debent obtinentes scholasterias, & alios etiam, quibus annexum est docendi munus, ad docendum per se in Seminario Clericorum ea, quæ Episc. videbuntur, & si idonei non fuerint, per alios a Scholasticis eligendos, & ab Ordinario approbandos ead. sess. 23. de reform. cap. 18.

Prælati quicumque sint, tenentur omnia & singula in Concil. ordinata recipere, & observare, atque veram obedientiam Sum. Pont. spondere, & profiteri, & hæreses detestari, sess. 25. de ref. c. 2.

Præparatio ad justificationem, sess. 6. c. 5. & 6.

Præpositæ monasteriis Sanctimonialium qua ætate, & quomodo sint eligendæ, sess. 25. de Reg. & Mon. c. 6.

Cætera vide in verb. Abbatissa.

Præpositi Eccl. cathedralibus superioribus, etiamsi S. R. E. Card. sint, si intra sex menses non fuerint consecrati, fructus perceptos restituere tenentur, & si intra totidem alios menses id facere neglexerint, Eccl. ipsi sunt ipso jure privati, sess. 23. de ref. c. 2.

Præpositura commendatæ de Regularibus præpositis sunt providendæ, sess. 25. de Reg. & Mon. c. 21.

Præsentare non licet, nisi Episcopo, sess. 14. de ref. c. 13.

Præsentati a patronis, si non sint idonei, possunt ab Episcopo repelli, sess. 25. de ref. c. 6.

Præsentati a quibusvis Eccl. personis etiam nuntiis Apostolicis, ad beneficia Eccl. promoveri non possunt sine Ordinarii examine, & approbatione, sess. 7. de ref. c. 13.

Præstimonia, sess. 5. de ref. c. 1. sess. 24. de ref. c. 9. & sess. 23. de ref. c. 8.

Presbyteri qui dicantur, sess. 14. cap. 3. & ead. sess. de Sacr. extr. Unct. c. 1. eorum ætas, sess. 23. de ref. c. 14. quales ordinandi. ib. & c. 14. quando Missam celebrare teneantur, eod. c. 14.

Cætera quære in verbo Clericus, & in verbo Sacerdos.

Præsens qui judicetur, sess. 22. de ref. c. 3. & sess. 23. de ref. c. 1. & sess. 24. de ref. c. 8.

Primas, vide Episcopus, & Metropolitanus, ac Prælatus.

Prin-

Principes a Deo constituti sunt Fidei, & Eccl. protectores, ses. 25. de ref. c. 10. Cogentes subditos matrimonium contrahere excommunicentur, ses. 24. de ref. matr. c. 9. locum ad monomachiam concedentes puniuntur, ses. 25. de ref. c. 19.

Episcopos paterno honore prosequi debent. ib. c. 17. libertatem Ecclesiasticam conservare, ib. c. 20. & decr. hujus Conc. observare, ib. de recipien. & observ. &c.

Prioratus ab Episcopo visitandi, ses. 21. de ref. c. 8.

Priorum, & Priorissar., electiones, ses. 20. de Reg. & Mon. c. 7. & ib. c. 20.

Privilegia sunt causæ multarum turbationum, ses. 24. de ref. c. 11. ses. 23. de ref. c. 18.

Privilegia Scholarium. Vide Scholarium privilegia.

Privilegia de non residendo, & fructus in absentia percipiendi nemini suffragantur, ses. 6. de ref. c. 2.

Privilegia Episcoporum præservantur in omnibus, præterquam quod tenentur interesse Synodo provinciali illius Metropolitani, quem semel elegerint, ses. 24. de ref. c. 2.

Privilegia, & exemptiones quibusvis concessa non impediunt Jurisdictionem ordinariorum, exceptis iis, qui actu serviunt, aut intra claustra suarum domorum juxta eorum professionem vivunt, ib. cap. 11.

Privilegiati residentes in Curia Rom. vigore Eugenianæ constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium, obtinentes beneficia Ecclesiastica, ratione illorum sunt Ordinariis beneficiorum subjecti, ib.

Processiones, in quibus Eucharistia circumfertur, cur institutæ, ses 13. c. 5. & can. 6. ad eas accedere tenentur etiam exempti, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 13.

Processus quando sit nullus, ses. 22. de ref. c. 3. & ses. 24. de ref. can. 20.

Procuratio non exigenda a Visitatoribus. ib. c. 3.

Professio quomodo emittenda, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 17.

Professionem fidei qui facere teneantur ses. 24. de ref. c. 1. & ib. c. 12.

Professionem intra quantum tempus regulares faciant, ses. 25. de Reg. & Mon. cap. 15.

Prohibitiones matrimonii quæ, ses. 24. de Sacr. Matr. c. 12. ib. de ref. c. 3. & c. 5. & quibus anni temporibus observanda, d. c. 11. & ib. c. 10.

Promissiones in provisione Eccl. prohibitæ, ses. 24. de ref c. 14.

Promoti ad majores Eccl. intra tempus a Jure statutum consecrari debent, ses. 7. de ref. c. 9.

Promoti per saltum ab Epis. dispensari possunt, ses. 23. de ref. c 14.

Promovendi ad dignitates Ecclesiasticas sine cura debent esse idonei, & annorum 22. ses. 24. de ref. c. 12.

Promovendi ad dignitates, Canonicatus, aut portiones Ecclesiasticas, debent esse in eo ordine, quem talis dignitas, præbenda, vel portio requirit, & id ætatis, quod intra tempus legitimum initiari possint, ib. Cætera videas in verb. Epis. & in ver. Ordinandus.

Prorogationes consecrationis concessæ prælatis ultra sex menses non suffragantur eis, ses. 7. de ref. c. 9.

Protestantes Germaniæ, ses. 13. & ses. 15. eis datus salvus conductus.

Protonotariatus, ses. 24. de ref. c. 11.

Provincialia Conc. quibus de causis renovanda, & quando, ses. 24. de ref. c. 2. de quibus judicent, ses. 21. de ref. c. 3. Ib. c. 18. & ead. ses. 24. de ref. c. 1. c. 3. c. 3. c. 5. c. 12. c. 13. c. 18. & ses. 25. de invocat. vener. & reliq. Sanct. ib. de Reg. & Mon. c. 22. & ib. de ref. c. 11. & c. 14. & quid in eis agi debeat, ead. ses. de ref. c. 2. & c. 10. in decr. de Indulg. potestque ipsa provincialis Synodus formam examinis clericorum moderari, ses. 24. de ref. c. 18. in fin.

Provinciales quomodo eligendi, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 6.

Provisi de Canonicatibus, & dignitatibus Ecclesiasticis non solum tenentur fidelitatem jurare coram Episcopo, vel ejus Vicario, sed etiam in Cap. ses. de ref. c. 3.

Publicatio decretorum residentiæ fieri debet, ses. 23. de ref. c. 1.

Publice, & notorie criminosi neque altari ministrare, neque sacris interesse ab Episcopis sunt permittendi, ses. 22. in decr. de obser. & evit. &c.

Puellæ virgines volentes ingredi Monasteria Sanctimonialium, non ante possunt habitum regularem suscipere, nisi fuerint annorum 12. nec professionem emittere, nisi Episcopo vel alio, si impeditus fuerit, pro eo approbante, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 17.

Puellæ non sunt cogendæ, nec impediendæ monasterium ingredi, ib. 18.

Pueri ad religionem informandi, ses. 23. de ref. c. 18.

Pueri in Seminario Clericorum assumpti debent Episcopi arbitrio in tot classes distribui, quot illi videbitur, ib. uti debent tonsura, & habitu clericali, & ea addiscere, quæ continentur in dicto c. 18. Ut vero ibid quotidie sacrificio Missæ interesse debent, & saltem singulis mensibus confiteri, & Confessoris arbitrio Eucharistiam sumere, atque etiam Cathedrali, & aliis Ecclesiæ locis diebus festis inservire, ib.

Purgatorium, ses. 6. de justific. can. 30. ses. 22. c. 2. de eod. doct. ses. 25.

Q

Quadragesimæ tempus acceptabile, ses. 14. c. 5.

Quæstiones inutiles secludendæ a popularibus concionibus, ses. 24. de ref. c. 7. ac etiam difficiles, ses. 25. in decr. de Purg.

Quæstores eleemosynarii prædicare prohibentur, ses. 5. de ref. cap. 2. eorum nomen penitus tollendum, ses. 21. de ref. cap. 9.

Quæ-

Quæstus pravi pro indulgentiis consequendis abolentur, ses. 25. in decr. indulg.
Qualitates quorumcumque beneficiorum observandæ sunt, nec illis derogari potest, ead. ses. de ref. c. 5.
Quarta funeralium persolvenda, ib. cap. 13.
Qui se stare existimant caveant, ne ea dant, & cum timore, & tremore in bonis operibus perseverent, ses. 6. c. 13.
Quisque debet de bonis sibi a Deo collatis subvenire iis, qui pauperibus Ecclesiis præsident, ses. 25. de ref. c. 12.

R

RAptores, & raptæ quando matrimonium contrahere possint, ses. 24. de reform. matr. c. 6. & tenentur raptores raptas dotare. ib.
Raptores & illis consilium, & favorem præstantes sunt ipso iure excommunicati, omnium dignitatum incapaces, ib.
Raptores bonorum Ecclesiasticorum puniuntur, ses. 22. de ref. c. 11.
Reatus æternæ pœnæ quomodo deleatur, ses. 6. de iustif. can. 30.
Rectores Parochialium imperiti non sunt divinis ministeriis idonei, ses. 21. de ref. c. 6.
Rectoribus Ecclesiarum imperitis honestæ vitæ existentibus dandi sunt coadiutores, quibus competens fructus portio pro victu assignanda est, sed si scandalose vixerint, præmoniti castigandi sunt, & si incorrigibiles fuerint, privandi sunt, ib.
Rectoribus Ecclesiarum, quarum fructus, ad debita Ecclesiæ onera non sufficiunt, providendum est per Episcopos, ses. 24. de ref. c. 13.
Reditus annui, unde Collegia pro Seminario Clericorum erigenda, & pueri educandi, & unde omnia alia solvenda sunt, per Episcopum cum consilio duorum de Capitulo, sive clero Civitatis, quorum alter a Capitulo, sive Clero, & alter ab ipso Episcopo eligatur, detrahendi sunt ea fructibus mensæ Episcopalis, & de aliis quibuscumque beneficiis, ses. 24. de ref. c. 18.
Reformatores Studiorum quid agere debeant, ses. 23. de ref. c. 2.
Regressus tolluntur, ib. c. 7.
Regulares non possunt prædicare sine licentia Episcopi, ses. 5. de ref. c. 2. & minus contradicente Episcopo, ses. 23. de ref. c. 4. nec confessiones audire sine ejus examine, ses. 23. de ref. cap. 15. nec bona possidere possunt, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 2. nec alicuius obsequio sine superioris licentia se subiicere, ib. c. 4. nec sine illa a Conventibus recedere, ib. c. 19. nec habitum sponte dimittere, ib. nec ad laxiorem se transferre, ib. nec habitum occulte ferre, ib.
Regulares quomodo ordinandi, ses. 23. de ref. c. 12. qua ratione vitam instituere debeant, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 1. in Conventibus, etiamsi absint causa studiorum, habitare debent, ib. cap. 4. Episcoporum præcepta, nempe, censuras, & interdicta ab ipsis promulgata, ac dies festos ab eisdem in suis diœcesibus ordinatos, servare, ib. can. 12, ad publicas Processiones accedere, ib. c. 13. eodem sol. intra quantum tempus professionem facere debent, ib. c. 15.
Regulares viventes extra Claustra, quando prædicare valeant, ses. 5. de ref. c. 2. corriguntur ab Ordinario, ses. 6. de ref. c. 3. & ses. 7. de ref. c. 14. & quando, ses. 22. de ref. c. 8. & aliquando etiamsi intra Claustra degant, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 1.
Regularis vita instauranda, ib. c. 1.
Regularium superiores quomodo creandi, ibid.
Regularium beneficia quibus conferantur, ses. 14. de ref. c. 10.
Regularium monasteriorum provisio, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 17.
Regulares ad alium Ordinem transferri non possunt, nisi ut in Ordine, ad quem transferuntur sub sui Superioris obedientia in claustra perpetuo maneant, ses. 14. de ref. c. 11.
Regulares castitatem professi matrimonium contrahere non possunt, & contractum est invalidum, & qui contrarium dixerit, excommunicatur, ses. 24. de Sacram. Matr. can. 9.
Regulares quorumcumque Ordinum, tam virorum, quam mulierum tenentur exequi omnia, quæ de regularibus sunt decreta, ses. 25. de Reg. & Mon. c. 1.
Regulares promovendi ad Episcopatus, nedum natalibus, vita, moribus, & doctrina pollere debent, sed etiam a superioribus suæ Religionis publico testimonio gratis, idoneos esse illos ad docendum alios, approbari debent, ses. 22. de ref. c. 2.
Regulares recedentes a suis Conventibus sine mandato superiorum in scriptis obtento, reperti ab Ordinariis, puniri possunt, ses. 25. de Reg. & Mon. cap. 4.
Regulares translati de uno ad alium ordinem beneficiorum sæcularium quorumcumque, etiam curatorum, sunt incapaces, ses. 14. de ref. c. 11.
Regularis, quicumque sit, & qui habitum sine Superioris licentia post quinquennium sponte dimisit, nullatenus admitti debet ad allegandum quoscumque causas, sed tamquam apostata puniri debet, ses. 25. de Reg. & Mon. cap. 1.
Regularis, quicumque sit, qui velit a monasterio vel sine, vel cum habitu, quacumque de causa, discedere, sine Superioris licentia, non est audiendus nisi intra quinquennium a die professionis, ita quod deducat illas tam coram suo Superiore, quam coram Ordinario.
Regularibus non licet a suis Conventibus recedere sine sui Superioris licentia,

tia, etiam ſub prætextu ad illum accedendi, niſi vocati fuerint, ib. c. 4.
Regularibus concedi poſſunt ad uſum bona mobilia convenientia ipſorum paupertati, ib. c. 2.
Regularium ſuperiores monaſteria & prioratus ſibi ſubditos viſitare tenentur, ib c. 20.
Religioſus. Vide Clerici, Regulares, & Sacerdotes.
Reliquiæ novæ in Eccleſia recipi non debent, niſi Epiſcopo approbante, cum Theologorum conſilio, ſeſ. 25. de invoc. vener. & Reliq. Sanct.
Reliquiæ Sanctorum venerandæ ſunt, & honor illis debetur, ib.
Remunciatio expectanda. ſeſ. 6. de ref. c. 11. & c. 16.
Renunciatio, aut obligatio, etiam cum juramento, vel in favorem cujuſvis piæ cauſæ antea facta, quam intra duos menſes proximos ante profeſſionem, & cum licentia Epiſcopi, ſive ejus Vicarii, non valet, ſeſ. 25. de Reg. & Mon. c. 16.
Renunciatio, aut obligatio facta intra duos menſes ante profeſſionem proximos cum licentia Epiſcopi, aut ejus Vicarii valet, ſed non aliter ſortitur effectum, niſi profeſſione ſequuta, ib.
Reparatio lapſorum, ſeſſ. 6. cap. 14. reſcripta quando ſortiantur effectum, ſeſ. 7. de ref. ca. 11. ſeſ. 14. de ref. c. 5. ſeſ. 22. de ref. c. 5. ſeſ. 25. de ref. c. 8. ſeſ. 25. de ref. c. 7. c. 16. & c. 18.
Reſervationes mentales nemini conceduntur, ſeſ. 24. de ref. c. 10.
Reſervationes quando non proſint ib. c. 14.
Reſervationes caſuum, ſeſ. 14. c. 11. & 18. de Pœnit. ſacr. can. 11. ib.
Reſervationibus fructuum non gravandæ Eccleſiæ, ſeſ. 24. de ref. c. 13.
Reſidere tenentur Primates, Patriarchæ, Metropolitani, & Epiſcopi ſeſ. 6. de reform. c. 1. & ſeſ. 21. de ref. c. 1. etiamſi Cardinales ſint, ib. omnes obtinentes beneficia, quæ requirunt reſidentiam de jure, ſeu conſuetudine, ſeſ. 6. de reform. c. 2. obtinentes dignitates, perſonatus & officia, ſeſ. 21. de ref. c. 3. & ſeſ. 22. de ref. c. 3. & obtinentes canonicatus, præbendas, aut portiones, ſeſ. 24. de ref. c. 12.
Reſidere negligentium peccatum, & pœna, ſeſ. 6. de ref. c. 1. de ref. c. 3. ſeſ. 21 de ref. c. 3. ſeſ. 23. de ref. c. 1. ſeſ 24 de ref. c. 12.
Reſidentiæ decreto publicanda, ſeſ. 23. de ref. c. 2.
Reſignare beneficium quando non liceat, ſeſ. 21. de ref. c. 3. quando non proſit, ſeſ. 21. de ref. c. 38. & ſeſ. 25. de ref. c 16. & quando quis cogatur, ſeſ. 24. de ref.
Reſignantium neceſſitati providendum ibid.
Reſtitutio ad priores ordines, & gradus, an ſuffragetur, ſeſſ. 14. de ref. c. 1.
Reus in criminalibus ab Epiſc. vel ejus Vicario appellans, tenetur omnia acta primæ inſtantiæ coram judice, ad quem appellavit, producere, ſeſ. 13. de ref. c. 3.
Rex occupans bona Eccleſiæ excommunicatur, ſeſ. 22. de ref. c. 11.
Ritus Eccleſiæ Catholicæ ſervandi, ſeſ. 7. de Sac. can. 13. ſeſ. 22. c. 5.

S

SAcerdoti vago celebrare non licet, ſeſſ. 22. in decr. de obſ. & ev. in cel. Miſſ.
Sacerdotes ſunt Vicarii Chriſti, ſeſ. 14. c. 5. præſides, ac judices, ib. & c. 6. Sacramentorum miniſtri, ſeſ. 7. de ſacr. can 6. & ead. ſeſ. 14 de ſac. extr. Unct. c. 1. & c. 6. & ead. ſeſ. de Pœn. ſacram. can. 10. clavium miniſterium habent, ead. ſeſ. 14. c 2. & c 6. & c. 8. & ib. c. 3. & can. 10. ſeſ 23. c. 1. & ib. de ſacr. Ord. c. 1. verb. Dei miniſterium exercent, ib. c. 4. a quibus inſtituti fuerint, ſeſ. 22. de ſacr. Miſſ. can. 2. c. 1. ſeipſos communicant, ſeſ. 13. & ib. c. 10. ſine confeſſione quando celebrare poſſint, ib. c 7. laici effici nequeunt, ſeſ. 25. can. 4. & ib. can. 4.
Sacerdotes mali qualem poteſtatem habeant, ſeſ. 14. c. 6. & ib. de ſacr. Pœn. c. 10.
Sacerdotes Epiſcopis inferiores caſus reſervatos abſolvere non poſſunt, niſi in mortis articulo, in quo quilibet Sacerdos poteſt de quibuſcumque exceſſibus abſolutionem facere, ead. ſeſ. c. 7.
Sacerdos pœnitentibus ſatisfactionem injungere debet, ib. c. 8.
Sacerdotes tam ſæculares, quam regulares cujuſvis privilegii vigore non poſſunt nuptias benedicere, abſque proprii conjugum Parochi, vel Ordinarii licentia, ſeſ. 24. de ref. matr. c. 1.
Sacerdotibus, qui Eccleſiis ad Parochianorum commodum noviter erectis præficiuntur, conſignari debet portio fructuum ad matricem Eccleſiam ſpectantium: & populus, neceſſe ſi fuerit, cogi poteſt ad ſubminiſtrandum ſibi neceſſaria pro eorum vita ſuſtentanda, ſeſ. 21. de ref. c. 4.
Sacerdotium ſanctum eſt, ſeſ. 23. c. 2.
Sacerdotium, & ſacrificium Dei ordinatione conjuncta ſunt, ib. c. 1.
Sacerdotium eſt novum ſacramentum viſibile, & externum, in quod vetus eſt translatum, ib. & contrarium dicens excommunicatur, ib. de ſacr. Ord. c. 1.
Sacerdotum dignitas, & poteſtas, ſeſ. 14. c. 5. c. 6. c. 8. & ead. ſeſ. de Sacr. ext. Unct. c. 1. ſeſ 22. de Sacr. Miſ. c. 1. & ſeſ. 22. c. 4. exemplum quanti momenti, ſeſ. 22. de ref. c. 1. ſeſ. 22. de ref. c 1. & ſeſ. 24. de ref. c. 1.
Sacerdotum officium, ſeſ. 2.
Sacramenta ſeptem, ſeſ. 7. de Sacr. can. 1. a Chriſto inſtituta, ib. gratiam continent, ib. can. 6. aliud alio dignius, ib. can. 3. in iis conficiendis miniſtrorum intentio, ib. can. 11.
Sacramenta novæ legis a ſacramentis antiquæ legis differunt, ib. can. 2.
Sacramenta, in quibus imprimitur character in anima, ib can. 9.
Sacramentorum utilitas, ead. ſeſ. 7. in decr. de ſacr. 48. neceſſitas, ib. de ſacr. can. 4. eſſentialia, ib. can. 12. & ib. de Bapt. can. 2. miniſtri, ib. de ſacr. can. 11. ſeſ. 14 can. 6. & ib. de ſac. Extr. Unct. c. 1.
Sacramentum quid, ſeſ. 11. c. 1.
Sacramentorum vires per illorum adminiſtratores populis etiam vernacula lingua, ſi commode fieri poteſt, explanandæ ſunt

ſeſ.

ſeſ. 24. de reformat. cap. 7.
Sacrificium, quod in Miſſa peragitur, quid contineat. aut operetur, ſeſs. 22. c. 2. & a quo inſtitutum, ſeſs. 22. c. 1. munde, pure, & devote celebrandum eſt ead. ſeſ. 22. in decr. de obſer. & evit. &c.
Sacrorum librorum Index, & editio qualis approbetur, ſeſ. 4. in decr. de edit. 8.
Salvicondu&tus violatores.
Cætera vide in verb. Fides publica.
Sancta ſanſte adminiſtranda, ſeſ. 22. c. 4.
Sanctimoniales ſæpe confiteri, & Euchariſtiam ſumere debent, ſeſ. 25. de Reg. & Mon. c. 10. metu ad Ingreſſum religionis non compellendæ, nec impediendæ, ib. c. 18. bona mobilia, & immobilia, ut propria habere non poſſunt, ib. c. 2. nec extra monaſterium exire, ib. c. 5. intra quantum tempus profeſſionem facere debeant, ib. c. 15. quomodo & qua ætate fiat. ib. c. 17.
Sanctimonialibus non licet tenere Sacratiſſimum Corpus Chriſti intra ſepta monaſterii, ſed in Eccl. ib. c. 10
Sanctimonialium Monaſteria a Regularibus, ſeu deputatis, in Capitulis generalibus, regi conſueta ab eiſdem gubernari debent ib. c. 9.
Sanctimonial. Monaſteria Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecta, quomodocunque nuncupentur, ab Epiſcopis gubernari debent.
Sanctimonial. ſuperiores quomodo, & qua ætate ſunt eligendæ, ib. c. 6. & c. 7.
Sanctimonial. Monaſteria, quæ extra urbem, vel oppida ſunt, Ordinariorum arbitrio reduci poſſint intra, ib.
Sanctimonial. ſepta, ubi violata ſunt, redintegrari, & inviolata conſervari debent, ib.
Sanctorum invocatio, ſeſ. 22. c. 3. & ſeſ. 25. in decr. de inv. ven. & rel. Sanct.
Sanctorum corpora, & reliquiæ veneranda ſunt, & honor illis debetur, & qui contrarium ſentit, & dicit, damnatur ab Eccleſia, ib.
Sanctorum ſupplex invocatio utilis eſt ad beneficia impetranda a Deo per Jeſum Chriſtum Redemptorem noſtrum, ib.
Sanctorum imagines non debent pingi, nec ornari procaci venuſtate, ib.
Sapientia a Deo poſtulanda, ſeſ. 2.
Sapientiæ initium, timor Domini, ib.
Satisfactio eſt pars Pœnitentiæ, ſeſ. 14. c. 1. quomodo fiat, ſeſ. 6. c. 14. & ſeſs. 14. de pœn. Sacr. can. 13. per Chriſtum fit, ead. ſeſ. c. 13. ib. qualis imponenda confitenti, ib. ejus fructus, eod. c. 1. opera, ib. c. 8. ib.
Satisfactiones, quibus pœnitentes per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum peccata redimunt, ſunt cultum Dei, & qui contrarium dixerit, excommunicatur. ib. c. 14.
Schiſmaticorum inanis fiducia, ſeſ. 6. c. 9.
Scholæ dicuntur Confraternitates quibuſdam in locis, ſeſ. 24. de ref. c. 18.
Scholares pauperes gratis docendi, ſeſſ. 5. de ref. c. 1.
Scholares per ſe, vel per ſubſtitutos magiſtrum eligant. ſeſ. 23. de ref. c. 18.
Scholarium privilegia, ſeſ. 5. de ref. c. 18. ſeſ. de ref. cap. 17. ſeſ. 14. de ref. c. 7. ſeſ. 22. de ref. c. 6. ſeſ. 25. de ref. c. 6. Cætera vide in verb. Studia.
Scholaſteriæ quibus conferendæ, ſeſ. 24. de ref. c. 18.
Scholia ſuper decretis Concilii Trid. non poſſunt fieri ſine ſuperioris licentia, in Bulla Confirm. Concil.
Scientia non mediocris requiritur in Epiſcopo, ſeſ. 22. de ref. c. 2.
Scribendi ſcientia neceſſaria ſuſcipientibus primam tonſuram, ſeſ. 24. de ref. c. 4.
Scripturæ Canonicæ, ſeſ. 4.
Scripturæ ſacræ lectio ubi inſtituenda, ſeſ. 5. de ref. can. 1. menſis Epiſcoporum admiſcenda, ſeſ. 2.
Scripturarum interpretatio quæ prohibita, ſeſ. 4. & earum verba ad profana non convertenda ib. 25.
Sedis Apoſtolicæ ſuprema authoritas, lege Authoritas Sedis, & Pont. Max.
Seminarium clericorum, ſeſ. 23. de ref. c. 6. & ib. c. 18.
Sententia in ſubditos ferenda, ſeſ. 14. c. 7.
Sequeſtratio fructuum quando facienda, ſeſ. 23. de ref. c. 1.
Servitium in Eccleſiis impendum a quo præſcribatur, ſeſ. 22. de ref. c. 3.
Silentio, & modeſtia uti debent morantes in Conc. ſeſ. 2.
Simoniaca labes prohibetur, ſeſ. 25. de ref. c. 1. ſeſ. 24. de ref. c. 14. ib. 18.
Societatis Jeſu Clericorum Religio, ſeſ. 25. de Reg. & Mon. c. 16.
Solemnitas requiſita in contrahendis matrimoniis, ſeſ. 24. de ref. matr. c. 1.
Solutiones quædam in proviſione Eccleſiæ prohibita, ſeſ. 24. de ref. c. 14.
Spiritus Sancti operatio, ſeſ. 6. c. 5. ib. de Juſtif. can. 3.
Sponſalibus validis exiſtentibus impedimentum publicæ honeſtatis primum gradum non excedit, ſeſ. 24. de ref. matr. c. 3.
Statuta Eccleſiarum approbantur, ſeſ. 21. de ref. c. 3. ſeſ. 22. de ref. c. 3. ſeſ 24. de ref. c. 12. & ſeſ 25. de ref. c. 5. & quæ relician-tur, ſeſ. 24. de ref. c. 14. & ſeſ. 21. de ref. c. 1.
Status, & ordo familiæ nutabit, ſi quæ requiruntur in corpore non reperiantur in capite, ſeſ. 24. de ref. c. 1.
Stola prima, ſeſ. 6. c. 6.
Strepitus ab Eccleſiis arcendus, ſeſ. 22. in decr. de obſerv. & evitan. &c.
Studia publica ſacræ Scripturæ lectorem habere debent, ſeſ. 5. de ref. c. 1.
Studiorum generalium priv. ſeſ. 7. de ref. c. 13. ſeſ. de ref. c. 6. ib. c. 9.
Studiorum reformatores quid agere debeant, ſeſ. 25. de ref. c. 2.
Studium eſt commune Eccleſiæ bonum, ſeſ. 23. de ref. c. 18.
Studentes, vide ſcolares.
Subdiaconus feſtis ſaltem diebus ſacr. Communionem percipere debet, ſeſ. 23. de refor. c. 13. eorum ætas, ib. c. 12.
Subdiaconi ad altiorem gradum aſcendere non poſſunt, niſi per annum fuerint in eo verſati, ib. c. 13.
Subdiaconi non ſunt ordinandi, niſi bonum teſtimonium habuerint, & in minoribus jam probati fuerint, ib.
Subdiaconatus ad majores ordines refertur, ſeſ. 23. c. 2.
Subditi quomodo tractandi, ſeſ. 13. de ref. c. 1.
Sub-

Subditi correcti Epiſcopum odiſse ſolent, ib. c. 6.
Superiores a quibus conſtituendi, ſeſ. 25. de Reg. & Mon. c. 20.
Subſtituti quando non admittendi, ſeſ. 24. de ref. c. 12.
Succeſsor non tenetur ſtare locationi, ſeſ. 25. de ref. c. 11.
Succeſſiones hæreditariæ prohibitæ, ib. c. 7.
Suffragia fidelium pro animabus defunctorum, ead. ſeſ. in decr. de Purg.
Superſtitio quid ſit? ſeſ. 22 in decr. de obſerv. & evit. &c. tollenda eſt omnino, ſeſ. 25. in decr. de purg. & ib. de inv. ven. &c.
Suppellex Epiſcoporum qualis, ſeſ. 25. de ref. c. 1. & Regularium qualis, ead. ſeſ. de Reg. & Mon. c. 2.
Supplicationes faciendæ Eccleſia vacante, ſeſ. 24. de ref. c. 1.
Suſpenſo ab Ordinibus, & gradibus reſtituto, reſtitutio an ſuffragetur, ſeſ. 14 de ref. c 1.
Suſpicio Ordinarii a quibus judicanda, ib. c. 5.
Symbolum fidei, ſeſ 3.
Synodus diœceſana quotannis celebranda, ſeſ. 24. de ref. c. 2. & quid ib. agendum, ſeſ. 25. de ref. c. 2 & c. 4. & c. 20
Synodus Provincialis, vide in verbo, Provincialia Concil.

T

TAbernæ a quibus vitandæ, ſeſ. 24. de ref. c. 12.
Tabula ſecunda poſt naufragium Pœnitentia recte appellata, ſeſ 6 c. 24. & ſeſ. 14. de ſacr. Pœnit. can. 2.
Tempora, quibus nuptiæ prohibentur, ſeſ. 24. de Sacr. Matr. can. 11, & ib. de ref. matr. c. 10.
Tentatio non eſt ſupra id quod poſſumus, ead. ſeſ. de Sacramento matr. can 9.
Teſtamentum vetus, & novum quot libros contineant, ſeſ. 4.
Teſtamentorum executores ſunt Epiſcopi, ſeſ. 22. de ref c. 8. eorum pia relicta perſolvenda, ſeſ. 25. in decr. de Purg.
Teſtatorum voluntas conſervandæ, ſeſ. 25. de ref c. 4. & quando, & quomodo commutanda, ſeſ. 22. de ref. c 6. A quomodo implenda, ead. ſeſ. 25. de ref. cap. 4.
Teſtimoniales litteræ ſeſ. 21. de ref. c. 1. ſeſ. 23. de ref. c. 5. ſeſ. 24. de ref cap. 1.
Teſtimonia Eccleſiæ Catholicæ, ſeſ. 3.
Teſtes contra Epiſcopos in cauſa criminali debent eſse omni exceptione majores, & conteſtes, ſeſ. 13. de ref. c. 7.
Teſtes maligne deponentes contra Epiſcopos ſunt graviter puniendi, ib.
Teſtium, qui interſunt contractui matrimonii ſine parocho, pœna, ſeſ. 24. de ref. Matr. c. 1.
Teſtium numerus in matrimonio, ib.
Teſtificatio de approbatione promovendorum gratis facienda eſt, ſeſ. 22. de ref. cap 2.
Timor Domini ſapientiæ initium, ſeſ 2.
Timor vexationis plerumque Ordinarium ad inquirenda puniendaque delicta ſegniorem reddit, ſeſ. 23. de ref. cap. 6.
Titulariun Epiſcoporum licentia correcta, ſeſ. 14. de ref. c. 2.
Tonſura prima quibus non conferatur, ſeſ. 23. de ref. matr. c. 4 & qui ejus privilegio gaudeant, ib. c. 6.
Tori ſeparatio ob multas cauſas ſit, ſeſ. 24. de Sacr. Matr. can. 8.
Traditiones Apoſtolorum, ſes. 4. ſeſ. 5. cap. 7. ſeſ. 11. cap 8. ſeſ. 14. de Sacram. Extr. Unct cap. 11. ſeſ. 22. cap. 4. ib cap. 9. ſeſ. 23. c. 3. ſeſ. 24. in doct. de Sacr. matr. & ſeſ. 25. in decr. de purg.
Traditiones quæ, & quam authoritatem habeant, ſeſ. 4.
Translatio ſimplicium beneficiorum, ſeſ. 21. de ref. c. 7
Tranſubſtantiatio, ſeſ. 13 c. 4. & ib. can. 2.
Tribulationum patientia eſt loco ſatisfactionis, ſeſ. 14. cap. 9. & ib. de pœnit. Sacr. can. 11.
Tridentina Synodus damnavit, & anathematizavit omnes hæreticorum noſtri temporis præcipue errores, ſeſ. 25. de recip. & obſer. &c.
Cætera vide in verbo. Concilii Tridentini inchoatio.
Turnorum lucta prohibentur, ſeſ. 24. de ref. c. 14.

V

VAgantes non facile ad matrimonium recipiendi, ſeſ. 25. de ref. matr. c. 7.
Vago Sacerdoti Miſsas celebrare non licet, ſeſ. 22. in decr. de obſerv. & evit. &c.
Venationes a quibus fugiendæ, ſeſ. 24. de ref. c. 12.
Vendere quando Clericis non liceat, ſeſ. 21. de ref. c. 2
Veneratio Euchariſtiæ, ſeſ. 13. c 5. & ib. can. 6.
Vicariæ, quomodo, & quando tollendæ, ſeſ. 25. de ref. c. 16.
Vicarii quando, & qui in beneficiis deputandi, ſeſ. 6. de ref. c. 2. ſeſ. 7. de refor. cap. 5. & ib. cap 6. ſeſ 21. de ref. cap. 6. de ref. c. 17. & ſeſ 25. de ref c. 16.
Vicarius Epiſcopi Doctor, vel Licentiatus eligi debet, ſeſ. 24. de ref. c. 16. ejus officium in collatione beneficiorum, ib c. 18.
Violatoris Salvi conductus pœna, ſeſ. 15.
Virginis Mariæ conceptio, ſeſ. 5. de peccat. orig. privilegium ſpeciale, ſeſ. 6. de Juſt. can. 23.
Virginitas beatior, quam ſtatus conjugalis, ſeſ. 24. de Sacr. Matr. can. 10.
Viſitari debent beneficia curata, ſeſ. 7. de ref. c. 7. Eccleſiæ omnes etiam exemptæ, ib. c. 8. & ſeſ. 24. de ref. c. 9. Eccleſiæ ſecus nullius Diœceſis ib. commendata omnia beneficia, & monaſteria etiam exempta, ſeſ. 21. de ref. c. 8. monaſteria, quæ ſunt Ordinum capita, ſeſ. 25 de Reg. & Mon. c 20. Hoſpitalia, Confraternitates, eleemoſynæ Montis pietatis, & pia loca omnia, ſeſ. 22. de ref. c. 8 propria Diœceſis, ſeſ. 24. de ref. c. 3. Capitula Cathedralium, & aliarum majorum Eccleſiarum, illorumque perſonæ ſeſ 6. de ref. c. 4.
Viſitatio quomodo fieri debeat, ſeſ. 24. c. 3. in ea magna Epiſc. poteſtas, ib cap. 10. & ſeſ. 25. de ref. c. 6. & quando in ejus cauſis appelletur, ſeſ. 13. de ref. c. 1.

Visitationum quæ finis, sess. 7. de ref. c. 7. & ib. c. 9. sess. 21. de ref. c. 8. & sess. 24. de ref. c. 3.
Visitatores Regularium, sess. 25. de Reg. & Mon. ib. c. 20.
Visitatores Episcoporum impeditorum occurrunt in visitando cum aliis visitatoribus inferioribus, sess. 24. de ref. c. 3.
Visitatores nihil procurationis intuitus pro visitatione suscipere possunt, nec munus quodcumque sit, exceptis moderatis victualibus, ib.
Visitatores victualia pro temporis necessitate moderate suscipere possunt a visitatis, qui optionem habeant illa dare, vel pecuniam pro illis solvere, ib.
Visitatores aliquid indebite a visitatis suscipientes puniendi sunt, ib.
Visitatores a Cap. deputandi prius ab Epis. approbari debent, ib.
Visitatores debent modeste, diligenter, & celerrime visitationes absolvere, ib.
Vita æterna quomodo acquiratur, sess. 6. c. 7. a bene operantibus expectanda, ib. c. 11. ib. c. 16. & ib. can. 26. & quibus denegetur, ib. c. 15.
Vita Christiana perpetua pœnitentia esse debet, sess. 14. c. 1.
Vita hominis non humano, sed Dei judicio judicanda est, sess. 6. c. 16.
Vitæ honestas, optimæque actiones prædicandi generi æquipollent, sess. 25.
Unctio extrema quid & cur instituta, sess. 14. in doct. de Sacr. extr. Unct. & a quo, ib. c. 1. est verum Sacr. ibid. de Sacr. extr. Unct. can. 1. materia, & forma, ib. c. 1. ib. effectus, & ib. & c. 2. ib. minister, d. & c. 3. ib. & can. 4.
Sacramentum exeuntium appellatur, d. c. 3. & quomodo ab hæreticis impugnetur, ib. & c. 3. quando sit danda, d. c. 3. potest iterari, ib.
Unctio sacra in ordinatione, sess. 23. de Sacram. Ordinis, can. 5.
Uniones ad vitam tolluntur, sess. 7. de ref. c. 4.
Uniones a quadraginta annis citra factæ examinentur sess. 7. de ref. c. 6. & sess. 25. de ref. c. 9. & quando revocentur, eadem sess. 25. de ref. c. 9. & dicto cap. 9. quomodo fieri debeant, dicto c. 6. & quando, sess. 21. de ref. c. 5. sess. 23. de ref. c. 18. sess. 24. de ref. c. 13. & ib. c. 15. & quorum beneficiorum, vel Ecclesiarum dicto c. 5. dicto c. 13. & dicto c. 15. unius Diœcesis cum alterius Diœcesis beneficio non sunt faciendæ, sess. 24. de ref. c. 9. nec dignitatum, & similium, dicto c. 13.
Unitum beneficium visitandum, sess. 7. de ref. c. 7.
Universitatum privilegia, sess. 7. de ref. c. 13. sess. 24. de ref. c. 5.
Universitatum reformatores quid agere debeant, ead. sess. 25. de ref. c. 1.
Vocem in Cap. qui amittant, ib. de Reg. & Mon. c. 2.
Vota Regularium, ib. c. 1.
Vota facta post Baptismum non sunt irrita, sess. 7. de Bapt. can. 9.
Usurpatores bonorum Ecclesiast. excommunicantur. sess. 2. de ref. c. 11.
Uxores plures habere non licet, sess. 24. de Sacr. Matr. can. 2.
Uxoratorum concubinariorum pœna, ead. sess. de ref. matr. c. 8.

X

XIsti IV. Constitutio, sess. 5. de peccato orig.

Z

ZIzania execrabilium errorum, & schismatum, sess. 13. in decret. de Sanctiss. Euchar. Sacr. variarum, & peregrinarum doctrinarum, sess. 18.

F. I N. I S.